

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸรຸสภา
และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

พิสุทธิศักดิ์ โรจนห้สติน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณทิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริดี พนมยงค้
มหาวิทยาลัยธຸรคิจบัณทิตย้

พ.ศ. 2562

**Legal Problems on Teachers Council of Thailand Board
and Professional Standards Committee**

Phisutthisak Rojjanahussadin

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2019

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣຸສຸກາและคณะกรรมการ
มาตรฐานวิชาชีพ

เสนอโดย นายพิสุทธิศักดิ์ โรจนหัตถ์ดิน

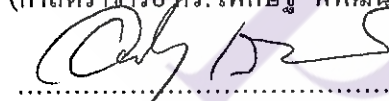
สาขาวิชา นิติศาสตร์

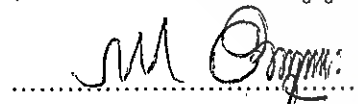
หมวดวิชา กฎหมายมหาชน

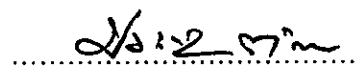
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา เลื่อนฉวี

ได้พิจารณาเห็นชอบ โดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

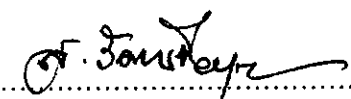
 ..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล)

 ..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา เลื่อนฉวี)

 ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กภูมิ โชคเหมาชะ)

 ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตัมศิริ)

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ รับรองแล้ว

 ..... คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตน์เชื้อสกุล)
วันที่ ๒ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣສກາ และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ
ชื่อผู้เขียน	นายพิสุทธิศักดิ์ โจรนห้สคิน
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญญา เลื่อนฉวี
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด และทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ โครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการคຸຣສກາ และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตลอดจนเพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ โครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครู ในต่างประเทศบางประเทศ และประเทศไทย อีกทั้งเป็นการศึกษาปัญหากฎหมายและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣສກາ และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถนำทสรุไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

จากการศึกษา พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการคຸຣສກາ และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ อยู่ด้วยกัน 4 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการคຸຣສກາ คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 ซึ่งกฎหมายทั้งสี่ฉบับ มีการกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการคຸຣສກາ และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ แต่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣສກາ และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ในประเด็นต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการบังคับใช้

กฎหมายทั้งสี่ฉบับดังกล่าว ใน 3 ประเด็นปัญหา คือ 1) ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣສກາตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคຸຣສກາ 2) ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขาดความเป็นกลางของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ และ 3) ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคຸຣສກາ

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นควรให้มีการยกเลิกกฎหมายทั้งสี่ฉบับดังกล่าว และให้มีการยกร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ขึ้นมาใหม่ เพื่อนำไปบังคับใช้แทน โดยในเนื้อหาของกฎหมายจะต้องมีการกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคຸຣສກາ กำหนดสัดส่วนให้มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคຸຣສກາ ยกเลิกการมีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณแทน และต้องกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจรรยาบรรณ ซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณต้องไม่ซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการคຸຣສກາ โดยให้คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีการกล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพกับผู้ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Thesis Title	Legal Problems on Teachers Council of Thailand Board and Professional Standards Committee
Author	Phisutthisak Rojjanahussadin
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Apinya Luernshavee
Department	Law
Academic Year	2018

ABSTRACT

This research has the objectives to study legal information, concepts, and theories in relation to structure, recruitment and selection process, power and duties and the use of powers of Teachers Council of Thailand Board and Professional Standards Committee, as well as, to study rules and regulations involving structure, recruitment and selection process, power and duties of teachers in Thailand and foreign countries. Additionally, this research aims to investigate legal problems and find out the legal solutions involving Teachers Council of Thailand Board and Professional Standards Committee in order to bring about the solutions, which will be appropriately and effectively applied for the existing problems in Thailand.

The research findings show that, recently, there are four regulations relevant to Teachers Council of Thailand Board and Professional Standards Committee consisting of the (1) Teachers and Educational Personnel Council Act, B.E. 2546 (2003); (2) the Command of the Leader of the National Council for Peace and Order No.7/2558 (2015): ‘Duties of Teachers Council of Thailand Board, the Committee of Welfare Promotion Commission for Teachers and Education Personnel, the Committee of Business Organization of the Office of the welfare Promotion Commission for Teachers and Educational’, issued on 16 April 2015; (3) the Command of the Leader of the National Council for Peace and Order No.17/2560 (2017), issued on 2 March 2017 and (4) the Command of the Leader of the National Council for Peace and Order No.11/2561 (2018): ‘The Amendment on the Composition of the Professional Standards Committee under the Teachers and Educational Personnel Council Act’, issued on 25 July 2018 (B.E. 2561). Regarding the four mentioned regulations, the researcher found that although such regulations have already provided structure, recruitment and selection process, power and duties and the use of powers of Teachers Council

of Thailand Board and Professional Standards Committee, problems concerning these issues still exist. The employment of such regulations causes three major concerning issues comprising (1) problems involving structure formation of Teachers Council of Thailand Board under the Commands of the Leader of the National Council for Peace and Order, which fails to include the person who has educational profession as one of the committee; (2) legal problems concerning the unfairness of the Professional Standards Committee; and (3) legal problems concerning the enforcement of the Administrative order issued by subcommittee of the Professional Standards Committee.

Consequently, the researcher provides the measures as followings. Firstly, all four regulations shall be terminated and the new version of Teachers and Educational Personal Council Act shall be issued to supersede the previous one. The new version shall include the structure formation, recruitment and selection process, power and the uses of duties of the Teachers Council of Thailand Board; regulate that the composition of the committee by including any person who has educational profession. Moreover, the Professional Standards shall be terminated and replaced with Ethic Committee including regulation on structure formation, recruitment and selection process, power and the uses of duties of the Ethic Committee. However, the Ethic Committee shall be separated with the Teachers Council of Thailand Board by being entitled to perform judgment on filing cases due to an accusation or denunciation of the License holders under the code of ethics. All in all, the suggested measures shall lead to the utmost effective solutions for the existing problems.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา เลื่อนฉวี ซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการรับเป็นกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่ผู้เขียน ตลอดจนให้คำชี้แนะและแนวคิดทางด้านวิชาการ พร้อมทั้งให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล ที่ท่านได้ให้เกียรติสละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ และรองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตัณศิริ ที่ท่านได้กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยท่านได้ให้คำชี้แนะ รวมทั้งเสนอแนะให้เพิ่มเติม จัดรวมและตัดทอนแก้ไขในเนื้อหาบางส่วน เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน และมีความกระชับตรงตามรูปแบบมาตรฐาน ซึ่งถือว่าเป็นคุณูปการที่มีค่ายิ่ง ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชัย เลื่อนฉวี ซึ่งได้ให้แรงกระตุ้นและคำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการ รูปแบบ และเนื้อหาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ที่ถูกต้อง ตลอดจนให้กำลังใจ และคำแนะนำอย่างดียิ่งต่อผู้เขียน ส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และผู้เขียนขอขอบพระคุณ อาจารย์พสธร พันธุ์สุวรรณ อาจารย์ผู้ช่วยที่ปรึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการให้คำแนะนำวิธีการทำ การเรียบเรียง รวมถึงรูปแบบ และเนื้อหาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ที่ถูกต้อง

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาด้านกฎหมาย ผู้เขียนขอแสดงความกตัญญูตเวทิตา แต่บิดา มารดา ตลอดถึง ครู อาจารย์ ผู้ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาอบรมสั่งสอน แก่ผู้เขียนตลอดมาทุก ๆ ท่าน และตลอดถึงบรรดาผู้จัดทำเอกสารทางวิชาการ และวิทยานิพนธ์ทั้งหลาย ซึ่งทำให้ผู้เขียน ได้ศึกษาค้นคว้า และอ้างอิงข้อมูลทางวิชาการดังกล่าว ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

พิสุทธิศักดิ์ โจรนหัสดิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	9
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	10
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	10
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	11
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2. ข้อมูลพื้นฐาน โครงสร้างการบริหารงานคณบดี และแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา หลักองค์กรทางปกครองในรูปแบบคณะกรรมการ หลักความเป็นกลาง และหลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง	13
2.1 ข้อมูลพื้นฐาน โครงสร้างการบริหารงานคณบดี และแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา.....	13
2.2 หลักองค์กรทางปกครองในรูปแบบคณะกรรมการ.....	38
2.3 หลักความเป็นกลาง.....	44
2.4 แนวคิดและความสำคัญของคำสั่งทางปกครอง.....	54
2.5 ผลทางกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง.....	66
3. มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครู ในต่างประเทศ และประเทศไทย.....	79
3.1 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครูในต่างประเทศ.....	79
3.2 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคณบดี และคณะกรรมการ มาตรฐานวิชาชีพ เปรียบเทียบกับคณะกรรมการสภาวิชาชีพอื่นในประเทศไทย... 105	105

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.3 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ.....	131
4. วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣຸສກາ และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ และแนวทางการแก้ไขปัญหา.....	135
4.1 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣຸສກາ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ได้กำหนด ให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคຸຣຸສກາ.....	135
4.2 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขาดความเป็นกลาง ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ.....	143
4.3 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับผลของคำสั่งทางปกครอง ที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคຸຣຸສກາ.....	151
4.4 แนวทางการแก้ไขปัญหา.....	160
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	172
5.1 บทสรุป.....	172
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	177
บรรณานุกรม.....	182
ภาคผนวก	189
ภาคผนวก ก ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... (เสนอโดย นายพิสุทธิศักดิ์ โจรนหัสติน).....	190
ภาคผนวก ข ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....(เสนอโดย นายพิสุทธิศักดิ์ โจรนหัสติน).....	211
ประวัติผู้เขียน.....	263

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ครูสภาถือเป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยมาอย่างยาวนานกว่าศตวรรษ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ยุค คือ ยุคที่ 1 เรียกว่า “ยุคก่อนครูสภา” (พ.ศ. 2438 - 2488) เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2438 มีการเปิดอบรมครูเป็นครั้งแรกที่ “วิทยาทานสถาน” หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2443 ได้มีการอนุญาตให้ตั้งสภาสำหรับอบรมและประชุมครูขึ้นเรียกว่า “สภาไทยจารย์” ต่อมาในปี พ.ศ. 2445 กรมศึกษาธิการได้จัดตั้งสถานที่ประชุมอบรมครูอย่างเป็นทางการมีชื่อว่า “สามัคยาจารย์สโมสรสถาน” จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2447 ได้เปลี่ยนเป็นรูปสมาคมมีชื่อว่า “สามัคยาจารย์สมาคม” ซึ่งได้ดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์เป็นเวลา 40 ปีเศษ¹ จึงได้เข้าสู่ยุคที่ 2 เรียกว่า “ครูสภายุคเดิม” (พ.ศ. 2488 - 2546) ในปี พ.ศ. 2488 ได้เกิดปัญหาวิกฤตครูขึ้นเนื่องจากอาชีพครูเป็นอาชีพที่ได้รับความเดือนและไม่มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพน้อยกว่าข้าราชการพลเรือนอื่น ส่งผลให้คนเก่งไม่ยอมเป็นครู และที่เป็นครูอยู่แล้วก็พยายามละทิ้งอาชีพครูไปประกอบอาชีพอื่น จึงได้แก้ไขปัญหาวิกฤตครู โดยการตรากฎหมายที่สำคัญสำหรับครูขึ้นเรียกว่า พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 เพื่อจัดตั้ง “ครูสภา” ไว้คอยทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาและรักษานโยบายการศึกษาของชาติ การช่วยเหลือฐานะครู รวมทั้งทำหน้าที่บริหารงานบุคคลครู แทนหน่วยงานของรัฐ ภายใต้หลักการ “ครูปกครองครู” ครูสภาในยุคนี้ได้พยายามดำเนินการหลายรูปแบบเพื่อปรับปรุงครูสภาให้เป็นองค์กรวิชาชีพที่สมบูรณ์แบบ มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและพัฒนาครูให้มีมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

ในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้จัดตั้งองค์การมหาชนเฉพาะกิจขึ้นเรียกว่า “สำนักงานปฏิรูปการศึกษา” เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปในแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้ดำเนินการปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา 53 และมาตรา 73 แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น โดยปรับปรุงครูสภา

---

¹ สำนักงานเลขาธิการครูสภา, รายงานประจำปี 2556 สำนักงานเลขาธิการครูสภา, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เจเค พรินท์ แอนด์ แอ็ดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด, 2558), น. 20.

เดิมให้เป็นองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา² อันนำไปสู่ยุคที่ 3 เรียกว่า “ครูสภายุคใหม่” ในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546³ ขึ้นให้เป็นกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษามีเหตุผลสำคัญ เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของการจัดตั้งครูสภาให้เป็นสภาวิชาชีพครู⁴ โดยได้กำหนดคำนิยาม คำว่า ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา หมายความว่า ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้⁵ และได้กำหนดให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า “ครูสภา” มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ⁶ ซึ่งเป็นการยกระดับวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง

ในปัจจุบัน พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้ครูสภา มีวัตถุประสงค์ ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาต กำกับดูแล การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาวิชาชีพ รวมถึงการประสาน ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ⁷ และได้กำหนดให้ครูสภา มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา อาทิเช่น การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ การควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพ พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต และประการสำคัญ คือ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของครูสภา⁸ เพื่อให้ทำหน้าที่ขับเคลื่อนสภาวิชาชีพนี้ กล่าวคือ กำหนดให้มี “คณะกรรมการครูสภา” ซึ่งปัจจุบันได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม

² สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานประจำปี 2557 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2558), น. 18 - 19.

³ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานประจำปี 2558 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2559), น. 19.

⁴ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คุรุสภา มุ่งยกระดับคุณภาพครูสู่คุณภาพการศึกษาไทย 2 มีนาคม 2560 72 ปี สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออนป้า จำกัด, 2560), น. 17.

⁵ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 4.

⁶ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 7.

⁷ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 8.

⁸ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 9.

พุทธศักราช 2560 กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา ให้มีจำนวน 12 คน โดยได้มาจากกรรมการโดยตำแหน่งทั้งหมด ทำให้ไม่มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา ซึ่งจากเดิมตามพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 19 คน และพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้มี “คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ” ซึ่งปัจจุบันได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่องการแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ให้มีจำนวน 17 คน ในจำนวนนี้มีกรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 4 คน มีความซ้ำซ้อนกับกรรมการ โดยตำแหน่งในคณะกรรมการคุรุสภา จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา นอกจากจะมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติแล้ว ยังมีความสำคัญต่อสภาวิชาชีพครู เนื่องจากตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานตามภารกิจของสภาวิชาชีพครู เพราะผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาด้วยกันเองย่อมมีความเข้าใจได้เป็นอย่างดีว่าต้องดำเนินการประการใด เพื่อให้คุรุสภาดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะส่งผลดีต่อศิษย์และผู้รับบริการ ทั้งนี้ ตั้งแต่พระราชบัญญัติดังกล่าว มีผลบังคับใช้ คุรุสภาได้ดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้กับผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่มีคุณสมบัติครบถ้วนครั้งแรกในปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น (ศึกษานิเทศก์) รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,319,212 คน⁹

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ ในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองในทุกกรณี นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่ ในการพิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การพักใช้ใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาต การกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การส่งเสริม พัฒนา และเสนอแนะคณะกรรมการคุรุสภากำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ และการปฏิบัติกรอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐาน

⁹ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานประจำปี 2560 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2561), น. 102.

วิชาชีพ กล่าวคือ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต รวมถึงมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดกรณีผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ กล่าวคือ การมีคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ การพักใช้ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาต

จากการศึกษาพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546¹⁰ ศึกษาคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558¹¹ ศึกษาคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560¹² และศึกษาคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561¹³ รวมถึงการศึกษาหลักการและเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติข้างต้น ผู้เขียนพบปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งผู้เขียนจะขอกล่าวถึงรายละเอียด โดยแยกเป็นประเด็นปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1.1 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา

¹⁰ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 8, มาตรา 9, มาตรา 20, มาตรา 25, มาตรา 45, มาตรา 54 และมาตรา 55.

¹¹ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 7/2558, เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, สั่ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558, ข้อ 1 และข้อ 2.

¹² คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 17/2560, เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558, สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560, ข้อ 1.

¹³ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 11/2561, เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561, ข้อ 1 และข้อ 3.

ในปัจจุบันหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣສກຳ มีจำนวน 12 คน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2 คน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขานุการสภาการศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขานุการ ก.ค.ศ. เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ และให้เลขานุการคຸຣສກຳเป็นกรรมการ และเลขานุการ¹⁴ ซึ่งเดิมตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣສກຳ มีจำนวน 39 คน ประกอบไปด้วยประธานกรรมการ กรรมการ โดยตำแหน่ง จำนวน 8 คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน กรรมการจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา จำนวน 4 คน และกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 19 คน¹⁵

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣສກຳตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ไม่ได้กำหนดให้มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคຸຣສກຳ มีแต่เฉพาะกรรมการ โดยตำแหน่งทั้งหมด ซึ่งเมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคຸຣສກຳ ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น บริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคຸຣສກຳ การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ การพักใช้ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาต รวมถึงการควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานเลขานุการคຸຣສກຳ การกำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงานเลขานุการคຸຣສກຳ และปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการคຸຣສກຳ¹⁶ กล่าวคือ การพิจารณา

¹⁴ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 17/2560, เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558, สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560, ข้อ 1.

¹⁵ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 12.

¹⁶ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 20.

วินิจฉัยยุทธศาสตร์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็นคำสั่งไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต¹⁷

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภาตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง แต่โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา ในปัจจุบันตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ไม่ได้กำหนดให้มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ย่อมทำให้ในการประชุมของคณะกรรมการคุรุสภา เพื่อพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด จะไม่มีความคิดเห็นที่ผ่านการพิจารณากลับกรอง รวมถึงไม่มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะใด ๆ ส่งผลกระทบให้มติคณะกรรมการคุรุสภาดังกล่าวขาดการร่วมพิจารณาในมุมมองของกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ทั้งที่ การใช้อำนาจหน้าที่ และการมีมติของคณะกรรมการคุรุสภานั้นมีความสำคัญและมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง

1.1.2 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขาดความเป็นกลางของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

ปัจจุบัน โครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กำหนดให้มีจำนวน 17 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้แต่งตั้ง กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 5 คน ในส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จำนวน 2 คน และกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 4 คน มีวิธีการได้มาโดยคณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้แต่งตั้ง และเลขาธิการคุรุสภาเป็นกรรมการและเลขานุการ¹⁸ ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น การพิจารณาออกใบอนุญาต ให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา การพักใช้ใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาต รวมถึงการปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ¹⁹ กล่าวคือ การพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต

¹⁷ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 45.

¹⁸ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 11/2561, เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561, ข้อ 1.

¹⁹ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 25.

กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต²⁰ และการพิจารณา วินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองเป็นคำวินิจฉัยคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิด จรรยาบรรณของวิชาชีพ²¹

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 5 คน ในคณะกรรมการ มาตรฐานวิชาชีพตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีความซ้ำซ้อนกับกรรมการ โดยตำแหน่งในคณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จำนวน 4 คน กล่าวคือ เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ให้เป็นผู้พิจารณา วินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต และให้เป็นผู้พิจารณา วินิจฉัยและออกคำสั่ง ทางปกครองกรณีผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หากไม่พอใจ ให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการคุรุสภา²²

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ รวมถึงการใช้อำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ย่อมมีผลกระทบโดยตรงกับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุ ใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต การที่คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพออกคำสั่ง ทางปกครองไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต รวมถึง การมีคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ การพักใช้ใบอนุญาต หรือ การเพิกถอนใบอนุญาตกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ เนื่องจาก ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ มาตรฐานวิชาชีพ หากไม่พอใจให้อุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพต่อคณะกรรมการ คุรุสภา ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ฉะนั้น การที่คณะกรรมการคุรุสภาจะเป็นผู้พิจารณา

²⁰ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 45.

²¹ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 54.

²² พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 45 และมาตรา 55.

อุทธรณ์ถือว่าเป็นสภาพบังคับที่ร้ายแรง เนื่องจากผู้ออกคำสั่งทางปกครองกับผู้พิจารณาอุทธรณ์ มีความซ้ำซ้อนกันทำให้ขาดความเป็นกลาง เพราะเป็นการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ที่ตนเองเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง

1.1.3 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงาน มาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา

คณะกรรมการคุรุสภา ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพ ของคุรุสภา และในคำสั่งได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น พิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และการพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทาง การศึกษา²³ แต่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้เป็น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบกับตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ได้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองไม่ออก ใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต อาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อคณะกรรมการคุรุสภา²⁴ กรณีจึงเป็นอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาตที่ได้รับคำสั่ง หากไม่ พอใจให้อุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพต่อคณะกรรมการคุรุสภา การที่คณะกรรมการ ดังกล่าวได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองแทนคณะกรรมการ มาตรฐานวิชาชีพ และได้แจ้งสิทธิในคำสั่งให้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคุรุสภา ย่อมเป็นการ กระทบสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการคุรุสภา และกระทบสิทธิในการที่ผู้อุทธรณ์ จะนำเรื่องยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง เพราะการออกคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการดังกล่าว ไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ในการพิจารณาทางปกครองและเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะในการพิจารณาวินิจฉัยและ ออกคำสั่งทางปกครองไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต การที่คณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภาได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณา

²³ คำสั่งคณะกรรมการคุรุสภา, ที่ 4/2559, เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพ ของคุรุสภา, สั่ง ณ วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2559.

²⁴ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 45.

ทางปกครอง และออกคำสั่งทางปกครองแทนคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้แต่อย่างใด เพราะการออกคำสั่งทางปกครองต้องมาจากคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ไม่ใช่เป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่มาจากคณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภาไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้ จึงไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองแทนคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยทางปกครองและให้เป็นผู้ออกคำสั่งทางปกครอง การที่คณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา ได้พิจารณาวินิจฉัยทางปกครองและออกคำสั่งทางปกครองย่อมเป็นการกระทบต่อสิทธิของคู่กรณีที่ได้รับคำสั่งโดยตรง รวมถึงการแจ้งสิทธิในคำสั่งให้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคุรุสภา ย่อมกระทบต่อสิทธิของคู่กรณีในการใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการคุรุสภา และย่อมกระทบสิทธิระยะยาวในการที่คู่กรณีจะนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครอง เพราะกฎหมายได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ โดยเฉพาะ คณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภาไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพได้

ผู้เขียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคุรุสภาและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ รวมถึงศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการคุรุสภาและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตลอดจนศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครูในต่างประเทศ และประเทศไทย เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการคุรุสภาและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โครงสร้างการบริหารงานคุรุสภา และแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา หลักองค์กรทางปกครองในรูปแบบคณะกรรมการ หลักความเป็นกลาง และหลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครูในต่างประเทศ และประเทศไทย

3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣຸສຸກາและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

4. เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหามາຍเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣຸສຸກາและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

นับตั้งแต่ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣຸສຸກາ ซึ่งไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคຸຣຸສຸກາ และโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งกำหนดให้มีกรรมการโดยตำแหน่งเข้าช้กับกรรมการ โดยตำแหน่งในคณะกรรมการคຸຣຸສຸກາ อีกทั้งคณะกรรมการคຸຣຸສຸກາ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคຸຣຸສຸກາ และได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการกระทำทางปกครองแทนคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ คำสั่งทางปกครองที่ออกไปจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงต้องยกเลิกพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 รวมถึงคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และให้มีการยกร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ขึ้นมาใหม่ เพื่อนำไปบังคับใช้แทน โดยกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣຸສຸກາให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคຸຣຸສຸກາ และยกเลิกการมีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณแทน ซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณต้องไม่เข้าช้กับคณะกรรมการคຸຣຸສຸກາ และให้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีการกล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพกับผู้ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น ทั้งนี้ อาจจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣຸສຸກາและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ โดยทำการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561

ตั้ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 รวมถึงกฎหมายสภาวิชาชีพอื่น อันได้แก่ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ตลอดจนกฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. 2549 และศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครูในต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา กฎหมายคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพของประเทศไทย เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสม ถูกต้องตามหลักทฤษฎีทางกฎหมาย และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้อย่างยั่งยืนต่อไป

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ใช้วิธีการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เป็นสำคัญ โดยทำการศึกษาค้นคว้าพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 ตั้ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 ตั้ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 ตั้ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 อีกทั้งวิเคราะห์ข้อมูลจากบทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ บทความ งานวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสาร ค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องทั้งของต่างประเทศ และประเทศไทย อีกทั้งได้ทำการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ด้วยการสัมภาษณ์²⁵ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปและแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐาน โครงสร้างการบริหารงานคุรุสภา และแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา หลักองค์กรทางปกครองในรูปแบบคณะกรรมการ หลักความเป็นกลาง และหลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครูในต่างประเทศ และประเทศไทย

---

²⁵ สัมภาษณ์ นางวัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง เลขาธิการคุรุสภา.

3. ทำให้ทราบถึงผลการวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣຸສກຳและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

4. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣຸສກຳและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

บทที่ 2

ข้อมูลพื้นฐาน โครงสร้างการบริหารงานคุรุสภา และแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา หลักองค์กรทางปกครอง ในรูปแบบคณะกรรมการ หลักความเป็นกลาง และหลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

ในบทนี้ จะกล่าวถึงข้อมูลพื้นฐาน โครงสร้างการบริหารงานคุรุสภา และแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา รวมถึงทฤษฎีทางกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้อง อัน ได้แก่ หลักองค์กรทางปกครองในรูปแบบคณะกรรมการ หลักความเป็นกลาง และหลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง ซึ่งจะได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต่อไป

2.1 ข้อมูลพื้นฐาน โครงสร้างการบริหารงานคุรุสภา และแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา

สำหรับข้อมูลพื้นฐาน โครงสร้างบริหารงานคุรุสภา และแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษานั้น ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของคุรุสภา โครงสร้างการบริหารงานคุรุสภา และแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของคุรุสภา

สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือคุรุสภาใหม่ที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มีวิวัฒนาการมายาวนานกว่าศตวรรษ แบ่งได้เป็น 3 ยุค ดังนี้¹

2.1.1.1 ยุคก่อนคุรุสภา (พ.ศ. 2438 - พ.ศ. 2488) เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2438 มีการเปิดอบรมครูขึ้นเป็นครั้งแรกที่ “วิทยาทานสถาน” และในเวลา 5 ปีต่อมา คือ ปี พ.ศ. 2443 ได้มีการอนุญาตให้ตั้งสภาสำหรับอบรมและประชุมครูขึ้นมีชื่อว่า “สภาไทยจารย์” โดยเปิดทำการสอนครูทุกวันพระอันเป็นวันหยุดราชการและอีกสองปีต่อมาคือ ปี พ.ศ. 2445 กรมศึกษาธิการได้จัดตั้งสถานที่ประชุม

---

¹ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานประจำปี 2556 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เจเค พริน แอนด์ เอ็ดเวอร์ไทซิ่ง, 2558), น. 20 - 21.

อบรมและสอนครูขึ้นมาอย่างเป็นทางการมีชื่อว่า “สามัคยาจารย์สโมสรสถาน” ก่อนปรับเป็นรูปสมาคม ชื่อว่า “สามัคยาจารย์สมาคม” ในปี พ.ศ. 2447 สามัคยาจารย์สมาคมได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์มาด้วยดีเป็นเวลา 40 ปีเศษ จนถึงปี พ.ศ. 2488 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติครูพุทธศักราช 2488 เพื่อจัดตั้งคุรุสภาเป็นสภาวิชาชีพครูและได้มีการตกลงให้รวมกิจการของสามัคยาจารย์สมาคมเข้ากับกิจการคุรุสภา และจัดตั้งสโมสรสามัคยาจารย์ขึ้นใหม่ให้เป็นแผนกหนึ่งในคุรุสภา

2.1.1.2 คุรุสภายุคเดิม (พ.ศ. 2488 - พ.ศ. 2546) ในปี พ.ศ. 2488 รัฐบาลที่มีนายทวี บุญยเกตุ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มองเห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ได้รับเงินเดือนและมีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพน้อยกว่าข้าราชการพลเรือนอื่น ทำให้คนดี คนเก่งไม่อยากเข้าเป็นครู ในขณะที่เดียวกันคนที่เป็นครูอยู่แล้วก็พยายามละทิ้งอาชีพครูไปประกอบอาชีพอื่น จึงได้แก้ไขปัญหาวิกฤตครูโดยการตราพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 เพื่อจัดตั้ง “คุรุสภา” ไว้คอยทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาและรักษานโยบายการศึกษาของชาติ การช่วยเหลือฐานะครู รวมทั้งทำหน้าที่บริหารงานบุคคลครู แทนหน่วยงานของรัฐ ภายใต้หลักการ “ครูปกครองครู” คุรุสภาในยุคนี้ได้พยายามดำเนินการหลายรูปแบบเพื่อปรับปรุงคุรุสภาให้เป็นองค์กรวิชาชีพที่สมบูรณ์แบบ มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและพัฒนาครูให้มีมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง จนกระทั่งมาถึงปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้จัดตั้งองค์การมหาชนเฉพาะกิจขึ้นเรียกว่า “สำนักปฏิรูปการศึกษา” เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้ดำเนินการปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา 53 และมาตรา 73 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยการปรับปรุงคุรุสภาเดิมให้เป็นองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา อันนำไปสู่การตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 เพื่อจัดตั้งคุรุสภาใหม่

2.1.1.3 คุรุสภายุคใหม่ (พ.ศ. 2546 - ปัจจุบัน) ในปีพ.ศ. 2546 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 เพื่อปรับปรุงคุรุสภาเดิมตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 โดยแยกเป็น 2 องค์กร คือ (1) สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ใช้ชื่อเดิมว่า “คุรุสภา” มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพและพัฒนาวิชาชีพ (2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพความมั่นคงของผู้ประกอบวิชาชีพทาง

การศึกษา และผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งบริหารจัดการองค์กรค้ำของคุรุสภา

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันคุรุสภาได้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 โดยมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ อันได้แก่ การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้กับผู้ขอประกอบวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งการมีพระราชบัญญัติบังคับใช้ดังกล่าวจึงเป็นการยกระดับวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง

2.1.2 โครงสร้างการบริหารงานคุรุสภา

คุรุสภา เป็นสภาวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานคุรุสภาในรูปแบบคณะกรรมการ ประกอบด้วย คณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ²

2.1.2.1 คณะกรรมการคุรุสภา

โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา ตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้กำหนดขึ้นใหม่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงขอลำดับวิวัฒนาการโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

1) คณะกรรมการคุรุสภา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย ดังนี้³

(1) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงด้านการศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือกฎหมาย

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (ปัจจุบันใช้ชื่อตำแหน่ง “เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน”) และหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

² สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานประจำปี 2557 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2558), น. 21.

³ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 12.

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงด้านการบริหารการศึกษา การอาชีวศึกษา การศึกษาพิเศษ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกฎหมายด้านละ 1 คน โดยในจำนวนนี้ ต้องเป็นผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นครู ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 3 คน

(4) กรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดี คณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ รวมจำนวน 4 คน โดยให้เลือกกันเองจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 3 คน และจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 1 คน

(5) กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งเลือกตั้งมาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมจำนวน 19 คน โดยในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่ง ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น และมาจากสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา สถานศึกษาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามสัดส่วนจำนวนผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

(6) เลขานุการครุสภา เป็นเลขานุการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการครุสภาตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีจำนวน 39 คน ซึ่งในจำนวนคณะกรรมการดังกล่าว ไม่รวมถึงเลขานุการครุสภา เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้เป็นเลขานุการในคณะกรรมการครุสภา

2) คณะกรรมการครุสภา ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการครุสภา คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การค่าของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตั้ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558 ประกอบด้วย⁴

- (1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ
- (2) กรรมการ โดยตำแหน่ง มีจำนวน 10 คน ดังนี้
- (ก) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2 คน
- (ข) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- (ค) เลขานุการสภาการศึกษา

⁴ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 7/2558, เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการครุสภา คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การค่าของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, ตั้ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558, ข้อ 2.

- (ง) เลขธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (จ) เลขธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- (ฉ) เลขธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- (ช) เลขธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (ซ) ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน(ปัจจุบันใช้ชื่อตำแหน่ง “เลขธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน”)
- (ฌ) หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น
- (3) เลขธิการคุรุสภา เป็นเลขานุการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติข้างต้น ได้มีการแก้ไขโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา ตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา จากเดิมมีจำนวน 39 คน เป็นจำนวน 11 คน ซึ่งในจำนวนคณะกรรมการดังกล่าวไม่รวมถึงเลขธิการคุรุสภา เนื่องจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้กำหนดให้เลขธิการคุรุสภาเป็นเลขานุการในคณะกรรมการคุรุสภา

3) คณะกรรมการคุรุสภา ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560⁵

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้ ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาขึ้นใหม่ ซึ่งมีความแตกต่างกับโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558 เพียงได้กำหนดเพิ่มเติมให้เลขธิการคุรุสภาเป็นกรรมการและเลขานุการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาในปัจจุบัน กฎหมายกำหนดให้มาจากรรรมการ โดยตำแหน่งทั้งหมด ไม่มีกรรมการจากสัดส่วนอื่น กล่าวคือ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือ การศึกษา และกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งกรรมการสัดส่วนที่หายไปเหล่านี้ มีความสำคัญต่อการดำเนินงานตามภารกิจของคุรุสภาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภาตามที่กฎหมายกำหนดมีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง

⁵ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 17/2560, เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558, สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560, ข้อ 1.

2.1.2.2 คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

โครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดขึ้นใหม่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงขอลำดับวิวัฒนาการ โครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

1) คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย ดังนี้⁶

(1) ประธานกรรมการ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการครูสภา

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 3 คน ได้แก่ เลขธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและเลขธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ซึ่งคณะกรรมการครูสภาสรรหาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการศึกษา การบริหาร และกฎหมาย

(4) กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่มีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ซึ่งเลือกกันเอง จำนวน 2 คน

(5) กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 6 คน ซึ่งเลือกตั้งมาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 หรือมีวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการขึ้นไป ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 10 ปี ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 10 ปี และบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 10 ปี

(6) เลขธิการครูสภา เป็นกรรมการและเลขานุการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีจำนวน 17 คน ซึ่งในจำนวนคณะกรรมการดังกล่าวรวมถึงเลขธิการครูสภา เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้เป็น กรรมการและเลขานุการ ในคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

⁶ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 21.

2) คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 ดังนี้⁷

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับนี้ ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาขึ้นมาใหม่ ซึ่งมีความแตกต่างกับโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเดิม กล่าวคือ ประธานกรรมการ จากเดิมกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งมาจากรวมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุรุสภา แก้ไขเป็นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งจากบุคคลอื่นที่ไม่ได้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุรุสภา ส่วนกรรมการ โดยตำแหน่ง จากเดิมมีจำนวน 3 คน แก้ไขให้เพิ่มเป็นจำนวน 5 คน นอกจากนี้ ในสัดส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จากเดิมได้มาจากคณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้สรรหา กรรมการจากคณาจารย์ จากเดิมให้เลือกตนเอง และกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จากเดิมได้มาโดยเลือกตั้งมาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีจำนวน 6 คน แก้ไขให้ลดลงเป็นจำนวน 4 คน และได้กำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการในสัดส่วนข้างต้นทั้งหมด

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ จำนวน 17 คนเท่าเดิม แต่ได้แก้ไขสาระสำคัญในส่วนของวิธีการ ได้มาในสัดส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการจากคณาจารย์ กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้มาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการคุรุสภา

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ต้องเป็นบุคคลซึ่งมีความรอบรู้ มีความสามารถ และมีคุณลักษณะพิเศษเหนือกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่น เนื่องจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามีส่วนสำคัญการสร้างพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ต่อไป

2.1.3.1 ความหมายของวิชาชีพ

ความหมายของคำว่า “วิชาชีพ” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Profession” มีรากศัพท์มาจากคำในภาษาละตินว่า “Pro + Fateri” แปลว่า ยอมรับหรือรับว่าเป็นของตน คำนี้ใช้ในทางศาสนาคริสต์

⁷ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 11/2561, เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561, ข้อ 1.

หมายความว่า เป็นการประกาศตนว่ามีศรัทธาในศาสนา หรือการประกาศปฏิบัติตนว่าเชื่อในศาสนา เดิมคำว่า “วิชาชีพ” ในยุโรปมิได้หมายถึง “อาชีพ” ในแง่การทำมาหากินแต่หมายถึง งานที่คน อุทิศตนไปตลอดชีวิต ประกอบไปด้วย 3 วิชาชีพ คือ พระ แพทย์ และทนายความ ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นในยุโรปดั้งเดิมจึงมีคณะที่สอนวิชาชีพทั้ง 3 คณะ และมีศิลปะวิทยาทั่วไป รวมเป็น 4 คณะ คือ คณะเทววิทยา ฝึกออาชีพให้คนเป็นพระสงฆ์ คณะแพทยศาสตร์ สอนให้ เป็นแพทย์ คณะนิติศาสตร์ สอนให้ เป็นนักกฎหมาย และคณะศิลปศาสตร์ สอนศิลปะวิทยาทั่วไป

ดังนั้น คำว่า “วิชาชีพ” หมายถึง อาชีพที่ต้องผ่านการฝึกฝนอบรมที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นเวลาหลายปี⁸

นอกจากนี้ มีนักกฎหมายได้ให้ความหมายของคำว่า “วิชาชีพ” ดังนี้

“วิชาชีพ” คือ อาชีพที่ต้องมีการศึกษาชั้นสูง การอบรมเป็นพิเศษและมีเจตนาเพื่อรับใช้ ประชาชน ได้แก่ แพทย์ นักกฎหมาย วิศวกรรม และสถาปัตยกรรม เป็นต้น⁹

“วิชาชีพ” คือ คนที่จะประกอบอาชีพนี้จะต้องมีความรู้ คุณสมบัติ ตลอดจนประสบการณ์ พิเศษที่ผู้ประกอบอาชีพทั่ว ๆ ไปอาจไม่ต้องมี ได้แก่ แพทย์ นักกฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรม เป็นต้น¹⁰

สำหรับพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า “วิชาชีพ” ว่าหมายถึง วิชาที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น วิชาแพทย์ วิชาช่างไม้ วิชาช่างยนต์¹¹

สรุปคำว่า “วิชาชีพ” หมายถึง อาชีพที่ต้องผ่านการฝึกฝนอบรมที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นเวลานานหลายปี และผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ต้องมีความรู้ มีคุณสมบัติ และมีประสบการณ์พิเศษ ที่ผู้ประกอบอาชีพทั่วไปอาจไม่ต้องมีอีกทั้งผู้ประกอบอาชีพนี้ต้องยอมอุทิศตนเพื่ออาชีพนั้นด้วย¹²

⁸ ปรีดี เกษมทรัพย์, “หลักวิชาชีพนักกฎหมายในภาคพื้นยุโรป,” ในรวมคำบรรยายหลักวิชาชีพนักกฎหมาย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531), น. 11 – 13.

⁹ บัญญัติ สุชีวะ, “จริยธรรมของนักกฎหมาย,” เอกสารในการสัมมนาเรื่องจริยธรรมของนักกฎหมาย, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, วันที่ 19 - 20 ธันวาคม 2528.

¹⁰ บวรศักดิ์ อุวรรณโน, “ภาพรวมความรับผิดชอบในวิชาชีพของสถาปนิกและวิศวกรในกฎหมายฝรั่งเศสและไทย,” เอกสารในการสัมมนา เรื่อง สถาปนิก วิศวกรและความรับผิดชอบทางกฎหมาย, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 8 พฤศจิกายน 2528.

¹¹ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด, 2556), น. 1118.

¹² ทรงศักดิ์ ไพศาล, “การควบคุมการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550), น. 10.

2.1.3.2 ลักษณะของวิชาชีพ (The Nature of Profession)

วิชาชีพไม่ใช่อาชีพที่บุคคลทั่วไปจะทำได้ต้องได้รับการศึกษาเป็นพิเศษและต้องได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมประกอบวิชาชีพเดียวกัน เนื่องจากวิชาชีพและการประกอบอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งแตกต่างจากอาชีพทั่วไป ดังนั้น ลักษณะของวิชาชีพ จะต้องประกอบด้วยลักษณะ (Characteristics) ที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้¹³

1) ลักษณะของงาน (The Nature of the Work) จะต้องปรากฏลักษณะ ประการแรกงานที่ต้องใช้ความชำนาญ (Skilled) ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา (Specialized) และประการที่สอง ส่วนประกอบของงานที่จะต้องเป็นการใช้สติปัญญา (Mental) มากกว่าใช้ฝีมือ (Manual) และประการที่สาม จำเป็นต้องมีระยะเวลาที่ใช้อบรมทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติก่อนที่จะสามารถปฏิบัติการ (Perform) ในงานนั้นได้อย่างพอเพียง

2) ลักษณะที่เป็นจรรยาบรรณ (The Moral Aspect) ผู้ปฏิบัติตามวิชาชีพจะต้องกระทำการหรือได้รับการคาดหมายว่าต้องกระทำการตามหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมจรรยา (Moral Principles) และมีความซื่อสัตย์ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการวิชาชีพจะต้องเสนอมาตรฐานชั้นสูงของการบริการในวิชาชีพนั้น (A High Standard of Service For Its Own Sake) อีกทั้งยังมีหน้าที่ต่อสังคมซึ่งอาจนอกเหนือหรือเกินเลยไปจากหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อลูกค้าและอาจปฏิบัติกับผลประโยชน์ของลูกค้า

3) ลักษณะเป็นองค์กรที่รวมตัวกันเป็นหมู่คณะ (Collective Organization) เพื่อวัตถุประสงค์หรือประโยชน์ในการเสาะหาทางที่จะส่งเสริมมาตรฐานทั้งหลายของการประกอบวิชาชีพ (To Uphold the Standards of Profession) และออกกฎเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพ (Issue Professional Codes) ในเรื่องที่เป็นสาระสำคัญของความประพฤติ (Conduct) การปฏิบัติศีลธรรมจรรยา (Ethics)

4) สถานภาพในสังคม (Status) การกำหนดขอบเขตของอาชีพ (Occupations) ใดว่าเป็นวิชาชีพ (Professions) นั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตามวิชาชีพที่เกิดขึ้นใหม่โดยส่วนใหญ่แล้วจะยังคงไว้ซึ่งลักษณะของวิชาชีพดังที่กล่าวมาข้างต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ลักษณะของวิชาชีพไม่ใช่อาชีพที่บุคคลทั่วไปจะสามารถประกอบอาชีพได้ เนื่องจากต้องได้รับการศึกษาเป็นพิเศษและต้องได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมประกอบวิชาชีพเดียวกันให้ประกอบอาชีพได้

¹³ Rupert M. Jackson and Jackson and John L. Powell, *Professional Negligence*, (London: Sweet & Maxweell, 1987), pp. 1 - 2.

2.1.3.3 องค์กรวิชาชีพ

องค์กรวิชาชีพ (Professional Organization) หมายถึง การรวมตัวของบุคคลที่อยู่ในวิชาชีพเดียวกัน เพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุมและส่งเสริมการประกอบวิชาชีพเป็นสำคัญ ลักษณะขององค์กรวิชาชีพอาจแยกพิจารณาได้เป็น 3 ประการ¹⁴ ดังนี้

1) การจัดตั้ง

การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพโดยทั่วไปจะกระทำโดยรัฐเป็นผู้อนุมัติในการจัดตั้ง ดังจะเห็นได้จากในประเทศฝรั่งเศสที่มีกฎหมายอนุญาตการจัดตั้งสภานายความ และสภาวิชาชีพที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม เช่น คณะกรรมการผู้จัดทำและรับรองนิติกรรม (Notaire) คณะกรรมการพนักงานว่าคดีประจำศาล (Huisier) ต่อมาในสมัยรัฐบาล Vichy ได้ออกกฎหมายอนุญาตให้มีการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพสาขาอื่น ๆ ได้ เช่น แพทย์ สถาปนิก วิศวกร เป็นต้น

การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพในประเทศไทย มีการดำเนินการในลักษณะเดียวกัน คือ รัฐบาลจะตรากฎหมายอนุญาตให้มีการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพเป็นราย ๆ ไป ดังจะเห็นได้จากการจัดตั้งคุรุสภา กระทำโดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 การจัดตั้งเนติบัณฑิตยสภากระทำโดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. 2507 การจัดตั้งแพทยสภากระทำโดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 และการจัดตั้งสภานายความ กระทำโดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 เป็นต้น จากตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงหลักการในการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพโดยทั่วไปเกิดจากที่รัฐเป็นผู้จัดตั้งหรือรับรองการจัดตั้ง

2) องค์ประกอบ

ในส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบขององค์กรวิชาชีพนั้น มีองค์ประกอบ 2 ส่วนที่จะต้องคำนึงถึง ส่วนแรก ได้แก่ สมาชิกขององค์กร ในที่นี้ได้แก่ บรรดาผู้ประกอบวิชาชีพในสาขานั้นเอง ส่วนที่สอง ได้แก่ องค์กรบริหารงานขององค์กรจะต้องมีที่มาจากตัวแทนของสมาชิก ซึ่งอาจมีตัวแทนของรัฐเข้าร่วมเป็นกรรมการบริหารขององค์กรวิชาชีพด้วย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับระดับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรวิชาชีพนั้น

3) อำนาจหน้าที่

องค์กรวิชาชีพมีอำนาจหน้าที่ทั้งในลักษณะการเป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพ และเป็นตัวแทนของรัฐในการควบคุมวินัยในการประกอบวิชาชีพของสมาชิก โดยฐานะดังกล่าวองค์กรวิชาชีพสามารถใช้อำนาจในลักษณะที่เป็นการบังคับฝ่ายเดียวเหนือสมาชิก เช่น การออก

¹⁴ อุดม รัฐอมฤต, “สภาวิชาชีพ,” วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 19, ฉบับที่ 2, น. 114 (มิถุนายน 2532).

ข้อบังคับทั่วไปเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ การออกข้อบังคับเฉพาะราย เช่น การออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ การพักใช้หรือการเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ เป็นต้น

จากลักษณะทั้ง 3 ประการดังกล่าว อาจชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างองค์กรวิชาชีพกับองค์กรของรัฐหรือส่วนราชการในแง่ที่เกี่ยวกับการจัดตั้ง ไม่มีความแตกต่างกัน คือ จะต้องมีการจัดตั้งโดยกฎหมายเป็นกรณี ๆ ไป ในส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบ องค์กรของรัฐหรือส่วนราชการไม่มีสมาชิกเหมือนอย่างองค์กรวิชาชีพ และองค์กรที่ทำหน้าที่บริหารงานไม่มีที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิก และในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรของรัฐหรือส่วนราชการไม่ทำหน้าที่ในฐานะเป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพ¹⁵

2.1.3.4 แนวคิดการจัดสภาวิชาชีพ

สภาวิชาชีพเป็นแนวคิดของการจัดตั้งองค์กรทางวิชาชีพประเภทหนึ่ง มีลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ ดังนี้¹⁶

1) เป็นองค์กรที่รับผิดชอบในการเป็นตัวแทนวิชาชีพ และเป็นผู้ควบคุมวินัยในการประกอบวิชาชีพด้วยมาตรการบังคับฝ่ายเดียวเหนือสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพ ได้แก่ มาตรการที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป เช่น การออกข้อบังคับทางวิชาชีพ เป็นต้น มาตรการที่มีผลเป็นการเฉพาะราย เช่น การพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การพิจารณาลงโทษโดยการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพกับสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพที่กระทำผิด เป็นต้น

2) อำนาจของสภาวิชาชีพที่มีอยู่เหนือสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพ เป็นอำนาจบังคับไม่ใช่เป็นเรื่องการเลือกปฏิบัติของตัวสมาชิก กล่าวคือ การที่สมาชิกตกอยู่ภายใต้อำนาจของสภาวิชาชีพมิได้เกิดจากความยินยอมด้วยใจสมัคร ฉะนั้น การกำหนดให้มีสภาวิชาชีพ คือ การกำหนดให้มีการรวมกันแบบบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพนั้น

3) ต้องประกอบด้วยบุคลากรผู้ใช้อำนาจ ซึ่งมาจากผู้ประกอบวิชาชีพด้วยกัน ดังนั้นองค์กรจึงไม่ใช่เครื่องมือของฝ่ายปกครองอันมีมาจากรัฐแต่ฝ่ายเดียว แต่เป็นองค์กรที่มีโครงสร้างของสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพนั้นด้วย

2.1.3.5 องค์กรครู

1) ความสำคัญขององค์กรครู

ครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง มีความสำคัญในฐานะเป็นผู้จัดการเรียนรู้ อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของสังคม การดำเนินงานเกี่ยวกับกับครูมีความจำเป็นต้องมีองค์กร

¹⁵ ฉัฐ รัฐอมฤต, “แพทยสภา : ศึกษาในแง่กฎหมายเกี่ยวกับการจัดองค์กรและการควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534), น. 11.

¹⁶ อุดม รัฐอมฤต, *อ้าวแล้ว เจริญรอด* ที่ 8, น. 113.

หรือหน่วยงานรับผิดชอบในแต่ละส่วนตามบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน เช่น องค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตครู องค์กรจัดการศึกษา องค์กรวิชาชีพครู เป็นต้น

ดังนั้น องค์กรครูจึงมีความสำคัญ ในฐานะเป็นหน่วยดำเนินงานเกี่ยวกับวิชาชีพครู และผู้ประกอบการวิชาชีพครู หากปราศจากองค์กรครู ก็อาจทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพครูไม่สามารถทำหน้าที่ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิชาชีพได้¹⁷

2) ความหมายขององค์กรครู

องค์กรครูเป็นการรวมตัวของผู้ประกอบการวิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับวิชาชีพครู สร้างสรรค์ จรรโลงวิชาชีพและส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกขององค์กร

องค์กร (Organization) มีความหมายในลักษณะเป็นความสัมพันธ์ที่มีแบบแผนระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายเฉพาะอย่างที่กำหนดไว้ มีลักษณะเป็นจิตสำนึกในการร่วมกันทางสังคมที่ยึดโยงกันอย่างชัดเจน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน หรือมีกลุ่มเป้าหมายอย่างเดียวกัน องค์กรครู จึงหมายถึง การรวมกันของผู้ประกอบการวิชาชีพครู รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูอย่างมีแบบแผน มีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะและมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติชัดเจน ซึ่งอาจมีชื่อเรียกในลักษณะต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูสภา สมาคมสภาการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย สมาคมครูสถานศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย สมาคมสหภาพครู เป็นต้น¹⁸

องค์กรครูมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

- (1) มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับวิชาชีพครูและผู้ประกอบการวิชาชีพครู
- (2) มีครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
- (3) จัดโครงสร้างองค์กรแสดงถึงความสัมพันธ์ของบุคคลตลอดจนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลในองค์กรครุนั้น ๆ
- (4) มีทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น มีอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมืออื่น ๆ ในการปฏิบัติงาน¹⁹

¹⁷ จักรพรรดิ วิชา, องค์กรครู, สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสศ. ลาดพร้าว, 2550), น. 447 - 448.

¹⁸ เพ็งอ้าง, น. 448 - 449.

¹⁹ เพ็งอ้าง, น.449.

3) แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรครู

องค์กรครูมีลักษณะเช่นเดียวกับองค์กรทั่ว ๆ ไป โดยมีลักษณะการเกิดขึ้นจำแนกได้ 2 ประเภท²⁰ คือ

(1) องค์กรแบบเป็นทางการ (Formal Organization) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการมีกฎหมายรองรับ หรือได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโดยกฎหมาย อาจจัดตั้งโดยรัฐ หรือเอกชนก็ได้ องค์กรประเภทนี้มีระเบียบ กฎเกณฑ์ การปฏิบัติ มีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกขององค์กรจึงเป็นไปอย่างเป็นทางการ องค์กรอย่างเป็นทางการนี้ ได้แก่ สภา สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

(2) องค์กรแบบไม่เป็นทางการ (Informal Organization) องค์กรประเภทนี้จัดตั้งขึ้นอย่างง่าย ๆ จากการที่สมาชิกมีความสนใจร่วมกัน ไม่มีกฎเกณฑ์รองรับที่เคร่งครัด ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกไม่มีแบบแผนตายตัว โครงสร้างขององค์กรไม่เคร่งครัดรัดกุม เช่น ชมรม กลุ่มสนใจ หรือกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ เป็นต้น องค์กรแบบไม่เป็นทางการนี้ มีบทบาทช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นทางการได้มาก

องค์กรที่จัดตั้งเป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการนี้ สามารถจำแนกเป็นรูปแบบต่าง ๆ ได้ดังนี้

(1) รูปแบบสภา (Council) เป็นการจัดตั้งองค์กรอย่างเป็นทางการมีกฎหมายรองรับ หรือจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย เช่น คุรุสภา แพทยสภา สภานายกความ เป็นต้น

(2) รูปแบบสมาคม (Association) เป็นองค์กรที่อนุญาตให้จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย เกี่ยวกับการจัดตั้งสมาคม เช่น สมาคมสถาปนิกสยาม สมาคมศึกษาธิการแห่งประเทศไทย เป็นต้น

(3) รูปแบบมูลนิธิ (Foundation) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยอาศัยกฎหมายรองรับ และอนุญาตให้ดำเนินการได้

(4) รูปแบบคณะกรรมการ (Committee) คณะกรรมการจัดตั้งขึ้นได้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การจัดตั้งแบบเป็นทางการต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เช่น คณะกรรมการคุรุสภา เป็นต้น

(5) รูปแบบสหพันธ์หรือสหภาพ (Union) โดยทั่วไปจะเป็นองค์กรที่จัดตั้งอย่างไม่เป็นทางการ แต่การดำเนินงานของสหพันธ์หรือสหภาพบางอย่างต้องมีกฎหมายรองรับให้จัดตั้ง

(6) รูปแบบชมรมหรือสโมสร (Club) เป็นองค์กรที่จัดตั้งทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

(7) รูปแบบศูนย์หรือศูนย์กลาง (Center) องค์กรรูปแบบนี้ ส่วนใหญ่จัดตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ

²⁰ เติ้งฮ้าง, น. 449 - 450.

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การจัดตั้งองค์กรไม่ว่าจะมีรูปแบบใด ส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์และมีการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการสนับสนุน ส่งเสริมวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพเป็นสำคัญจึงมีลักษณะเป็นองค์กรทางวิชาชีพ องค์กรครูที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทยจึงมีลักษณะเป็นองค์กรทางวิชาชีพครูหรือวิชาชีพทางการศึกษา เช่นกัน

4) ประเภทขององค์กรครู

ปัจจุบันองค์กรครู มีความหมายถึง องค์กรที่เกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ที่เรียกชื่อต่าง ๆ เช่น ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษหรือบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น รวมทั้งเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยเฉพาะตำแหน่งของการประกอบวิชาชีพ เช่น ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น²¹

องค์กรครูสามารถจำแนกประเภทได้ ดังนี้²²

(1) องค์กรจัดการศึกษา เป็นองค์กรที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นงานจัดการศึกษาโดยตรง โดยมีผู้บริหารและครูเป็นผู้รับผิดชอบองค์กรประเภทนี้ได้แก่ วิทยาลัย โรงเรียน หรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(2) องค์กรบริหารงานบุคคลทางการศึกษา เป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการบริหารบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) และอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) ต่าง ๆ เป็นองค์กรช่วยเหลือในการดำเนินงาน

(3) องค์กรการผลิตครู เป็นองค์กรที่มีหน้าที่เตรียมครูและบุคลากรเข้าสู่วิชาชีพ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณลักษณะตามมาตรฐานของวิชาชีพ ได้แก่ สถาบันผลิตครูต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสถาบันที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาการศึกษา

(4) องค์กรพัฒนาครู เป็นองค์กรที่มีหน้าที่พัฒนาความรู้ ความสามารถ และความชำนาญของผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.) รวมทั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานจัดการศึกษาด้วย

(5) องค์กรวิชาชีพทางการศึกษา เป็นองค์กรที่ผู้ประกอบวิชาชีพจัดตั้งขึ้น หรือได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริม และรักษามาตรฐาน

²¹ เพิ่งอ้าง, น. 451.

²² เพิ่งอ้าง, น. 451 - 452.

การประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพที่เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพ มีลักษณะเป็นองค์กรทางการและไม่เป็นทางการ จำแนกได้ ดังนี้

(5.1) องค์กรวิชาชีพที่ทำหน้าที่ควบคุม ดูแลรักษามาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาวิชาชีพ และส่งเสริมข้อยก้องการประกอบวิชาชีพ จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ได้แก่ คุรุสภา หรือสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

(5.2) องค์กรที่ทำหน้าที่ส่งเสริมผู้ประกอบวิชาชีพในด้านสวัสดิการ สวัสดิภาพ และการดำรงชีวิต จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

(5.3) องค์กรผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีลักษณะเป็นองค์กรภาคเอกชน จัดตั้งโดยการรวมตัวกันของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ทั้งที่ในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการส่งเสริมผู้ประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพและการดำรงชีพ เช่น สมาคมสมาพันธ์ครูประถมศึกษาแห่งประเทศไทย (ส.ค.ท.) สมาคมครูสถานศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า องค์กรเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานทางการศึกษาที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากมีการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรมีความเข้มแข็ง เพื่อให้ทำหน้าที่ตามบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา

2.1.3.6 มาตรฐานวิชาชีพ

1) ความสำคัญของมาตรฐานวิชาชีพ

ในทุกวิชาชีพย่อมต้องมีมาตรฐานของวิชาชีพนั้น ๆ เพื่อวัดหรือประมาณค่าผู้ปฏิบัติการวิชาชีพ ตามมาตรฐานด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งมาตรฐานด้านความรู้ที่ดี มาตรฐานด้านประสบการณ์และทักษะวิชาชีพที่ดี ต่างจะต้องถูกกำหนดขึ้นโดยองค์กรหรือสมาคมวิชาชีพของแต่ละวิชาชีพ เช่น อาชีพด้านกฎหมายก็มีสภาทนายความ อาชีพด้านการแพทย์ก็มีแพทยสภา หรืออาชีพด้านการศึกษาก็มีคุรุสภา เป็นผู้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพของตนตามความมุ่งประสงค์ดังกล่าวข้างต้น การที่องค์กรด้านวิชาชีพต่าง ๆ ได้กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพของตน ถือเป็นภาระหน้าที่เพื่อความมุ่งประสงค์ในการรักษา ส่งเสริม และพัฒนาอาชีพของตนให้มีมาตรฐานสูงที่สุด โดยให้ผู้ปฏิบัติการ ผู้รับบริการ ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนได้เห็นความสำคัญของการอาชีพนั่น ๆ และเพื่อให้การอาชีพนั่น ๆ สามารถคงอยู่ได้ด้วยควมมีคุณค่า เป็นที่ยอมรับนับถือและได้รับการยกย่อง

อย่างไรก็ดี การที่แต่ละวิชาชีพจะมีมาตรฐาน โดยยึดที่มาตรฐานความรู้ มาตรฐานประสบการณ์และทักษะในการวิชาชีพเท่านั้น ย่อมไม่เป็นการเพียงพอ แต่ละวิชาชีพยังจะต้องมีอีกมาตรฐานที่สำคัญนั่นก็คือ มาตรฐานการประพฤติปฏิบัติตนของผู้ประกอบอาชีพแต่ละอาชีพด้วย ซึ่งย่อมหมายถึงมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของตน ซึ่งประกอบด้วยจริยธรรม คุณธรรม ความดี ความงาม รวมทั้งค่านิยมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพด้วยเหตุนี้มาตรฐานวิชาชีพทุก ๆ สาขาย่อมจะมีองค์ประกอบสำคัญต่อไปนี้ด้วยเสมอ กล่าวคือ มาตรฐานความรู้และทักษะ มาตรฐานในสมรรถนะที่ประกอบอาชีพได้จริง และมาตรฐานทางด้านความประพฤติและปฏิบัติตน²³

2) ความหมายของมาตรฐานวิชาชีพ

มาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง จุดมุ่งหมายหลักที่จะสร้างแนวทางปฏิบัติรวมทั้งส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในวิชาชีพของผู้ปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติงานอาชีพมีคุณภาพสูงสุด (CIPD Professional Standards: available at, file://G:\ProfStand11.hom) โดยความหมายดังกล่าว วิชาชีพใด ๆ ย่อมให้บริการแก่สาธารณชน หรือองค์กรต่าง ๆ โดยต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเฉพาะ โดยมีมาตรฐานในการประกอบอาชีพที่ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องได้รับการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอก่อนที่จะประกอบอาชีพ

วิชาชีพที่มีมาตรฐาน จึงได้รับการยกย่องให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะผู้ประกอบวิชาชีพนอกจากต้องมีความรู้และทักษะในวิชาชีพแล้วยังต้องมีความรับผิดชอบสูง เพราะเกี่ยวข้องกับผู้รับบริการและสาธารณชน จึงต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้รับบริการและสาธารณชน โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพด้วยวิธีการแห่งปัญญา ได้รับการศึกษาอบรมมายาวนานเพียงพอ มีอิสระในการใช้วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งต้องมีสถาบันวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพที่เป็นแหล่งกลางในการสร้างสรรค์และจรรโลงวิชาชีพด้วย²⁴

3) แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพ

แนวคิดความเชื่อของการมีมาตรฐานวิชาชีพ มิใช่มีไว้เพื่อมุ่งในการควบคุม หรือกำกับผู้ประกอบวิชาชีพเท่านั้น หากแต่ยังมีพื้นฐานของความคิดความเชื่อ ดังนี้

²³ เมธี ปิลันธนานนท์, “มาตรฐานวิชาชีพ,” สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว, 2550), น. 311 - 312.

²⁴ เติ้งฮ้าง, น. 313.

(1) เป็นมาตรการของการให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ประกอบการวิชาชีพ เพื่อสามารถพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพเป็นทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มบุคคล

(2) เป็นมาตรการที่ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสามารถเลื่อนตำแหน่งงานวิชาชีพ เพิ่มคุณวุฒิ คุณภาพ คุณสมบัติ รวมทั้งทักษะและเจตคติในการประกอบวิชาชีพ

(3) เป็นมาตรการที่จะเพิ่มมาตรฐานในระดับวิชาชีพที่ทำอยู่ในด้านความรู้ความเข้าใจ และสมรรถนะของบุคคลให้มีความเป็นมืออาชีพในวิชาชีพยิ่งขึ้น

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษานั้น นอกจากเป็นมาตรฐานวิชาชีพที่ต้องประกอบวิชาชีพเพื่อบริการต่อสาธารณชนตามบริบทของวิชาชีพขั้นสูงทั่วไปแล้ว ยังต้องมีการปฏิบัติการวิชาชีพที่เกี่ยวกับบทบาทสำคัญต่อสังคมและความเจริญของประเทศที่สำคัญด้วย กล่าวคือ เป็นการสร้างพลเมืองดีของประเทศ โดยให้การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประเทศต้องการเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเป็นการสืบทอดวัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของชาติ จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อรักษาความเป็นชาติไว้ให้ มั่นคงและยาวนาน

จากแนวคิดข้างต้น จึงก่อให้เกิดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาขึ้นทั้งที่เป็นมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพที่ควบคุมอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง เช่น มาตรฐานวิชาชีพศึกษานิเทศก์ เป็นต้น²⁵

2.1.3.7 ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

1) ความสำคัญของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาของชาติ โดยเป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้เด็กและเยาวชนของชาติซึ่งเป็นผู้รับบริการทางการศึกษา ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและคุณภาพ ดังนั้น ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา จึงต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะอย่างสูงในการประกอบวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งมีคุณภาพและมาตรฐานในการปฏิบัติงานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 จึงกำหนดให้วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือเรียกว่าวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม

การกำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม นับเป็นความก้าวหน้าของวิชาชีพทางการศึกษา และเป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาให้สูงขึ้นอันจะเป็นผลให้

²⁵ เห่งอ้าง, น. 315 - 316.

ผู้รับบริการทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นด้วย ซึ่งจะทำให้วิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพได้รับความเชื่อถือศรัทธา มีเกียรติและศักดิ์ศรีในสังคม โดยมีเงื่อนไขสำคัญในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ กล่าวคือ

(1) กำหนดให้มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ

(2) กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องได้รับใบอนุญาต โดยมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นหลักฐานการอนุญาตและห้ามไม่ให้ประกอบวิชาชีพควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต หากฝ่าฝืนก็จะได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด

(3) กำหนดให้ผู้ได้รับความเสียหายจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของผู้ได้รับใบอนุญาต หรือผู้อื่น กล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ ได้

(4) กำหนดให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือเรียกชื่อว่า “คุรุสภา” เป็นองค์กรวิชาชีพรับผิดชอบดำเนินการควบคุมดูแลวิชาชีพและการประกอบวิชาชีพ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นหลักฐานสำคัญสำหรับการเป็นผู้มีสิทธิประกอบวิชาชีพของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งเป็นหลักประกันความรู้ความสามารถ คุณภาพและมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพและวิชาชีพทางการศึกษา²⁶

2) แนวคิดเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ความสำคัญของวิชาชีพครูได้รับการยอมรับตลอดมาว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน และเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งของความสำเร็จของการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศด้วย วิชาชีพครูจึงควรเป็นวิชาชีพของคนดี คนเก่ง และเป็นแบบอย่างทางคุณธรรม จริยธรรม สามารถชี้นำสังคมไปในทางที่เหมาะสมได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (4) กำหนดให้มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คุณาจารย์

²⁶ อสิรา โสทธิพันธ์, “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ,” สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2550), น. 209 - 210.

และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งในมาตรา 53 ของพระราชบัญญัติข้างต้นยังได้กำหนดให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับการให้ครูมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพมีมาตั้งแต่ครั้งเมื่อมีพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ดังที่ นายเยื่อ วิชัยดิษฐ อดีตเลขาธิการคุรุสภาได้กล่าวไว้ในบทความเรื่องความทรงจำและข้อคิดของคุรุสภา มีสาระโดยสรุปว่า งานของครูซึ่งแต่เดิมมิใช่งานอาชีพ มีเทคนิคเข้าลักษณะเป็นวิชาชีพชั้นสูง เช่นเดียวกับ วิชาแพทย์ วิชากฎหมาย วิศวกรรม และสถาปัตยกรรม ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงทั่วไป ต้องได้รับการศึกษาในทางวิชาการและเทคนิคของวิชาชีพชั้นสูงนั้น ๆ จึงจะได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพได้ ต้องมีสถาบันที่มีอำนาจอนุญาต โดยมีใบอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งครู และมารวมเป็นสมาชิก อยู่ในสถาบันเสียก่อนจึงจะปฏิบัติหน้าที่สั่งสอนอบรมได้ ทำนองเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ²⁷

3) ประเภทของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มี 4 ประเภท ดังนี้

(1) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู หมายถึง ใบอนุญาตที่ออกให้แก่ครูซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัยขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งครูอยู่ก่อนแล้ว ตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู หรือจะประกอบวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2556

(2) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัยขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน เช่น ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในหน่วยงานทางการศึกษา

(3) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้บริหารการศึกษาซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารนอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา เช่น ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และตำแหน่งที่

²⁷ เติ้งอ๋าง, น. 212 - 213.

เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งเทียบเท่าผู้บริหารนอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

(4) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่น หมายถึง ใบอนุญาตที่ออกให้แก่บุคลากรทางการศึกษาอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียน การสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานการศึกษากำหนดตำแหน่งให้ต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษา²⁸

2.1.3.8 จรรยาบรรณของวิชาชีพ

1) ความสำคัญของจรรยาบรรณของวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติ และการตัดสินใจในการประกอบวิชาชีพของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นวิศวกร นักการศึกษา ผู้จัดการธุรกิจ ผู้มีอาชีพให้คำปรึกษา นักวิจัย ผู้มีอาชีพทางการสอน นักเขียน และอื่น ๆ จรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นได้ทั้งที่เป็นจรรยาบรรณเพื่อการประพฤติปฏิบัติรายบุคคล เป็นกลุ่มบุคคล รวมทั้งที่เป็นพฤติกรรมในรูปแบบองค์กรอีกด้วย ซึ่งจรรยาบรรณมีความสำคัญที่เป็นเสมือนไฟส่องสว่างที่นำทางให้กับผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพปัจจุบัน และรวมทั้งผู้ที่กำลังจะเข้าทำงานในวิชาชีพด้วย เพราะการยึดมั่นและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ย่อมก่อให้เกิดความก้าวหน้า ความมั่นคง และความสุขในการประกอบอาชีพนั้น

จรรยาบรรณวิชาชีพมีความสำคัญต่อการกำหนดอุดมคติและความรับผิดชอบที่จะต้องประพฤติปฏิบัติในวิชาชีพ เพราะจะมีผลต่อการปกป้องวิชาชีพของผู้ประกอบการอาชีพ และเพื่อให้ผู้เป็นลูกค้าหรือผู้รับบริการจากผู้ประกอบวิชาชีพได้มีความเชื่อมั่นในการให้บริการ ซึ่งเป็นการทำให้ภาพลักษณ์ของวิชาชีพเป็นที่ยอมรับ และทำให้ผู้ประกอบการอาชีพมีความก้าวหน้าขึ้นรวมทั้งจะทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพ มีแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการและสังคม ตลอดจนทำให้ผู้ปฏิบัติการวิชาชีพได้มีความตระหนักในความสำคัญของวิชาชีพมีมโนธรรมที่จะพัฒนาและรักษาคุณภาพของการปฏิบัติงานอาชีพอย่างต่อเนื่องอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นจรรยาบรรณวิชาชีพยังช่วยเป็นบรรทัดฐานในการตัดสินใจผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งช่วยการตัดสินใจหรือพิจารณาข้อเรียกร้องต่าง ๆ ที่ปฏิบัติการอาชีพไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ของวิชาชีพอีกด้วย

สำหรับจรรยาบรรณวิชาชีพการศึกษา ย่อมมีความสำคัญต่อระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ จึงต้องมีกำหนดไว้ เช่นเดียวกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จรรยาบรรณ

²⁸ เติ้งอ๋าง, น. 213 - 214.

วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย ครูสภาได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งถึงกับมีการกำหนดไว้ชัดเจนในพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 25 ใน (2) และ (3) ว่าคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพมีอำนาจและหน้าที่ กำกับดูแลการปฏิบัติ ตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม พัฒนา และ เสนอแนะคณะกรรมการครูสภา กำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ²⁹

2) ความหมายของจรรยาบรรณของวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่มีการควบคุมดูแล เมื่อประกอบอาชีพ ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพ จะถูกสร้างขึ้นมาเป็นแนวบรรทัดฐานจากประสบการณ์ และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับกันในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ เป็นเบื้องต้นเพื่อต่อไปจะได้ถือเป็นแนว ปฏิบัติอย่างเข้มงวดของแต่ละวิชาชีพ เช่น การควบคุมวิชาชีพทางการแพทย์ หนายความ หรือ วิศวกรรม เป็นต้น ซึ่งแต่ละวิชาชีพจะมีลักษณะพิเศษ หรือมีเอกลักษณ์ของวิชาชีพของตน ดังนั้น จรรยาบรรณของแต่ละวิชาชีพสามารถมีรายละเอียดของจรรยาบรรณวิชาชีพต่างกัน แต่ที่มัก มีลักษณะคล้ายคลึงกันก็คือมักมีข้อกำหนดที่เป็นข้อปฏิบัติที่ต้องควบคุมอย่างเคร่งครัดกับข้อปฏิบัติ ที่ถือเป็นวินัยของวิชาชีพ ซึ่งทั้งสองประการนี้จะต้องพิจารณาให้เป็นไปตามหลักสากลที่มีอยู่และ ถือปฏิบัติกันอยู่ด้วย อย่างไรก็ตามในบางวัฒนธรรมและบางประเทศอาจไม่เห็นด้วยกับ จรรยาบรรณหรือวินัยของการอาชีพเดียวกันของประเทศอื่นก็ได้ ตัวอย่างเช่น การฉวยโอกาส ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์นั้น ในบางสังคมอาจเห็นเป็น โอกาสที่ใช้ความฉลาด เหนือกว่า ที่ไม่ถือเป็นการผิดจรรยาบรรณ ขณะที่ในอีกสังคมหรือวัฒนธรรมอื่นเห็นว่า มีความผิด ที่ยอมรับไม่ได้ เช่นนี้เป็นต้น ดังนั้น มาตรฐานวิชาชีพที่ดี เจตคติต่อวิชาชีพที่ดี และการประพฤติ ปฏิบัติที่ดีตาม ย่อมขึ้นกับการมองไปข้างหน้าตามแนวความคิดความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรมด้วย

สำหรับจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษานั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า วิชาชีพ ทางการศึกษาเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงไม่ยิ่งหย่อนกว่าอาชีพอื่น ทั้งนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องมีความรับผิดชอบสูง เพราะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการและ สาธารณชนมาก จึงต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ต่อผู้รับบริการและสาธารณชน โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพด้วยวิธีการแห่งปัญญา ได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างเพียงพอ มีอิสระในการใช้วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพและ

²⁹ เมธี ปิณฑนันทน์, “จรรยาบรรณของวิชาชีพ,” สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาคนพรว, 2550), น. 163 - 164.

มีจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งต้องมีสถาบันวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพ เป็นแหล่งกลาง ในการสร้างสรรค์จรรยาบรรณวิชาชีพ³⁰

3) แนวคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพเกี่ยวข้องกับความหลากหลายของปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติการทางวิชาชีพ เช่น การปฏิบัติที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อการอาชีพ การไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่เป็นความลับของวิชาชีพ การละเมิดโดยเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ความไม่เป็นกลางในการวิเคราะห์ข้อมูลและให้คำปรึกษาในการวิชาชีพ การให้เหตุผลหรือชี้แจงเหตุผลในการวิชาชีพไม่ถูกต้องและไม่โปร่งใส การแก้ปัญหาเรื่องความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิชาชีพการละเมิดเอกลิขสิทธิ์หรือขโมยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ ดังยกมาเป็นตัวอย่างนี้ ย่อมก่อให้เกิดแนวคิดที่ว่า วิชาชีพใดที่ต้องบริการต่อสังคมที่ถือเป็นวิชาชีพชั้นสูงนั้น จำเป็นต้องมีจรรยาบรรณของวิชาชีพนั้น ๆ เพื่อเป็นแสงสว่างนำทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพได้ประพฤติปฏิบัติ อันจะเป็นประโยชน์ต่อคนและต่อวิชาชีพ ให้เป็นที่เชื่อถือและยอมรับได้ทั้งที่เคยเป็นอดีตที่เป็นอยู่ปัจจุบันและที่ควรจะเป็นอนาคต

สำหรับวิชาชีพทางการศึกษานั้น นอกจากจะเป็นวิชาชีพชั้นสูงประเภทหนึ่ง เช่นเดียวกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ เช่น แพทย์ วิศวกรรม สถาปนิก ทนายความ พยาบาล สัตวแพทย์ และอื่น ๆ ซึ่งถือเป็นการประกอบวิชาชีพเพื่อบริการต่อสาธารณชนตามบริบทของวิชาชีพนั้น ๆ แล้ว ยังต้องมีบทบาทสำคัญต่อสังคมและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ กล่าวคือ

(1) สร้างพลเมืองดีของประเทศ โดยการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะทำให้ประชาชนเป็นพลเมืองดีตามที่ประเทศต้องการ

(2) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนองตอบการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และของประเทศ

(3) สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีก รุ่นหนึ่ง เพื่อการรักษาความเป็นชาติไว้อย่างมั่นคงยาวนาน³¹

2.1.3.9 วิชาชีพทางการศึกษา

1) ความสำคัญของวิชาชีพทางการศึกษา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนและสังคมของประเทศ ภารกิจการจัดการศึกษา ต้องอาศัยความเป็นวิชาชีพที่ต้องมีความรู้ความชำนาญในการจัดการศึกษาเป็นการเฉพาะ โดยเป็นการใช้วิชาครู (Pedagogy) หรือวิชาการศึกษาในการประกอบวิชาชีพ จึงอาจเรียก

³⁰ เฟื่องอ้าง, น. 164 - 165.

³¹ เฟื่องอ้าง, น. 165 - 166.

ได้ทั้งวิชาชีพทางการศึกษาหรือวิชาชีพครู ในสังคมไทย ครูได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติเป็นผู้ให้ความรู้วิชาการเพื่อความเจริญของบุคคลและสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพครูจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคล บทบาทของวิชาชีพครู หรือวิชาชีพทางการศึกษาจึงมีความสำคัญ กล่าวคือ³²

(1) บทบาทในการสร้างพลเมืองที่ดีของประเทศ เป็นการเตรียมสมาชิกใหม่ให้สังคม โดยให้การศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะทำให้ประชาชนของประเทศเป็นพลเมืองดีตามที่ประเทศชาติต้องการ

(2) บทบาทในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเป็นการพัฒนากำลังคนเพื่อสนองการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

(3) บทบาทในการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ ซึ่งวิชาชีพทางการศึกษาจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมของชาติจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกคนรุ่นหนึ่ง เป็นการรักษาความเป็นชาติสืบไป

2) ความหมายของวิชาชีพทางการศึกษา

วิชาชีพทางการศึกษาหรือวิชาชีพครู มีวิวัฒนาการมาจากเรื่องเกี่ยวกับการสอน ซึ่งเป็นกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ของสังคมมาแต่โบราณมีการพัฒนาจนได้รับการยอมรับเป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง เรียกว่า ครูศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์

วิชาชีพทางการศึกษา หรือวิชาชีพครู มีความหมาย 2 ประการ คือ

(1) อาชีพครู หรือภาระหน้าที่ของครู

(2) ศิลป์และศาสตร์ของการสอนหรือว่าด้วยเทคนิคการสอน

กล่าวโดยสรุป วิชาชีพทางการศึกษา เป็นวิชาชีพเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยอาศัยทั้งศิลป์และศาสตร์ทางการสอน หรือศาสตร์ทางการศึกษา³³

3) แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา

วิชาชีพเป็นการประกอบอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเป็นการเฉพาะ ซึ่งหมายถึง อาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Profession” หมายถึงอาชีพที่มีคุณลักษณะพิเศษ ต้องใช้ความรู้ ความชำนาญเฉพาะอย่างในการประกอบวิชาชีพ

³² จักรพรรดิ วัฒนา, “วิชาชีพทางการศึกษา,” สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว, 2550), น. 327 - 328.

³³ เท็งฮ้าง, น. 328.

ผู้ประกอบวิชาชีพต้องฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมาอย่างเพียงพอก่อนที่จะประกอบวิชาชีพ ต่างกับอาชีพ (Career) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องทำให้สำเร็จโดยมุ่งหมายหวังค่าตอบแทนเพื่อการดำรงชีพเท่านั้น

การจัดการศึกษาถือได้ว่าเป็นวิชาชีพ เนื่องจากเป็นการให้บริการแก่สังคมที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะเจาะจง เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องเป็นผู้ได้รับการศึกษาอบรมให้มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอนอย่างลึกซึ้ง รู้หลักการและวิธีสอนรวมทั้งสามารถประยุกต์ให้ความรู้ไปสู่การปฏิบัติวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ มุ่งให้บริการแก่ผู้อื่นมากกว่าการหาประโยชน์จากผู้รับบริการ³⁴

2.1.3.10 วิชาชีพชั้นสูง

1) ความสำคัญของวิชาชีพชั้นสูง

เมื่อบุคคลปฏิบัติงานอาชีพชั้นสูงประเภทใดในสังคม ย่อมทำให้บุคคลนั้น มีวิชาชีพที่ถือเป็นเอกลักษณ์ของตน เพราะแต่ละบุคคลที่ประกอบอาชีพชั้นสูงก็ยอมรับในจรรยาบรรณของวิชาชีพนั้น ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของวิชาชีพชั้นสูงของตนเอง วิชาชีพชั้นสูงจึงเป็นอาชีพเพื่อให้บริการสาธารณชน ที่จะต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเป็นการเฉพาะ ไม่มีความซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น และมีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงย่อมต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูง เพราะวิชาชีพชั้นสูง จะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการและสาธารณชน จึงต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพชั้นสูงเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้รับบริการและสาธารณชน โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งต้องมีสถาบันวิชาชีพ หรือองค์กรวิชาชีพ โดยจะต้องมีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนั้น ๆ อีกด้วย³⁵

2) ความหมายของวิชาชีพชั้นสูง

วิชาชีพชั้นสูง หมายถึง วิชาการอาชีพที่ได้รับการยกย่องและมีฐานะทางสังคมสูง เพราะสังคมเชื่อมั่น และศรัทธาต่อผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง ที่มีความสำคัญต่อความเสถียรและความรับผิดชอบต่อผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ ดังเช่นวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งถือเป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่มีความงดงามและทรงคุณค่า เพราะเป็นงาน “สร้างคน” ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

³⁴ เฟื่องอ้าง, น. 329.

³⁵ เมธี ปิลันธนานนท์, “วิชาชีพชั้นสูง,” สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2550), น. 319 - 320.

จะเป็นผู้จุดประกายการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่จะสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรียกรู้ที่จะเติบโตขึ้นอย่างมีศักยภาพ มีความปลอดภัย มีความสมบูรณ์ทางร่างกาย กำลังใจ และสติปัญญา

ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จึงได้รับการยกย่องและเชิดชูเกียรติว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ได้รับการเชิดชูให้เป็นปวงชนียบุคคล ไม่ยิ่งหย่อนกว่าวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ วิชาชีพทางการศึกษา ยังต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างจริงจัง ฉะนั้น วิชาชีพทางการศึกษา จึงเป็นวิชาชีพที่มีใครก็จะเข้าสู่อาชีพนี้ได้ หากแต่ต้องเป็นผู้ได้เรียนและฝึกฝนมาโดยตรง และต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และมีองค์กรครูกำกับดูแล และรองรับวิชาชีพ ซึ่งก็คือ คุรุสภา นั้นเอง³⁶

3) แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพชั้นสูง

โดยความหมายและความสำคัญของวิชาชีพชั้นสูงดังกล่าวมาข้างต้นที่ว่าวิชาชีพชั้นสูง เป็นการให้บริการแก่สาธารณชนที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเป็นการเฉพาะ ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น มีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องฝึกรวมทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอก่อนที่จะประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่อง เพราะมีความหมายว่าผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องมีความรับผิดชอบสูง เพราะวิชาชีพชั้นสูงจะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการและสาธารณชน ด้วยเหตุนี้ วิชาชีพชั้นสูงจึงต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้รับบริการและสาธารณชน โดยผู้ประกอบวิชาชีพ ต้องประกอบวิชาชีพด้วยวิธีการแห่งปัญญา ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างเพียงพอ มีอิสระในการใช้วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพรวมทั้งต้องมีสถาบันวิชาชีพ หรือองค์กรวิชาชีพรองรับเพื่อจรรโลงวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้วิชาชีพชั้นสูงใด ๆ ย่อมเป็นที่ดึงดูดใจ และเป็นแรงบันดาลใจให้บุคคลและสาธารณชนมีความคิด ความเชื่อ และสนใจที่จะประกอบวิชาชีพชั้นสูง

วิชาชีพทางการศึกษา นอกจากจะเป็นวิชาชีพชั้นสูงประเภทหนึ่ง เช่นเดียวกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก ทนายความ พยาบาล สัตวแพทย์ และอื่น ๆ แล้ว วิชาชีพทางการศึกษายังเป็นวิชาชีพที่งดงามและทรงคุณค่าต่อสังคม เพราะเป็นงานที่สร้างเสริม พัฒนาคน ดังนั้น โดยพื้นฐานและแนวคิดดังกล่าว จึงนำไปสู่การควบคุมและกำกับดูแลวิชาชีพทางการศึกษา โดยกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ดังนี้ คุรุต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาอื่น

³⁶ เท็งอ้าง, น. 320 - 321.

ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพควบคุมอื่น ตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง เป็นต้น³⁷

2.2 หลักองค์กรทางปกครองในรูปแบบคณะกรรมการ

ในการศึกษาโครงสร้างของคณะกรรมการการครูสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 และโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 จำเป็นจะต้องศึกษาองค์กรทางปกครองในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ความหมายของคณะกรรมการ

สำหรับความหมายคำว่า “คณะกรรมการ” ได้มีผู้ให้คำนิยามความหมายต่าง ๆ ไว้ ดังต่อไปนี้

1) คณะกรรมการ คือ กลุ่มของบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้กระทำการบางอย่าง โดยมีลักษณะที่เป็นการกระทำของกลุ่ม (Group Action)³⁸

2) คณะกรรมการ คือ กลุ่มบุคคลที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ดำเนินการด้านบริหารบางอย่าง คณะกรรมการนึ่งทำงานเฉพาะแต่ในรูปแบบของกลุ่ม (Group) และต้องการความอิสระในการแลกเปลี่ยนแนวความคิดระหว่างกรรมการด้วยกัน สำนักงานคณะกรรมการมักจะเป็นแบบ กำหนดให้ทำงานบางอย่างพิเศษจากงานประจำปกติ³⁹

3) คณะกรรมการ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากบุคคลหรือองค์กร ที่คณะบุคคลนั้นสังกัดอยู่เพื่อทำหน้าที่ด้วยการประชุมพิจารณาปรึกษาหารือเฉพาะเรื่อง ที่คณะกรรมการชุดนั้นได้รับมอบหมายแล้วรวบรวมข้อวินิจฉัยหรือข้อเสนอแนะต่อองค์กรนั้น⁴⁰

คำว่า “คณะกรรมการ” จึงมีสาระสำคัญว่าต้องเป็นการกระทำของกลุ่มหรือคณะบุคคลเพียง 2 คน ไม่อาจเป็นคณะกรรมการได้ เพราะคณะกรรมการเป็นองค์ประกอบของ

³⁷ เพิ่งอ้าง, น. 322.

³⁸ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, “องค์กรแบบคณะกรรมการ,” วารสารกฎหมายปกครอง, น. 51 (เมษายน 2526).

³⁹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, “คณะกรรมการ: การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ,” วารสารกฎหมายปกครอง, น. 63 (2526).

⁴⁰ ประทาน คงฤทธิศึกษากร, “การใช้ระบบคณะกรรมการในการบริหาร,” วารสารมหาดไทย, น. 110 (เมษายน - พฤษภาคม 2522).

คณะบุคคลที่มีมากกว่า 2 คนขึ้นไป ดังนั้น อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบต้องอยู่ที่กลุ่มหรือคณะบุคคลไม่ได้อยู่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มหรือคณะบุคคล

2.2.2 ประเภทของคณะกรรมการ

คณะกรรมการ อาจจำแนกได้เป็น 3 ประเภท⁴¹ ได้แก่ คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นตามกำหนดระยะเวลา (Time Scale) คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นตามความมุ่งหมาย (Purpose) หรือแต่งตั้งขึ้นตามหน้าที่ (Business) และคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นตามองค์ประกอบของคณะบุคคล (Composition)

2.2.2.1 คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นตามกำหนดระยะเวลา (Time Scale) แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) คณะกรรมการประจำ (Standing Committee) คณะกรรมการประจำนี้ส่วนมากเป็นคณะกรรมการที่องค์กรนั้นได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้มีหน้าที่พิจารณาหรือตรวจสอบตลอดจนเป็นองค์คณะที่จะนำข้อเสนอแนะในการวิจัย งานที่มีลักษณะทั่ว ๆ ไป และเฉพาะเรื่องเมื่อมีเรื่องใดผ่านมาก็จะต้องให้คณะกรรมการชุดนี้พิจารณาก่อนอันเป็นการถ่วงดุลขององค์กรนั้น ๆ จะตั้งการออกไป

2) คณะกรรมการพิเศษเฉพาะกรณี (Ad Hoc Committee) คณะกรรมการพิเศษเฉพาะกรณีนี้จะถูกแต่งตั้งขึ้นในโอกาสพิเศษ หรือสำหรับวัตถุประสงค์ที่พิเศษ กล่าวคือ เมื่อพิจารณาได้ว่ามีเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะเกิดขึ้น องค์กรนั้น ๆ อาจจะแต่งตั้งหรือมอบหมายให้คณะบุคคลนั้นร่วมพิจารณาคำเนินการ และเมื่อกิจการนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงไปแล้ว คณะกรรมการชุดนี้ก็จะหมดสภาพไปในตัว

2.2.2.2 คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นตามความมุ่งหมาย (Purpose) หรือแต่งตั้งขึ้นตามหน้าที่ (Business) แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้⁴²

1) คณะกรรมการบริหาร (Executive Committee) ลักษณะสำคัญของคณะกรรมการประเภทนี้ กล่าวคือ คณะบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ในการบริหารงานในกิจการนั้น ๆ โดยเฉพาะ เช่น คณะกรรมการบริหารการศึกษาแห่งชาติมีหน้าที่พิจารณาปรับปรุง วางแผน และโครงการการศึกษาแห่งชาติให้เหมาะสม

2) คณะกรรมการที่ปรึกษาและแนะนำ (Advisory Committee) ลักษณะสำคัญของคณะกรรมการประเภทนี้ กล่าวคือ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่หน่วยงานของทางราชการ

⁴¹ เพิ่งอ้าง, น. 112.

⁴² เพิ่งอ้าง, น. 113 - 114.

หรือองค์กรที่แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวนี้ขึ้น แต่คำแนะนำและคำปรึกษาของคณะกรรมการดังกล่าวไม่มีผลผูกพันองค์กรหรือหน่วยงานราชการที่นำปัญหาของคำปรึกษาหรือขอคำแนะนำ

2.2.2.3 คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นตามองค์ประกอบของคณะบุคคล (Composition) แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) การแต่งตั้งคณะบุคคลที่มีอาชีพเดียวกันและมีผลประโยชน์อันเดียวกันเข้าเป็นคณะกรรมการเพื่อดำเนินกิจการในอาชีพของตน โดยบุคคลเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ร่วมกันที่จะพัฒนากิจการของตนให้มีผลประโยชน์ดียิ่งขึ้น เช่น คณะกรรมการสภาพนายความ คณะกรรมการสมาคมพ่อค้าไทย เป็นต้น

2) เป็นการรวมเอาคณะบุคคลที่มีอาชีพหรือผลประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียไม่เหมือนกันหรือขัดแย้งกัน แล้วแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการร่วมกันเพื่อประสานกิจการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีร่วมกันหรือเพื่อหาทางต่อรองผลประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ซึ่งคณะกรรมการในแบบนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งในการบริหารซึ่งจะเป็นหนทางจัดข้อขัดแย้งกันได้

3) เป็นการรวมเอาคณะบุคคลที่ต่างอาชีพต่างองค์กรเข้ามาทำงานร่วมกัน อันได้แก่การแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญของสภา ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญในเรื่องหนึ่งเรื่องใดนั้นอาจจะแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภาเอง หรือบุคคลภายนอกต่าง ๆ เข้ามาเป็นคณะกรรมการ

2.2.3 องค์ประกอบของคณะกรรมการ

ในส่วนขององค์ประกอบคณะกรรมการ จะประกอบไปด้วยส่วนต่าง 4 ส่วน ดังนี้⁴³

2.2.3.1 ประธานกรรมการ ผู้ที่อาจกำหนดให้เป็นประธานกรรมการได้มี 3 ประเภท คือ

1) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ นายกรัฐมนตรี (รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย) หรือรัฐมนตรีเป็นประธาน

2) ข้าราชการประจำ ได้แก่ ปลัดกระทรวง เป็นประธาน (หรือถ้ากฎหมายบางระดับเห็นว่าผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีเหมาะสมที่จะเป็นประธานกรรมการก็กำหนดได้ เช่น พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 มาตรา 11 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการขุดดินและถมดิน” ประกอบด้วย อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นประธานกรรมการ)

3) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่บุคคลซึ่งนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เช่น มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ. 2535 ให้มีคณะกรรมการนโยบาย

⁴³ ธรรมนิติย์ สุมันตกุล, “แบบกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการ, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา,” สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2561, จาก http://web.krisdika.go.th/activity_Detail.jsp?actType=I&actCode=38&head=4&item=n5

กองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยผู้เป็นประธานกรรมการ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์สูงด้านการวิจัยซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

2.2.3.2 กรรมการ โดยตำแหน่ง การที่กฎหมายกำหนดให้มีกรรมการโดยตำแหน่งที่มาจากส่วนราชการเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการประสานนโยบายของทางราชการเข้ากับการทำงานหรือการตัดสินใจของคณะกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่งจึงทำหน้าที่เป็นผู้สื่อสารนโยบายของทางราชการด้วย

2.2.3.3 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือในบางพระราชบัญญัติจะกำหนดให้มีกรรมการที่ เป็นผู้แทนมาจากการเลือกตั้งของสมาชิก

2.2.3.4 เลขาธิการ โดยปกติแล้วเลขานุการจะเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งด้วย แต่ก็ ไม่เสมอไปบางพระราชบัญญัติอาจกำหนดให้เป็นเพียงเลขานุการ โดยไม่เป็นกรรมการ

2.2.4 คณะกรรมการในการใช้อำนาจทางปกครอง

คณะกรรมการ เป็นรูปแบบขององค์กรทางปกครองที่ใช้กันมาแต่โบราณและมีข้อดีอยู่มาก เช่น ได้ข้อยุติที่ดีกว่าเพราะการร่วมกันวิเคราะห์จากความคิดของหลายคน ป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจของคน ๆ เดียว ใช้ในการประสานประโยชน์ที่ขัดแย้ง เกิดความกระจ่างในการประสานงาน รวมอำนาจที่ต่างกันจากแต่ละคนเข้ากัน ทำให้การทำงานเกิดผลเร็ว เป็นต้น⁴⁴

คณะกรรมการในองค์กรทางปกครองอาจมีการจัดตั้งและวิธีการดำเนินงานหลายรูปแบบและมีลักษณะเฉพาะบางประการ พระราชวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงได้บัญญัติเรื่องคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองไว้โดยเฉพาะ ดังนี้⁴⁵

2.2.4.1 การแต่งตั้งกรรมการ คณะกรรมการในการพิจารณาทางปกครองโดยมากจะตั้งจากผู้เป็นข้าราชการตำแหน่งต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถในการรับผิดชอบ เพราะข้าราชการจะมีวินัยกำกับให้ต้องทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อย่างไรก็ตาม ในกรณีต้องการความโปร่งใสหรือต้องการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนก็อาจตั้งบุคคลในภาคเอกชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการได้ และในบางกรณีต้องการความรู้ความสามารถสูงในความรู้ด้านใด โดยเฉพาะก็จะกำหนดให้มีกรรมการที่ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิได้ โดยไม่เลือกว่าบุคคลดังกล่าวจะมาจากภาครัฐ หรือภาคเอกชน ในกรณีกรรมการซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒินี้จึงมีหลักว่าการแต่งตั้งต้องระบุตัวบุคคลว่าเป็นผู้ใด จะระบุเป็นตำแหน่งไม่ได้ เพราะการระบุเป็นตำแหน่งหรือเป็นผู้แทนสถาบันนั้นเท่ากับมิได้พิจารณา

⁴⁴ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนาสานต์, กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จักรวรรดิพิมพ์, 2540), น. 82.

⁴⁵ เพิ่งอ้าง, น. 83 - 87.

คุณสมบัติของตัวบุคคล แม้ว่าโดยทั่วไปบุคคลระดับหนึ่งในสถาบันนั้น ๆ มักจะมีความรู้ความสามารถระดับผู้ทรงคุณวุฒิก็ตาม

2.2.4.2 การดำรงตำแหน่งกรรมการ คณะกรรมการอาจมีวาระการดำรงตำแหน่งหลายรูปแบบ ในกรณีที่เน้นความเป็นอิสระขององค์กรอาจจัดให้มีการหมุนเวียนกันออกโดยมีวาระยาวกว่าวาระของรัฐบาล เพื่อมิให้รัฐบาลใดมีอำนาจแต่งตั้งกรรมการทั้งหมดพร้อมกัน เช่น คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ แต่โดยทั่วไปที่ไม่เคร่งครัดเช่นนั้นจะใช้ระบบแต่งตั้งจะได้พิจารณาได้เต็มที่ ในรูปแบบเช่นนี้กฎหมายก็จะกำหนดให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามาใหม่ในระหว่างที่กรรมการชุดเดิมยังมีตำแหน่งอยู่คงมีตำแหน่งในวาระเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการคนนั้นเท่านั้น และในกรณีที่กรรมการนั้นมีวาระที่เป็น โดยตำแหน่งแล้วก็ถือเป็นเรื่องสมควรใจเฉพาะตัว ดังนั้น กรรมการจึงมีสิทธิลาออกได้เสมอ

คณะกรรมการในการพิจารณาทางปกครองโดยทั่วไปมักจะให้ผู้รับผิดชอบในการแต่งตั้งให้พ้นจากตำแหน่งได้ทุกเมื่อ เพื่อให้สามารถปรับปรุงองค์ประกอบเพื่อให้การทำงานสำเร็จเป้าหมายตามที่ผู้รับผิดชอบในการแต่งตั้งต้องการ แต่ในกรณีของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทเนื่องจากต้องการให้มีความมั่นคงในการดำรงตำแหน่งเพื่อรักษาความเป็นอิสระในการทำงานที่เป็นการใช้อำนาจตุลาการ หลักการให้พ้นจากตำแหน่งได้ทุกเมื่อจึงห้ามมิให้นำมาใช้บังคับ โดยการให้กรรมการในคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทพ้นจากตำแหน่งจะต้องมีเหตุผลอันสำคัญเฉพาะเมื่อบกพร่องอย่างยิ่งต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง

2.2.4.3 องค์ประชุม การทำงานของคณะกรรมการ คือ การประชุมและมีมติในเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน แต่การประชุมจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีกรรมการอยู่ร่วมประชุมกันครบองค์ประชุม ซึ่งองค์ประชุมของคณะกรรมการจะเป็นเท่าใดนั้นแล้วแต่ลักษณะของกรรมการ โดยอาจกำหนดให้ต้องครบทุกคนอย่างคณะผู้พิพากษาหรืออนุญาโตตุลาการก็ได้ หรือจะกำหนดเพียงหนึ่งในสามก็ได้หากเป็นเรื่องสำคัญ หรือจะกำหนดองค์ประชุมสำหรับการพิจารณาและสำหรับการมีมติชี้ขาดให้แตกต่างกันก็ได้ แต่ถ้ากฎหมายหรือกฎคำสั่งที่ตั้งคณะกรรมการขึ้นมิได้กำหนดเป็นอย่างใด โดยเฉพาะ ก็ต้องถือเอาจำนวนกึ่งหนึ่งเป็นองค์ประชุม ซึ่งเท่ากับว่าฝ่ายข้างมากเห็นควรดำเนินการเช่นนั้น

2.2.4.4 การประชุม การประชุมจะต้องทำอย่างไร หรือจะมีหลักเกณฑ์วิธีการเช่นใด คณะกรรมการย่อมกำหนดวิธีการประชุมของตนเองได้ เว้นแต่กรณีเฉพาะที่มีกฎหมายบังคับไว้

การนัดประชุมต้องเปิดโอกาสให้กรรมการทุกคนได้ทราบการนัดประชุมและมีเวลาอันควรที่จะมาร่วมประชุมได้ เพื่อการเตรียมตัวและเตรียมข้อมูลอันจะทำให้การประชุม

เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ โดยปกติกฎหมายจึงกำหนดนัดประชุมเป็นหนังสือและต้องนัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน เว้นแต่จะเป็นกรณีเร่งด่วนหรือแจ้งการจัดกันในที่ประชุมแล้ว

มติที่ประชุมย่อมเป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้มาประชุม โดยคณะกรรมการแต่ละคนออกเสียงได้เสียงเดียว เว้นแต่ในกรณีมีเสียงเท่ากัน ไม่อาจมีมติข้างมากได้ กฎหมายได้บัญญัติให้ประธานกรรมการออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดได้ (Casting Vote) แม้ประธานกรรมการจะได้ออกเสียงไปก่อนแล้วก็ตาม เพราะหากไม่กำหนดเช่นนี้ก็ไมอาจดำเนินการใด ๆ ได้

การประชุมของคณะกรรมการพิจารณาทางปกครอง ย่อมเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปประกอบการมีมติของที่ประชุม และเมื่อเป็นการงานของรัฐต้องมีการจัดทำหลักฐานกฎหมาย จึงบังคับให้ทำเป็นหนังสือ และให้มีการบันทึกความเห็นแย้งไว้ในรายงานการประชุม และถ้าฝ่ายข้างน้อยทำบันทึกความเห็นแย้งก็ต้องรวมความเห็นแย้งนั้นไว้ในรายงานการประชุมด้วย เพื่อป้องกันการปฏิบัติที่เลว ไม่เป็นไปตามความเป็นจริง หรือใช้อำนาจฝ่ายข้างมากกลบความเห็น และเหตุผลของฝ่ายข้างน้อย ทั้งนี้ เพราะต่างต้องรับผิดชอบในหน้าที่ของตน

คณะกรรมการทั่วไปอาจพิจารณามีมติเช่นใดแล้วแจ้งมติของตนไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบก็เป็นอันจบการทำงาน โดยการแจ้งนั้นสุดแล้วแต่ที่ประชุมคณะกรรมการจะตกลงกัน จะมอบให้ประธานกรรมการหรือเลขาธิการเป็นผู้ลงนามในหนังสือแจ้งก็ได้ตามรูปแบบทั่วไปของคำสั่งทางปกครอง แต่ในกรณีมติของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คำวินิจฉัยนั้นจะมีผลเป็นการใช้อำนาจตุลาการโดยชี้ขาดสิทธิหน้าที่ที่สำคัญ ในการปกครองจึงให้ความสำคัญแก่คำวินิจฉัยประเภทนี้ โดยให้บรรจุเหตุผลที่กรรมการผู้พิจารณาทุกคนเห็นตรงกันจริง ๆ ไว้ จึงมีหลักให้ต้องมีการลงลายมือชื่อของกรรมการที่วินิจฉัยทุกคน เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสทักท้วงแก้ไขข้อเท็จจริง และเหตุผลได้เต็มที่ ส่วนความเห็นแย้งก็ให้ในคำวินิจฉัยด้วย ซึ่งการบรรจุความเห็นแย้งไว้ในคำวินิจฉัยนี้จะเกิดผลดี กล่าวคือ

1) บุคคลทั่วไปทราบว่าเรื่องนั้นมีข้อโต้แย้งได้อยู่อันอาจเป็นประโยชน์ในชั้นอุทธรณ์ต่อไป เพราะเมื่อฝ่ายปกครองมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายก็ไม่มี ความจำเป็นใดที่จะปกปิดซ่อนเร้นข้อโต้แย้งฝ่ายปกครอง

2) เป็นผลทางจิตวิทยาที่จะทำให้ฝ่ายข้างมากระมัดระวังเพิ่มขึ้นในการมีความเห็น เพราะความเห็นทั้งสองฝ่ายจะปรากฏคู่กัน อันเป็นผลให้ยับยั้งชั่งใจไม่ใช้อำนาจโดยมิชอบ

3) เป็นการพัฒนาวิชาการให้ก้าวหน้าขึ้น โดยคนทั่วไปจะนำความเห็นทั้งสองฝ่ายไปศึกษาและเป็นฐานในการเพิ่มพูนความรู้ในอนาคต

2.3 หลักความเป็นกลาง

หลักความเป็นกลาง เป็นหลักสำคัญในกฎหมายปกครองที่เรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองต้องไม่มีส่วนได้เสียและอคติในเรื่องที่พิจารณา⁴⁶ ในการพิจารณาทางปกครองเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นกลาง เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมและเป็นที่น่าไว้วางใจได้ เนื่องจากหากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีส่วนได้เสียในเรื่องที่ตนพิจารณาแล้ว ความไม่เป็นกลางดังกล่าวจะเข้ามาบิบบทบาทในทุกขั้นตอนของการพิจารณาซึ่งหลักความเป็นกลางจะป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนำเรื่องผลประโยชน์ส่วนตัวเข้าไปปะปนกับการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยถูกต้องตามข้อเท็จจริงปราศจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจหรือลำเอียง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดนิคกรรมทางปกครองอันไม่ชอบธรรมในท้ายที่สุด⁴⁷

2.3.1 ความหมายของหลักความเป็นกลาง

หลักความเป็นกลาง เป็นองค์ประกอบหลักของการพิจารณาทางปกครองในเชิงนิติรัฐที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะต้องพิจารณาอย่างเป็นธรรม เป็นกลาง และเป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์แห่งกฎหมาย⁴⁸

สำหรับ “หลักความเป็นกลาง” (Impartiality Principle) ได้นักวิชาการได้ให้คำอธิบายหลักเกณฑ์ของหลักความเป็นกลางไว้ว่า การปฏิบัติราชการเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม เจ้าหน้าที่เป็นกลางในการทำหน้าที่นี้ การปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่จึงมิใช่เป็นการปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของบุคคลใดโดยเฉพาะ แต่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนตามหลักกฎหมาย นั่นคือเจ้าหน้าที่จะต้องมีความเป็นกลางไม่เอนเอียงไปทางฝ่ายใด (Neutral Decisionmaker) อีกทั้งกฎหมายมีขึ้นเพื่อวางหลักการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องอยู่แล้วว่าจะหาจุดสมดุลระหว่างประโยชน์ของเอกชนและประโยชน์ส่วนรวมของรัฐอย่างไร การแก้ปัญหา

⁴⁶ ศุภวัฒน์ สิงห์สุวรรณ, “ปัญหาความเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีส่วนร่วมพิจารณาทางปกครองในหลายขั้นตอน, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา,” สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2561, จาก http://race.nstru.ac.th/nstru_personnel_section/resources/file_download/1494301470.pdf

⁴⁷ ศูนย์ศึกษาคดีปกครอง สำนักวิจัยและวิชาการ, “หลักความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครอง, สำนักงานศาลปกครอง,” สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2561, จาก http://www.admincourt.go.th/admincourt/upload/webcms/Oldnews/00_web/00_file/filecenter050856.pdf

⁴⁸ วรณรี สิงห์โต, “ข้อสังเกตเกี่ยวกับหลักความเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง: วิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายเยอรมัน, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา,” สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2561, จาก http://race.nstru.ac.th/nstru_portal/personnel_section/resources/file_download/1494302900.pdf

จึงต้องเป็นไปตามจุดสมมูลนั้น เจ้าหน้าที่จะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากไปหรือเห็นแก่ประโยชน์ของเอกชนมากไปก็ไม่ได้เพราะจะทำให้เสียดุลยภาพแห่งความยุติธรรม⁴⁹

2.3.2 แนวคิดของหลักความเป็นกลาง

หลักความเป็นกลาง ถือเป็นหลักการหนึ่งในหลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ (Jus Naturale) ซึ่งเกิดขึ้นจากแนวความคิดพื้นฐานที่ว่า หากบุคคลมีอำนาจสั่งการในเรื่องที่ตนมีส่วนได้เสียอยู่ บุคคลนั้นก็จะต้องเสียความเป็นกลางและไม่อาจวินิจฉัยสั่งการโดยปราศจากอคติในเรื่องนั้น ๆ ได้ ดังนั้น หลักการนี้จึงนำมาใช้ในองค์กรของรัฐ ที่มีอำนาจวินิจฉัยในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักความเป็นกลางของผู้พิพากษาหรือตุลาการซึ่งนำมาสู่การคัดค้านผู้พิพากษาที่มีประโยชน์ได้เสียในคดีมิให้เป็นผู้วินิจฉัยในคดีนั้น ซึ่งหลักความเป็นกลางขององค์กรฝ่ายปกครองที่ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกรรมการในคณะกรรมการใด ๆ ที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง พิจารณาและวินิจฉัยสั่งการหรือร่วมประชุมและลงมติในเรื่องใด ๆ ที่ตนมีส่วนได้เสียอยู่⁵⁰ ซึ่งหากเป็นกรณีที่กรรมการในคณะกรรมการมีส่วนได้เสียในเรื่องที่คณะกรรมการจะต้องพิจารณาและลงมติ กรรมการผู้นั้นจะต้องออกจากที่ประชุมคำวินิจฉัยสั่งการซึ่งออกโดยเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนได้เสีย มติที่ประชุมคณะกรรมการซึ่งกรรมการที่มีส่วนได้เสียเข้าร่วมประชุมและออกเสียงลงคะแนนด้วยนั้นในสายตาของกฎหมายแล้วย่อมไม่บริบูรณ์⁵¹

แนวคิดที่รับรองหลักความเป็นกลาง คือ หลักนิติรัฐ และความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.2.1 หลักนิติรัฐ โดยรวมหมายความว่า หลักการปกครองโดยกฎหมาย มิใช่ปกครองตามอำเภอใจ และเป็นระบบที่สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นหลักในการป้องกันและแก้ไขเสียหายการใช้อำนาจรัฐตามอำเภอใจของฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน⁵² ดังนั้น เมื่อพิจารณาแล้วว่า “นิติรัฐ” คือ หลักการที่ว่า รัฐและองค์กรของรัฐทั้งหมดจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่รัฐหรือองค์กรของรัฐตราขึ้นก็ย่อมมีความหมายต่อไปว่า

ประการแรก การกระทำขององค์กรของรัฐทุกองค์กร จะต้องมิกฎหมายเป็นรากฐานที่มาแห่งอำนาจ ซึ่งอาจเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร หรือกฎหมายที่ไม่ได้เป็นลายลักษณ์อักษร

⁴⁹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 44*, น. 262.

⁵⁰ ศูนย์ศึกษาคดีปกครอง สำนักวิจัยและวิชาการ, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 47*.

⁵¹ ภัทรวรรณ อุซุงศ์อมร, “ความเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาทางปกครอง,” *วารสารการเมืองการบริหาร และกฎหมาย*, ปีที่ 8, ฉบับที่ 1, น. 485 (คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา).

⁵² ภูริชญา วัฒนรุ่ง, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายมหาชน*, (กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ม.ป.ป), น. 113.

ก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำของรัฐใดที่เป็นการกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชน นอกจากจะต้องมีกฎหมายเป็นรากฐานของการกระทำหรือการใช้อำนาจแล้ว การกระทำหรือการใช้ อำนาจนั้นต้องชอบด้วยกฎหมายอีกด้วย กล่าวคือ ต้องดำเนินการด้วยวิธีการ รูปแบบ และวัตถุประสงค์ ที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น หากมีการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ก็ถือว่าเป็น การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประการที่สอง หากรัฐหรือองค์กรของรัฐกระทำการใดอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่ตน ตราขึ้นจะต้องมีกลไกและกระบวนการที่บุคคลสามารถทำให้การกระทำหรือการใช้อำนาจนั้น ไร้ผลไป และหากเกิดความเสียหายแก่บุคคล บุคคลก็ย่อมมีสิทธิที่จะเรียกให้รัฐหรือองค์กรของรัฐ ชดใช้ค่าเสียหายได้⁵³ กล่าวคือ ต้องมีการเยียวยาแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่รัฐ หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการนอกขอบเขตแห่งกฎหมาย และไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของ ประชาชน โดยต้องจัดให้มีองค์กร หรือผู้วินิจฉัยในการทำหน้าที่ดังกล่าว⁵⁴

กล่าวโดยสรุป นิติรัฐ คือ รัฐภายใต้กฎหมายที่รัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำ การใด ๆ อันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคลไม่ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายให้อำนาจ⁵⁵

2.3.2.2 หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองนั้น เป็นสาระสำคัญ ประการหนึ่งของหลักนิติรัฐ ตามหลักการนี้การกระทำทั้งหลายขององค์กรฝ่ายบริหารจะต้องชอบ ด้วยกฎหมายที่ตราขึ้นโดยองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งหมายความว่า ในความสัมพันธ์ระหว่าง เจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีอำนาจสั่งการให้ประชาชนกระทำการ หรือ ละเว้นไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ต่อเมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจไว้อย่างชัดเจน และจะต้องใช้อำนาจนั้นภายในกรอบที่กฎหมายกำหนดไว้ กระทำขององค์กรของรัฐทุกองค์กร จะต้องมีความชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร หรือกฎหมายที่ไม่ได้เป็น ลายลักษณ์อักษรก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำที่เป็นการกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน นอกจากจะต้องมีกฎหมายเป็นรากฐานของการกระทำ หรือใช้อำนาจแล้ว การใช้อำนาจนั้นต้องกระทำตามวิธีการ รูปแบบ และวัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย ซึ่งในการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการกอนิติสัมพันธ์กับประชาชนที่เรียกว่า การกระทำทางปกครองหรือนิติกรรมทางปกครอง ฝ่ายปกครองก่อให้เกิดการกระทำทางปกครอง ได้ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้ ดังนั้น กฎหมายจึงเป็นกรอบในการใช้อำนาจ และจำกัดอำนาจ

⁵³ มานิตย์ จุมปา, ถาม – ตอบ กฎหมายปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, มกราคม 2555), น. 158.

⁵⁴ กัสวรรณ อุซุงศ์อมร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 51, น. 486.

⁵⁵ มานิตย์ จุมปา, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 53, น. 157.

ของฝ่ายปกครองในการกระทำทางปกครอง ด้วยเหตุดังกล่าวการกระทำทางปกครองจึงต้องชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ การกระทำทางปกครองนั้นต้องไม่ขัดต่อกฎหมายที่ให้อำนาจ และถูกต้องตามหลักความชอบด้วยกฎหมายอันเป็นหลักที่ใช้ในการควบคุมการกระทำทางปกครองของฝ่ายปกครองซึ่งหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง อาจแยกพิจารณาได้ ดังนี้

1) ความชอบด้วยกฎหมายในฐานะขอบเขตของการกระทำทางปกครอง โดยที่กฎหมายต่าง ๆ ที่ให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครองจะเป็นกฎหมายที่กำหนดกรอบแห่งกระทำของฝ่ายปกครอง มิให้มีการกระทำอันเป็นการขัดต่อกฎหมาย หรือขัดต่อหลักความชอบด้วยกฎหมาย ดังที่มีหลักการว่า หลักความชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทางปกครอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า หลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมายแม้ว่าฝ่ายปกครองจะเป็นผู้ออกกฎเกณฑ์เองก็ต้องเคารพกฎเกณฑ์นั้น ๆ ด้วย

2) ความชอบด้วยกฎหมายในฐานะรากฐานของการกระทำทางปกครอง ซึ่งที่มาของหลักความชอบด้วยกฎหมายก็คือ กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายต่าง ๆ ที่ได้ให้อำนาจฝ่ายปกครองในการทำนิติกรรมทางปกครองซึ่งกำหนดถึงบุคคลผู้มีอำนาจ เรื่องเวลา สถานที่ที่ที่กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายให้อำนาจ คือ เมื่อกฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้ใดแล้ว ก็จะกำหนดลักษณะ หรือเงื่อนไขการใช้อำนาจนั้นด้วย ดังที่มีหลักกฎหมายปกครองว่า หากไม่มีกฎหมายให้อำนาจจะทำไม่ได้ ดังนั้น ฝ่ายปกครองไม่สามารถออกนิติกรรมที่เป็นการกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ เว้นแต่ฝ่ายนิติบัญญัติโดยรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนประชาชนเป็นผู้ตรากฎหมายให้อำนาจกระทำได้

3) ความชอบด้วยกฎหมายในฐานะกระบวนการที่ถูกต้อง นอกจากการกระทำทางปกครองจะต้องชอบด้วยกฎหมายและต้องมีกฎหมายให้อำนาจแล้ว ซึ่งความชอบด้วยกฎหมายจะเกิดขึ้นอย่างได้นั้น การกระทำทางปกครองจะต้องดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอนที่ถูกต้องในกรณีที่กฎหมายได้กำหนดวิธีการขั้นตอนในการทำนิติกรรมทางปกครองไว้ หากฝ่ายปกครองไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญแล้ว อาจมีผลทำให้นิติกรรมทางปกครองนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีผลไม่สมบูรณ์ อันทำให้นิติกรรมทางปกครองนั้นเสียไป

จากกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า แนวคิดของหลักนิติรัฐ และหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง เป็นหลักพื้นฐานที่ใช้ในการควบคุมการกระทำทางปกครองของฝ่ายปกครอง ดังนั้น หลักความเป็นกลาง ซึ่งมีแนวคิดมาจากหลักการทั้งสองข้างต้น จึงเป็นหลักที่ใช้ในการควบคุมการกระทำทางปกครองของเจ้าหน้าที่ให้ชอบด้วยกฎหมายด้วย⁵⁶

⁵⁶ ภัทวารธน์ อุซุงศ์อมร, อ้างแล้ว เชนอรรถที่ 51, น. 487 - 488.

2.3.3 สารสำคัญของหลักความเป็นกลาง

สารสำคัญประการหนึ่งของหลักความเป็นกลาง คือ เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาเรื่องทางปกครองและผู้ทำคำสั่งทางปกครองจะต้องไม่มีส่วนได้เสียในเรื่องนั้นเพื่อเป็นประกันความเป็นธรรม เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่เป็นคู่กรณีเสียเอง หรือเป็นคู่สมรส ญาติ ผู้แทน โดยชอบธรรม เจ้าหน้าที่หรือลูกหนี้ หรือนายจ้างของคู่กรณี ต้องห้ามมิให้เป็นผู้พิจารณาและออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงตัวบุคคลว่าเขาจะทำหน้าที่เป็นกลางได้ ถ้ามีข้อเท็จจริงดังกล่าวเจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ต้องถอนตัวหรือประชาชนที่เกี่ยวข้องก็อาจคัดค้านได้ นอกจากนี้ อาจมีเหตุอื่น ๆ ที่อาจทำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือกรรมการในคณะกรรมการอาจพิจารณาเรื่องทางปกครองอย่างไม่เป็นกลางได้ เขาเหล่านั้นก็อาจถูกคัดค้านได้เช่นกัน⁵⁷

2.3.3.1 ความไม่เป็นกลางมีการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ความไม่เป็นกลางโดยสภาพภายนอก คือ ความไม่เป็นกลางที่มีอยู่ภายนอกความคิดจิตใจของเจ้าหน้าที่อื่นมีเหตุมาจากสถานภาพ หรือฐานะของตัวเจ้าหน้าที่ ซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ กรณีที่เจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ทางด้านใดด้านหนึ่งใกล้ชิดกับคู่กรณี จนอาจเกิดความไม่เป็นกลาง โดยความไม่เป็นกลางในลักษณะนี้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539⁵⁸ โดยมาตราดังกล่าวได้กำหนดความไม่เป็นกลางโดยสภาพภายนอกไว้ดังนี้⁵⁹

(1) เจ้าหน้าที่เป็นคู่กรณีเอง คือ เป็นฝ่ายตรงข้ามกับตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นการร้ายแรงที่สุด เช่น การยื่นขออนุญาตตั้งโรงงานในขณะที่ตนเองเป็นผู้มีอำนาจให้ตั้งโรงงาน

(2) เจ้าหน้าที่เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี เพราะการร่วมเป็นครอบครัวเดียวกัน หรือจะร่วมเป็นครอบครัวเดียวกัน อาจทำให้เกิดความลำเอียงได้ง่าย

(3) เจ้าหน้าที่เป็นญาติของคู่กรณี ซึ่งความเป็นญาติกันก็ย่อมมักมีความลำเอียง โดยหลักการก็ประสงค์ให้จำกัดในขอบเขตของ “ญาติสนิท” ที่อาจมีความสัมพันธ์ทางจิตใจใกล้ชิด แต่เพื่อความแน่ชัดกฎหมายจะบัญญัติประเภทของบุคคลไว้โดยตรง ได้แก่

(3.1) บุพการี คือ ผู้สืบสายโลหิตสายตรงขึ้นไปไม่ว่าจะกี่ชั้น นับตั้งแต่พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ทวด ซึ่งการนับตามหลักบุพการีนี้จะนับทั้งหมดไม่ว่าจะกำเนิดโดยการสมรสที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

⁵⁷ กมลชัย รัตนสาภาวงศ์, สารสำคัญของหลักกฎหมาย พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ธันวาคม 2539), น. 18.

⁵⁸ กัสวรรณ อุษพงษ์อมร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 51, น. 489.

⁵⁹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 44, น. 243 - 244.

(3.2) ผู้สืบสันดาน คือ ผู้สืบสายโลหิตสายตรงลงมาไม่ว่าจะกี่ชั้น นับตั้งแต่ ลูก หลาน หลานสาว หลานพี่ หลานน้อง หลานเขย หลานสะใภ้ ซึ่งการนับตามหลักผู้สืบสันดานจะนับทั้งหมดไม่ว่าจะกำเนิดโดยการสมรส ที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(3.3) ญาติด้านพี่น้อง นับได้ภายในสามชั้น พี่น้อง คือ ผู้เกิดในครอบครัวจากพ่อแม่เดียวกัน ไม่ว่าจะพ่อแม่จะสมรสโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพราะเป็นกรณีของพ่อแม่คนเดียว

(3.4) ญาติด้านลูกพี่น้อง นับได้ภายในสามชั้น ลูกพี่ลูกน้อง คือ ลูกของผู้เป็นพี่หรือน้องของพ่อแม่หรือแม่ ได้แก่ ลูกของลูก ป้า น้า อา ซึ่งนับกันตามข้อเท็จจริง

(3.5) ญาติเกี่ยวพันทางแต่งงาน นับได้ภายในสองชั้น

(4) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทน โดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนของกลุ่ม ทั้งนี้ เพราะเคยช่วยทำการงานรักษาประโยชน์ให้แก่กันมาก่อน ซึ่งย่อมมีความใกล้ชิดและอาจลำเอียง โดยผู้แทนโดยชอบธรรม คือ ผู้ปกครองที่ดูแลผู้เยาว์ ผู้อนุบาล คือ ผู้ดูแลคนไร้ความสามารถ ผู้พิทักษ์ คือ ผู้ดูแลคนเสมือนไร้ความสามารถ ผู้แทน คือ ผู้ซึ่งมีสิทธิหน้าที่โดยกฎหมายที่จะทำการแทนบุคคลอื่น ส่วนตัวแทน คือ ผู้ที่เข้าทำการใดแทนผู้อื่น โดยสิทธิหน้าที่ที่เกิดขึ้น โดยความสัมพันธ์ทางสัญญาตัวแทน

(5) เป็นเจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือนายจ้างของกลุ่มในกรณีเจ้าหนี้กับลูกหนี้ อาจมีประโยชน์ที่จะเรียกร้องหรือจะต้องให้แก่กันอยู่ซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางใจอาจไม่ประสงค์กระทำการใดเพื่อให้อีกฝ่ายรุ่งเรือง หรือเพื่อให้ตนได้รับประโยชน์จากมูลหนี้ สำหรับนายจ้างมาตรา 13(5) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดไว้แจ้งชัด แต่กรณีเป็นลูกจ้างมิได้บัญญัติไว้ซึ่งลูกจ้างนั้นความจริงก็เป็นเจ้าหนี้ลูกหนี้กันอยู่นั่นเอง

(6) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เช่น เคยได้แสดงความคิดเห็นอย่างจริงจังในเรื่องที่จะพิจารณาออกหน้าที่การงานของตนมาก่อนแล้ว การมาเป็นเจ้าหน้าที่ในเรื่องนี้นั้นก็ลงน้ำหนักที่จะวินิจฉัยเช่นเดิมอีก จะไม่ยอมแปรเปลี่ยนไปตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ปรากฏในการพิจารณาครั้งใหม่ หรือเป็นผู้ได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากการมีคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น เป็นต้น

โดยในความสัมพันธ์ดังกล่าว อาจเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้มีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองมีความลำเอียงหรือมีอคติได้ กฎหมายจึงกำหนดห้ามมิให้เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้มีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองมีลักษณะดังกล่าวข้างต้น⁶⁰

⁶⁰ นันทวัฒน์ บรมานันท์, กฎหมายปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, เมษายน 2553), น. 513.

การที่เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนได้เสียในการพิจารณาทางปกครองเป็นเหตุให้คำสั่งทางปกครองที่ทำไปไม่สมบูรณ์อาจเพิกถอนได้ ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนได้เสียจะต้องไม่รับทำหน้าที่⁶¹ โดยกรณีความไม่เป็นกลางโดยสภาพภายนอก มีขั้นตอนการปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้⁶²

(1) กรณีเจ้าหน้าที่เป็นบุคคลธรรมดา ไม่ว่าจะโดยโดยฐานะของตนเองหรือในฐานะที่ตนเองเป็นผู้ทำการองค์การทางปกครองก็ตาม ทันททีที่เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนได้เสียตระหนักเองว่าตนมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว หรือมีผู้คัดค้านว่าตนมีลักษณะต้องห้าม เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนได้เสียจะต้องหยุดการพิจารณาในทันทีและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวมีคำสั่งว่ากรณีเป็นจริงหรือไม่ และสมควรดำเนินการอย่างไร

(2) กรณีเจ้าหน้าที่เป็นคณะกรรมการ ในกรณีที่กรรมการคนใดตระหนักว่าตนมีกรณีตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือมีผู้กล่าวหาตน เช่นนั้น กรรมการผู้นั้นก็สมควรแจ้งเรื่องให้ประธานคณะกรรมการทราบ ซึ่งประธานกรรมการจะต้องเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคำคัดค้านนั้น ในการประชุมนี้กรรมการผู้ถูกคัดค้านจะอยู่ร่วมพิจารณาไม่ได้เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตน โดยแท้ แต่อาจอยู่ชี้แจงข้อเท็จจริงและตอบข้อซักถามได้หลังจากนั้นต้องออกจากห้องประชุมไป ในการพิจารณาออกเสียงกรรมการผู้ถูกคัดค้านต้องออกจากที่ประชุม และให้ถือว่าคณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วยกรรมการทุกคนที่ไม่ถูกคัดค้านเพื่อจะได้ไม่มีปัญหาในเรื่ององค์ประชุม เช่น มีกรรมการทั้งหมด 15 คน ถูกคัดค้าน 1 คน กรรมการในกรณีนี้ถือว่ามีทั้งหมด 14 คน องค์ประชุมหากนับถึงหนึ่งก็ต้องมีไม่น้อยกว่า 7 คน สำหรับการประชุมพิจารณาการคัดค้านกฎหมายกำหนดให้ใช้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้าน

2) ความไม่เป็นกลางโดยสภาพภายใน คือ ความไม่เป็นกลางตามความเป็นจริง โดยเนื้อแท้ของกฎหมายต้องการให้เจ้าหน้าที่มีความเป็นกลาง (Impartiality) ในการดำเนินงานเพื่อการทำงานจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่มีการบิดเบือนไปทางอื่น⁶³ อันมีเหตุมาจากสภาพภายในความคิดจิตใจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องเป็นเหตุที่มีสภาพร้ายแรง ที่จะเห็นได้ว่าอาจทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลางได้ เช่น เป็นคู่กรณี หรือมีเหตุโกรธเคืองอย่างร้ายแรงกับคู่กรณี การที่เจ้าหน้าที่ปฏิเสธไม่ยอมออกใบอนุญาตประกอบการสถานบริการให้แก่ผู้ขออนุญาตรายหนึ่ง เนื่องจากเกรงว่าหากยอมให้เปิดสถานบริการแล้วจะกระกระทุบรายได้ของผู้ประกอบการอีกรายหนึ่งที่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันซึ่งเป็นภรรยาของตน หรือญาติมีหุ้นส่วนในกิจการดังกล่าว

⁶¹ ภัสวรรณ อุซุงศ์อมร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 51, น. 491.

⁶² ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 44, น. 245 - 246.

⁶³ เติ้งอ่าง, น. 247.

อยู่ด้วย เป็นต้น โดยความไม่เป็นกลางในลักษณะนี้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และหากเมื่อมีกรณีความไม่เป็นกลางโดยสภาพภายใน ก็จะต้องปฏิบัติทำนองเดียวกับกรณีไม่เป็นกลางโดยสภาพภายนอก กล่าวคือ จะต้องแจ้งผู้บังคับบัญชาหรือประธานกรรมการ แล้วแต่ประเภทของเจ้าหน้าที่เพื่อให้ดำเนินการพิจารณาปัญหาความไม่เป็นกลางโดยไม่ชักช้า ส่วนการพิจารณาและการสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป หรือให้ถอนตัวก็เป็นเช่นเดียวกับกรณีความไม่เป็นกลางโดยสภาพภายนอก⁶⁴

ศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ วิสฺรุตพิชญ์ ได้อธิบายความไม่เป็นกลางของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ไว้ว่า⁶⁵ กรณีอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ตัวอย่างเช่น

(1) เป็นผู้ที่มิทศนะคติที่เป็นปรปักษ์กับเรื่องที่จะทำการพิจารณา หรือกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

(2) เป็นผู้ที่เคยแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะชนในเรื่องที่จะทำการพิจารณาออกหน้าที่การงานมาก่อนแล้ว

(3) เป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยาน โดยที่ใคร่รู้เห็นเหตุการณ์หรือโดยเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้เป็นพิเศษเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการพิจารณามาแล้ว หรือเคยทำการพิจารณาเรื่องที่จะทำการพิจารณามาก่อนแล้ว

(4) ตนเอง คู่สมรส บุพการี หรือผู้สืบสันดานของตนกำลังมีคดีพิพาทกับคู่สมรส บุพการี หรือผู้สืบสันดานของคู่กรณี

ตัวอย่าง คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด กรณีมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง โดยเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นมิได้ ดังนี้

1) กรณีที่ประธานกรรมการสอบสวนทางวินัยเข้าร่วมประชุมในฐานะ อ.ก.พ.กรมพิจารณาผลการสอบสวนทางวินัยที่ตนได้เคยให้ความเห็นไว้ การที่บุคคลซึ่งเคยเป็นประธานคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาผลการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงในฐานะ อ.ก.พ.กรม บุคคลดังกล่าวย่อมยืนยันความเห็นเดิม อันเป็นความเห็นที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ถูกกล่าวหา ถึงแม้เหตุดังกล่าวจะมีสาเหตุความมีส่วนได้เสียตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

⁶⁴ กัสวรรณ อุซุงศ์อมร, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 51*, น. 492.

⁶⁵ วรพจน์ วิสฺรุตพิชญ์, “บทความเรื่อง เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจทำการพิจารณาทางปกครอง,” นำเสนอที่ประชุมวิชาการเรื่อง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539, น. 25.

ก็ตาม แต่กรณีดังกล่าวย่อมเป็นเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อันมีผลให้ มติ อ.ก.พ.กรม และคำสั่งลงโทษทางวินัยที่เห็นชอบตามมติ อ.ก.พ.กรม ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย⁶⁶

2) กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาทางปกครองเป็นกรรมการพิจารณาดำเนินการทางวินัย และเป็นกรรมการในการพิจารณาอุทธรณ์ การที่เจ้าหน้าที่ที่เคยพิจารณาวินิจฉัยในเรื่องการดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีมาก่อน ได้ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ในชั้นการพิจารณาอุทธรณ์ในเรื่องเดิมนั้นอีก การพิจารณาอุทธรณ์โดยใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น จึงอาจมีความโน้มเอียงไปตามความเห็นเดิมที่ตนได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไปแล้วได้ กรณีนี้จึงถือว่าการกระทำดังกล่าวมีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางได้⁶⁷

2.3.3.2 ผลการฝ่าฝืนหลักเรื่องความเป็นกลาง

การปกครองจะดีได้ต้องผ่านการพิจารณาดำเนินการจากองค์กรที่มีความเป็นกลาง (Impartiality) ความเป็นกลางถือว่าเป็นเรื่องสำคัญในเบื้องต้นยิ่งกว่าการผิดพลาดหรือละเลยขั้นตอนบางประการในชั้นพิจารณา การพิจารณาไปโดยบุคคลที่ไม่มีความเป็นกลางย่อมทำให้กระบวนการพิจารณาด่างพร้อยไปตามความไม่เป็นกลางนั้น ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนหลักความเป็นกลางโดยไม่มีการเปลี่ยนตัวเจ้าหน้าที่และการพิจารณาได้ดำเนินการไปจนจบและมีคำสั่งทางปกครองขึ้นแล้ว ผลการฝ่าฝืนความเป็นกลางนี้สมควรแยกเป็น 2 กรณี ดังนี้

- 1) กรณีความเป็นกลางโดยสภาพภายนอก เจ้าหน้าที่จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ หากมีการดำเนินการมาจนจบเป็นคำสั่งทางปกครองแล้วต้องเพิกถอนทางเดียวเท่านั้น
- 2) กรณีความไม่เป็นกลางโดยสภาพภายใน ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงโดยหากมีความไม่เป็นกลางจริงและความไม่เป็นกลางนั้นเป็นผลโดยตรงให้เกิดคำสั่งทางปกครองในลักษณะที่กล่าวหา จึงจะขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้นได้⁶⁸

2.3.3.3 ข้อยกเว้นบทบังคับเรื่องความไม่เป็นกลาง

กรณีมีความจำเป็นของสถานการณ์บังคับกฎหมายก็ยินยอมให้ตรวจสอบรายละเอียดของความไม่เป็นกลางในภายหลังเมื่อทำคำสั่งทางปกครองไปแล้วได้ว่า แท้จริงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยไม่นำหลักการให้คัดค้านหรือถอนตัวในขณะพิจารณา

⁶⁶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 795/2555

⁶⁷ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 133/2553

⁶⁸ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 44, น. 248 - 249.

ทำคำสั่งทางปกครองมาใช้บังคับ เพื่อให้งานการปกครองเดินหน้าไปก่อน สำหรับข้อยกเว้นกรณีสถานการณ์บังคับนี้ กำหนดไว้ 2 ประการ ดังนี้

1) ในกรณีเร่งด่วนจะผิดออกไปไม่ได้เพราะจำเป็นที่จะต้องมีการคำสั่งทางปกครองเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของเอกชน ซึ่งหากปล่อยล่าช้าไปเกิดความเสียหายที่ไม่มีทางแก้ไขได้

2) ไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมาย เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งมีคนเดียว และไม่มีตำแหน่งผู้ช่วยที่จะมอบหมายได้ หรือไม่อาจหาคนอื่นมาปฏิบัติหน้าที่นั้นชั่วคราวได้ หรือเป็นตำแหน่งที่มีผู้ช่วยเกิดไม่อยู่และไม่อาจหาเจ้าหน้าที่คนอื่นมาทำแทนในขณะนั้น⁶⁹

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า หลักความเป็นกลาง เป็นไปเพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้เป็นหลักในการปฏิบัติราชการ เพื่อเป็นหลักประกันว่าการปฏิบัติราชการได้ดำเนินไปด้วยความเป็นธรรม โดยในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้บัญญัติถึงกรณีความไม่เป็นกลางโดยสภาพภายนอก เช่น กรณีที่เจ้าหน้าที่นั้นเป็นคู่กรณีเอง หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ทางด้านใดด้านหนึ่งใกล้ชิดกับคู่กรณีจนอาจเกิดความไม่เป็นกลางได้ เป็นต้น และตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้บัญญัติถึงกรณีความไม่เป็นกลางโดยสภาพภายใน ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองเรื่องนั้นไม่ได้ หากคนมีส่วนได้เสียอยู่ก็ยอมทำให้สูญเสียความเป็นกลางและไม่อาจสั่งการโดยปราศจากอคติในเรื่องนั้น ๆ ได้

ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองเป็นผู้ออกคำสั่ง หรือพิจารณาทางปกครอง มีความสัมพันธ์อย่างใดอย่างหนึ่งกับผู้ยื่นคำร้องในเรื่องนั้น ๆ ไม่ว่าจะมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับผู้ยื่นคำร้อง กรณีเคยเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาสั่งการเรื่องนั้นมาก่อน และกรณีที่เคยลงมติในเรื่องนั้นมาก่อนในตำแหน่งหรือสถานะอื่น เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองผู้มีส่วนได้เสียนั้นจะต้องออกจากที่ประชุมตามหลักความเป็นกลาง โดยหากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองฝ่าฝืนหลักความเป็นกลางก็จะมีผลให้คำวินิจฉัยสั่งการซึ่งออกโดยเจ้าหน้าที่มีส่วนได้เสีย หรือมติที่ประชุมคณะกรรมการ ซึ่งกรรมการที่มีส่วนได้เสียเข้าร่วมประชุมและออกเสียงลงคะแนนแล้วเป็นการกระทำทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถูกเพิกถอนได้⁷⁰

⁶⁹ เพิ่งอ้าง, น. 249 - 250.

⁷⁰ ภัทรวรรณ อุซุงศ์อมร, อ้างแล้ว เชนอรรถที่ 51, น. 502 - 503.

2.4 แนวคิดและความสำคัญของคำสั่งทางปกครอง

สำหรับแนวคิดและความสำคัญของคำสั่งทางปกครองนั้น ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงรายละเอียดแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครอง หลักกฎหมายที่สำคัญของคำสั่งทางปกครอง และหลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.4.1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครอง

คำสั่งทางปกครอง เป็นรูปแบบหนึ่งของการกระทำขององค์กรฝ่ายปกครองที่กระทำลงไปในแดนของกฎหมายปกครองมีลักษณะเป็นการกระทำที่มุ่งต่อผลในทางกฎหมาย และมีผลเฉพาะกรณีออกไปภายนอกฝ่ายปกครอง⁷¹ โดยมีลักษณะเป็นรูปธรรมและใช้กับบุคคลเฉพาะราย

2.4.1.1 ความหมายของคำสั่งทางปกครอง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้บัญญัติความหมายของคำสั่งทางปกครอง ไว้ในมาตรา 5 ดังนี้

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

1) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

2) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ดังนั้น ในระบบกฎหมายปกครองไทย คำสั่งทางปกครองจึงมีสองความหมาย คือ ความหมายตามที่องค์กรฝ่ายปกครองจะได้บัญญัติเป็นกรณีไปในกฎกระทรวงประการหนึ่ง และความหมายโดยแท้ก็ประการหนึ่ง⁷²

คำนิยามที่แท้จริงของ “คำสั่งทางปกครอง” นั้น คือข้อความที่ว่า “คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียนแต่ไม่รวมถึงการออกกฎ ส่วน “เจ้าหน้าที่” นั้น มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ก็บัญญัติให้คำนิยามไว้

⁷¹ วรเจตน์ ภาศิริรัตน์, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายปกครองหลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองและการกระทำทางปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, กุมภาพันธ์ 2549), น. 91.

⁷² เพ็งอ้าง, น. 100.

เช่นกัน โดยบัญญัติว่า “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจ หรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม เมื่อได้ พิจารณาคำสั่งทางปกครอง “คำสั่งทางปกครอง” ประกอบกับบทนิยาม “เจ้าหน้าที่” ดังกล่าวโดยตลอดแล้ว จะเห็นได้ว่า “คำสั่งทางปกครอง” คือ การใช้อำนาจทางปกครองของรัฐตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวร หรือชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงการออกกฎ⁷³

2.4.1.2 องค์ประกอบของคำสั่งทางปกครอง

ในทางทฤษฎีคำสั่งทางปกครองมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) กระทำโดยเจ้าหน้าที่

คำสั่งทางปกครองเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของ “เจ้าหน้าที่” ซึ่งเจ้าหน้าที่ (Authority) คือ ผู้มีอำนาจหรือได้รับมอบอำนาจทางปกครองของรัฐในการกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด “เจ้าหน้าที่” นี้ อาจเป็น “บุคคลธรรมดา” ได้แก่ บรรดาข้าราชการต่าง ๆ หรือพนักงานของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็น “คณะบุคคล” ก็ได้ เช่น คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คณะกรรมการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นต้น หรือเป็น “นิติบุคคล” เช่น กระทรวง ทบวง กรม เพราะบางกรณีกฎหมายจะมอบอำนาจให้นิติบุคคลเป็นผู้ใช้อำนาจแทนที่จะเป็น ตัวบุคคล ในส่วน “รัฐวิสาหกิจ” อาจเป็นเจ้าหน้าที่ได้หากมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยเฉพาะ กรณีที่กฎหมายใช้คำว่า “ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม” ทำให้มีความหมายกว้างโดยไม่จำกัดโดยรวมหน่วยงานทุกประเภทของรัฐและเอกชนเข้ามาด้วย เพราะในกฎหมายบางฉบับมีการมอบอำนาจให้เอกชนเป็นผู้ปฏิบัติได้ เช่น กรรมการตรวจคะแนนจะแต่งตั้งจากผู้เลือกตั้งซึ่งมีความประพฤติดีและสามารถอ่านและเขียนหนังสือได้ ให้ดูแลกำกับกับการดำเนินงานในหน่วยงานเลือกตั้ง ซึ่งกรรมการตรวจคะแนนนี้ จะมีอำนาจในการสั่งให้ผู้ใดออกนอกบริเวณหน่วยเลือกตั้งได้ ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 เป็นต้น⁷⁴

⁷³ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ตุลาคม 2559), น. 6.

⁷⁴ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, อ้างแล้ว *เชิงอรรถที่ 44*, น. 100 - 101.

2) การใช้อำนาจรัฐ

บทนิยามคำว่า “คำสั่งทางปกครอง” วางเงื่อนไขไว้ว่าคำสั่งทางปกครองต้องเป็น “การใช้อำนาจตามกฎหมาย” เพราะโดยหลักการแล้วคำสั่งทางปกครองเป็นการใช้อำนาจฝ่ายเดียว (acte unilateral) บังคับแก่เอกชน (decision exécutoire) โดยเอกชนมิได้ยินยอมด้วย กรณีใดหากไม่ได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายก็จะเป็นเรื่องอื่น เช่น สัญญาอันเป็นการตกลงกับเอกชน เป็นต้น สำหรับ “อำนาจตามกฎหมาย” นี้ ย่อมต้องเข้าใจว่าเป็นเรื่อง “อำนาจทางปกครอง” เท่านั้น เพราะต้องอ่านโดยสอดคล้องกับบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่” หากเป็นอำนาจตามกฎหมายอื่นก็ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง การวางหลักว่าเป็นการใช้ “อำนาจทางปกครอง” ของรัฐนี้ มีความหมายในตัวของมันที่จะต้องไม่ใช่การใช้อำนาจนิติบัญญัติ (legislative act) หรือการใช้อำนาจในทางตุลาการ (judicial act) การกระทำของรัฐสภาหรือศาลจึงไม่อยู่ในบังคับหลักเกณฑ์ในเรื่องการทำคำสั่งทางปกครอง แต่อย่างไรก็ตาม “อำนาจทางปกครองของรัฐ” จะต้องไม่นำแนวคิดการแบ่งแยกอำนาจโดยเคร่งครัดมาใช้เพราะเป็นหลักที่ไม่เป็นความจริงทั้งในทางประวัติศาสตร์และทางปฏิบัติ เพราะฝ่ายปกครองย่อมออกกฎหมายลำดับรอง เช่น พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง หรือ ระเบียบข้อบังคับ และในบางกรณีฝ่ายปกครองก็จะมีอำนาจวินิจฉัยสิทธิหน้าที่ของเอกชนด้วย เช่น คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทต่าง ๆ คำสั่งทางปกครองที่ว่าต้องเป็นการใช้ “อำนาจทางปกครองของรัฐ” จะมีความหมายเพียงว่าคำสั่งทางปกครองต้องมีสาระเช่นนี้ แต่เมื่อใดเจ้าหน้าที่ (องค์กรทางปกครอง) ใช้อำนาจนิติบัญญัติหรือใช้อำนาจตุลาการตามที่กฎหมายให้กระทำนั้น หลักเกณฑ์การใช้อำนาจดังกล่าวโดยองค์กรทางปกครอง จะมีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างไปจากการออกคำสั่งทางปกครอง โดยจะมีขั้นตอนการพิจารณาและการยุติของการกระทำที่มีลักษณะเฉพาะ⁷⁵

3) กำหนดสภาพทางกฎหมาย (Regulating)

คำสั่งทางปกครองนั้นต้องมุ่งประสงค์กำหนดผลทางกฎหมายอันเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้น เช่น ออกคำสั่งอนุญาตให้ตั้งโรงงาน หรือออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคาร เป็นต้น องค์ประกอบในการมุ่งต่อผลในกฎหมายนี้เองทำให้คำสั่งทางปกครองแตกต่างไปจากการกระทำทางกายภาพที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบ (ละเมิดปกครองหรือความรับผิดชอบอื่น) และองค์ประกอบนี้ทำให้เจตนาในการมุ่งต่อผล มีความสำคัญต่อความสมบูรณ์ของนิติกรรม ซึ่งตามบทนิยามในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง “คำสั่งทางปกครอง” ต้องมีวัตถุประสงค์เป็น “การสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล ในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว” โดยสรุปไม่ว่ามุ่งประสงค์ในทางใดหากกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของบุคคลโดยบุคคล

⁷⁵ เติ้งอ่าง, น. 102 - 103.

จะได้รับการถือปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ตามเนื้อหาที่ปรากฏในคำสั่งทางปกครองนั้นแล้วก็ถือว่าเข้าข่ายการเป็นคำสั่งทางปกครองได้ ในทางทฤษฎีกล่าวกันว่า การให้ข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ หรือการอธิบายขยายความเข้าใจ เหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง เพราะไม่มีผลทางกฎหมายที่เกิดขึ้นใหม่เป็นแต่การกระทำที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งทางปกครองเดิมเท่านั้น

กรณีของ “กฎ” จะเห็นได้ว่าเป็นการวางหลักเกณฑ์ไว้เท่านั้น ยังไม่มีกรณีข้อเท็จจริงใดเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรง โดยระบุว่าเมื่อมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นให้ผลเป็นเช่นใดด้วยเหตุนี้ “กฎ” จึงไม่เป็นการกำหนดสภาพทางกฎหมายของสิทธิหน้าที่ของบุคคลใดโดยตรง ดังนั้น “กฎ” จึงไม่เป็นการคำสั่งทางปกครอง⁷⁶

4) เกิดผลเฉพาะกรณี (Particular case)

บทนิยามคำว่า “คำสั่งทางปกครอง” กำหนดว่า คำสั่งทางปกครองต้องเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ “แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ” โดยที่ “กฎ” หมายความว่า “พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยมุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ” ดังนั้น คำสั่งทางปกครองจะต้องกระทำโดยมุ่งกำหนดสภาพทางกฎหมายที่เป็นอยู่ในกรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น การออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารหรือออกคำสั่งให้บุคคลออกจากพื้นที่ที่รูก่อทางสาธารณะ คุณสมบัติข้อนี้ทำให้ “คำสั่งทางปกครอง” แตกต่างไปจาก “กฎ” เพราะกฎจะมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป (general abstract norm) อันเป็นเพียงการวางหลักไว้แต่ยังไม่ใช้กับข้อเท็จจริงอันหนึ่งอันใดโดยเฉพาะ คำสั่งทางปกครองโดยสภาพจะต้องมุ่งใช้บังคับกับบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยตรงแต่ในคำสั่งจะไม่ระบุชื่อบุคคลไว้ก็ได้ เช่น พบการปลูกสร้างอาคารในที่สาธารณะโดยผู้กระทำไม่อยู่ การออกคำสั่งให้รื้อถอนอาจใช้วิธีประกาศให้ผู้กระทำรื้อถอนออกไปโดยไม่ระบุชื่อนั้น

คำสั่งทางปกครองที่แจ้งชัดและใช้บังคับเฉพาะกรณีนี้อาจเป็น “คำสั่งทั่วไป” ที่ใช้บังคับกับกลุ่มบุคคลก็ได้ (general order) เช่น ตำรวจจะออกคำสั่งห้ามทุกคนมาชุมนุมในสถานที่แห่งหนึ่งในวันรุ่งขึ้น หรือห้ามบุคคลทุกคนเข้าไปในอาคารที่มีสภาพเสี่ยงต่อการพังทลาย หรือห้ามทุกคนขายผักในเขตที่กำหนดเพราะเชื่อว่าผักนั้นเป็นพาหนะนำโรคระบาด คำสั่งเหล่านี้จะเห็นได้ว่าเป็นการบังคับแก่บุคคลหลายคนคล้ายกับ “กฎ” แต่ขณะเดียวกันก็ไม่มีสภาพเป็น “กฎ” เพราะมุ่งหมายให้เกิดผลทันทีแก่กลุ่มบุคคลที่แน่นอนแล้ว (definite fact)⁷⁷

⁷⁶ เฟิงอ้วง, น. 103 - 104.

⁷⁷ เฟิงอ้วง, น. 111 - 112.

5) มีผลภายนอกโดยตรง (direct external legal effect)

บทนิยามคำว่า “คำสั่งทางปกครอง” ที่ว่า “เป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล” แสดงว่าคำสั่งทางปกครองจะต้องเกิดผลทางกฎหมายขึ้นแล้ว ซึ่งเท่ากับมีผลต่อภายนอกโดยตรงกับผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง ฉะนั้น คำสั่งทางปกครองเกิดขึ้นเมื่อใด ซึ่งโดยปกติจะเกิดผลนับแต่มีการแจ้งเป็นต้นไป โดยถ้าตราใบไต่สวนยังมีผลปรากฏอยู่ในที่ก็ยังเป็นเพียงแต่การเตรียมการหรือพิจารณาเพื่อออกคำสั่งทางปกครองเท่านั้น และเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาจะเปลี่ยนแปลงเช่นใดก็ได้ เช่น การที่ผู้ตรวจไปตรวจดูอาคารที่เสี่ยงต่อการพังทลาย และทำรายงานเสนอความเห็นขึ้นมารวมถึงยังไม่มีการฟ้องคดีขึ้น หรือแม้แต่เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานและสั่งการให้ผู้ตรวจกลับไปตรวจดูปัญหา ณ จุดใดของอาคารอีกครั้งหากพบปัญหาไม่มั่นคงที่จุดนั้นตามที่ผู้บังคับบัญชาคาดหมายก็ให้เร่งสั่งการให้หรือถอน ดังนั้น ก็ถือไม่เป็นคำสั่งทางปกครองสำหรับเจ้าของอาคารซึ่งเป็นบุคคลภายนอก และเมื่อยังไม่มีการออกภายนอกผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองนั้นก็ยังไม่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติ คำสั่งจะมีผลภายในหรือภายนอกนั้นต้องพิจารณาเนื้อหาของคำสั่งเป็นสำคัญ เช่น กรณีที่รัฐมนตรีจะสั่งการเรื่องใดกฎหมายกำหนดให้ต้องรับความเห็นชอบหรือคำแนะนำจากคณะกรรมการคณะใดก่อนนั้น ความเห็นชอบหรือคำแนะนำของคณะกรรมการเมื่อมิได้มีผลโดยตรงต่อบุคคลภายนอกก็ยังไม่ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง แม้ได้ส่งออกภายนอกคณะกรรมการแล้วก็ตาม โดยบุคคลผู้อยู่ในบังคับคำสั่งจะมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามเมื่อได้รับคำสั่งสุดท้ายแล้วคือ คำสั่งของรัฐมนตรี และการโต้แย้ง หรือกำหนดอายุความก็ต้องเริ่มนับแต่วันรับคำสั่งสุดท้ายนั้น⁷⁸

2.4.2 หลักกฎหมายที่สำคัญของคำสั่งทางปกครอง

ในการพิจารณาคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยหลักแล้วถือว่าการสั่งทางปกครองย่อมมีผลบังคับต่อไปจนกว่าจะถูกเพิกถอน แต่หากความไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเหตุพิพลาตอย่างรุนแรงอย่างชัดเจน จะส่งผลให้ผลของคำสั่งทางปกครองนั้นเป็นโมฆะ แต่การจะเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีหลักทฤษฎีทางปกครองซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่จะต้องชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ที่สังคมหรือรัฐจะพึงได้รับ กับผลเสียหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นว่าสมควรเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น หรือไม่ หากเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อันใดหรือเป็นภาระมากกว่าหรือสังคมจะได้รับผลกระทบกระเทือนมากกว่าเดิม

⁷⁸ เพิ่งอ้าง, น. 111 - 113.

ก็ไม่พึงกระทำ⁷⁹ ดังนั้น ในการพิจารณาคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะต้องคำนึงถึงหลักกฎหมายที่สำคัญของคำสั่งทางปกครอง ได้แก่ หลักการกระทำทางปกครองจะต้องชอบด้วยกฎหมาย หลักการคุ้มครองความไว้วางใจของประชาชนในการกระทำของรัฐ และหลักความมั่นคงแห่งสิทธิ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.4.2.1 หลักการกระทำทางปกครองจะต้องชอบด้วยกฎหมาย

เป็นหลักกฎหมายที่กำหนดว่า คำสั่งทางปกครองที่มีผลทางกฎหมายจะต้องเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายทั้งในด้านวิธีบัญญัติและสารบัญญัติ โดยกฎหมายเป็นทั้ง “แหล่งที่มา” และ “ข้อจำกัด” ของการใช้อำนาจของรัฐในขณะเดียวกัน⁸⁰ ดังนั้น หากคำสั่งทางปกครองมีข้อบกพร่องในองค์ประกอบของเงื่อนไขความชอบด้วยกฎหมายอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ย่อมเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และส่งผลกระทบต่อความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

ในระบบกฎหมายเยอรมัน หลักการกระทำทางปกครองต้องมีฐานอำนาจทางกฎหมายมารองรับ เป็นหลักกฎหมายที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญเยอรมัน มาตรา 20 วรรคสาม บัญญัติว่า อำนาจบริหารจะต้องผูกพันตามตัวบทบัญญัติแห่งกฎหมายและกฎหมาย (Gesetz und Recht) บทบัญญัตินี้จึงเป็นเครื่องยืนยันหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญว่าการกระทำทางปกครองจะต้องชอบด้วยกฎหมาย ฉะนั้น การกระทำทางปกครองจะต้องอยู่ภายใต้หลักที่ว่า หากมีตัวบทกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับการใช้อำนาจไว้อย่างไร การกระทำทางปกครองในเรื่องนั้นก็จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามตัวบทกฎหมายนั้น จะขัดแย้งกับตัวบทกฎหมายที่มีสภาพบังคับอยู่ในขณะนั้นมิได้ เรียกว่า “Vorrang des Gesetzes”⁸¹ ดังนั้น หากมีการฝ่าฝืนศาลปกครองที่มีเขตอำนาจย่อมมีอำนาจวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของฝ่ายปกครองนั้น ซึ่งเหมือนเป็นการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำฝ่ายปกครองดังกล่าว กรณีจึงเป็นการก่อให้เกิดผลในเชิงการคุ้มครองสิทธิของประชาชนในขณะเดียวกัน⁸²

⁷⁹ กมลชัย รัตนสกาวงศ์, “การดำเนินความคิดในการวินิจฉัยคำสั่งทางปกครอง,” วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีที่ 23, ฉบับที่ 3, น. 29 (เมษายน 2548).

⁸⁰ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, “หลักการว่าด้วยการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย,” คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายปกครอง, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, 2545), น. 133.

⁸¹ กมลชัย รัตนสกาวงศ์, หลักกฎหมายปกครองเยอรมัน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544). น. 160 - 161.

⁸² บรรเจิด สิงคะเนติ, “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคดีปกครองเยอรมัน,” โครงการตำราและวารสารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ, 2547), น. 23.

ในระบบกฎหมายฝรั่งเศส หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักนิติรัฐ โดยใช้หลักการเคารพซึ่งลำดับศักดิ์ของกฎเกณฑ์ของกฎหมาย กล่าวคือ องค์กรของรัฐจะต้องใช้อำนาจกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ โดยเคารพต่อกฎเกณฑ์ของกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่า⁸³ จากหลักการดังกล่าว การกระทำทางปกครองจึงต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎเกณฑ์ซึ่งมีลำดับศักดิ์สูงกว่า เช่น หลักกฎหมายทั่วไป หากฝ่ายปกครองกระทำการโดยละเมิดต่อหลักการตามกฎหมายเช่นว่านี้ ซึ่งเป็นกรณีที่บกพร่องอย่างร้ายแรง ภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า “วู เดอ แฟล voie de fait” การกระทำดังกล่าวอาจเสียสภาพแห่งการเป็นการกระทำทางปกครอง⁸⁴ และคดีความย่อมอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมเสมือนเป็นการกระทำของเอกชนธรรมดา⁸⁵

ในระบบกฎหมายไทย มีหลักการว่า การกระทำของรัฐจะต้องสอดคล้องกับหลักความชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น คำสั่งทางปกครองย่อมชอบด้วยกฎหมาย หากคำสั่งทางปกครองนั้นได้ออกมาโดยสอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในบ้านเมืองในเวลาที่ออกคำสั่งทางปกครองนั้น แต่หากคำสั่งทางปกครองได้ออกมาไม่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในเวลาออกคำสั่งทางปกครอง คำสั่งทางปกครองนั้นย่อมเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และหากความไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เป็นไปอย่างรุนแรงหรือประจักษ์ชัด คำสั่งทางปกครองนั้นย่อมเป็นคำสั่งทางปกครองที่เป็นโมฆะ ในกรณีอื่นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวย่อมเป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจถูกเพิกถอนได้ หรือแม้ไม่ใช่คำสั่งทางปกครองที่อาจถูกเพิกถอนได้ แต่การไม่ปฏิบัติตามตามเงื่อนไขแห่งความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง อาจเกิดผลบางประการในทางกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการคุ้มครองบุคคลผู้รับคำสั่งทางปกครองตามมา ซึ่งสามารถแยกการพิจารณาออกเป็น 2 ประการ คือ การพิจารณาในแง่แบบพิธี และการพิจารณาในแง่เนื้อหา โดยการแยกพิจารณาเงื่อนไขแห่งความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

⁸³ ศุภชัย สิงห์วรวงษ์, แนวคิดเกี่ยวกับความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองในระบบกฎหมายฝรั่งเศส, เอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง กรมการขนส่งทางบกหรือการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการขนส่งโดยรถขนาดเล็กที่สิ้นอายุแล้ว, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, 2548), น. 1.

⁸⁴ ปัจจุบันมีแนวคิดที่แย้งทฤษฎีดังกล่าว โดยอธิบายว่า การที่ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาการกระทำของฝ่ายปกครองที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิพื้นฐานของเอกชนอย่างร้ายแรง หรือ “วู เดอ แฟล voie de fait” นั้น เป็นเพราะหลักกฎหมายได้กำหนดในเรื่องเขตอำนาจศาลมานานแล้ว ดังนั้น จึงยกเว้นหลักทั่วไปที่ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง

⁸⁵ โภคิน พลกุล, “คดีปกครองในฝรั่งเศส,” อัยการ, ปีที่ 7, ฉบับที่ 82, น. 46 - 47 (ตุลาคม 2527).

ในลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้การดำเนินความคิดในการวินิจฉัยปัญหาในทางกฎหมายปกครอง เป็นไปอย่างมีระบบระเบียบยิ่งขึ้น⁸⁶

1) เงื่อนไขทางแบบพิธีแห่งความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

(1) อำนาจหน้าที่ขององค์กรฝ่ายปกครองและองค์กรเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือ คำสั่งทางปกครองต้องออกโดยองค์กรฝ่ายปกครองซึ่งมีอำนาจในเรื่องนั้น และจะต้องใช้อำนาจภายในพื้นที่ที่ตนมีอำนาจ อีกทั้งตำแหน่งขององค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่อำนาจออกคำสั่งทางปกครองต้องมีกฎหมายกำหนดไว้

(2) กระบวนการและขั้นตอนในการออกคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือ คำสั่งทางปกครอง เป็นผลจากกระบวนการพิจารณาเรื่องทางปกครอง องค์กรเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง จึงไม่มีหน้าที่เฉพาะการคำนึงถึงเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองเท่านั้น แต่จะต้องเคารพและปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ในการออกคำสั่งทางปกครองด้วย

(3) ระยะเวลาในการออกคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือ ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนด ระยะเวลาในการออกคำสั่งทางปกครองไว้ เช่น กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอไว้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองย่อมมีหน้าที่จะต้องพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น

(4) แบบของคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือ องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอาจทำคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือ หรือวาจา หรือโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นก็ได้ แต่ต้องมีข้อความ หรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองจะเข้าใจได้

(5) การให้เหตุผลประกอบการออกคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือ หรือคำสั่งทางปกครองที่ได้รับการยืนยันเป็นหนังสือจำเป็นที่องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วยเสมอ

(6) การจดแจ้งสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือ คำสั่งทางปกครองใด เป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์โต้แย้งต่อไปได้ องค์กรเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง จะต้องระบุกรณีที่สามารถอุทธรณ์โต้แย้ง และจะต้องระบุว่าต้องอุทธรณ์โต้แย้งต่อองค์กรฝ่ายปกครองใด ตลอดจนระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองทราบด้วย⁸⁷

⁸⁶ วรเจตน์ ภาคีรัตน์, *อ้างแล้ว* เจริญธรรมที่ 71, น. 139 - 140.

⁸⁷ *เพิ่งอ้าง*, น. 140 - 153.

2) เงื่อนไขทางเนื้อหาแห่งความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

(1) ความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่เป็นฐานแห่งอำนาจ กล่าวคือ คำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการสร้างภาระ หรือเป็นผลร้ายต่อผู้รับคำสั่งทางปกครอง คำสั่งนั้นจะต้องออกมาโดยมีฐานกฎหมายรองรับ

(2) ความมีอำนาจในการใช้คำสั่งทางปกครองเป็นเครื่องมือดำเนินการ กล่าวคือ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจองค์กรฝ่ายปกครองในการใช้คำสั่งทางปกครองเป็นเครื่องมือเพื่อบังคับการตามกฎหมายอย่างชัดแจ้ง กรณีย่อมไม่มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาว่าในเรื่องดังกล่าวองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองสามารถออกคำสั่งทางปกครองได้หรือไม่

(3) ความถูกต้องของการใช้ดุลพินิจ กล่าวคือ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจองค์กรฝ่ายปกครองมีดุลพินิจ องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีหน้าที่ต้องใช้ดุลพินิจให้ถูกต้อง และต้องใช้ดุลพินิจบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ต้องไม่ก้าวล่วงกรอบของกฎหมาย อีกทั้งต้องไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมาย

(4) ความชัดเจนแน่นอนของเนื้อหา กล่าวคือ ในการออกคำสั่งทางปกครองนั้น องค์กรฝ่ายปกครองต้องแสดงเจตนาของตนออกมาให้เห็นประจักษ์ชัดและเจตนาที่แสดงออกมานั้นต้องเป็นที่เข้าใจได้สำหรับผู้รับการแสดงเจตนา การกำหนดเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองให้ชัดเจนแน่นอนเป็นที่เข้าใจได้นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง

(5) ความเป็นไปได้ทั้งในทางข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในการปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือ คำสั่งทางปกครองจะออกมาโดยมีฐานทางกฎหมายรองรับอย่างชัดเจนก็ตาม แต่องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะอาศัยฐานทางกฎหมายดังกล่าวกฎหมายที่พื้นวิสัยในทางข้อเท็จจริงหรือเป็นไปได้ในทางกฎหมายให้เอกชนต้องปฏิบัติไม่ได้ คำสั่งทางปกครองที่มีเนื้อหาเช่นนี้ย่อมตกเป็นโมฆะ⁸⁸

2.4.2.2 หลักการคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจของประชาชนในการกระทำของรัฐ

เป็นหลักกฎหมายที่กำหนดว่า ประชาชนผู้รับคำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองว่า มีสภาพบังคับหรือชอบด้วยกฎหมาย ข้อห้ามที่มีให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองกระทำการหรือสั่งการฝ่าฝืนกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ในขณะนั้น หมายความว่ารวมถึง หน้าที่อย่างหนึ่งขององค์กรฝ่ายปกครองที่จะต้องให้ความคุ้มครองความไว้วางใจของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงในสิทธิของเขาตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบอกล้างการกระทำทางปกครอง เมื่อประชาชนมีความเชื่อถือต่อคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้มีอำนาจตามกฎหมาย จะต้องนำความเชื่อถือดังกล่าวมาชั่งน้ำหนักกับประโยชน์มหาชน ว่าสมควร

⁸⁸ เติ้งอ่าง, น. 156 - 161.

ยกเลิกหรือเพิกถอนการกระทำทางปกครองที่ออกไปแล้วหรือไม่ หากประโยชน์มหาชนมีน้ำหนักหรือความสำคัญมากกว่าจึงจะบอกล้างการกระทำทางปกครองนั้นได้⁸⁹ ทั้งนี้ ในกฎหมายปกครองหลักการคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจของประชาชน เป็นหลักการที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการกำหนดว่าคำสั่งทางปกครองที่องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองออกป็นนั้น หากเป็นคำสั่งที่ให้ประโยชน์กับบุคคลผู้รับคำสั่งแล้ว องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะเพิกถอนหรือยกเลิกคำสั่งทางปกครองนั้นได้หรือไม่ และในเงื่อนไขเช่นใด⁹⁰

2.4.2.3 หลักความมั่นคงแห่งสิทธิ (Das Prinzip der Rechtssicherheit)

เป็นหลักกฎหมายนี้มีมูลบทที่ว่า การกระทำทางปกครองออกโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแม้จะมีข้อผิดพลาด ผู้รับคำสั่งทางปกครองย่อมมีอายุรู้แจ้งได้ จึงถือว่าคำสั่งทางปกครองนั้นมีผลบังคับตามกฎหมายไปก่อน⁹¹ ซึ่งจะทำให้ประชาชนแต่ละคนสามารถวางแผนการดำรงตนหรือการใช้สิทธิของตนในระเบียบกฎหมายได้ โดยพิจารณาถึงสิทธิและกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่⁹² ทั้งนี้ ผู้รับคำสั่งทางปกครองที่ไม่เห็นด้วยก็มีสิทธิโต้แย้งคัดค้าน⁹³ ความไม่ชอบด้วยกฎหมายของการกระทำนั้นได้ โดยในเบื้องต้นทั่วไปแล้วจะต้องให้มีผลบังคับได้ตามกฎหมายต่อไป มิฉะนั้นแล้วการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นที่ไปตามกฎหมายจะขาดความมั่นคง เว้นแต่ความผิดพลาดนั้นร้ายแรงแจ้งชัดถึงขนาดที่สมควรจะกำหนดให้คำสั่งทางปกครองนั้น ไม่มีผลทางกฎหมายเลย (Rechtsfolgenlos) เพราะไม่อาจยอมรับสภาพความผิดพลาดให้คงอยู่ต่อไปได้ ซึ่งเรียกว่าคำสั่งทางปกครองกรณีนี้ว่า คำสั่งทางปกครองที่เป็นโมฆะกรรม⁹⁴

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า หลักการกระทำทางปกครองจะต้องชอบด้วยกฎหมายกับหลักการคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจของประชาชนในการกระทำของรัฐ เป็นหลักกฎหมายที่มีความขัดแย้งกันอยู่คนละด้าน ด้านหนึ่งฝ่ายปกครองจะต้องดำเนินการให้คำสั่งทางปกครองถูกต้องสอดคล้องหรือชอบด้วยกฎหมายอยู่เสมอ แต่อีกด้านหนึ่งเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองมีความเชื่อถือหรือความไว้วางใจในการกระทำทางปกครองแล้ว จึงควรให้คำสั่งทางปกครองนั้นมีผลบังคับต่อไป แม้ว่าจะเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม ดังนั้นในการพิจารณาหลักกฎหมายทั้งสองนี้โต้แย้งซึ่งกันและกัน เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจึงต้องคำนึงถึง

⁸⁹ กมลชัย รัตนสกาววงศ์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 81*, น. 219.

⁹⁰ วรเจตน์ ภาศิริรัตน์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 71*, น. 39.

⁹¹ กมลชัย รัตนสกาววงศ์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 81*, น. 167.

⁹² *เพ็ญอ้อ*, น. 218.

⁹³ *เพ็ญอ้อ*, น. 167.

⁹⁴ *เพ็ญอ้อ*, น. 179.

หลักการดังกล่าวด้วย โดยต้องชั่งน้ำหนักเลือกเอาความสำคัญ⁹⁵ ในแต่ละเรื่องว่าสมควรจะให้คุ้มครองในเรื่องใดเป็นสำคัญ

2.4.3 หลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

คำสั่งทางปกครองเป็นการกระทำทางปกครองประเภทหนึ่ง ดังนั้น จึงย่อมตกอยู่ในบังคับของ “หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง” หลักกฎหมายดังกล่าวมีความหมายว่า ฝ่ายปกครองต้องกระทำการต่าง ๆ โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย และจะกระทำการใด ๆ ที่อาจจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ หรือประโยชน์อันชอบธรรมของบุคคลได้ ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจ⁹⁶ ฉะนั้น คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เนื่องจากไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้ ผลของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวย่อมไม่มีสภาพบังคับในทางกฎหมาย จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักกฎหมายทางปกครองที่สำคัญและเกี่ยวข้อง ได้แก่ คำสั่งทางปกครองต้องออกโดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ และการออกคำสั่งทางปกครองมีกฎหมายให้อำนาจหรือมีอำนาจกระทำได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.4.3.1 คำสั่งทางปกครองต้องออกโดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ

การออกคำสั่งทางปกครองเป็นการใช้อำนาจรัฐในทางปกครอง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองจึงต้องเป็นตัวแทนของรัฐที่มีอำนาจกระทำการ โดยชอบ กล่าวคือ ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างถูกต้อง และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น โดยมีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองในเนื้อหาของเรื่องดังกล่าว และได้ใช้อำนาจอยู่ภายในเขตท้องที่หรือพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบด้วย ซึ่งอำนาจเช่นนี้จะถูกกำหนดขึ้นโดยกฎหมาย อันเป็นการยืนยันหลัก “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีอำนาจ” และเมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองได้แสดงเจตนาหรือกระทำการอย่างใดออกไปแล้ว ย่อมมีความผลผูกพันรัฐในทางกฎหมายสำหรับเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองนี้อาจเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งใน 2 ประเภท คือ “ผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง” หรือ “คณะกรรมการใดคณะกรรมการหนึ่ง” และโดยทั่วไปเมื่อกฎหมายกำหนดให้ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้มีอำนาจแล้ว บุคคลนั้นจะต้องใช้อำนาจนั้นด้วยตนเอง เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าสามารถมอบอำนาจให้บุคคลอื่นออกคำสั่งทางปกครองแทนตนได้

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองจะต้องอยู่ภายใต้หลักความเป็นกลาง แม้จะเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีกฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้ก็ตาม แต่ก็อาจ

⁹⁵ เพิ่งอ้าง, น. 225 – 226.

⁹⁶ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 73, น. 33.

ไม่สามารถออกคำสั่งทางปกครองเช่นว่านั้นในบางเรื่องได้ เนื่องจากคนมีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องดังกล่าว เช่น เป็นคู่กรณีเอง เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ของคู่กรณี เป็นต้น แต่หลักการนี้มีข้อยกเว้นในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลโดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนแล้ว เจ้าหน้าที่ก็อาจออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องที่ตนมีส่วนได้เสียนั้นได้ไปพลางก่อน แต่คำสั่งทางปกครองดังกล่าวก็อาจถูกเพิกถอนในภายหลัง หากพิสูจน์ได้ว่าเกิดความลำเอียงขึ้นจากการมีส่วนได้เสียนั้น

ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองไม่จำเป็นต้องมีความหมายเฉพาะเจ้าหน้าที่ในภาครัฐเท่านั้น แต่ยังรวมถึงเอกชนที่รับมอบอำนาจจากรัฐให้สามารถใช้อำนาจมหาชนในการดำเนินกิจการทางปกครองหรือสาธารณกิจบางประการด้วย⁹⁷ หรือกรณี “รัฐวิสาหกิจ” ก็อาจเป็นเจ้าหน้าที่ได้หากมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยเฉพาะ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีอำนาจในการอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งโรงงานผลิตไฟฟ้าที่มีกำลังผลิตรวมกันสูงกว่า 20 เมกะวัตต์ เพื่อใช้เอง หรือที่มีกำลังผลิตรวมกันสูงกว่า 5 เมกะวัตต์ เพื่อขายพลังงานไฟฟ้าแก่ประชาชน (มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2535)⁹⁸ ทั้งนี้ ในระบบกฎหมายเยอรมัน การที่องค์กรฝ่ายปกครองมอบหมายให้เอกชนกระทำการทางปกครองแทนแล้ว เอกชนผู้นั้น (Der Beliehene) ย่อมอยู่ในฐานะฝ่ายปกครอง (Behoerde) ในการออกคำสั่งทางปกครองได้⁹⁹

ในระบบกฎหมายไทย ก็มีการมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแทนรัฐ ยกตัวอย่าง เช่น

1) บริษัทเอกชนที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐให้มีความตรวจสอบสภาพรถยนต์ และออกใบรับรองว่ารถยนต์คันที่มาตรวจสอบสภาพ ดังนั้น ใบรับรองดังกล่าวแม้จะออกโดยเอกชนก็ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งในกระบวนการพิจารณาเรื่องทางปกครองได้¹⁰⁰

2) กรณีช่างรังวัดเอกชน ที่มีสิทธิเข้าไปในที่ดินของบุคคลใด ๆ เพื่อทำการรังวัด หรือเคลื่อนย้ายหลักหมายที่ดิน (มาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติช่างรังวัดเอกชน พ.ศ. 2535)¹⁰¹

⁹⁷ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, “เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจทำการพิจารณาทางปกครอง, ใน พนม เอี่ยมประยูร, (บรรณาธิการ),” รวมบทความทางวิชาการ กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง, น. 41 (2541).

⁹⁸ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 44*, น. 101.

⁹⁹ กมลชัย รัตนสกลาวงศ์, “ความพยายามในการนำแนวคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองของต่างประเทศมาใช้บังคับในประเทศไทยในภาพรวม,” *กฎหมายปกครอง*, ปีที่ 17, ฉบับที่ 3, น. 17 (ธันวาคม, 2541).

¹⁰⁰ วรเจตน์ กาสิรัตน์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 71*, น. 102.

¹⁰¹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 44*, น. 101.

3) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ในกรณีที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานของรัฐให้เป็นผู้พิจารณาและดำเนินการใด ๆ อันเป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง¹⁰² เป็นต้น

2.4.3.2 การออกคำสั่งทางปกครองมีกฎหมายให้อำนาจหรือมีอำนาจกระทำได้ โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

คำสั่งทางปกครองเป็นผลผลิตจากการที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้อำนาจตามกฎหมาย อันเป็นนามธรรมมากำหนดให้เป็นรูปธรรม ดังนั้น คำสั่งทางปกครองที่ไปกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้รับคำสั่งทางปกครอง (Eingriffsverwaltung) จึงต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการออกคำสั่งทางปกครองไว้อย่างชัดเจน (Vorbehalt des Gesetzes) มิฉะนั้นแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองย่อมไม่มีอำนาจที่จะออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองกระทำไปโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจ คำสั่งทางปกครองนั้นย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนคำสั่งทางปกครองที่เป็นการให้คุณประโยชน์แก่ประชาชน (Leistungsverwaltung) หากมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะอย่างไร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้น (Vorrang des Gesetzes) แต่ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองก็ออกคำสั่งทางปกครองที่เป็นคุณแก่ประชาชนได้¹⁰³

2.5 ผลทางกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 42 ได้กำหนดว่า คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป ดังนั้น คำสั่งทางปกครองที่เป็นโมฆะนั้นไม่มีผลในทางกฎหมาย แต่คำสั่งทางปกครองอื่นทั้งหมดจะมีผลทางกฎหมายทันทีที่ได้แจ้ง การที่มาตราดังกล่าวได้ยึดหลัก “ได้รับแจ้ง” เป็นต้นไป ไม่ว่าจะผู้นั้นจะรู้เนื้อหาของคำสั่งหรือไม่ เพราะเท่ากับกระบวนการพิจารณาทำคำสั่งทางปกครองจบสิ้นลงแล้ว ก่อนที่ได้แจ้งยังถือเป็นกระบวนการภายในฝ่ายปกครองอยู่ จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งนั้นอย่างไรก็ได้ แต่เมื่อแจ้งไปถึงแล้วเป็นอันครบกระบวนการเป็นคำสั่งทางปกครอง และมีผลทางกฎหมายออกไปภายนอก¹⁰⁴ ฉะนั้น ผลบังคับของคำสั่งทางปกครองจะเริ่มขึ้นต่อเมื่อมีการแจ้งคำสั่งนั้นไปถึงบุคคลที่ระบุไว้ในคำสั่งซึ่งผู้รับคำสั่งต้องดำเนินการตามคำสั่งทันที โดยมีพักต้องคำนึง

¹⁰² คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ 60/2544

¹⁰³ กมลชัย รัตนสกววงศ์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 79*, น. 25.

¹⁰⁴ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 44*, น. 285.

ว่าคำสั่งทางปกครองดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพราะตามหลักความมั่นคงแห่งสิทธิ คำสั่งทางปกครองจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานที่ว่า คำสั่งทางปกครองย่อมชอบด้วยกฎหมายและสามารถมีผลใช้บังคับหรือได้รับการเชื่อฟังและปฏิบัติตามเสมอ ตราบเท่าที่ยังไม่มีการยกเลิกหรือเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเื่อเวลา เว้นแต่กรณีความไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นชัดเจนจนถึงขนาดมีผลให้คำสั่งทางปกครองเสียไปตั้งแต่ต้น¹⁰⁵

2.5.1 ความสมบูรณ์ของคำสั่งทางปกครอง

คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมมีผลใช้บังคับได้สืบไปตราบเท่าที่ยังไม่มีการยกเลิกหรือเพิกถอน แต่เนื่องจากคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจมีระดับความร้ายแรงและเห็นประจักษ์ชัดของข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน¹⁰⁶ ฉะนั้น คำสั่งทางปกครองจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อออกโดยชอบด้วยกฎหมายทั้งสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติตลอดจนเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองนั้นด้วย เว้นแต่จะมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย หรือผิดพลาดเล็กน้อยซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ แต่คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยมิชอบด้วยกฎหมายวิธีสบัญญัติในบางเรื่อง เมื่อคำนึงถึงประโยชน์ในการปฏิบัติราชการแล้ว ก็อาจเยียวยาข้อผิดพลาดนั้นในภายหลังได้ เช่น การออกคำสั่งทางปกครองโดยผิดพลาดเพราะยังไม่มีคำขอให้ออกคำสั่ง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่จะดำเนินการเองไม่ได้ นอกจากจะมีผู้ยื่นคำขอ หรือคำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่หลงลืมมิได้ให้เหตุผลประกอบการวินิจฉัยสั่งการ หรือมิได้รับฟังประชาชนผู้ที่จะถูกกระทบสิทธิ หรือมิได้ให้เจ้าหน้าที่อื่นให้ความเห็นชอบในกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้ว่าจะต้องให้เจ้าหน้าที่นั้นให้ความเห็นชอบเสียก่อน¹⁰⁷ ทั้งนี้ เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองได้แก้ไขเยียวยาข้อผิดพลาดในภายหลังแล้ว ก็จะถือว่าคำสั่งทางปกครองนั้น เป็นคำสั่งทางปกครองที่สมบูรณ์

2.5.2 คำสั่งทางปกครองที่ไม่สมบูรณ์

คำสั่งทางปกครองที่ไม่สมบูรณ์ อาจเป็นเพราะบกพร่องในรูปแบบ หรือวิธีพิจารณา (Procedure) หรือไม่สมบูรณ์ในเนื้อหา (Substance) ก็ได้ ซึ่งความบกพร่องอาจมีตั้งแต่ในเรื่องที่สำคัญมากไปจนถึงเรื่องที่สำคัญน้อย ความบกพร่องในเรื่องที่สำคัญน้อยจะไม่ถือว่าทำให้คำสั่งทางปกครองนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถือว่าคำสั่งทางปกครองนั้นเป็นคำสั่งทางปกครองที่สมบูรณ์

¹⁰⁵ สรญา โสภางจิณวงศ์, “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับวิธีการออกคำสั่งทางปกครองของฝ่ายปกครอง,” (วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2554), น. 82 - 83.

¹⁰⁶ เพิ่งอ้าง, น. 83.

¹⁰⁷ กมลชัย รัตนสกววงศ์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 57, น. 11.

กล่าวคือ มีผลตามปกติของคำสั่งทางปกครองนั้น เฉพาะคำสั่งทางปกครองที่บกพร่องในเรื่องที่สำคัญเท่านั้นที่ถือว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย และทำให้เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่สมบูรณ์¹⁰⁸

2.5.3 ผลของคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในต่างประเทศและประเทศไทยได้มีการวางแนวทางการพิจารณาผลของคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไว้เป็นบรรทัดฐานในบางกรณีได้กำหนดอย่างชัดเจนไว้ในกฎหมาย และบางกรณีมีหลักเกณฑ์ที่เกิดขึ้นจากองค์การตุลาการ โดยประเทศที่เป็นแม่แบบด้านกฎหมายปกครอง ได้แก่ ประเทศเยอรมัน ประเทศฝรั่งเศส ได้มีการวางหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวไว้ รวมถึงคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ปราศจากอำนาจ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.5.3.1 ระบบกฎหมายเยอรมัน

ในระบบกฎหมายเยอรมัน ได้วางหลักว่า คำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นโมฆะ ประกอบไปด้วย 3 กรณี ดังต่อไปนี้

1) กรณีตามมาตรา 44 วรรคหนึ่งของกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครอง ค.ศ. 1976 ซึ่งเป็นกรณีมีข้อผิดพลาดอย่างร้ายแรงและเป็นที่ยอมรับอย่างแจ่มชัด ซึ่งความผิดพลาดอย่างร้ายแรงนี้ จะต้องเป็นความผิดพลาดที่เห็นได้ชัด แม้แต่วิญญาณที่ไม่ได้มีการศึกษาทางนิติศาสตร์พิจารณาแล้วตอบได้ว่าคำสั่งทางปกครองผิดพลาดอย่างแจ่มชัด¹⁰⁹ แต่อย่างไรจะเข้าเงื่อนไขนี้จะต้องพิจารณาเป็นราย ๆ ไป เช่น หน่วยงานรักษาป่าจัดทำป้ายจราจรกำหนดวิธีการเดินรถมาปักนอกพื้นที่เขตอำนาจของตน โดยเป็นพื้นที่ของเจ้าพนักงานจราจร¹¹⁰

2) กรณีเฉพาะตามมาตรา 44 วรรคสอง ของกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครอง ค.ศ. 1976 มีการกำหนดไว้ 6 ประการ ได้แก่

(1) คำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือ ซึ่งไม่แสดงว่าออกโดยเจ้าหน้าที่คนใดกรณีดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่ทราบถึงที่มาและไม่รู้จะได้แย้งคำสั่งทางปกครองนั้นต่อผู้ใดอย่างไร

(2) คำสั่งทางปกครองที่จะต้องทำเป็นหนังสือตามแบบที่กำหนด แต่มิได้ทำตามแบบนั้น เช่น การแปลงสัญชาติที่คำสั่งทางปกครองมิได้ส่งมอบเป็นหนังสือตามแบบที่กำหนด เป็นต้น

¹⁰⁸ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 44*, น. 279.

¹⁰⁹ กมลชัย รัตนสกววงศ์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 81*, น. 167.

¹¹⁰ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 44*, น. 280.

(3) คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือสิทธิที่เกี่ยวกับสถานที่ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองไม่มีเขตอำนาจ (Territorial Power) บนพื้นที่นั้น เช่น เจ้าหน้าที่ในเขต ก. มีคำสั่งให้รื้อถอนอาคารในท้องที่ของเขต ข. เป็นต้น

(4) คำสั่งทางปกครองที่เป็นไปไม่ได้ ซึ่งผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองได้โดยสภาพแห่งข้อเท็จจริง เช่น คำสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ความจริงมีการรื้อถอนไปแล้ว เป็นต้น

(5) คำสั่งทางปกครองที่สั่งให้ผู้รับคำสั่งกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายอาญาซึ่งหากผู้รับคำสั่งทำตามอาจต้องรับโทษทางอาญา

(6) คำสั่งทางปกครองที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น การอนุญาตให้เปิดแสดงโชว์ลามก เป็นต้น¹¹¹

3) กรณีเฉพาะตามมาตรา 44 วรรคสอง ข้อ 2 ของกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครอง ค.ศ. 1976 ได้แก่ กรณีที่มีผู้มีคำขอและเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตเป็นบุคคลเดียวกัน เป็นต้น ซึ่งหมายความว่าหากเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองเป็นคู่กรณีเองแล้ว คำสั่งทางปกครองที่เกิดขึ้นนั้นก็จะมีผลเป็นโมฆะ

นอกจากนี้ ในกฎหมายเยอรมันจะมีหลักเกณฑ์อย่างอื่นอีก โดยการตีความของศาลปกครอง เช่น คำสั่งทางปกครองที่เนื้อหาสาระไม่มีความชัดเจนว่าประสงค์ให้ปฏิบัติอะไร (Vagueness) เป็นต้น¹¹²

ในระบบกฎหมายเยอรมัน ได้วางหลักว่า คำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นโมฆะกรรมไว้ในตามมาตรา 44 วรรคสามของกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครอง ค.ศ. 1976 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดไว้ชัดเจนว่าคำสั่งทางปกครองที่บกพร่องด้วยเหตุใดเหตุใดใน 4 ประการ ไม่ถือว่าเป็นเหตุร้ายแรงที่จะทำให้คำสั่งทางปกครองนั้น ไม่มีผลบังคับถึงระดับโมฆะกรรม ซึ่งหมายความว่า เป็นเพียงโมฆะกรรม ดังต่อไปนี้

1) คำสั่งทางปกครองที่ไม่ใช่กิจการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีได้มีอำนาจหน้าที่อยู่ในเขตท้องที่นั้น

2) คำสั่งทางปกครองที่ออกให้แก่ผู้ที่เป็นเครือญาติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้ออกคำสั่งทางปกครองนั้น

¹¹¹ เพิ่งอ้าง.

¹¹² ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 44, น. 281.

3) คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยในการออกคำสั่งทางปกครองนั้นมีการเรียกประชุมผิดพลาดหรือเป็นองค์ประชุมที่ผิดพลาดไป หรืออาจมีบุคคลที่ไม่ได้เป็นกรรมการเข้าร่วมประชุม

4) คำสั่งทางปกครองที่มีกฎหมายกำหนดว่าจะต้องได้รับความเห็นชอบจากส่วนราชการอื่นก่อน จึงออกคำสั่งทางปกครองนั้นได้ แต่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมิได้ดำเนินการขอความเห็นชอบจากส่วนราชการอื่นก่อน และออกคำสั่งทางปกครองนั้นไป¹¹³

นอกจากนี้ ในระบบกฎหมายเยอรมัน ได้วางหลักผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายไว้ว่า คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายนั้น ไม่ถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครอง เนื่องจากขาดองค์ประกอบ คำว่า เจ้าหน้าที่¹¹⁴ ตามคำนิยามในกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครอง ค.ศ. 1976 (VWVfG) มาตรา 35 วรรคหนึ่ง¹¹⁵ และเมื่อไม่ถือว่ามีคำสั่งทางปกครองเกิดขึ้นแล้ว ผลทางกฎหมายของการกระทำจึงไม่เกิดขึ้นตามไปโดยอัตโนมัติ¹¹⁶ กรณีนี้แตกต่างจากคำสั่งทางปกครองที่เป็นโมฆะ เพราะคำสั่งทางปกครองที่ตกเป็น โมฆะ ในทางทฤษฎีแล้วไม่ถือว่าการกระทำดังกล่าวมีค่าเป็น “ศูนย์ (Nullum)” โดยต้องยอมรับว่าการกระทำดังกล่าวได้เกิดขึ้นแล้ว และเป็นคำสั่งทางปกครอง แต่เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ก่อให้เกิดผลในทางกฎหมายตามที่ผู้ออกคำสั่งต้องการ ส่วนการกระทำที่ไม่เกิดเป็นคำสั่งทางปกครองเลย ยกตัวอย่างเช่น การสั่งการที่กระทำโดยบุคคลที่ไม่ได้มีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการสั่งการที่ไม่ได้แจ้งไปยังบุคคลผู้รับคำสั่ง กรณีดังกล่าวไม่ถือว่าการสั่งนั้นได้เกิดขึ้นและดำรงอยู่ (Exist) ในทางกฎหมาย¹¹⁷

2.5.3.2 ระบบกฎหมายฝรั่งเศส

เนื่องจากไม่มีการจัดทำประมวลกฎหมายกลางที่กำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาทางปกครอง จึงไม่มีตัวบทกฎหมายที่กำหนดว่าหากเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครอง

¹¹³ กมลชัย รัตนสกาววงศ์, *อ้าวแล้ว เจริญรทที่ 81*, น. 171 - 172.

¹¹⁴ คณันท์ ชัยชนะ, “ความไม่ชอบด้วยกฎหมายและความเป็นโมฆะของคำสั่งทางปกครองในระบบเยอรมัน,” เอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิधिปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง กรมการขนส่งทางบกหรือการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการขนส่งโดยรถขนาดเล็กที่สิ้นอายุแล้ว, น. 5 (2548).

¹¹⁵ “คำสั่งทางปกครอง” คือ คำสั่ง คำวินิจฉัย หรือมาตรการอื่น ๆ ที่เป็นการใช้อำนาจปกครองของเจ้าหน้าที่เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ หรือก่อ เปลี่ยนแปลง หรือลบล้างนิติสัมพันธ์ในทางกฎหมายมหาชนขึ้นเฉพาะกรณี และมีผลโดยตรงต่อบุคคลภายนอกฝ่ายปกครอง

¹¹⁶ วรเจตน์ ภาศิริรัตน์, “คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย,” *วารสารวิชาการศาลปกครอง*, ปีที่ 6, ฉบับที่ 1, น. 42 (มกราคม - เมษายน 2549).

¹¹⁷ เพิ่งอ้าง, น. 46.

โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วผลในทางกฎหมายเป็นเช่นไร ดังนั้น จึงต้องศึกษาจากแนวคำพิพากษาของสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐของฝรั่งเศส ซึ่งเป็นองค์กรตุลาการที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง และหากพิจารณาพบเหตุบกพร่องต่าง ๆ ก็อาจมีคำพิพากษาให้เพิกถอน (Annuler) คำสั่งนั้น ได้ แต่สำหรับคำสั่งทางปกครองที่ละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรงและชัดเจนแล้ว¹¹⁸ มีหลักว่าคำสั่งทางปกครองประเภทที่เป็น โฆษะ (Acte Inxistant) นั้น ไม่มีผลมาตั้งแต่เริ่มแรก และผู้ใดจะยกขึ้นกล่าวอ้าง ไม่ว่าจะเป็นคน ฝ่ายปกครอง หรือองค์กรวินิจฉัยคดีปกครอง โดยไม่ต้องนำมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครอง เป็นแต่ฟ้องแสดงความไม่มีอยู่ของคำสั่งดังกล่าวเท่านั้น และยกขึ้นเมื่อใดก็ได้โดยไม่มีอายุความ เพราะเป็นสิ่งที่ไม่มีอยู่จริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สภาที่ปรึกษาแห่งรัฐของฝรั่งเศส ได้เคยวินิจฉัยให้คำสั่งทางปกครองเป็น โฆษะ ซึ่งถือไม่มีผลมาตั้งแต่เริ่มแรก ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นคำสั่งทางปกครองขององค์กรซึ่งไม่มีอยู่จริงโดยทางกฎหมาย
- (2) เป็นคำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่ที่บังคับแก่ทรัพย์สิน หรือสิทธิเสรีภาพของบุคคล แต่เป็นที่เห็น ได้ชัดเจนว่าเป็นการกระทำไปเพื่อเจตนาประสงคร้ายเป็นการส่วนตัวโดยแท้ (Voie de Fait) และมีได้เป็นไปตามอำนาจทางปกครองที่ให้ไว้แก่เจ้าหน้าที่นั้น
- (3) เป็นกรณีที่องค์กรซึ่งมีเฉพาะอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง แต่ไปออกคำสั่งในเรื่องอื่นที่เป็นคำสั่งทางตุลาการ
- (4) เป็นการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ใช่เพื่อทำงานตามหน้าที่แต่เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากตำแหน่งนั้นเท่านั้น
- (5) เป็นการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั้งที่เจ้าหน้าที่นั้นพ้นกำหนดที่ต้องทำหน้าที่แล้ว¹¹⁹

อย่างไรก็ตาม หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้อำนาจโดยเข้าใจผิดในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจได้ เช่น มติหรือข้อบัญญัติของสภาเทศบาลที่ออกมานอกสมัยประชุมตามกฎหมาย กรณีนี้มติดังกล่าวย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่มีผลใด ๆ¹²⁰

¹¹⁸ บุญญา จันสกุล, “ผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่มีเหตุบกพร่องในอำนาจ: ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเยอรมัน ฝรั่งเศส และไทย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2550), น. 24.

¹¹⁹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์, *อ้างแล้ว เจริงรรถที่ 44*, น. 281 - 282.

¹²⁰ โภคิน พลกุล, “คดีปกครองในฝรั่งเศส (47),” *อัยการ*, ปีที่ 10, ฉบับที่ 111, น. 47 (มีนาคม 2530).

นอกจากนี้ ในระบบกฎหมายฝรั่งเศส ได้วางหลักผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายไว้ว่า ความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองเนื่องจากตัวบุคคล (Ratione Personae) ไม่ว่าเป็นกรณีการออกคำสั่งทางปกครองโดยบุคคลที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง¹²¹ หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองออกคำสั่งในเรื่องที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ถือว่าเป็นเหตุร้ายแรงที่สุดของความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง¹²² เรียกการกระทำดังกล่าวว่า “การแย่งชิงอำนาจ (Usurpation de Pouvoir)” และเรียกผู้กระทำการว่า “ผู้แย่งชิงอำนาจ (Usurpateur de Pouvoir)”¹²³ ผลทางกฎหมายของคำสั่งทางปกครองกรณีเช่นนี้จะไม่เป็นแต่เพียงโมฆะ (Nul) เท่านั้น แต่ยังถือว่าไม่เคยเกิดขึ้นเลย (Inexistant)¹²⁴

นอกจากนี้ สภาแห่งรัฐ ได้วางทฤษฎีเพื่อเป็นข้อยกเว้นเกี่ยวกับความไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเนื่องมาจากบุคคลที่ออกคำสั่งทางปกครองโดยปราศจากอำนาจไว้ ดังต่อไปนี้

1) ทฤษฎีว่าด้วยข้าราชการโดยข้อเท็จจริง

ในบางกรณีอาจยอมรับได้ว่ากรณีที่บุคคลคนหนึ่งที่ถูกแต่งตั้งเข้าไปทำงานในฝ่ายปกครองโดยไม่ถูกต้อง โดยไม่ทราบว่าตนนั้นไม่ถูกต้อง อาจทำคำสั่งทางปกครองที่มีผลใช้บังคับได้ใน 2 ประการด้วยกัน กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง ในสภาพการณ์ปกติ เป็นกรณีที่สาธารณชนไม่สามารถรับทราบได้ว่าเจ้าหน้าที่ที่ตนเข้าไปติดต่อผู้นั้น ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของฝ่ายปกครองผู้มีอำนาจในกรณีดังกล่าว การกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นถือเสมือนว่าเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจนกว่าจะมีการเพิกถอนการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้นั้น

ประการที่สอง ในสภาพการณ์พิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามสงคราม เอกชนอาจเข้ามาปฏิบัติหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะแทนเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีอำนาจพิเศษตามกฎหมายไม่สามารถทำหน้าที่นั้นได้ การกระทำต่าง ๆ ของเอกชนนั้นซึ่งรวมถึง

¹²¹ ประสาท พงษ์สุวรรณ, “เหตุที่ใช้อ้างในการเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง”, *นิติศาสตร์*, ปีที่ 32, ฉบับที่ 2, น. 253 (มิถุนายน 2545).

¹²² สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, *หลักกฎหมายปกครองฝรั่งเศส* (รายงานการวิจัย), (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลปกครอง, 2545), น. 242.

¹²³ วรพจน์ วิสสุตพิชญ์, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 97*, น. 50.

¹²⁴ สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 122*, น. 242.

การทำคำสั่งทางปกครองทั้งหลายถือว่าใช้บังคับได้เช่นเดียวกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้มีอำนาจนั้น¹²⁵

2) ทฤษฎีว่าด้วยการรักษาการโดยปริยาย

เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง และยังไม่มีการแต่งตั้งตำแหน่งคนใหม่เข้ามาแทน ให้ถือว่าผู้พ้นจากตำแหน่งนั้นยังคงมีอำนาจรักษาการในตำแหน่งเป็นการชั่วคราว หรือกระทำการไปพลางก่อน จนกว่าผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคนใหม่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่แทน การรักษาการดังกล่าวไม่จำเป็นต้องมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้ และไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้พ้นจากตำแหน่งรักษาการต่อไป การใดที่ผู้พ้นจากตำแหน่งได้กระทำไปในช่วงรักษาการโดยปริยายนี้ ถือว่ามีผลบังคับตามกฎหมายโดยย้อนกลับนี้มีขึ้นตามความจำเป็นในความต้องการของการบริการสาธารณะเพื่อมิให้การดำเนินงานของทางราชการต้องหยุดชะงักลงในช่วงเวลาแห่งการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ระหว่างผู้พ้นจากตำแหน่งและผู้เข้าดำรงตำแหน่งแทน

การรักษาการโดยปริยาย มีเงื่อนไข 3 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง หน่วยงานต้องร้องขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่รักษาการ หรือหน่วยงานเห็นชอบกับการรักษาการโดยปริยาย

ประการที่สอง การรักษาการโดยปริยายสามารถกระทำได้เฉพาะในช่วงเวลาสั้น ๆ ตามความจำเป็นแห่งกรณีเท่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติจะต้องพิจารณาความเหมาะสมของระยะเวลาการรักษาการเป็นเรื่อง ๆ ไป

ประการที่สาม ในช่วงช่วงเวลารักษาการ เจ้าหน้าที่ผู้พ้นจากตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่จำกัดเฉพาะในส่วนของการบริหารจัดการทั่วไป และงานเร่งด่วน แต่ไม่รวมถึงงานเชิงนโยบาย หรือเรื่องที่มีความสำคัญระดับสูง¹²⁶

2.5.3.3 ระบบกฎหมายไทย

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ในส่วนของผลทางกฎหมายของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงและความประจักษ์ชัด ซึ่งกฎหมายปกครองของไทยจะให้น้ำหนักความสำคัญแก่

¹²⁵ นันทวัฒน์ บรมานันท์, หลักพื้นฐานกฎหมายปกครองฝรั่งเศส, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2547), น. 165.

¹²⁶ ศุภวัฒน์ สิงห์สุวรรณ, “อำนาจรักษาการโดยปริยายของเจ้าหน้าที่ที่พ้นจากตำแหน่ง,” เอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง ข้อหรือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการองค์การสวนยางภายหลังจากที่พ้นวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว, (2548), น. 1 - 2.

วิธีบัญญัติทางปกครองค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับการให้ความสำคัญแก่สารบัญญัติทางปกครอง¹²⁷ ทั้งนี้ อาจสรุปลักษณะของผลทางกฎหมายของคำสั่งทางปกครองที่ออกมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนี้

1) คำสั่งทางปกครองที่ออกมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย อย่างรุนแรง หรือผิดพลาดอย่างร้ายแรง และความผิดพลาดเป็นที่เห็นประจักษ์ชัดคำสั่งทางปกครองนั้น ย่อมเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่มีผลทางกฎหมาย (โมฆะ) แม้ว่าพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จะไม่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ว่าด้วยความเป็น โมฆะของคำสั่งทางปกครองไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดแจ้ง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าศาลปกครองไทย จะไม่รับรู้ว่าคำสั่งทางปกครองที่เป็นโมฆะได้ กรณีนี้ศาลปกครองสูงสุด ได้เคยมีวินิจฉัยสรุปความได้ว่า เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 10 ประกอบกับมาตรา 8 กำหนดไว้อย่างชัดแจ้งว่า เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบเมื่อตนจงใจกระทำให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น แต่ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นกรณีการกระทำละเมิดที่เกิดจากเหตุทั่วไปและมีจำนวนเกิน 50,000 บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้รายงานกระทรวงการคลัง เพื่อตรวจสอบก่อนตามประกาศกระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของฝ่ายบริหารที่กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องปฏิบัติ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินตามหนังสือดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่มีลักษณะผิดพลาดอย่างชัดเจน และร้ายแรงในทางกฎหมายจึงถือเสมือนว่าไม่มีการออกคำสั่งทางปกครอง¹²⁸ เนื่องจากเป็นที่ยอมรับในนานาอารยประเทศที่มีระบบกฎหมายปกครองที่พัฒนาแล้ว หากองค์กรฝ่ายปกครองออกคำสั่งทางปกครองใดที่ปรากฏชัดเจนว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างรุนแรง คำสั่งทางปกครองนั้นย่อมต้องตกเป็นโมฆะ¹²⁹ อย่างไรก็ดี การที่ผู้ร่างกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไม่ได้บัญญัติกรณีคำสั่งทางปกครองที่เป็นโมฆะไว้ เนื่องมาจากประสงค์จะปล่อยไว้ให้เป็นเรื่องที่ฝ่ายวิชาการและศาลที่จะเป็นผู้พัฒนาหลักเกณฑ์ดังกล่าวขึ้นมา เพราะเหตุความเป็นโมฆะของคำสั่งทางปกครองในหลายประเทศยังไม่ตรงกัน¹³⁰ ดังนั้น ในการพิจารณาของแต่ละกรณีจึงต้องเป็นไปตามสภาพข้อเท็จจริงและเหตุผลของแต่ละกรณีนั้น

¹²⁷ กมลชัย รัตนสกววงศ์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 57*, น. 11 - 12.

¹²⁸ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. 47/2546 (ประชุมใหญ่)

¹²⁹ วรเจตน์ ภาศิริรัตน์, *อ้างแล้ว* *เชิงอรรถที่ 115*, น. 46.

¹³⁰ วรเจตน์ ภาศิริรัตน์, “ผลบังคับผูกพันของคำสั่งทางปกครอง,” *วารสารวิชาการ รวมบทความทางวิชาการ เนื่องในโอกาสครบรอบ 72 ปี ศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรมบูรณ์*, (2545), น. 168.

2) คำสั่งทางปกครองที่ออกมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ความไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ถึงขนาดรุนแรงและประจักษ์ชัด คำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะดังกล่าว ย่อมเป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจถูกเพิกถอนได้ ถึงแม้ว่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็มีผลทางกฎหมาย แต่ก็มีผลทางกฎหมายจนกว่าจะถูกเพิกถอน¹³¹

3) คำสั่งทางปกครองที่ออกมาเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม หรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเช่นว่านี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่¹³² โดยถือว่าผลทางกฎหมายของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวเป็นผลสมบูรณ์ต่อไป

4) คำสั่งทางปกครองที่ออกมาโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกระบวนการหรือขั้นตอนบางประการ คำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะดังกล่าว แม้ว่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่หากมีการแก้ไขเยียวยาความบกพร่องดังกล่าวในภายหลังตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ก็ไม่ถือว่ามีความบกพร่องเพราะเหตุดังกล่าวอีกต่อไป¹³³

5) คำสั่งทางปกครองที่ออกมาโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการที่ไม่เป็นสาระสำคัญ กล่าวคือ ถ้ารูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการนั้นมีได้เป็นสาระสำคัญ ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองนั้น คำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะดังกล่าว ย่อมเป็นไม่อาจถูกเพิกถอนเพราะเหตุบกพร่องดังกล่าวได้¹³⁴

6) คำสั่งทางปกครองที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย คำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะดังกล่าว แม้จะมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง แต่ก็ยังเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บัญญัติวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องไว้ในมาตรา 43 คำสั่งทางปกครองที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือผิดพลาดเล็กน้อยนั้น เจ้าหน้าที่อาจแก้ไขเพิ่มเติมได้เสมอ กล่าวคือ ในกรณีมีคำสั่งทางปกครองออกมาแล้ว ถ้าคำสั่งทางปกครองนั้นมีข้อผิดพลาดไม่ตรงกับความตั้งใจจริง ของเจ้าหน้าที่ในรายละเอียดเล็กน้อย ก็อาจแก้ไขได้ เช่น พิมพ์ผิด นับตัวเลขผิดใช้ศัพท์เทคนิคผิด อ้างชื่อบุคคลผิด เป็นต้น เห็นได้ชัดเจนว่าในตัวว่าแท้จริงหากพิจารณาทั้งเรื่องแล้ว

¹³¹ ชาญชัย แสวงศักดิ์, คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ 11 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559), น. 239.

¹³² พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 19.

¹³³ ชาญชัย แสวงศักดิ์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 131, น. 239.

¹³⁴ เพิ่งอ้าง, น. 239.

มิได้มุ่งประสงค์เช่นนั้น หากกรณีดังกล่าวไม่มีลักษณะถึงระดับที่ถือเป็นการบกพร่องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการออกคำสั่งอาจแก้ไขได้เสมอ¹³⁵

7) คำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่มิได้จัดแจ้งสิทธิอุทธรณ์ได้แย้งไว้ในคำสั่งทางปกครองนั้น คำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะดังกล่าว แม้จะมีความบกพร่อง แต่ความบกพร่องก็ไม่กระทบกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองนั้น เพราะกฎหมายกำหนดให้ระยะเวลาอุทธรณ์ได้แย้งคำสั่งทางปกครองออกไปเป็นหนึ่งปี หากไม่มีการแจ้งระยะเวลาอุทธรณ์ตามไปหลังจากออกคำสั่งทางปกครอง¹³⁶

นอกจากนี้ ในระบบกฎหมายไทย ได้วางหลักผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายไว้ว่า เจ้าหน้าที่ที่จะออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องใดต้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจในเรื่องนั้น หากฝ่าฝืนหลักเกณฑ์นี้โดยบุคคลที่ไม่เคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจในเรื่องนั้น ไม่ว่าในเวลาใด ๆ แต่ได้แอบอ้างหรือแสดงตนว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว และได้ออกคำสั่งทางปกครองไป กรณีย่อมถือว่าเป็นเหตุบกพร่องที่ชัดเจนและรุนแรงซึ่งในสายตาของนักกฎหมายแล้ว ถือว่าเป็น โมหะ¹³⁷ ในกรณีนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เคยให้ความเห็นในทำนองเดียวกันสรุปความได้ว่า การแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรม ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2543 กำหนด ดังนั้น การแต่งตั้งนาย ก. ให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการ โดยที่ระเบียบคณะกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรม ยังไม่ได้กำหนดตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการไว้ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดรองรับ และเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยเหตุนี้ นาย ก. จึงไม่มีฐานะเป็นผู้ช่วยเลขาธิการตั้งแต่ต้น จึงไม่มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับการลาออกจากตำแหน่ง หรือการพ้นจากตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการของนาย ก. แต่อย่างใด¹³⁸

2.5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างผลของคำสั่งทางปกครองกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

การที่กฎหมายกำหนดให้คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมีผลบังคับใช้ได้ต่อไปนั้น เป็นไปตามหลักความมั่นคงแห่งสิทธิที่มุ่งคุ้มครองการปฏิบัติราชการให้เป็นไปด้วยความ

¹³⁵ เพิ่งอ้าง, น. 239 - 240.

¹³⁶ เพิ่งอ้าง, น. 241.

¹³⁷ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 97, น. 50.

¹³⁸ บัน ทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรม พ.ศ. 2542 (เรื่องเสร็จที่ 379/2548)

ราบรื่นและได้รับความเคารพจากเอกชนผู้รับคำสั่ง อีกทั้งหลักนี้ไม่ขัดต่อหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด เนื่องจากระบบกฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งทางปกครองสามารถอุทธรณ์โต้แย้งเพื่อให้องค์กรตรวจสอบ หรือศาลให้ใช้อำนาจพิจารณาเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้อยู่แล้ว กรณีจึงเห็นได้ว่าคำสั่งทางปกครองกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองจึงมิใช่สิ่งที่จะต้องไปด้วยกันเสมอ¹³⁹ แต่อาจพิจารณาได้ว่ามีความเกี่ยวโยงกัน เนื่องจากหากผู้ได้รับคำสั่งทางปกครอง เห็นว่าคำสั่งทางปกครองนั้นเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ ผลบังคับของคำสั่งทางปกครองในช่วงที่บุคคลผู้รับคำสั่งยังสามารถอุทธรณ์โต้แย้งได้อยู่ แม้จะเป็นฐานในการบังคับทางปกครองได้ก็ตาม ก็ถือว่ามีผลบังคับ “ชั่วคราว” เพราะในช่วงนี้ หากบุคคลผู้รับคำสั่งทางปกครองอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองนั้น องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์อาจพิจารณายกเลิก หรือเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ แต่หากระยะเวลาอุทธรณ์โต้แย้งล่วงเลยไปแล้ว โดยที่บุคคลผู้รับคำสั่งที่มี “ผลบังคับผูกพัน” ซึ่งเป็นผลบังคับที่ “ถาวร” หมายความว่า บุคคลผู้รับคำสั่งไม่สามารถอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้อีก และจำต้องผูกพันตามคำสั่งทางปกครองนั้น ถึงแม้ว่าคำสั่งทางปกครองนั้นจะเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม¹⁴⁰

นอกจากนี้ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองอาจกระทำเฉพาะส่วนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองนั้น หรือจะเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั้งหมดก็ได้ และจะให้ผลย้อนหลังไปตั้งแต่ขณะออกคำสั่งทางปกครอง (Ex Tunc) หรือไม่ย้อนหลัง (Ex Nunc) หรือให้มีผลเป็นการเพิกถอนวันเวลาใดในอนาคต (Ex Ante) ก็ได้ ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539¹⁴¹

กล่าวโดยสรุป ในบทนี้ผู้เขียนได้ศึกษาถึงรายละเอียดของข้อมูลพื้นฐาน โครงสร้างการบริหารงานคณาจารย์ และแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา หลักองค์กรทางปกครองในรูปแบบคณะกรรมการ หลักความเป็นกลาง และหลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง ซึ่งมีการศึกษาเรื่องของหลักองค์กรทางปกครองในรูปแบบของคณะกรรมการ หลักความเป็นกลาง และหลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง รวมถึงผลทางกฎหมาย

¹³⁹ วรเจตน์ ภาคิรัตน์, *อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 116*, น. 177 - 178.

¹⁴⁰ วรเจตน์ ภาคิรัตน์, *อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 71*, น. 99.

¹⁴¹ กมลชัย รัตนสกาววงศ์, *อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 57*, น. 12.

ของคำสั่งทางปกครอง โดยจากการศึกษาในบทนี้จะได้นำข้อมูลที่ศึกษาเพื่อไปวิเคราะห์ในบทวิเคราะห์ต่อไป

DRU

The logo for DRU (Dulakorn Rajavidyalaya University) is displayed in a light purple color. It features the letters 'DRU' in a stylized, serif font. To the right of the letters is a decorative element consisting of a blue and white striped ball with a purple ribbon-like tail.

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครู ในต่างประเทศ และประเทศไทย

ในบทนี้ ผู้เขียนจะทำการศึกษาเรื่องมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับ โครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครูในต่างประเทศ บางประเทศ อันได้แก่ ประเทศสกอตแลนด์ ประเทศอังกฤษ และประเทศแคนาดา รวมถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการครูสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เปรียบเทียบกับคณะกรรมการ สภาวิชาชีพอื่นในประเทศไทย อันได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กฎหมายเกี่ยวกับสภาวิชาชีพครูและสภาวิชาชีพอื่น อันได้แก่ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากร ทางการศึกษา พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 รวมถึงกฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. 2549 ตลอดจนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการสภาครูในต่างประเทศ

ในการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และ การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครูในต่างประเทศ ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะทำการศึกษา คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ และคณะกรรมการ บริหารสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ประเทศแคนาดา เนื่องจากผู้เขียนได้ศึกษาถึงหลักการ ในการจัดตั้งของสภาครูและโครงสร้างของคณะกรรมการสภาครู พบว่า สภาครูแห่งสกอตแลนด์ จัดตั้งตามหลักการ กล่าวคือ ต้องการให้ครูมีอำนาจในการควบคุมกิจการของตนเอง จึงมีมาตรการ ในการควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพของตนเอง เฉกเช่นวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ สภาครูแห่งอังกฤษ จัดตั้ง ตามหลักการ กล่าวคือ เพื่อยกระดับมาตรฐานการสอนและคุณภาพการเรียน เพื่อดำรงรักษาและ

ยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู และสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ ประเทศแคนาดา จัดตั้งตามหลักการ กล่าวคือ เพื่อยกวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยให้การบริหารบุคลากรครูอยู่ภายใต้การดูแลของครู จากหลักการจัดตั้งสภาครูของทั้งสามประเทศดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีเป้าหมายเดียวกันเพื่อยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูเป็นผู้มีอำนาจในการบริหารกิจการของสภาครู กล่าวคือ ให้ครูปกครองครู สำหรับโครงสร้างของคณะกรรมการสภาครูของทั้งสามประเทศดังกล่าว ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพครูเป็นกรรมการสภาครู ซึ่งได้กำหนดให้มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครูมากกว่ากรรมการจากสัดส่วนอื่น นับได้ว่าสภาครูของ ทั้งสามประเทศดังกล่าวให้ความสำคัญกับผู้ประกอบวิชาชีพครูอย่างแท้จริง ผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาคณะกรรมการสภาครูในสามประเทศดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 ประเทศสกอตแลนด์

ประเทศสกอตแลนด์ ได้มีการจัดตั้ง สภาครูแห่งประเทศสกอตแลนด์ อย่างเป็นทางการ โดยพระราชบัญญัติสภาการสอนแห่งสกอตแลนด์ ค.ศ. 1965 (Teaching Council (Scotland) Act 1965) จนกระทั่งในการ ค.ศ. 2011 ประเทศสกอตแลนด์ ได้มีการปฏิรูปบริการสาธารณะด้านการศึกษา จึงได้มีการกำหนดให้มีข้อบังคับ ว่าด้วยการปฏิรูปบริการสาธารณะ (สภาการสอนแห่งสกอตแลนด์) ค.ศ. 2011 (2011 No. 215 Public Services Reform Education The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011) ขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

3.1.1.1 สภาครูแห่งสกอตแลนด์

พระราชบัญญัติสภาการสอนแห่งสกอตแลนด์ ค.ศ. 1965 ได้กำหนดให้จัดตั้งสภาครูแห่งสกอตแลนด์ โดยให้ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัตินี้¹ และในข้อบังคับ ว่าด้วยการปฏิบัติรูปบริการสาธารณะ (สภาการสอนแห่งสกอตแลนด์) ค.ศ. 2011 ได้กำหนดให้มี สภาครูแห่งสกอตแลนด์² ต่อไป

สภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้³

เป้าหมายหลักของสภาครูแห่งสกอตแลนด์ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อรักษาและปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพครู

¹ Teaching Council (Scotland) Act 1965 Section 1.

² 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 4.

³ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 5.

สภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้⁴

- (1) รักษาทะเบียนครู
- (2) กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
  - (ก) มาตรฐานการศึกษาและการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับครูในโรงเรียน
  - (ข) มาตรฐานการปฏิบัติและความสามารถทางวิชาชีพกับครูที่ขึ้นทะเบียน
- (3) ตรวจสอบความเหมาะสมในการสอนของบุคคลที่ขึ้นทะเบียนแล้ว หรือผู้ที่ขอขึ้นทะเบียน
- (4) กำหนดการฝึกอบรมของบุคคลที่ศึกษาหลักสูตรด้านการศึกษา และการฝึกอบรมครู
- (5) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
  - (ก) การศึกษา การฝึกอบรม การพัฒนาวิชาชีพ และความเหมาะสมของครู และ
  - (ข) การผลิตครู (ยกเว้น เรื่องค่าตอบแทน หรือเงื่อนไขการให้บริการ)
  - (6) ควบคุมดูแลการประกอบวิชาชีพครูของผู้ที่ขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพครูเป็นรายบุคคล ตามที่เห็นสมควร
  - (7) ปฏิบัติหน้าที่ด้านวินัยและปกป้องรักษาครูที่ขึ้นทะเบียนแล้ว

นอกจากนี้ สภาครูแห่งสกอตแลนด์ สามารถดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสภาครู หรือประสานงานใด ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ⁶ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีของสกอตแลนด์ จะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของสภาครูแห่งสกอตแลนด์ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา⁷

⁴ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 6.

⁵ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ, “งานวิจัยเอกสาร เรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู,” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (2542), น. 77.

⁶ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 9.

⁷ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 11.

3.1.1.2 คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์

คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีจำนวน 37 คน ประกอบด้วย กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครู โดยการเลือกตั้งจากครู จำนวน 19 คน กรรมการจากที่ได้รับการเสนอชื่อ จำนวน 11 คน และกรรมการจากที่ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 7 คน⁸

การได้มาของกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครู จำนวน 19 คน คือ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งต้องเป็นครูที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกของสภาครูแห่งประเทศสกอตแลนด์แล้วเท่านั้น ถึงจะมีสิทธิในการได้รับเลือกตั้งจากครูที่เป็นสมาชิกสภาครูแห่งประเทศสกอตแลนด์⁹

การได้มาของกรรมการจากที่ได้รับการเสนอชื่อ จำนวน 11 คน ประกอบด้วย¹⁰

(1) กรรมการ จำนวน 3 คน เป็นผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากที่ประชุมเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของสกอตแลนด์ (ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อดังกล่าวต้องเป็นผู้ได้รับการพิจารณากลับกรองจากสมาคมการศึกษาแห่งสกอตแลนด์)

(2) กรรมการ จำนวน 3 คน เป็นผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยมหาวิทยาลัยสกอตแลนด์

(3) กรรมการ จำนวน 1 คน เป็นผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากหน่วยงานกำกับดูแลของสถาบันการศึกษาต่อเนื่อง

(4) กรรมการ จำนวน 1 คน เป็นผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากสภาโรงเรียนเอกชนแห่งสกอตแลนด์

(5) กรรมการ จำนวน 1 คน เป็นผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากสมาคมแห่งคริสตจักรแห่งสกอตแลนด์

(6) กรรมการ จำนวน 1 คน เป็นผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากสภาปกครองคริสตจักรนิกายโรมันคาทอลิกแห่งสกอตแลนด์

(7) กรรมการ จำนวน 1 คน เป็นผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากสภาผู้ปกครองและสภาผู้ปกครองร่วม

⁸ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 1.

⁹ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 2.

¹⁰ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 3.

การได้มาของกรรมการจากที่ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 7 คน โดยสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเป็นผู้แต่งตั้ง ซึ่งสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะต้องเป็นผู้เผยแพร่แผนการแต่งตั้งกรรมการในส่วนนี้ เพื่อให้สามารถควบคุมการดำเนินการแต่งตั้งดังกล่าวให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

นอกจากนี้ สภาครูแห่งสกอตแลนด์ ได้กำหนดให้บุคคลดังต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการจากที่ได้รับการแต่งตั้ง กล่าวคือ กรณีเป็นผู้ซึ่งเคยขึ้นทะเบียน หรือได้รับการจดทะเบียน หรือมีสิทธิขึ้นทะเบียน หรือได้รับวุฒิทางการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าการสมัครเป็นกรรมการจากที่ได้รับการแต่งตั้ง จะมาจากผู้สมัครที่หลากหลาย ส่วนรูปแบบการดำเนินการรับสมัครเพื่อแต่งตั้ง จะเป็นการประกาศให้ทราบถึงการสมัครเป็นกรรมการจากที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยจะมีการกำหนดระยะเวลา ขั้นตอน และการดำเนินการตามแผนการรับสมัคร¹¹

วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี¹²

3.1.1.3 การประกอบวิชาชีพครู

สภาครูแห่งสกอตแลนด์ ได้กำหนดให้บุคคลที่จ้างครูซึ่งได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพกับสภาครูแห่งสกอตแลนด์แล้ว มาปฏิบัติงานในสถานศึกษา ต้องดำเนินการตามที่สภาครูแห่งสกอตแลนด์กำหนด ได้แก่ ชื่อของบุคคลที่ว่าจ้าง และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลที่ว่าจ้างตามที่สภาครูแห่งสกอตแลนด์กำหนด เพื่อให้การประกอบวิชาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ¹³

นอกจากนี้ คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีหน้าที่ในการตรวจสอบความเหมาะสมในการสอนของบุคคลที่ประสงค์จะขอขึ้นทะเบียน และอาจตรวจสอบความเหมาะสมของบุคคลที่ขอขึ้นทะเบียนเพื่อปฏิบัติการสอน หากเห็นว่าควรต้องตรวจสอบก่อน ทั้งนี้ คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ ต้องปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียน เมื่อเห็นว่าบุคคลนั้นไม่เหมาะสมที่จะทำการสอน และต้องเพิกถอนการขึ้นทะเบียนครู เมื่อภายหลังปรากฏว่า บุคคลนั้นไม่มีความเหมาะสมที่จะทำการสอนในการพิจารณาบุคคลที่ไม่เหมาะสมทำการสอนนั้น คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ต้องพิจารณาเป็นรายบุคคลว่า การปฏิบัติการสอน หรือความสามารถในการสอน

¹¹ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 4.

¹² 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 5.

¹³ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 13.

ของบุคคลนั้นต่ำกว่ามาตรฐานอย่างร้ายแรงหรือไม่¹⁴ และกรณีที่คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ ได้รับแจ้งว่า มีบุคคลซึ่งถูกห้ามไม่ให้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส (สกอตแลนด์) ค.ศ. 2007 (The Protection of Vulnerable Groups (Scotland) Act 2007) ต้องปฏิเสธการขึ้นทะเบียนของบุคคลนั้น หรือเพิกถอนบุคคลนั้นออกจากการขึ้นทะเบียน¹⁵ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ อาจกำหนดกฎ ระเบียบ ในการห้ามมิให้บุคคลใดขึ้นทะเบียน โดยมีสาเหตุเพราะต้องรอผลการสอบสวนข้อเท็จจริงในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้บุคคลนั้นถูกเพิกถอนการขึ้นทะเบียนภายหลังได้¹⁶

1) การเพิกถอนการขึ้นทะเบียน

สำหรับการเพิกถอนการขึ้นทะเบียน ในกฎสภาครูแห่งสกอตแลนด์ อาจกำหนดเหตุอื่น นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อเพิกถอนชื่อบุคคลออกจากการขึ้นทะเบียนได้ ซึ่งในเหตุอื่นนั้น อาจรวมถึงการไม่ชำระค่าธรรมเนียมใด ๆ อันเนื่องมาจากการขึ้นทะเบียนของบุคคลนั้น หรือ การไม่แจ้งให้สภาครูแห่งสกอตแลนด์ให้ทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงข้อมูลใด ๆ ที่บันทึก ในรายการของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ แม้สภาครูแห่งสกอตแลนด์จะได้กำหนดเหตุการเพิกถอนไว้ก็ตาม แต่สามารถให้คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ทบทวนการพิจารณาเพิกถอนรายชื่อบุคคลได้ โดยบุคคลที่ได้รับผลกระทบดังกล่าวต้องเป็นผู้ร้องขอ¹⁷

2) การแจ้งผลการพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียน

คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะต้องแจ้งผลการพิจารณาให้กับผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนทราบเป็นรายบุคคล

(1) กรณีคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนของบุคคลใด เพราะคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ พิจารณาวินิจฉัยแล้วเห็นว่า บุคคลนั้นมีลักษณะ ต้องห้าม ดังนี้

¹⁴ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 13.

¹⁵ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 19.

¹⁶ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 21.

¹⁷ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 22.

- (ก) ไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ทำการสอน
- (ข) ถูกห้ามมิให้ทำงานกับเด็กโดยอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัติการคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส (สกอตแลนด์) ค.ศ. 2007 (The Protection of Vulnerable Groups (Scotland) Act 2007)
- (ค) การยื่นคำขอของผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
- (2) กรณีหากไม่ให้ขึ้นทะเบียนโดยสาเหตุมาจากต้องรอผลการสอบสวนในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้บุคคลนั้นถูกเพิกถอนการขึ้นทะเบียนภายหลังได้
- (3) กรณีเพิกถอนบุคคลออกจากทะเบียนโดยอาศัยอำนาจตามข้อ 22 ในกฎสภาครูแห่งสกอตแลนด์ที่ได้กำหนดเหตุอื่นในการเพิกถอนรายชื่อบุคคลออกจากทะเบียน เนื่องจากสภาครูแห่งสกอตแลนด์ เห็นว่า บุคคลนั้น
- (ก) ไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ทำการสอน
- (ข) ถูกห้ามมิให้ทำงานกับเด็กโดยอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัติการคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส (สกอตแลนด์) ค.ศ. 2007 (The Protection of Vulnerable Groups (Scotland) Act 2007)
- (ค) การยื่นคำขอของผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
- ทั้งนี้ ในการแจ้งคำสั่งผลการพิจารณาจะต้องอธิบายเหตุผลในการพิจารณา และแจ้งสิทธิอุทธรณ์ผลการพิจารณาของคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ให้กับบุคคลดังกล่าวทราบด้วย¹⁸
- 3) การอุทธรณ์คำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียน หรือเพิกถอนออกจากทะเบียน
- กรณีคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ พิจารณาวินิจฉัยปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนของบุคคลที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน หรือเพิกถอนบุคคลออกจากทะเบียน หากบุคคลนั้นไม่พอใจผลการพิจารณาจะต้องดำเนินการอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลภายใน 28 วัน นับจากวันที่บุคคลนั้นได้รับแจ้งคำสั่ง โดยคำพิพากษาของศาลให้ถือเป็นที่สุด¹⁹
- 4) การดำเนินการทางวินัย
- พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งสกอตแลนด์ ค.ศ. 1965 ได้มีการกำหนดในเรื่องการสอบสวนข้อเท็จจริง และการดำเนินการทางวินัยกับบุคคลซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูแล้ว หากมีกรณีผู้ขึ้นทะเบียนได้กระทำความผิดทางอาญา หรือผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู

¹⁸ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 23.

¹⁹ 2011 No. 215 Public Services Reform Education. The Public Services Reform (General Teaching Council for, Scotland) Order 2011. Article 24.

ได้ประพาศิตินัยครู คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์จะเป็นผู้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ดังต่อไปนี้

(1) คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีอำนาจหน้าที่ ในการแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวน 2 คณะ อันได้แก่ คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และคณะกรรมการวินัย

(2) คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง มีอำนาจหน้าที่ ในการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้น ในกรณีบุคคลถูกกล่าวหา ดังนี้

(ก) กรณีบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพครูแล้ว แต่ได้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติสภาการสอนแห่งสกอตแลนด์ ค.ศ. 1965 ที่มีผลให้ต้องเพิกถอนชื่อของบุคคลนั้น ออกจากการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบวิชาชีพครู หรือ

(ข) กรณีบุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนให้ประกอบวิชาชีพครูแล้ว แต่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร้ายแรง

ทั้งนี้ หากได้สอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง เห็นว่า มีมูลเป็นความผิดทางวินัยจะดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินัย ต่อไป

(3) คณะกรรมการวินัย มีอำนาจหน้าที่ ในการพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

(ก) ในกรณีใด ๆ ที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง เห็นว่า มีมูลเป็นความผิดทางวินัย

(ข) ในการดำเนินการเพื่อให้ผู้ที่ถูกเพิกถอนชื่อ ออกจากการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู ให้ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูอีกครั้ง

(ค) ในการขอขึ้นทะเบียนผู้ประกอบวิชาชีพครูครั้งที่สองหรือครั้งอื่น ๆ จากผู้ที่เคยขอขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพครูแล้วแต่ไม่ได้รับอนุญาต เนื่องจากเหตุเป็นกรณีบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพครูแล้ว แต่ได้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติสภาการสอนแห่งสกอตแลนด์ ค.ศ. 1965 ที่มีผลให้ต้องเพิกถอนชื่อของบุคคลนั้น ออกจากการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบวิชาชีพครู หรือเป็นกรณีบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพครูแล้ว แต่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(ง) ในกรณีที่บุคคลได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว แต่ถูกเพิกถอนการขึ้นทะเบียน เพราะประพาศิตินัย หรือถูกระงับการประกอบวิชาชีพครู ก่อนพระราชบัญญัตินี้บังคับใช้

(4) คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีอำนาจในการกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(ก) การแต่งตั้งบุคคลซึ่งจะมาเป็นกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และกรรมการวินัย ต้องเป็นผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู และมีให้บุคคลใด เป็นทั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และกรรมการวินัย

(ข) การกำหนดเวลา สถานที่ประชุม องค์กรประชุมและวิธีการนัดประชุมของ คณะกรรมการวินัย²⁰

5) คำสั่งคณะกรรมการวินัย

บุคคลซึ่งขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพครูแล้ว ต่อมาถูกตัดสินว่าได้กระทำความผิดจริง ซึ่งเป็นความผิดทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นที่ประเทศสกอตแลนด์หรือที่อื่น คณะกรรมการวินัย มีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยโดยออกคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนกับบุคคลนั้น หรือกรณีคำสั่งของคณะกรรมการวินัย ตัดสินความผิดในเรื่องการพดพิศวินัยกับบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่วิชาชีพ²¹

6) การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

บุคคลใด ๆ ซึ่งได้รับคำสั่งคณะกรรมการวินัย หากไม่พอใจคำสั่งคณะกรรมการวินัย ให้อุทธรณ์ต่อศาล ภายใน 28 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ทั้งนี้ กรณีที่ไม่สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ อันได้แก่ ผู้ยื่นอุทธรณ์ถอนชื่อ หรือยกเลิกการขึ้นทะเบียนเอง หรือพ้นระยะกำหนดเวลา ยื่นอุทธรณ์แล้ว²²

สภาครูแห่งสกอตแลนด์ จัดตั้งขึ้นตามหลักการ กล่าวคือ ต้องการให้ครูมีอำนาจในการควบคุมกิจการของตนเองมากขึ้น จึงมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพของตนเองแยกเช่นวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ สภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีหน้าที่ดูแลรักษาและควบคุมการเข้าสู่วิชาชีพครู²³

ดังนั้น พระราชบัญญัติสภาการสอนแห่งสกอตแลนด์ ค.ศ. 1965 จึงประกอบไปด้วย มาตรการทางกฎหมาย ดังนี้²⁴

(1) สภาครูแห่งสกอตแลนด์จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติสภาการสอนแห่งสกอตแลนด์ ค.ศ. 1965

(2) การกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวมกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพเดียวกันให้ดูแลควบคุมกันเอง คือ ต้องการให้ครู มีอำนาจในการควบคุมกิจการของตนเอง จึงมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพของตนเอง

²⁰ Teaching Council (Scotland) Act 1965 Section 10.

²¹ Teaching Council (Scotland) Act 1965 Section 11.

²² Teaching Council (Scotland) Act 1965 Section 12.

²³ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ, *อ้างแล้ว เจริญรอด* ที่ 5, น. 77.

²⁴ วิชาญ สาคุณ, “ครูสภา: ศึกษาในแง่กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์การวิชาชีพครูและการควบคุมการประกอบวิชาชีพครู,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2549), น. 42 - 43.

(3) การกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้มีสภาวิชาชีพครูโดยกำหนดให้ผู้ซึ่งได้รับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรบัณฑิตจากสถาบันผลิตครูแสดงว่าบุคคลนั้นมีคุณวุฒิทางการสอน (Teaching Qualification : TQ) ถ้าบุคคลนั้นมีคุณวุฒิทางการสอนและไปรับรองการสอนก็สามารถขึ้นทะเบียนกับสภาครูแห่งสกอตแลนด์ได้

(4) การกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้มีคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ประกอบด้วย ครูประจำการ มาจากการเลือกตั้งจากครู และมีสัดส่วนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศสกอตแลนด์

(5) การกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้ครูซึ่งมีคุณวุฒิทางการสอนและจ่ายค่าธรรมเนียมแล้ว จะได้รับการขึ้นทะเบียนชั่วคราว และจะใช้เวลาทดลองงาน 2 ปี ส่วนครูซึ่งมีสิทธิขึ้นทะเบียนเป็นครูดาวต้องเป็นผู้ซึ่งมีคุณภาพทางการสอน (TQ) และผ่านการทดลองปฏิบัติงานสอนจึงแสดงให้เห็นว่าครูดังกล่าว เมื่อขึ้นทะเบียนแล้วถือว่าเป็นสมาชิกของสภาครูแห่งสกอตแลนด์โดยผลของกฎหมาย

(6) การกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้สภาครูแห่งสกอตแลนด์รับรองรายวิชาครูและตรวจสอบการปฏิบัติงานเป็นระยะและพิจารณาจากผลการทดลองปฏิบัติงานของครูซึ่งขึ้นทะเบียนชั่วคราวว่า สมควรขึ้นทะเบียนเป็นครูดาวหรือไม่

(7) การกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้สภาครูแห่งสกอตแลนด์ปกป้องรักษาครูซึ่งขึ้นทะเบียนแล้วแสดงให้เห็นว่า รัฐเป็นผู้มอบอำนาจของฝ่ายปกครองให้แก่สภาครูแห่งสกอตแลนด์ โดยให้อำนาจในการออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของฝ่ายปกครอง

(8) การกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้สภาครูแห่งสกอตแลนด์ใช้อำนาจศาลหรืออำนาจตุลาการ กล่าวคือ มีหน้าที่ด้านวินัยครู จะเห็นได้ว่า การลงโทษทางครูสกอตแลนด์เป็นอำนาจของศาล หรือของฝ่ายตุลาการ ซึ่งอำนาจดังกล่าวสภาครูแห่งสกอตแลนด์ได้รับมอบอำนาจจากรัฐให้ใช้อำนาจมหาชน

(9) การกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้สภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีอำนาจในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ เช่นเดียวกับสภาวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ เป็นไปตามหลักการให้ครูมีอำนาจในการควบคุมกิจกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเดียวกัน เพื่อเป็นหลักประกันแก่ประชาชนซึ่งส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในโรงเรียนว่าครูแห่งสกอตแลนด์มีองค์กรของครูกำกับควบคุมให้ครูได้รับการพัฒนาทั้งความรู้และคุณธรรม และมีมาตรการว่า ครูซึ่งไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนครูจะทำการสอนมิได้

(10) การมีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการดูแลควบคุมการใช้อำนาจมหาชนขององค์กรวิชาชีพครูของสกอตแลนด์เช่นเดียวกับองค์กรวิชาชีพอื่น กล่าวคือ รัฐมอบอำนาจ

มหาชนเกี่ยวกับการควบคุมวิชาชีพครูให้แก่องค์กรวิชาชีพครูของสกอตแลนด์ ดังนั้น รัฐจึงมีบทบาทในการกำกับดูแลทั้งในด้านนโยบายและความชอบด้วยกฎหมายเพื่อมิให้องค์กรวิชาชีพครูของสกอตแลนด์ทำหน้าที่นอกกรอบนโยบายของกฎหมาย

(11) การวางมาตรการควบคุมวิชาชีพครูไว้ตาม (9) หากมีผู้ใดฝ่าฝืนย่อมได้รับโทษทางอาญาตามกฎหมายสภาครูแห่งสกอตแลนด์

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษากฎหมายสภาครูแห่งสกอตแลนด์ ของประเทศสกอตแลนด์ พบว่า

1) ประเทศสกอตแลนด์ ได้มีการจัดตั้งสภาครู เหมือนกับประเทศไทย โดยมีพระราชบัญญัติสภาการสอนแห่งสกอตแลนด์ ค.ศ. 1965 เป็นกฎหมายแม่บท จนกระทั่ง ค.ศ. 2011 ประเทศสกอตแลนด์ ได้มีการปฏิรูปบริการสาธารณะด้านการศึกษา จึงได้มีการออกข้อบังคับ ว่าด้วยการปฏิรูปบริการสาธารณะ (สภาการสอนแห่งสกอตแลนด์) ค.ศ. 2011 ซึ่งได้มีแก้ไขในประเด็นสำคัญอัน ได้แก่ ลดจำนวนกรรมการในคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จากเดิมมีจำนวน 44 คน ลดลงเหลือจำนวน 37 คน เป็นต้น

2) กฎหมายสภาครูแห่งสกอตแลนด์ กำหนดให้มี คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ เพียงคณะเดียวที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารสภา ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาครูแห่งสกอตแลนด์

3) คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีจำนวน 37 คน ประกอบไปด้วย กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครู โดยการเลือกตั้งจากครู จำนวน 19 คน กรรมการจากที่ได้รับการเสนอชื่อจำนวน 11 คน และกรรมการจากที่ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 7 คน จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครูมากกว่ากรรมการจากสัดส่วนอื่น จึงเห็นได้ว่า สภาครูแห่งสกอตแลนด์ให้ความสำคัญกับผู้ประกอบวิชาชีพครู เนื่องจากสภาครูแห่งสกอตแลนด์มีหลักการในการจัดตั้ง กล่าวคือ ต้องการให้ครูมีอำนาจในการควบคุมกิจการของตนเอง

4) ในการพิจารณาการขึ้นทะเบียน หรือการเพิกถอนบุคคลออกจากทะเบียน คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเป็นผู้พิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาเป็นรายบุคคล ซึ่งหากคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ ปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนของบุคคลใด หรือเพิกถอนบุคคลใดออกจากทะเบียน เนื่องจากบุคคลนั้นไม่เหมาะสมที่จะทำการสอน หรือเหตุอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่การประพฤติผิดทางวินัย คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเป็นผู้ออกคำสั่งแจ้งกับบุคคลนั้นพร้อมแจ้งสิทธิการอุทธรณ์ หากผู้รับคำสั่งไม่พอใจสามารถอุทธรณ์ต่อศาลโดยตรง จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองบุคคล

ก่อนรับขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู รวมถึงการเพิกถอนบุคคลออกจากทะเบียนด้วยตนเอง กรณีจึงเป็นการลดขั้นตอนในการพิจารณาการขึ้นทะเบียน หรือการเพิกถอนบุคคลออกจากทะเบียน

5) ในการพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูแล้ว ภายหลังปรากฏว่าประพฤติผิด คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเป็นผู้แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และหากมีมูลเป็นการประพฤติผิด คณะกรรมการสภาครูแห่ง สกอตแลนด์จะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการวินัย เพื่อพิจารณาและหากเห็นว่าประพฤติผิดจริง จะเป็นผู้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัย และผู้รับคำสั่งหากไม่พอใจให้อุทธรณ์ต่อศาลโดยตรง จะเห็นได้ว่า การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยไม่ต้องมาอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการสภาครู แห่งสกอตแลนด์ จึงเป็นการลดขั้นตอนการพิจารณาการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

3.1.2 ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษ ได้มีการจัดตั้ง สภาครูแห่งประเทศอังกฤษ อย่างเป็นทางการ โดยพระราชบัญญัติสภาการสอนและการอุดมศึกษา ค.ศ. 1998 (Teaching and Higher Education Act 1998) แต่ในทางปฏิบัติสภาครูแห่งอังกฤษ ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2000²⁵ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

3.1.2.1 สภาครูแห่งอังกฤษ

พระราชบัญญัติสภาการสอนและการอุดมศึกษา ค.ศ. 1998 (Teaching and Higher Education Act 1998) ได้กำหนดให้จัดตั้ง สภาครูแห่งอังกฤษ มีฐานะเป็นนิติบุคคล²⁶

สภาครูแห่งอังกฤษ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้²⁷

- (1) ยกกระดับมาตรฐานการสอนและคุณภาพการศึกษา
- (2) ดำรงรักษาและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู เพื่อประโยชน์ สาธารณะ

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้ การดำเนินการใด ๆ ของสภาครู แห่งอังกฤษ ต้องคำนึงถึงผู้พิการ ตามพระราชบัญญัติการเลือกปฏิบัติต่อผู้พิการ ค.ศ. 1995 (The Disability Discrimination Act 1995) ให้ความคุ้มครองด้วย นอกจากนี้ สภาครูแห่งอังกฤษ สามารถออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี แต่ต้องสอดคล้อง กับรัฐธรรมนูญแห่งสหราชอาณาจักร ซึ่งการตรากฎ ระเบียบ ข้อบังคับดังกล่าว รัฐมนตรีต้อง

²⁵ พรทิพย์ ชีรภานนท์, “กลยุทธ์การบริหารองค์กรวิชาชีพครูตามแนวคิดการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ และคุณภาพครู,” (วิทยานิพนธ์คุุณยบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559), น. 24.

²⁶ Teaching and Higher Education Act 1998 Section 1.

²⁷ พรทิพย์ ชีรภานนท์, *อ้าวแล้ว เจริญรอกที่ 25*, น. 24.

คำนึงถึงความต้องการของบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นสมาชิกของสภาครูแห่งอังกฤษ และผู้ซึ่งได้รับผลกระทบ อันได้แก่

- (1) ครู
- (2) ครูอัตราจ้าง
- (3) ผู้ฝึกอบรมวิชาชีพครู
- (4) ผู้เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู
- (5) หน่วยงานทางศาสนาที่มีส่วนร่วมในการศึกษา
- (6) ผู้ปกครองของนักเรียน
- (7) ผู้ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับด้านการศึกษา
- (8) ประชาชนทั่วไป

โดยต้องรับฟังความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อื่น ๆ จะช่วยให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การตรากฎ ระเบียบ ข้อบังคับดังกล่าว ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของการรักษาสิทธิของสมาชิกส่วนใหญ่ในสภาครูแห่งอังกฤษที่ต้องการขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพครู อันได้แก่ผู้ซึ่งเป็นครูอัตราจ้าง หรือที่ทำงานเกี่ยวกับการบริการด้านการศึกษา ในลักษณะเดียวกับครู หรือผู้ซึ่งมีส่วนร่วมในการสอนอย่างใดอย่างหนึ่ง และการกำหนดดังกล่าวต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่จะให้บุคคลซึ่งจะมีสิทธิในการได้รับการแต่งตั้ง หรือได้รับการเลือกตั้งตามที่สภาครูแห่งอังกฤษกำหนดด้วย²⁸

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในการออกกฎ ระเบียบตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ สภาครูแห่งอังกฤษ ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ครู ครูอัตราจ้าง ผู้ฝึกอบรมวิชาชีพครู ผู้เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู หน่วยงานทางศาสนาที่มีส่วนร่วมในการศึกษา ผู้ปกครองของนักเรียน ผู้ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับด้านการศึกษา ประชาชนทั่วไป

สภาครูแห่งอังกฤษ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้²⁹

(1) ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่รัฐบาลและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ได้รับการร้องขอในเรื่องเกี่ยวกับมาตรฐานการสอน มาตรฐานความประพฤติของครู บทบาทของวิชาชีพครู การฝึกอบรม การพัฒนาวิชาชีพ การจัดการพฤติกรรมของครู การสรรหาผู้ที่จะเป็นครู และการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพก่อนการสอน

²⁸ Teaching and Higher Education Act 1998 Section 1.

²⁹ พรทิพย์ ธีรภานนท์, *อ้าวแล้ว เจริญรอดที่ 25*, น. 24.

(2) รับผิดชอบเป็นครูที่มีคุณสมบัติการสอนในโรงเรียนของรัฐ และเป็นผู้ตัดสินผลทดลองงานในปีแรกของครูใหม่ ซึ่งเป็นจุดที่ก้าวเข้าสู่วิชาชีพครูและรับคำร้องทุกข์จากครูใหม่ต่อการตัดสินโดยหน่วยงานที่เหมาะสม ซึ่งควรเป็นองค์กรบริหารการศึกษาท้องถิ่น

(3) รับผิดชอบการลงโทษทางวินัยแก่ครูซึ่งมีพฤติกรรมทางวิชาชีพไม่เหมาะสม และขาดความสามารถทางวิชาชีพอย่างร้ายแรง (แม้ว่ากรณีพฤติกรรมที่จำเป็นต้องให้ความคุ้มครองแก่เด็กยังคงอยู่ในอำนาจของรัฐมนตรี โดยรับฟังคำแนะนำของสภาครูแห่งอังกฤษ)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสภาครูสอนและการอุดมศึกษา ค.ศ. 1998 (Teaching and Higher Education Act 1998) ได้กำหนดให้สภาครูแห่งอังกฤษ มีบทบาทหน้าที่ ในการให้คำแนะนำ รัฐมนตรี และบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับแต่งตั้ง โดยหน้าที่ ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้³⁰

- (1) มาตรฐานการสอน
- (2) จรรยาบรรณวิชาชีพ
- (3) บทบาทหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพครู
- (4) การอบรม การพัฒนาวิชาชีพ และการจัดการเรียนการสอนของครู
- (5) การคัดเลือกบุคคลให้ประกอบวิชาชีพครู
- (6) สมรรถภาพทางกายในการสอน

3.1.2.2 คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ

พระราชบัญญัติสภาครูสอนและการอุดมศึกษา ค.ศ. 1998 (Teaching and Higher Education Act 1998) ได้กำหนดให้สภาครูแห่งอังกฤษ จัดตั้งคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ เพื่อให้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาครูแห่งอังกฤษ³¹

คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ มีจำนวน 64 คน ประกอบด้วย กรรมการจาก ผู้ประกอบวิชาชีพครู จำนวน 25 คน กรรมการจากสหภาพครูและสหภาพครูใหญ่ จำนวน 9 คน กรรมการจากองค์กรที่เกี่ยวข้องการศึกษา จำนวน 17 คน และกรรมการจากกระบวนการแต่งตั้งของ สภาครูแห่งอังกฤษ จำนวน 13 คน³²

การได้มาของกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครู จำนวน 25 คน ได้มาจากการเลือกตั้ง ทุก ๆ 4 ปี จากเพื่อนครูที่เป็นสมาชิกในสภาครูแห่งอังกฤษ ให้มาเป็นตัวแทนครูในการ

³⁰ Teaching and Higher Education Act 1998 Section 2.

³¹ Teaching and Higher Education Act 1998 Schedule 1 Article 9.

³² “General Teaching Council for England,” สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2562, จาก http://en.wikipedia.org/wiki/General_Teaching_Council_for_England

เป็นกรรมการในสภาครู³³ อันได้แก่ ตัวแทนระดับประถมศึกษา ตัวแทนระดับมัธยมศึกษา ตัวแทนครูใหญ่ทั้งจากประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และตัวแทนครูการศึกษาพิเศษ³⁴

การได้มาของกรรมการจากสหภาพครูและสหภาพครูใหญ่ จำนวน 9 คน ได้มาจากการแต่งตั้งโดยสหภาพ อันได้แก่³⁵

- (1) แต่งตั้งโดยสหภาพครูแห่งชาติ (National of Teachers Union : NTU)
- (2) แต่งตั้งโดยสมาคมสหภาพครูสตรีแห่งชาติ (National Association of Schoolmasters Union of Women Teachers : NASUWT)
- (3) แต่งตั้งโดยสมาคมครูและผู้บรรยาย (Association of Teachers and Lecturers : ATL)
- (4) แต่งตั้งโดยสมาคมวิชาชีพครู (Professional Association of Teachers : PAT)
- (5) แต่งตั้งโดยสมาคมครูใหญ่แห่งชาติ (National Association of Head Teachers : NAHT)
- (6) แต่งตั้งโดยสมาคมครูใหญ่มัธยมศึกษา (Secondary Heads Association : SHA)

กรรมการจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำนวน 17 คน ได้มาจากการแต่งตั้ง ซึ่งเป็นตัวแทนที่มาจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อันได้แก่ องค์กรบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรรมการโรงเรียน หน่วยงานทางศาสนา หน่วยงานนายจ้างครูอื่น ๆ สถาบันการฝึกหัดครู องค์กรพาณิชย์ และอุตสาหกรรม กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มการศึกษาพิเศษ³⁶

กรรมการจากกระบวนการแต่งตั้งของสภาครูแห่งอังกฤษ จำนวน 13 คน กล่าวคือ ต้องมีการกำหนดคุณสมบัติ ประกาศรับสมัคร คัดเลือก และแต่งตั้ง³⁷ โดยกระบวนการแต่งตั้งต้องเปิดกว้าง โปร่งใส และอาศัยความรู้ความสามารถ³⁸

3.1.2.3 การประกอบวิชาชีพครู

พระราชบัญญัติสภาการสอนและการอุดมศึกษา ค.ศ. 1998 (Teaching and Higher Education Act 1998) ได้กำหนดให้ สภาครูแห่งอังกฤษ เป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการขึ้นทะเบียนครู ดังนั้นบุคคลซึ่งประสงค์จะประกอบวิชาชีพครู ต้องไปขอขึ้นทะเบียนครูกับสภาครูแห่งอังกฤษ

³³ เพิ่งอ้าง.

³⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, องค์กรประกอบของสภาครูแห่งอังกฤษ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ที.พี.พรีนซ์ จำกัด, 2543), น. 10 - 11.

³⁵ เพิ่งอ้าง, น. 13 -14.

³⁶ เพิ่งอ้าง, น. 15 - 18.

³⁷ เพิ่งอ้าง, น. 8.

³⁸ เพิ่งอ้าง, น. 21.

1) การขึ้นทะเบียนครู

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดเงื่อนไขการขึ้นทะเบียน อันได้แก่ หากเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติเพียงพอในการเป็นครู เนื่องจากไม่เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งที่กำหนด³⁹ ในการนี้ คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษจะเป็นผู้กำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับรูปแบบการขึ้นทะเบียนครู⁴⁰ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ เห็นว่า บุคคลนั้นมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมก็จะมีคำสั่ง ไม่รับขึ้นทะเบียนครูกับบุคคลนั้น

2) การอุทธรณ์คำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียน

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้ ในกรณีที่คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ มีคำสั่งไม่รับผู้ใดขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพครู หากผู้รับคำสั่งนั้นไม่พอใจมีสิทธิที่จะอุทธรณ์การไม่รับขึ้นทะเบียนนั้นต่อศาล ภายใน 28 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง⁴¹

3) การดำเนินการทางวินัย

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการทางวินัยกับผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูแล้ว โดยบุคคลซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นครูแล้ว ภายหลังปรากฏว่า มีความผิดที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพที่ยอมรับไม่ได้ หรือขาดความสามารถทางวิชาชีพอย่างร้ายแรง หรือถูกตัดสินว่ามีความผิดทางอาญาในเวลาใดก็ตาม หรือเป็นที่ปรากฏว่า บุคคลซึ่งขึ้นทะเบียนนั้นได้กระทำความผิด หรือถูกตัดสินลงโทษ คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษจะเป็นผู้ดำเนินการทางวินัย ทั้งนี้ โดยกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับการสอบสวนวินัยให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษกำหนด โดยคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ จะเป็นผู้รับฟังข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาในแต่ละกรณีในการสอบสวนความผิดของครูซึ่งขึ้นทะเบียนแล้ว ในการดำเนินการทางวินัยกับบุคคลซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ จะต้องแจ้งให้บุคคลนั้นทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย และต้องเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นแสดงตัว และโต้แย้งด้วย⁴²

คำสั่งลงโทษทางวินัยครู ของคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ มี 5 สถาน ดังนี้⁴³

(1) การตัดเตือน

³⁹ Teaching and Higher Education Act 1998 Section 3.

⁴⁰ Teaching and Higher Education Act 1998 Section 4.

⁴¹ Teaching and Higher Education Act 1998 Section 4a.

⁴² Teaching and Higher Education Act 1998 Schedule 2 Article 1.

⁴³ Teaching and Higher Education Act 1998 Schedule 2 Article 2.

- (2) ภาคทัณฑ์
- (3) การระงับการประกอบวิชาชีพครู
- (4) ห้ามประกอบวิชาชีพ
- 4) การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้สิทธิกับบุคคลซึ่งได้รับผลกระทบจากคำสั่งลงโทษทางวินัยของคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ หากไม่พอใจให้อุทธรณ์คำสั่งต่อศาลสูงภายใน 28 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ในการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวศาลจะเป็นผู้พิจารณาตัดสินต่อไป⁴⁴

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษากฎหมายสภาครูแห่งอังกฤษ ของประเทศอังกฤษ พบว่า

- 1) ประเทศอังกฤษ ได้มีการจัดตั้งสภาครูโดยมีพระราชบัญญัติการสอนและการอุดมศึกษา ค.ศ. 1998 เป็นกฎหมายแม่บท โดยมีวัตถุประสงค์ในด้านการยกระดับมาตรฐานการสอนและคุณภาพการศึกษา รวมถึงการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู โดยเจตนารมณ์ในการออกกฎหมายดังกล่าว เพื่อต้องการกำหนดให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพควบคุม เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ผู้ซึ่งจะประกอบวิชาชีพครูต้องขึ้นทะเบียนกับสภาครูแห่งอังกฤษ ซึ่งเหมือนกับประเทศไทย

- 2) กฎหมายสภาครูแห่งอังกฤษ กำหนดให้มี คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ เพียงคณะเดียวที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารสภา ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาครูแห่งอังกฤษ

- 3) คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ มีจำนวน 64 คน ประกอบด้วย กรรมการจาก ผู้ประกอบวิชาชีพครู จำนวน 25 คน กรรมการจากสหภาพครูและสหภาพครูใหญ่ จำนวน 9 คน กรรมการจากองค์กรที่เกี่ยวข้องการศึกษา จำนวน 17 คน และกรรมการจากกระบวนการแต่งตั้งของสภาครูแห่งอังกฤษ จำนวน 13 คน จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ มีสัดส่วน กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครูมากกว่ากรรมการจากสัดส่วนอื่น จึงเห็นได้ว่า สภาครูแห่งอังกฤษให้ความสำคัญกับผู้ประกอบวิชาชีพครู อีกทั้งการได้มาของกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครูจำนวนดังกล่าวได้กำหนดให้มาจากการเลือกตั้งทุก ๆ 4 ปี จากเพื่อนครูซึ่งเป็นสมาชิกในสภาครูแห่งอังกฤษ

- 4) ในการพิจารณาการขึ้นทะเบียน กฎหมายสภาครูแห่งอังกฤษ ได้กำหนดให้ คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการพิจารณาการขึ้นทะเบียน หากคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ เห็นว่า บุคคลนั้นมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมจะเป็นผู้ออกคำสั่ง

⁴⁴ Teaching and Higher Education Act 1998 Schedule 2 Article 6.

ไม่รับขึ้นทะเบียนกับบุคคลนั้น ซึ่งไม่ใช่การประพาศติพิศทางวินัย กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ เป็นผู้ออกคำสั่งแก่กับบุคคลนั้น หากผู้รับคำสั่งไม่พอใจมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ การไม่รับขึ้นทะเบียนต่อศาลโดยตรง จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ จะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการพิจารณาก่อนกรองบุคคลก่อนรับขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูด้วยตนเอง จึงเป็นลดขั้นตอนการพิจารณาการขึ้นทะเบียน

5) ในการพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูแล้ว ภายหลังประพาศติพิศ คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ จะเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการทางวินัยกับผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนแล้วมีความผิดจริง คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษจะเป็นผู้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัย และผู้ซึ่งได้รับคำสั่งลงโทษทางวินัยของคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ หากไม่พอใจให้อุทธรณ์คำสั่งต่อศาล จะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดให้คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยหากมีความผิดจริงให้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัย และผู้รับคำสั่งก็สามารถอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อศาลโดยตรง ทั้งนี้ ในการดำเนินการทางวินัย แตกต่างกับสภาครูแห่งสกอตแลนด์ของประเทศสกอตแลนด์ที่มีคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง เป็นผู้สอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้น และหากเห็นว่ามีมูลก็จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินัย เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งลงโทษทางวินัย

3.1.3 ประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดา รัฐออนตาริโอ ได้มีการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ค.ศ.1996 (Ontario College of Teachers Act 1996) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้กำหนดให้ “วิทยาลัย” หมายความว่า วิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ⁴⁵ วิทยาลัยนี้ก่อตั้งขึ้นโดยใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “วิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ” และใช้ชื่อภาษาฝรั่งเศสว่า “Ordre des enseignantes et des enseignants de l’Ontario”⁴⁶

3.1.3.1 วิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ

พระราชบัญญัติวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ค.ศ.1996 (Ontario College of Teachers Act 1996) กำหนดโดยได้รับอำนาจหน้าที่จากรัฐให้เป็นองค์กรวิชาชีพครูมีสมาชิกซึ่งเป็นครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ศิษยานุเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา⁴⁷

⁴⁵ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 1.

⁴⁶ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 2.

⁴⁷ “สรุปผลการไปศึกษาดูงานองค์กรวิชาชีพครูที่สหรัฐอเมริกาและแคนาดา ของคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ,” สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2561 จาก www.moe.go.th/charuaypon/works/word_charuaypon_121.doc

วิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้⁴⁸

- (1) เพื่อกำกับดูแลเรื่องกระบวนการสอนและสมาชิกในวิทยาลัย
  - (2) เพื่อพัฒนา และรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานในคุณสมบัติของผู้เป็นสมาชิกวิทยาลัย
  - (3) เพื่อรับรองหลักสูตรการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาในวิชาชีพครูที่สถาบันอุดมศึกษาเสนอรายชื่อเข้ามา
  - (4) เพื่อรับรองแผนการศึกษาต่อเนื่องสำหรับวิชาชีพครู ที่สถาบันอุดมศึกษาหรืออื่น ๆ เทียบเท่าเสนอมา
  - (5) เพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ รวมไปถึงการต่ออายุใบอนุญาต ระบุ ยกเลิก หรือเพิกถอน ให้กลับสู่สถานะเดิม
  - (6) เพื่อให้การศึกษาต่อเนื่องของสมาชิกในวิทยาลัย
  - (7) เพื่อกำหนดและบังคับใช้มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพกับสมาชิกของวิทยาลัย
  - (8) เพื่อรับเรื่องร้องทุกข์และทำการสอบสวนสมาชิกของวิทยาลัย และดำเนินการทางวินัย
  - (9) เพื่อพัฒนาจัดหาและให้การรับรองแผนการศึกษาที่นำไปสู่การรับรองปริญญาเพื่อใช้เป็นคุณสมบัติในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (การลงทะเบียนเป็นสมาชิก) แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ที่สามารถเพิกถอนการรับรองปริญญาได้ รวมไปถึงการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตแก้ไข ระบุ ยกเลิก เพิกถอน และหรือคืนสถานะใบรับรองดังกล่าว
  - (10) เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่อประชาชนในนามของสมาชิกวิทยาลัย
  - (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ
- ทั้งนี้ ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของวิทยาลัย ต้องมีหน้าที่ให้บริการและปกป้องประโยชน์สาธารณะของประชาชนด้วย⁴⁹

วิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้⁵⁰

- (1) กำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ และมาตรฐานการผลิตครู
- (2) การออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
- (3) การกำกับให้ครูปฏิบัติตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ
- (4) การพัฒนาวิชาชีพและศักยภาพของครูประจำการ

⁴⁸ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 3.

⁴⁹ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 3.

⁵⁰ “สรุปผลการไปศึกษาดูงานองค์กรวิชาชีพครูที่สหรัฐอเมริกาและแคนาดา ของคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ,” อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 47, น. 3.

(5) การรับเรื่องร้องทุกข์จากครูและผู้ปกครองนักเรียน

(6) ในแต่ละปีต้องรายงานผลการดำเนินงานต่อกระทรวงศึกษาธิการ รัฐบาล และต่อสาธารณชน

3.1.3.2 สภาวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ

พระราชบัญญัติวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ ค.ศ.1996 (Ontario College of Teachers Act 1996) ได้กำหนดให้วิทยาลัย มีสภาที่เป็น คณะกรรมการบริหารสภา โดยเป็นผู้ดำเนินการจัดการกิจการของวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ⁵¹

1) คณะกรรมการบริหารสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้ สภาวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ มีคณะกรรมการบริหารสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ มีจำนวน 37 คน ประกอบด้วย กรรมการ จำนวน 23 คน มาจากสมาชิกของวิทยาลัยที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกของวิทยาลัย และกรรมการ จำนวน 14 คน มาจากสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้มี นายทะเบียน ทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการบริหารสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ⁵²

วาระการดำรงตำแหน่ง กรรมการสภามีวาระการดำรงตำแหน่งวาระละสามปี เว้นแต่จะได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ข้อยกเว้น บุคคลหนึ่งอาจเป็นกรรมการสภาได้มากกว่าหนึ่งวาระ แต่ห้ามมิให้บุคคลใดเป็นกรรมการสภาเกินเจ็ดปีติดต่อกัน⁵³

กรรมการของสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ ประกอบไปด้วย ดังนี้⁵⁴

1) ครูซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและทำการสอนใน โรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน

2) อาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาในออนตารีโอ

3) บุคลากรซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และทำงานในกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาลัย มหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนในออนตารีโอ

4) ครูซึ่งได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแต่เป็นครูในบางโอกาสหรือยังหางานทำไม่ได้

นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอแล้ว ได้กำหนดให้สภาวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ มีอำนาจในการ

⁵¹ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 4.

⁵² Ontario College of Teachers Act 1996 Section 4.

⁵³ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 5.

⁵⁴ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ, *อ่างแล้ว เจริญรอดที่ 5*, น. 89.

แต่งตั้งคณะกรรมการ อันได้แก่ คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการวินัย คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน และคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมในการสอน⁵⁵

3.1.3.3 การประกอบวิชาชีพครู

พระราชบัญญัติวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ค.ศ.1996 (Ontario College of Teachers Act 1996) ได้กำหนดให้บุคคลซึ่งประสงค์ประกอบวิชาชีพครู ต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูกับสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ

1) การขึ้นทะเบียนครู

สำหรับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูแห่งออนตาริโอ นั้น เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่สภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอเป็นผู้กำหนด ในกรณีปฏิเสธคำขอของผู้ขอขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดการแจ้งเหตุปฏิเสธการขอขึ้นทะเบียน โดยให้นายทะเบียนเป็นผู้แจ้ง ในกรณีที่นายทะเบียน ดังนี้

(1) ปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียน หรือใบรับรองคุณสมบัติ หรือ

(2) กำหนดเงื่อนไข หรือข้อจำกัดในใบรับรองคุณสมบัติ และการขอขึ้นทะเบียน โดยผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ได้ยินยอม

จากกรณีเหตุปฏิเสธดังกล่าว นายทะเบียนจะต้องแจ้งการดำเนินการดังกล่าวเป็นคำสั่งลายลักษณ์อักษรแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนก่อน พร้อมด้วยเหตุผลประกอบการพิจารณาด้วย ทั้งนี้ นายทะเบียนต้องแจ้งให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบว่าสามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน ให้ทบทวนคำสั่งของนายทะเบียนได้ โดยในคำขออุทธรณ์ให้ทบทวนคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องยื่นภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และต้องวางค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนด⁵⁶

2) การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้ ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียนกับผู้ขอขึ้นทะเบียน หากไม่พอใจสามารถอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน ให้เป็นผู้พิจารณาในกรณีที่ผู้ขอขึ้นทะเบียนได้อุทธรณ์ขอให้มีการทบทวนของนายทะเบียนเป็นลายลักษณ์อักษร และได้ยื่นภายใน 60 วัน นับแต่ที่ได้รับแจ้งคำสั่ง อีกทั้งได้วางค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนด คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน

⁵⁵ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 15.

⁵⁶ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 20.

จะต้องพิจารณาอุทธรณ์ แต่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน อาจปฏิเสธอุทธรณ์คำขอทบทวนคำสั่งดังกล่าวได้ หากได้พิจารณาคำขอในอุทธรณ์แล้วพบว่า เป็นการก่อกวน หรือจงใจใช้กระบวนการนี้ในทางที่มิควร ทั้งนี้ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน อาจอนุญาตให้ขยายเวลาในการอุทธรณ์คำขอให้ทบทวนที่กำหนดให้ยื่นภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งได้ หากเห็นว่ามิเหตุอันสมควรในการขอขยายระยะเวลาดังกล่าว ในการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน จะต้องให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนมั่นใจว่าจะมีการทบทวนคำสั่งดังกล่าวและเปิดโอกาสในการส่งเอกสารให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน ตามความประสงค์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน เพื่อประกอบการพิจารณา

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน ได้พิจารณาอุทธรณ์คำขอให้ทบทวนคำสั่งเสร็จแล้ว ให้มีคำสั่งดังนี้

- (1) มีคำสั่งให้นายทะเบียนออกใบรับรองคุณสมบัติ และขึ้นทะเบียน
- (2) มีคำสั่งให้นายทะเบียนออกใบรับรองคุณสมบัติ และขึ้นทะเบียน หากผู้สมัครปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในข้อบังคับสำหรับการออกใบรับรองคุณสมบัติ และขึ้นทะเบียน
- (3) มีคำสั่งให้นายทะเบียนออกใบรับรองคุณสมบัติ และขึ้นทะเบียน ตามข้อกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัด ที่กำหนดไว้
- (4) มีคำสั่งให้นายทะเบียนปฏิเสธการออกใบรับรองคุณสมบัติ และขึ้นทะเบียน

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน มีคำสั่งตามข้างต้น คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน อาจกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี ให้ผู้ขึ้นทะเบียนที่อยู่ในระหว่างการทบทวนคำสั่งไม่สามารถขึ้นทะเบียนได้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน อาจสั่งให้คืนค่าธรรมเนียมที่ผู้ยื่นอุทธรณ์คำขอให้ทบทวนคำสั่ง จ่ายคืนให้แก่ผู้ซึ่งร้องขอให้มีการพิจารณาทบทวนคำสั่งได้ ตามที่เห็นสมควร

ทั้งนี้ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน จะต้องทำคำสั่งการวินิจฉัยเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมเหตุผลประกอบ และให้แจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบพร้อมมอบสำเนาคำสั่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียนด้วย⁵⁷

3.1.3.4 การดำเนินการทางวินัย

พระราชบัญญัติวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ ค.ศ.1996 (Ontario College of Teachers Act 1996) ได้กำหนดให้ กรณีมีผู้ร้องเรียนการประพฤติผิดทางวิชาชีพของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู สภาวิทยาลัยครูแห่งออนตารีโอ มีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ

⁵⁷ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 21.

สอบสวนข้อเท็จจริง และคณะกรรมการวินัย เพื่อดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้น และหากพฤติการณ์มีมูลเป็นการประพฤติผิดจริง ก็จะแต่งตั้งคณะกรรมการวินัย เพื่อพิจารณาลงโทษ ต่อไป

1) คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง

สภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ มีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง โดยคณะกรรมการดังกล่าว ต้องมีจำนวนอย่างน้อย 7 คน ประกอบด้วย กรรมการอย่างน้อย 2 คน ต้องเป็นผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ และกรรมการในคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงต้องไม่เป็นกรรมการในคณะกรรมการวินัย หรือคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมในการสอน⁵⁸

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกในสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ซึ่งได้รับการร้องเรียนจากบุคคล ดังนี้

- (1) สมาชิกทั่วไป
- (2) สมาชิกของวิทยาลัย
- (3) นายทะเบียน
- (4) รัฐมนตรี

นายทะเบียน จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้โดยเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

- (1) แจ้งผู้ร้องเรียนว่าได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว และ
- (2) นำสำเนาเรื่องร้องเรียนแจ้งให้สมาชิกที่ถูกร้องเรียนทราบ หรือเมื่อนายทะเบียนเห็นสมควรจะให้สรุปย่อเรื่องร้องเรียนดังกล่าวนั้นก็

ในการแจ้งเรื่องร้องเรียน นายทะเบียนจะไม่เปิดเผยตัวบุคคลผู้ร้องเรียนก็ได้หากนายทะเบียนเชื่อว่ามีเหตุอันควร และน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือบุคคลอื่น

นอกจากนี้ คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง สามารถพิจารณาใช้ดุลยพินิจในการปฏิเสธที่จะพิจารณาเรื่องร้องเรียนได้ หากมีกรณี ดังนี้

- (1) การร้องเรียนไม่เกี่ยวข้องกับการประพฤติผิดทางวิชาชีพ การไร้ประสิทธิภาพ หรือไม่มีความสามารถของสมาชิก หรือ
- (2) การร้องเรียนนั้นไม่เป็นสาระสำคัญหรือไม่มีเนื้อหาที่ชัดเจนพอที่จะพิจารณาว่าขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ หรือ
- (3) การร้องเรียนไม่สามารถรับประกันได้ว่าจะมีการตรวจสอบในเรื่องอื่นที่ไม่ได้อยู่ในความสนใจของสาธารณชน

⁵⁸ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 25.

ในการนี้หากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงพิจารณาแล้วมีมูล ต้องสั่งให้ส่งเรื่องทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังคณะกรรมการวินัยพิจารณาต่อไป หากไม่มีมูลให้ยุติเรื่องและชี้แจงให้ทราบถึงเรื่องที่ไม่ได้ส่งไปให้คณะกรรมการวินัยทราบ⁵⁹

2) คณะกรรมการวินัย

สภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ มีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการวินัย โดยคณะกรรมการดังกล่าวต้องมีจำนวนอย่างน้อย 11 คน ประกอบด้วย กรรมการในคณะกรรมการวินัยอย่างน้อย 4 คน ต้องเป็นผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยสภา และสภาจะต้องแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งในคณะกรรมการวินัย เป็นประธาน⁶⁰

กรณีคณะกรรมการวินัย พบการประพฤติมิชอบทางวิชาชีพ และการไร้ความสามารถ คณะกรรมการวินัย จะรับฟังคำชี้แจง และพิจารณาเรื่องที่น่า หรืออ้างถึงการสอบสวนข้อเท็จจริง หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่สภาได้มอบหมาย

ในกรณีการประพฤติผิดทางวิชาชีพ หลังจากมีการรับฟังคำชี้แจงและพิจารณาแล้ว คณะกรรมการวินัย อาจให้เหตุผลว่าสมาชิกผู้นั้นมีความผิดเกี่ยวกับการประพฤติผิดทางวิชาชีพได้

ในกรณีการไร้ความสามารถในวิชาชีพ เมื่อคณะกรรมการวินัย มีความเห็นว่าสมาชิกคนใดไม่มีความสามารถ หลังจากได้พิจารณาจากความรับผิดชอบทางวิชาชีพ การขาดความรู้ ทักษะ หรือการละเลยต่อสวัสดิภาพของนักเรียน ทำให้ผู้นั้นไม่มีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานทางวิชาชีพของตนต่อไป คณะกรรมการวินัย อาจกำหนดเงื่อนไข หรือข้อจำกัดใน ใบรับรองให้สมาชิกดำเนินการตามที่ระบุไว้

คณะกรรมการวินัย มีอำนาจหน้าที่

ในกรณีที่คณะกรรมการวินัย พบว่า สมาชิกมีความผิดในทางวิชาชีพ หรือไร้ความสามารถ ให้มีคำสั่ง ดังนี้

- (1) สั่งให้นายทะเบียนเพิกถอนใบรับรองใด ๆ ที่ออกให้แก่สมาชิกตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) สั่งให้นายทะเบียนระงับใบรับรองใด ๆ ที่ออกให้แก่สมาชิก ตามพระราชบัญญัตินี้

โดยกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 24 เดือน

(3) สั่งให้นายทะเบียนกำหนด ข้อกำหนด เงื่อนไข หรือข้อจำกัด ไว้ในใบรับรองใด ๆ ที่ออกให้แก่สมาชิกตามพระราชบัญญัตินี้

⁵⁹ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 26.

⁶⁰ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 27.

(4) สั่งให้นายทะเบียนไม่ดำเนินการตามแนวทาง 1, 2 หรือ 3 ในระยะเวลาที่กำหนด และไม่ดำเนินการตามแนวทางใด ๆ หากผู้นั้นไม่ทำตามข้อกำหนดที่ได้กำหนดไว้ภายในระยะเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่คณะกรรมการวินัย พบว่าสมาชิกมีการกระทำความผิดทางวิชาชีพ นอกเหนืออำนาจตามที่กำหนดข้างต้น ยังสามารถสั่งให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) ตักเตือนสมาชิก หรือให้คำแนะนำ โดยคณะกรรมการวินัยเอง หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการวินัยมอบหมาย และต้องบันทึกว่าได้มีการตักเตือน หรือให้คำแนะนำในการขึ้นทะเบียน โดยกำหนดระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี

(2) กำหนดค่าปรับตามจำนวนที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร สมาชิกจะต้องจ่ายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อจ่ายเข้ากองทุนรวมรายได้

ทั้งนี้ ในการทำคำสั่งเพิกถอนหรือระงับการออกใบรับรอง หรือการกำหนด ข้อกำหนดเงื่อนไข หรือข้อจำกัดในใบรับรอง คณะกรรมการวินัย อาจกำหนดระยะเวลาที่สมาชิกไม่สามารถขอขึ้นทะเบียนได้⁶¹

3.1.3.5 การอุทธรณ์

พระราชบัญญัติวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ค.ศ.1996 (Ontario College of Teachers Act 1996) ได้กำหนดให้ ก่อนอุทธรณ์ต้องดำเนินการให้ถึงที่สุดในระดับของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การลงทะเบียน คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการวินัยก่อน เมื่อดำเนินการครบตามกระบวนการแล้ว จึงสามารถอุทธรณ์ต่อศาลได้

ในการอุทธรณ์ อาจเป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายหรืออุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงไปยังศาลก็ได้ และศาลอาจพิจารณายืนตามคำสั่ง หรือยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การลงทะเบียน หรือคณะกรรมการวินัยได้ และอาจใช้อำนาจสั่งให้คณะกรรมการซึ่งเกี่ยวข้องไปดำเนินการใด ๆ ตามที่ศาลเห็นเหมาะสมได้ และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ศาลอาจให้ความเห็นแทนคณะกรรมการซึ่งเกี่ยวข้อง หรือศาลอาจส่งเรื่องกลับไปยังคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้พิจารณาคดีนั้นทั้งหมด หรือบางส่วน ให้สอดคล้องกับความเห็นของศาลได้ตามที่ศาลเห็นสมควร⁶²

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษากฎหมายวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ของประเทศแคนาดา รัฐออนตาริโอ พบว่า

⁶¹ Ontario College of Teachers Act 1996 Section 30.

⁶² Ontario College of Teachers Act 1996 Section 35.

1) ประเทศแคนาดา รัฐออนตาริโอ ได้มีการจัดตั้งสภาครู โดยมีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ค.ศ. 1996 เป็นกฎหมายแม่บท โดยใช้บังคับเฉพาะในรัฐออนตาริโอเท่านั้น วิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ไม่ใช่วิทยาลัยที่เปิดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา แต่เป็นกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลซึ่งประสงค์จะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมาขึ้นทะเบียนกับวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้มีสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ และมีคณะกรรมการบริหารสภา เป็นผู้ดำเนินการตามภารกิจให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

2) กฎหมายวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ กำหนดให้มี คณะกรรมการบริหารสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ เพียงคณะเดียวที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารสภา ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาวิทยาลัยวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ซึ่งเหมือนกับสภาครูแห่งสกอตแลนด์ และสภาครูแห่งอังกฤษ

3) คณะกรรมการบริหารสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ มีจำนวน 37 คน ประกอบด้วย กรรมการ จำนวน 23 คน มาจากสมาชิกของวิทยาลัยที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกของวิทยาลัย และกรรมการ จำนวน 14 คน มาจากสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐ จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการบริหารสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ มีสัดส่วนกรรมการจากสมาชิกของวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูมากกว่ากรรมการจากสัดส่วนอื่น ซึ่งเหมือนกับสภาครูแห่งสกอตแลนด์ และสภาครูแห่งอังกฤษ เนื่องจากสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ มีเจตนารมณ์ต้องการให้สภาแห่งนี้ เป็นสภาของผู้ประกอบวิชาชีพครูอย่างแท้จริง

4) ในการพิจารณาการขึ้นทะเบียนให้กับผู้ขอขึ้นทะเบียน นายทะเบียนจะเป็นผู้พิจารณา หากปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียน นายทะเบียนจะเป็นผู้แจ้งให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบ หากผู้รับคำสั่งไม่พอใจสามารถอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนนั้น ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน และหากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน พิจารณาแล้วปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนอีก ผู้นั้นสามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อศาล จะเห็นได้ว่า กรณีนี้ไม่ต้องอุทธรณ์ต่อสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอพิจารณาซ้ำซ้อนสามารถอุทธรณ์ให้ต่อศาลโดยตรง จึงเห็นได้ว่า นายทะเบียน และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน จะเป็นผู้กลั่นกรองบุคคลในการขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู

5) ในการพิจารณาดำเนินทางวินัยกับผู้ที่ยื่นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู ภายหลังจากมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมประพฤติผิดทางวิชาชีพ สภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอจะเป็นผู้แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และหากมีมูลเป็นการประพฤติผิดทางวิชาชีพ สภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ จะเป็นผู้แต่งตั้ง คณะกรรมการวินัย เพื่อลงโทษทางวินัยกับ

บุคคลนั้น โดยคณะกรรมการวินัย จะเป็นผู้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัย หากผู้รับคำสั่งลงโทษทางวินัย ไม่พอใจสามารถอุทธรณ์ต่อศาลได้โดยตรง จะเห็นได้ว่า กรณีผู้รับคำสั่งทางวินัย หากไม่พอใจ ให้อุทธรณ์ต่อศาลโดยตรงไม่ต้องมาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยต่อคณะกรรมการสภาวิทยาลัยครู แห่งออนตารีโอ กรณีจึงเป็นการลดขั้นตอนในการพิจารณาอุทธรณ์ ส่งผลให้การพิจารณามีความ รวดเร็วยิ่งขึ้น

3.2 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการครูสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เปรียบเทียบกับคณะกรรมการ สภาวิชาชีพอื่นในประเทศไทย

ในหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการครูสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เปรียบเทียบกับคณะกรรมการ สภาวิชาชีพอื่นในประเทศไทย อัน ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กฎหมายเกี่ยวกับสภาวิชาชีพครูและสภาวิชาชีพอื่น อัน ได้แก่ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 และ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 รวมถึงกฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. 2549 ตลอดจนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวคือ รัฐต้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ ด้วยการส่งเสริมให้มีการเรียนตลอดชีวิต รวมถึงการจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐจะเป็นผู้มีหน้าที่ ในการดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวให้มีคุณภาพ อีกทั้ง ต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากลด้วย ทั้งนี้ ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติอย่างน้อยต้อง มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน การศึกษาแห่งชาติ⁶³

ในส่วนของบทเฉพาะได้มีการกำหนดให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่ง อยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับข้างต้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่า คณะรัฐมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกจะเข้ารับหน้าที่ ทั้งนี้ ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่

⁶³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54.

ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2558 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2559 โดยให้ถือว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไป⁶⁴

3.2.2 กฎหมายเกี่ยวกับสภาวิชาชีพครูและสภาวิชาชีพอื่น

สำหรับหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงกฎหมายเกี่ยวกับสภาวิชาชีพครูและสภาวิชาชีพอื่น ดังต่อไปนี้

3.2.2.1 พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

โดยที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา อันได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาอื่น เป็นผู้มีความสำคัญในด้านการจัดการศึกษาของประเทศชาติ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และมีมาตรฐานวิชาชีพที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ดังนั้นจึงต้องมีองค์กรวิชาชีพภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1) คำนิยามศัพท์

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดคำนิยามของคำว่า วิชาชีพ และผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้⁶⁵

(1) “วิชาชีพ” หมายความว่า วิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมถึงการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษาในการให้บริการ หรือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษานในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

⁶⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 265.

⁶⁵ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 4.

(2) “ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่า ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้

(3) “ครู” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน

(4) “ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

(5) “ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารนอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

(6) “บุคลากรทางการศึกษาอื่น” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานการศึกษากำหนดตำแหน่งให้ต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษา

(7) “ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพซึ่งออกให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น

2) สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มี สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า “คุรุสภา” มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้ และให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ⁶⁶

คุรุสภา มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้⁶⁷

(1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาต กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ

(2) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิชาชีพ

(3) ประสานส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ

⁶⁶ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 7.

⁶⁷ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 8.

คุรุสภา มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้⁶⁸

- (1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
  - (2) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
  - (3) ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพ
  - (4) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต
  - (5) สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
  - (6) ส่งเสริม สนับสนุน ยกย่องและผดุงเกียรติของผู้ประกอบวิชาชีพ
  - (7) รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรของสถาบันต่าง ๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ
  - (8) รับรองความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ รวมทั้งความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ
  - (9) ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ
  - (10) เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย
  - (11) ออกข้อบังคับของคุรุสภาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา
  - (12) ให้คำปรึกษาหรือเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายหรือปัญหาการพัฒนาวิชาชีพ
  - (13) ให้คำแนะนำหรือเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ หรือการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ
  - (14) กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา
  - (15) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคุรุสภา
- จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้มี สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า “คุรุสภา” ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ให้เป็นหน่วยงานด้านการศึกษาที่ดำเนินกิจการตามภารกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง

⁶⁸ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 9.

3) คณะกรรมการคุรุสภา

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคุรุสภา เพื่อให้ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนงานตามภารกิจให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ โครงสร้าง วิธีการ ได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา ดังต่อไปนี้

(1) โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา

ปัจจุบันหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ กำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภา ตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย⁶⁹

(1.1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(1.2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จำนวนสองคน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการ ก.ค.ศ.(ชื่อตำแหน่งย่อมาจาก “เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา”) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

(1.3) เลขาธิการคุรุสภา เป็นกรรมการและเลขานุการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติในปัจจุบัน ได้กำหนดให้มีแต่กรรมการโดยตำแหน่ง ไม่มีกรรมการจากสัดส่วนอื่นแต่อย่างใด

(2) วิธีการได้มาของคณะกรรมการคุรุสภา

ปัจจุบันคณะกรรมการคุรุสภา มีจำนวนสิบสองคน ซึ่งมีวิธีการได้มาจากการแต่งตั้งตามคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ประกอบด้วย⁷⁰

(2.1) ประธานกรรมการ ได้มาจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

(2.2) กรรมการโดยตำแหน่ง มีจำนวนสิบคน ได้มาจาก ดังต่อไปนี้

(ก) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จำนวนสองคน

⁶⁹ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 17/2560, เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558, สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560, ข้อ 1.

⁷⁰ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 17/2560, เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558, สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560, ข้อ 1.

- (ข) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- (ค) เลขาธิการสภาการศึกษา
- (ง) เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (จ) เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- (ฉ) เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- (ช) เลขาธิการ ก.ค.ศ. (ชื่อตำแหน่งย่อมาจาก “เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา”)

(ซ) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

(ณ) หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

(2.3) กรรมการและเลขานุการ ได้มาจาก เลขาธิการคุรุสภา

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า วิธีการได้มาของคณะกรรมการคุรุสภา ได้มาจากการแต่งตั้งตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และเป็นการแต่งตั้งที่มีแต่เฉพาะกรรมการโดยตำแหน่งทั้งหมด

(3) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภา มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(3.1) บริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา

(3.2) ให้คำปรึกษาและแนะนำคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

(3.3) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามมาตรา 54 ซึ่งเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ที่ออกเป็นคำสั่งทางปกครองให้กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ

(3.4) เรงรัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ หรือคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

(3.5) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา

(3.6) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

(3.7) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

(3.8) พิจารณาหรือดำเนินการในเรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

(3.9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการคຸຣສາ⁷¹ อันได้แก่ พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามมาตรา 45 ซึ่งเป็นคำสั่งไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต ที่ออกเป็นคำสั่งทางปกครองให้กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต⁷²

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคຣສາ มีความสำคัญต่อวิชาชีพทางการศึกษา และมีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาดังนั้น การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคຣສາตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง

4) คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนงานตามภารกิจให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคຣສາ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

(1) โครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ประกอบด้วย⁷³

(1.1) ประธานกรรมการ จำนวนหนึ่งคน

(1.2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนห้าคน ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(1.3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา การบริหาร และกฎหมาย จำนวนสี่คน

⁷¹ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 20.

⁷² พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 45.

⁷³ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 11/2561, เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561, ข้อ 1.

(1.4) กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาทั้งของรัฐ และเอกชนจำนวนสองคน

(1.5) กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวนสี่คน ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ วิชาชีพละหนึ่งคน

(1.6) เลขานุการคณาจารย์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติในปัจจุบัน ในสัดส่วนกรรมการ โดยตำแหน่ง จำนวน 5 คน ประกอบด้วย เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการอาชีวศึกษา เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เลขานุการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความซ้ำซ้อนกับกรรมการ โดยตำแหน่งตามโครงสร้างของคณะกรรมการคณาจารย์ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จำนวน 4 คน ยกเว้น เลขานุการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(2) วิธีการได้มาของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

ปัจจุบันคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีวิธีการได้มา ดังต่อไปนี้⁷⁴

(2.1) ประธานกรรมการ ได้มาจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะเป็นผู้แต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเกี่ยวกับวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

(2.2) กรรมการ โดยตำแหน่ง จำนวนห้าคน ได้มาจาก เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการอาชีวศึกษา เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เลขานุการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(2.3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสี่คน ซึ่งคณะกรรมการคณาจารย์เป็นผู้แต่งตั้งได้มาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงด้านการศึกษา การบริหาร และกฎหมาย

⁷⁴ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 11/2561, เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561, ข้อ 1.

(2.4) กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนที่มีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา จำนวนสองคน ได้มาจาก คณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้แต่งตั้ง

(2.5) กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวนสี่คน ซึ่งคณะกรรมการ คุรุสภาเป็นผู้แต่งตั้ง ได้มาจาก ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ซึ่งดำรงวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ วิชาชีพละหนึ่งคน

(2.6) เลขาธิการคุรุสภา เป็นกรรมการและเลขานุการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า วิธีการได้มาของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ประชานกรรมการ ได้มาจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้แต่งตั้ง และสัดส่วนกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาทั้งของรัฐและ เอกชน และกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติกำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้แต่งตั้งทั้งหมด

(3) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

(3.1) พิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การพักใช้ ใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาต

(3.2) กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ ทางการศึกษา

(3.3) ส่งเสริม พัฒนา และเสนอแนะคณะกรรมการคุรุสภากำหนดมาตรฐาน และจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ

(3.4) ส่งเสริม ยกย่อง และพัฒนาวิชาชีพไปสู่ความเป็นเลิศในสาขาต่าง ๆ ตามที่ กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา

(3.5) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการ หรือมอบหมายกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

(3.6) พิจารณาหรือดำเนินการในเรื่องที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือ คณะกรรมการคุรุสภามอบหมาย

(3.7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ มาตรฐานวิชาชีพ⁷⁵ กล่าวคือ อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง

⁷⁵ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 25.

อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาตกับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต⁷⁶ และอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ⁷⁷

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพมีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา การพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต และการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ดังนั้นการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ย่อมมีความเกี่ยวพันและส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง

5) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานขึ้นเรียกว่า “สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา” มีหน้าที่ดังต่อไปนี้⁷⁸

- (1) รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของคุรุสภา
- (2) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการอื่นที่คุรุสภามอบหมาย
- (3) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินงานเสนอต่อคุรุสภา

ตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภามี “เลขาธิการคุรุสภา” มีหน้าที่บริหารกิจการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รวมทั้งดำเนินการตามที่ประธานกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการคุรุสภา ประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หรือคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพมอบหมาย⁷⁹ และต้องบริหารกิจการให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของคุรุสภา ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการคุรุสภา และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกตำแหน่ง เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการคุรุสภาตามระเบียบที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดรวมทั้งให้มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

⁷⁶ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 45.

⁷⁷ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 54.

⁷⁸ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 34.

⁷⁹ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 35.

- (1) ดูแลรักษาทะเบียนผู้ได้รับใบอนุญาต
- (2) ควบคุมดูแลทรัพย์สินของคุรุสภา
- (3) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนดำเนินงาน แผนการเงิน และงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะกรรมการคุรุสภาเพื่อพิจารณา
- (4) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคุรุสภาต่อคณะกรรมการคุรุสภา

ทั้งนี้ เลขาธิการคุรุสภา ต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการคุรุสภาในการบริหารกิจการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาด้วย⁸⁰

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้มีสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เพื่อให้ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของคุรุสภา โดยมีเลขาธิการคุรุสภา เป็นผู้มีหน้าที่บริหารกิจการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกตำแหน่งในสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จึงเห็นได้ว่า เลขาธิการคุรุสภา เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคุรุสภาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด

6) การประกอบวิชาชีพควบคุม

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้วิชาชีพครู วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา เป็นวิชาชีพควบคุม และการกำหนดวิชาชีพควบคุมอื่นให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง⁸¹ กล่าวคือ วิชาชีพศึกษานิเทศก์⁸² ทั้งนี้ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพควบคุม โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้⁸³ และผู้ที่ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพควบคุม ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้⁸⁴

- (1) คุณสมบัติ
  - (1.1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
  - (1.2) มีวุฒิปริญญาทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง

⁸⁰ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 39.

⁸¹ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 43.

⁸² กฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. 2549

⁸³ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 43.

⁸⁴ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 44.

(1.3) ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด

(2) ลักษณะต้องห้าม

(2.1) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(2.2) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(2.3) เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่คุรุสภาเห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ในการประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ห้ามมิให้ผู้ใดแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีสิทธิ หรือพร้อมจะประกอบวิชาชีพ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากคุรุสภา และห้ามมิให้สถานศึกษารับผู้ไม่ได้รับใบอนุญาตเข้าประกอบวิชาชีพควบคุมในสถานศึกษา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคุรุสภา⁸⁵ นอกจากนี้ บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ได้รับใบอนุญาตมีสิทธิกล่าวหาผู้ได้รับใบอนุญาตผู้นั้น โดยทำเรื่องยื่นต่อคุรุสภา ในการนี้กรรมการคุรุสภา กรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หรือบุคคลอื่นมีสิทธิกล่าวโทษ ผู้ประกอบวิชาชีพว่าผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยแจ้งเรื่องต่อคุรุสภา ทั้งนี้ สิทธิการกล่าวหา หรือสิทธิการกล่าวโทษสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้ได้รับความเสียหาย หรือผู้กล่าวโทษรู้เรื่องการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ และรู้ตัวผู้ประพฤติผิด ทั้งนี้ ในส่วนของการถอนเรื่องกล่าวหาหรือการกล่าวโทษที่ได้ยื่นไว้แล้วนั้น ไม่เป็นเหตุให้ระงับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้⁸⁶ และเมื่อคุรุสภาได้รับเรื่องการกล่าวหา หรือการกล่าวโทษ ให้เลขาธิการคุรุสภาเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพโดยไม่ชักช้าด้วย⁸⁷

ในการนี้ ให้ประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา หรือข้อกล่าวโทษ พร้อมทั้งส่งสำเนาเรื่องที่กล่าวหาหรือกล่าวโทษให้ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งถูกกล่าวหา หรือกล่าวโทษล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มพิจารณา ผู้ถูกกล่าวหาหรือถูกกล่าวโทษมีสิทธิทำคำชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานใด ๆ ส่งให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หรืออนุกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หรือภายในเวลาที่คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพกำหนด⁸⁸

⁸⁵ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 46.

⁸⁶ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 51.

⁸⁷ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 52.

⁸⁸ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 53.

นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งกับผู้ได้รับใบอนุญาต ดังต่อไปนี้⁸⁹

- (1) ยกข้อกล่าวหา
- (2) ตักเตือน
- (3) ภาคทัณฑ์
- (4) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปี
- (5) เพิกถอนใบอนุญาต

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้วิชาชีพครู วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา วิชาชีพผู้บริหารการศึกษา และวิชาชีพศึกษานิเทศก์ เป็นวิชาชีพควบคุม ผู้ใดจะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยไม่ได้รับใบอนุญาตไม่ได้ และผู้ได้รับใบอนุญาตภายหลังมีพฤติกรรมเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปี หรือเพิกถอนใบอนุญาต กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพได้

7) การอุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดการอุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพไว้ 2 กรณี ดังต่อไปนี้

(1) การอุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ กรณีไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การกำหนดอายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา และหากผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ พิจารณาวินิจฉัยไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต อาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการคุรุสภา ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ การไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือการไม่ออกใบแทนใบอนุญาต ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ขอที่จะประกอบวิชาชีพที่ได้รับอนุญาตต่อไป จนกว่าคณะกรรมการคุรุสภาจะได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุด⁹⁰

⁸⁹ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 54.

⁹⁰ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 45.

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยในการออกใบอนุญาต ต่ออายุใบอนุญาต หรือออกใบแทนใบอนุญาต และเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครองไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต ซึ่งตามพระราชบัญญัติ⁹¹ ได้กำหนดให้หากผู้รับคำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ไม่พอใจสามารถอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการคຸຣສາຖາ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ดังนั้น คณะกรรมการคຸຣສາຖາ จึงเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพกรณีนี้โดยตรง

(2) การอุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ กรณีตัดเดือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตัดเดือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปี หรือเพิกถอนใบอนุญาต อาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการคຸຣສາຖາภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย ทั้งนี้ คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการคຸຣສາຖາให้ทำเป็นคำสั่งคຸຣສາຖາ⁹¹

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ และเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครองในการตัดเดือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งตามพระราชบัญญัติ⁹¹ กำหนดให้หากผู้รับคำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ไม่พอใจสามารถอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการคຸຣສາຖາ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ดังนั้น คณะกรรมการคຸຣສາຖາ จึงเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพกรณีนี้โดยตรง

จากที่ได้ทำการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มาอำนาจหน้าที่ การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคຸຣສາຖາ และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 แล้วนั้น ผู้เขียนจะทำการศึกษากฎหมายของสภาวิชาชีพอื่น ได้แก่ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 รวมถึงกฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. 2549 ตลอดจนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

⁹¹ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 55.

3.2.2.2 พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542

โดยที่การประกอบวิชาชีพวิศวกรรม เป็นวิชาชีพที่ต้องรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยตรง และต้องมีมาตรฐานหนึ่งเดียวไม่ว่าจะเป็นราชการหรือเอกชน จึงต้องให้ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม รวมตัวตั้งองค์กรวิชาชีพในรูปแบบของสภา โดยมีคณะกรรมการสภาที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกด้วยกัน เพื่อให้สามารถปกครองและกำกับดูแลวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ อีกทั้งเพื่อเป็นการควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการตราพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) คำนิยามศัพท์

พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ได้กำหนดคำนิยามของคำว่า “วิชาชีพวิศวกรรม” หมายความว่า วิชาชีพวิศวกรรมในสาขาวิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเหมืองแร่ วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอุตสาหการ และสาขาวิศวกรรมอื่น ๆ ที่กำหนดในกฎกระทรวง คำว่า “วิชาชีพวิศวกรรมควบคุม” หมายความว่า วิชาชีพวิศวกรรมที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนคำว่า “ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ และคำว่า “ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมจากสภาวิศวกร⁹²

2) สภาวิศวกร

พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีสภาวิศวกร โดยมีวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และได้กำหนดให้สภาวิศวกร มีฐานะเป็นนิติบุคคล⁹³

สภาวิศวกร มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้⁹⁴

- (1) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม
- (2) ส่งเสริมความสามัคคีและใกล้ชิดข้อพิพาทของสมาชิก
- (3) ส่งเสริมสวัสดิการและผดุงเกียรติของสมาชิก

(4) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ให้ถูกต้องตามมาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรม

⁹² พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 4.

⁹³ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 6.

⁹⁴ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 7.

(5) ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการทางด้านวิชาการต่าง ๆ แก่ประชาชน และองค์กรอื่นในเรื่องที่เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีทางวิศวกรรม

(6) ให้คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาด้านวิศวกรรมรวมทั้งด้านเทคโนโลยี

(7) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมของประเทศไทย

(8) ดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สภาวิศวกร มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้⁹⁵

(1) ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

(2) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต

(3) รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

(4) รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

(5) เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดและการเลิกสาขาวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

(6) ออกข้อบังคับสภาวิศวกรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามภารกิจของสภาวิศวกร ซึ่งข้อบังคับสภาวิศวกร ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภานายกพิเศษ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

(7) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาวิศวกร

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ดำรงตำแหน่งสภานายกพิเศษแห่งสภาวิศวกร และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้⁹⁶

3) คณะกรรมการสภาวิศวกร

พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสภาวิศวกร ประกอบด้วย⁹⁷

(1) กรรมการซึ่งสมาชิกสามัญเลือกตั้งขึ้นจากสมาชิกสามัญ และมีได้ดำรงตำแหน่งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา จำนวนสิบคน เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพส่วนใหญ่

(2) กรรมการซึ่งสมาชิกสามัญเลือกตั้งขึ้นจากสมาชิกสามัญ และดำรงตำแหน่งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา จำนวนห้าคน เป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในฐานะผู้ผลิตวิศวกร

⁹⁵ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 8.

⁹⁶ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 10.

⁹⁷ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 24.

(3) กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากสมาชิกสามัญ โดยการเสนอชื่อของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำนวนห้าคน ทั้งนี้ การแต่งตั้งกรณีนี้เพื่อให้สามารถคัดเลือก ผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูงมาดำเนินงานของสภา และเพื่อให้มีกรรมการกระจายครอบคลุม สาขาต่าง ๆ ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง

อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งและแต่งตั้งกรรมการข้างต้นให้คำนึงถึงสมาชิกสามัญจาก สาขาวิศวกรรมควบคุมต่าง ๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม

นอกจากนี้ ให้คณะกรรมการสภาวิศวกร เลือกกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่ง นายกสภาวิศวกร อุปนายกสภาวิศวกรคนที่หนึ่ง และอุปนายกสภาวิศวกรคนที่สอง ตำแหน่ง หนึ่งคน และให้นายกสภาวิศวกรเลือกกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาวิศวกร เหนรัญญิก ตำแหน่งหนึ่งคน และอาจเลือกกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่งอื่นได้ตามความจำเป็น แต่ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการสภาวิศวกร⁹⁸ ให้กรรมการสภาวิศวกรรม มีวาระ อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี เฉพาะกรรมการสภาวิศวกรที่มาจากการเลือกตั้ง จะดำรงตำแหน่ง เกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้⁹⁹

คณะกรรมการสภาวิศวกร มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้¹⁰⁰

- (1) บริหารและดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อบังคับของสภาวิศวกร
- (2) สอดส่องดูแลและดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้
- (3) ออกระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการใด ๆ ตามที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ คณะกรรมการในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ที่ประชุมใหญ่สภาวิศวกรมอบหมาย
- (4) กำหนดแผนการดำเนินงานและงบประมาณของสภาวิศวกร
- (5) วินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์ ซึ่งผู้ได้รับใบอนุญาตอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ จรรยาบรรณ

4) สำนักงานสภาวิศวกร

พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานขึ้นเรียกว่า “สำนักงาน สภาวิศวกร” โดยให้ทำหน้าที่งานธุรการต่าง ๆ ให้คณะกรรมการสภาวิศวกร และสภาวิศวกร¹⁰¹ และ

⁹⁸ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 26.

⁹⁹ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 28.

¹⁰⁰ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 33.

¹⁰¹ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 39.

ได้กำหนดให้มี นายกสภาวิศวกร เป็นผู้แต่งตั้งหัวหน้าสำนักงานสภาวิศวกรตามมติของ คณะกรรมการสภาวิศวกร¹⁰²

หัวหน้าสำนักงานสภาวิศวกร มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้¹⁰³

(1) ควบคุมรับผิดชอบงานธุรการทั่วไปของสภาวิศวกร
 (2) ดูแลรักษาทะเบียนสมาชิกทะเบียนผู้ได้รับใบอนุญาต และทะเบียนอื่น ๆ ของสภา
 วิศวกร

(3) ควบคุมดูแลทรัพย์สินของสภาวิศวกร

(4) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการสภาวิศวกรหรือเลขาธิการสภาวิศวกร

มอบหมาย

5) การควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพวิศวกรรม ควบคุม หรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนพร้อมจะประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขา ใด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตในสาขานั้นจากสภาวิศวกร¹⁰⁴ และห้ามมิให้ใช้คำหรือข้อความที่ แสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม¹⁰⁵ ในการออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต และการรับรอง ความรู้ความชำนาญ ในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในข้อบังคับสภาวิศวกร¹⁰⁶ และผู้ได้รับใบอนุญาตต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ วิศวกรรม¹⁰⁷

นอกจากนี้ บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายหรือพบการประพฤติผิดจรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพวิศวกรรมของผู้ได้รับใบอนุญาต มีสิทธิกล่าวหาผู้ได้รับใบอนุญาตผู้นั้น โดยทำเรื่อง ขึ้นต่อสภาวิศวกร และในการกล่าวโทษนี้กรรมการหรือบุคคลอื่นมีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบ วิชาชีพวิศวกรรมควบคุมว่าผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม โดยแจ้งเรื่องต่อ สภาวิศวกร ในการนี้ สิทธิการกล่าวหาหรือสิทธิการกล่าวโทษสิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ ผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้กล่าวโทษรู้เรื่องการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรม

¹⁰² พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 40.

¹⁰³ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 42.

¹⁰⁴ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 45.

¹⁰⁵ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 47.

¹⁰⁶ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 48.

¹⁰⁷ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 50.

ควบคุมดังกล่าวและรู้ตัวผู้ประพฤตินั้น ทั้งนี้ การถอนเรื่องการกล่าวหาหรือการกล่าวโทษที่ได้ยื่นไว้แล้วนั้น ไม่เป็นเหตุให้ระงับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ¹⁰⁸ และเมื่อสภาวิศวกรได้รับเรื่องการกล่าวหาหรือการกล่าวโทษแล้ว ให้เลขาธิการสภาวิศวกรเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการจรรยาบรรณโดยไม่ชักช้า¹⁰⁹

6) คณะกรรมการจรรยาบรรณ

ในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ต้องมีความรู้ความสามารถทั้งหลักทฤษฎีและการปฏิบัติ อีกทั้งจะต้องประกอบวิชาชีพให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดี แต่การประกอบอาชีพให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมนั้นต้องมีการควบคุมความประพฤติ นั่นก็คือ “จรรยาบรรณ” ตามพระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดให้มี “คณะกรรมการจรรยาบรรณ” ขึ้นซึ่งกรรมการจรรยาบรรณมาจากการแต่งตั้งของที่ประชุมใหญ่สภาวิศวกร

คณะกรรมการจรรยาบรรณ ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการจรรยาบรรณตามจำนวนที่คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนด แต่ไม่น้อยกว่าสามคน

โดยให้คณะกรรมการสภาวิศวกร แต่งตั้งกรรมการจรรยาบรรณตามมติของที่ประชุมใหญ่สภาวิศวกรจากสมาชิก โดยมีคุณสมบัติว่า ต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี และต้องไม่เคยถูกลงโทษฐานประพฤตินั้นจรรยาบรรณ¹¹⁰

คณะกรรมการจรรยาบรรณ มีอำนาจหน้าที่ พิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีการกล่าวหาว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤตินั้นจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรม¹¹¹ ทั้งนี้ คณะกรรมการจรรยาบรรณจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการจรรยาบรรณได้¹¹²

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการจรรยาบรรณ และของคณะอนุกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณแต่งตั้ง ให้กรรมการจรรยาบรรณและอนุกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา แต่ถ้าเป็นการมีคำสั่งต่อบุคคลซึ่งมิใช่ผู้ได้รับใบอนุญาต จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภานายกพิเศษ หรือผู้ซึ่งสภานายกพิเศษมอบหมาย ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม

¹⁰⁸ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 51.

¹⁰⁹ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 52.

¹¹⁰ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 53.

¹¹¹ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 57.

¹¹² พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 58.

ของกรรมการจรรยาบรรณ หรืออนุกรรมการให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย¹¹³ ในกรณีนี้ ให้ประธานกรรมการจรรยาบรรณมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษ พร้อมทั้งส่งสำเนาเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือกล่าวโทษให้ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งถูกกล่าวหาหรือกล่าวโทษล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มพิจารณา ผู้ถูกกล่าวหาหรือถูกกล่าวโทษมีสิทธิทำคำชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานใด ๆ ส่งให้คณะกรรมการจรรยาบรรณหรือคณะอนุกรรมการซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณแต่งตั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานกรรมการจรรยาบรรณหรือภายในเวลาที่คณะกรรมการจรรยาบรรณกำหนด¹¹⁴

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้¹¹⁵

- (1) ยกข้อกล่าวหา
- (2) ตักเตือน
- (3) ภาคทัณฑ์
- (4) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปี
- (5) เพิกถอนใบอนุญาต

ทั้งนี้ ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณวินิจฉัยชี้ขาด ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปี หรือเพิกถอนใบอนุญาต อาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยชี้ขาดต่อคณะกรรมการสภาวิศวกร ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำวินิจฉัย โดยคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการสภาวิศวกรให้ทำเป็นคำสั่งสภาวิศวกรพร้อมด้วยเหตุผลของการวินิจฉัยชี้ขาดและให้ถือเป็นที่สุด¹¹⁶

3.2.2.3 พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543

โดยที่การประกอบวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมเป็นวิชาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง จึงต้องให้ผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมรวมตัวกันตั้งองค์กรวิชาชีพในรูปแบบของสภา โดยมีคณะกรรมการสภาที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกด้วยกัน เพื่อช่วยรัฐในการดูแล มาตรฐานความรู้และการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมให้สามารถดำเนินการและมีการควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการตราพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

¹¹³ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 59.

¹¹⁴ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 60.

¹¹⁵ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 61.

¹¹⁶ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 62.

1) คำนิยามศัพท์

พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ได้กำหนดคำนิยามของคำว่า “วิชาชีพสถาปัตยกรรม” หมายความว่า วิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ศาสตร์และศิลป์สร้างสรรค์สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมในสาขาสถาปัตยกรรมหลัก สาขาสถาปัตยกรรมผังเมือง สาขาภูมิสถาปัตยกรรม สาขาสถาปัตยกรรมภายในและมัณฑนศิลป์ และสาขาสถาปัตยกรรมอื่น ๆ ที่กำหนดในกฎกระทรวง คำว่า “วิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม” หมายความว่า วิชาชีพสถาปัตยกรรมที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนคำว่า “ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ และคำว่า “ผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมจากสภาสถาปนิก¹¹⁷

2) สภาสถาปนิก

พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้มีสภาสถาปนิก โดยมีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และได้กำหนดให้สภาสถาปนิก มีฐานะเป็นนิติบุคคล¹¹⁸

สภาสถาปนิก มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้¹¹⁹

- (1) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- (2) ส่งเสริมความสามัคคีและไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของสมาชิก
- (3) ส่งเสริมสวัสดิการและผดุงเกียรติของสมาชิก
- (4) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม ควบคุมให้ถูกต้องตามมาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- (5) ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการทางด้านวิชาการต่าง ๆ แก่ประชาชน และองค์กรอื่นในเรื่องที่เกี่ยวกับวิชาการและเทคโนโลยีทางสถาปัตยกรรม
- (6) ให้คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหา ด้านสถาปัตยกรรมรวมทั้งด้านเทคโนโลยี
- (7) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย
- (8) ดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

¹¹⁷ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 4.

¹¹⁸ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 6.

¹¹⁹ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 7.

สภาสถาปนิก มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้¹²⁰

- (1) ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม
- (2) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต
- (3) รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตร ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม
- (4) รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม
- (5) เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดและการเลิกสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม

(6) ออกข้อบังคับสภาสถาปนิกที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามภารกิจของสภาสถาปนิก ซึ่งข้อบังคับสภาสถาปนิก ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภานายกพิเศษ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

(7) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาสถาปนิก

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดำรงตำแหน่งสภานายกพิเศษแห่งสภาสถาปนิก และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้¹²¹

3) คณะกรรมการสภาสถาปนิก

พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้มี คณะกรรมการสภาสถาปนิก ประกอบด้วย¹²²

(1) กรรมการซึ่งสมาชิกสามัญเลือกตั้งขึ้นจากสมาชิกสามัญ และมีได้ดำรงตำแหน่งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา จำนวนสิบคน เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพส่วนใหญ่

(2) กรรมการซึ่งสมาชิกสามัญเลือกตั้งขึ้นจากสมาชิกสามัญ และดำรงตำแหน่งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา จำนวนห้าคน เป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในฐานะผู้ผลิตสถาปนิก

(3) กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากสมาชิกสามัญ โดยการเสนอชื่อของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำนวนห้าคน ทั้งนี้ การแต่งตั้งกรณีนี้เพื่อให้สามารถคัดผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูงมาดำเนินงานของสภา และเพื่อให้มีกรรมการกระจายครอบคลุมสาขาต่าง ๆ ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง

¹²⁰ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 8.

¹²¹ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 10.

¹²² พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 24.

อย่างไรก็ตาม ในการเลือกตั้งและแต่งตั้งกรรมการข้างต้นให้คำนึงถึงสมาชิกสามัญจากสาขาสถาปัตยกรรมควบคุมต่าง ๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม

นอกจากนี้ ให้คณะกรรมการสภาสถาปนิก เลือกกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาปนิก อุปนายกสภาสถาปนิกคนที่หนึ่ง และอุปนายกสภาสถาปนิกคนที่สอง ตำแหน่งละหนึ่งคน และให้นายกสภาสถาปนิกเลือกกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาสถาปนิก เหนรัญญิก ตำแหน่งละหนึ่งคน และอาจเลือกกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่งอื่น ได้ตามความจำเป็น แต่ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการสภาสถาปนิก¹²³ ให้กรรมการสภาสถาปนิก มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี เฉพาะกรรมการสภาสถาปนิกที่มาจากกรรมการเลือกตั้ง จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้¹²⁴

คณะกรรมการสภาสถาปนิก มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้¹²⁵

- (1) บริหารและดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อบังคับของสภาสถาปนิก
- (2) สอดส่องดูแลและดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้
- (3) ออกระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการใด ๆ ตามที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ที่ประชุมใหญ่สภาสถาปนิกมอบหมาย
- (4) กำหนดแผนการดำเนินงานและงบประมาณของสภาสถาปนิก
- (5) วินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์ ซึ่งผู้ได้รับใบอนุญาตอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการจรรยาบรรณ

4) สำนักงานสภาสถาปนิก

พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานขึ้นเรียกว่า “สำนักงานสภาสถาปนิก” โดยให้ทำหน้าที่งานธุรการต่าง ๆ ให้คณะกรรมการสภาสถาปนิก และสภาสถาปนิก¹²⁶ และได้กำหนดให้นายกสภาสถาปนิก เป็นผู้แต่งตั้งหัวหน้าสำนักงานสภาสถาปนิก ตามมติของคณะกรรมการสภาสถาปนิก¹²⁷

หัวหน้าสำนักงานสภาสถาปนิก มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้¹²⁸

- (1) ควบคุมรับผิดชอบงานธุรการทั่วไปของสภาสถาปนิก

¹²³ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 26.

¹²⁴ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 28.

¹²⁵ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 33.

¹²⁶ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 39.

¹²⁷ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 40.

¹²⁸ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 42.

(2) ดูแลรักษาทะเบียนสมาชิกทะเบียนผู้ได้รับใบอนุญาต และทะเบียนอื่น ๆ ของสภาสถาปนิก

(3) ควบคุมดูแลทรัพย์สินของสภาสถาปนิก

(4) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการสถาปนิกหรือเลขาธิการสภาสถาปนิกมอบหมาย

5) การควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม

พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม หรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนพร้อมจะประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมสาขาใด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตในสาขานั้นจากสภาสถาปนิก¹²⁹ และห้ามมิให้ใช้คำหรือข้อความที่แสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม¹³⁰ ในการออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาตและการรับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาสถาปนิก¹³¹ และผู้ได้รับใบอนุญาตต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม¹³²

นอกจากนี้ บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายหรือพบการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมของผู้ได้รับใบอนุญาต มีสิทธิกล่าวหาผู้ได้รับใบอนุญาตผู้นั้น โดยทำเรื่องยื่นต่อสภาสถาปนิก และในการกล่าวโทษนี้กรรมการหรือบุคคลอื่นมีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมว่าผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม โดยแจ้งเรื่องต่อสภาสถาปนิก ในการนี้ สิทธิการกล่าวหาหรือสิทธิการกล่าวโทษสิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้กล่าวโทษรู้เรื่องการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมดังกล่าวและรู้ตัวผู้ประพฤติผิด ทั้งนี้ การถอนเรื่องการกล่าวหาหรือการกล่าวโทษที่ได้ยื่นไว้แล้วนั้น ไม่เป็นเหตุให้ระงับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้¹³³ และเมื่อสภาสถาปนิกได้รับเรื่องการกล่าวหาหรือการกล่าวโทษแล้ว ให้เลขาธิการสภาสถาปนิกเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการจรรยาบรรณ โดยไม่ชักช้า¹³⁴

¹²⁹ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 45.

¹³⁰ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 47.

¹³¹ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 48.

¹³² พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 50.

¹³³ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 51.

¹³⁴ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 52.

6) คณะกรรมการจรรยาบรรณ

ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม นอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพของตนแล้ว ผู้ประกอบวิชาชีพนี้จะต้องมีความรับผิดชอบเป็นอย่างสูงเนื่องจากการประกอบวิชาชีพนี้มีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรงจึงต้องมีการควบคุมความประพฤติ ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มี “คณะกรรมการจรรยาบรรณ” ขึ้นซึ่งกรรมการจรรยาบรรณมาจากการแต่งตั้งของที่ประชุมใหญ่สภาสถาปนิก

คณะกรรมการจรรยาบรรณ ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการจรรยาบรรณตามจำนวนที่คณะกรรมการสภาสถาปนิกกำหนด แต่ไม่น้อยกว่าสามคน

โดยให้คณะกรรมการสภาสถาปนิก แต่งตั้ง กรรมการจรรยาบรรณ ตามมติของที่ประชุมใหญ่สภาสถาปนิกจากสมาชิก โดยมีคุณสมบัติว่า ต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี และต้องไม่เคยถูกลงโทษฐานประพฤติผิดจรรยาบรรณ¹³⁵

คณะกรรมการจรรยาบรรณ มีอำนาจหน้าที่ พิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีการกล่าวหาว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม¹³⁶ ทั้งนี้ คณะกรรมการจรรยาบรรณจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการจรรยาบรรณได้¹³⁷

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการจรรยาบรรณ และของคณะอนุกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณแต่งตั้ง ให้กรรมการจรรยาบรรณและอนุกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา แต่ถ้าเป็นการมีคำสั่งต่อบุคคลซึ่งมิใช่ผู้ได้รับใบอนุญาต จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสถานายกพิเศษหรือผู้ซึ่งสถานายกพิเศษมอบหมาย ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามของกรรมการจรรยาบรรณ หรืออนุกรรมการให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย¹³⁸ ในการนี้ ให้ประธานกรรมการจรรยาบรรณมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษ พร้อมทั้งส่งสำเนาเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือกล่าวโทษให้ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งถูกกล่าวหาหรือกล่าวโทษล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มพิจารณา ผู้ถูกกล่าวหาหรือถูกกล่าวโทษมีสิทธิทำคำชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานใด ๆ ส่งให้คณะกรรมการจรรยาบรรณหรือคณะอนุกรรมการซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณ

¹³⁵ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 53.

¹³⁶ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 57.

¹³⁷ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 58.

¹³⁸ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 59.

แต่งตั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานกรรมการจรรยาบรรณหรือภายในเวลาที่คณะกรรมการจรรยาบรรณกำหนด¹³⁹

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้¹⁴⁰

- (1) ยกข้อกล่าวหา
- (2) ตักเตือน
- (3) ภาคทัณฑ์
- (4) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปี
- (5) เพิกถอนใบอนุญาต

ทั้งนี้ ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณวินิจฉัยชี้ขาด ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปี หรือเพิกถอนใบอนุญาต อาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยชี้ขาดต่อคณะกรรมการสภาสถาปนิก ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำวินิจฉัย โดยคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการสภาสถาปนิกให้ทำเป็นคำสั่งสภาสถาปนิกพร้อมด้วยเหตุผลของการวินิจฉัยชี้ขาดและให้ถือเป็นที่สุด¹⁴¹

จากกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้มีสภาวิศวกร และสภาสถาปนิก โดยมีคณะกรรมการสภาวิศวกร และมีคณะกรรมการสภาสถาปนิก เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่บริหารและดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งโครงสร้างของคณะกรรมการสภาวิศวกร และของคณะกรรมการสภาสถาปนิก ตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว ได้กำหนดให้ทั้งสภาวิศวกร และสภาสถาปนิก มีผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเป็นกรรมการสภาวิศวกร และมีผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมเป็นกรรมการสภาสถาปนิก ซึ่งการพิจารณาวินิจฉัยการออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาวิศวกร และของคณะกรรมการสภาสถาปนิก นอกจากนี้ ในการพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของสภาวิศวกร และของสภาสถาปนิก ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีการกล่าวหา หรือกล่าวโทษว่าผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ รวมถึงให้เป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอน

¹³⁹ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 60.

¹⁴⁰ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 61.

¹⁴¹ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 มาตรา 62.

ใบอนุญาต กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว ได้กำหนดให้โครงสร้างของคณะกรรมการจรรยาบรรณทั้งของสภาวิศวกร และของสภาสถาปนิก ไม่มีความซ้ำซ้อนกับโครงสร้างของคณะกรรมการสภาวิศวกร และของคณะกรรมการสถาปนิก ส่งผลให้การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเป็นไปตามหลักความเป็นกลาง เนื่องจากตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณ วินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต อาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการสภาวิศวกร และต่อคณะกรรมการสภาสถาปนิก ได้ภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย ซึ่งในรายละเอียดจะนำไปศึกษาเปรียบเทียบเพื่อวิเคราะห์ในบทวิเคราะห์ ต่อไป

3.2.3 กฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. 2549

โดยที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติให้การกำหนดวิชาชีพควบคุมอื่น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เนื่องจากวิชาชีพศึกษานิเทศก์ เป็นวิชาชีพที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษา ในหน่วยงานการศึกษา ๆ จึงมีการกำหนดกฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. 2549 ซึ่งอาศัยอำนาจออกตามความพระราชบัญญัติข้างต้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ออกกฎกระทรวงนี้ไว้ โดยกฎกระทรวงฉบับนี้ได้กำหนดให้วิชาชีพศึกษานิเทศก์ เป็นวิชาชีพควบคุม¹⁴²

3.3 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

ในปัจจุบันหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา และโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560

หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ให้มีจำนวน 12 คน ประกอบไปด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวนสองคน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขานุการสภาการศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขานุการ

¹⁴² กฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. 2549 ให้ไว้ ณ วันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2549

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขานุการ ก.ค.ศ.(ชื่อตำแหน่งย่อมาจาก “เลขานุการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา”) เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ และให้เลขานุการคุรุสภา เป็นกรรมการและเลขานุการ¹⁴³

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติข้างต้น กำหนดให้มีแต่เฉพาะกรรมการโดยตำแหน่งทั้งหมด ไม่มีกรรมการจากสัดส่วนอื่น ๆ กล่าวคือ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการจากผู้ดำรงตำแหน่ง คณบดีคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา และกรรมการที่มีส่วนสำคัญในโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา คือ ไม่มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

3.3.2 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ให้มีจำนวน 17 คน ประกอบไปด้วย¹⁴⁴

1) ประธานกรรมการ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเกี่ยวกับวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

2) กรรมการ โดยตำแหน่ง จำนวนห้าคน ได้แก่ เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เลขานุการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสี่คน ซึ่งคณะกรรมการคุรุสภาแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูง ด้านการศึกษา การบริหาร และกฎหมาย

¹⁴³ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 17/2560, เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558, สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560, ข้อ 1.

¹⁴⁴ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 11/2561, เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561, ข้อ 1.

4) กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ทั้งของรัฐ และเอกชนที่มีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ซึ่งคณะกรรมการครุสภาแต่งตั้ง จำนวนสองคน

5) กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวนสี่คน ซึ่งคณะกรรมการครุสภา แต่งตั้งมาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษา และศึกษานิเทศก์ ซึ่งดำรงวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ วิชาชีพละหนึ่งคน

6) เลขานุการครุสภา เป็นกรรมการและเลขานุการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ในสัดส่วนกรรมการ โดยตำแหน่งมีความซ้ำซ้อน กับกรรมการ โดยตำแหน่งใน โครงสร้างของ คณะกรรมการครุสภา จำนวน 4 คน คือ เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และเลขานุการ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครูในต่างประเทศ และประเทศไทย ดังที่กล่าว มาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันประเทศไทยมีการกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ครุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ คือ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ คำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง แก้ไขของค้ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมาย ว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 กล่าวคือ มีการกำหนด โครงสร้างของคณะกรรมการครุสภาที่มีแต่เฉพาะกรรมการ โดยตำแหน่งเท่านั้น ไม่มีการกำหนดให้มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการครุสภา ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค และขาดการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน อีกทั้งมีการกำหนด โครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ในสัดส่วนกรรมการ โดยตำแหน่งที่มีความซ้ำซ้อน กับกรรมการ โดยตำแหน่งในคณะกรรมการครุสภา ก่อให้เกิดการขาดความเป็นกลางในการ พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพของคณะกรรมการครุสภา ซึ่งปัญหาและ อุปสรรคทางกฎหมายที่เกิดขึ้นในประเทศไทย อันส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถที่จะพัฒนาสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่เรียกว่า “ครุสภา” ได้ตรงตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งครุสภาให้เป็น สภาวิชาชีพครู ได้ตรงตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของกฎหมายได้อย่างแท้จริง

เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาครูในต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ในต่างประเทศ มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการสภาครู โดยมีโครงสร้างของคณะกรรมการสภาครูที่มีส่วน กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการสภาครูทั้งสิ้น อาทิเช่น ประเทศ สกอตแลนด์ มีการกำหนด โครงสร้างของคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ที่มีส่วน กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครูซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยผู้ประกอบวิชาชีพครู เลือกตั้งทุกสี่ปี อีกทั้งประเทศสกอตแลนด์ ได้มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายไว้อย่างชัดเจน อันได้แก่ การกำหนด ให้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวมกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพเดียวกันให้ดูแลควบคุมกันเอง กล่าวคือ ต้องการ ให้ครูมีอำนาจในการควบคุมกิจการของตนเอง จึงมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและ ส่งเสริมวิชาชีพของตนเอง การกำหนดให้สภาครูแห่งสกอตแลนด์มีอำนาจในการควบคุมการประกอบ วิชาชีพ เช่นเดียวกับสภาวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ และการกำหนดให้ครูที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนครู จะทำการสอนไม่ได้

กล่าวโดยสรุป ในบทนี้ผู้เขียนได้ศึกษาถึงรายละเอียดของมาตรการทางกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับ โครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ สภาครูในต่างประเทศบางประเทศ อันได้แก่ ประเทศสกอตแลนด์ ประเทศอังกฤษ และประเทศ แคนาดา รวมถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เปรียบเทียบกับ คณะกรรมการสภาวิชาชีพอื่นในประเทศไทย อันได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กฎหมายเกี่ยวกับสภาวิชาชีพครูและสภาวิชาชีพอื่น อันได้แก่ พระราชบัญญัติ สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติ สถาปนิก พ.ศ. 2543 รวมถึงกฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. 2549 ตลอดจนคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทาง การศึกษา โดยจากการศึกษาในบทนี้จะได้นำข้อมูลที่ศึกษา เพื่อไปวิเคราะห์ในบทวิเคราะห์ ต่อไป

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣຸສກາ และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ และแนวทางการแก้ไขปัญหา

ในบทนี้ ผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคຸຣຸສກາ และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ โดยการนำข้อมูลจากบทก่อนหน้ามาวิเคราะห์ปัญหา ได้แก่ ประการแรก ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣຸສກາตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคຸຣຸສກາ ประการที่สอง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขาดความเป็นกลางของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ และประการสุดท้าย ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคຸຣຸສກາ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣຸສກາตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคຸຣຸສກາ

ในอดีตจนถึงปัจจุบัน การประกอบวิชาชีพครูของประเทศไทยมีมานานก่อนวิชาชีพชั้นสูงหลายวิชาชีพในปัจจุบัน เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 จัดตั้ง “คຸຣຸສກາ” ขึ้นเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการ คຸຣຸສກາตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 มีหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ เป็นสภาที่ปรึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อช่วยฐานะครู และเพื่อให้ครูปกครองครู เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อปฏิรูประบบการศึกษาครั้งใหญ่ คຸຣຸສກາได้ปรับบทบาทใหม่ โดยมีการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ขึ้นให้เป็นกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีเหตุผลสำคัญเพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของการจัดตั้งคຸຣຸສກາให้เป็นสภาวิชาชีพครูต่อไป ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน 2546 โดยกำหนดให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า “คຸຣຸສກາ” มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมและรักษามาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้คຸຣຸສກามีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมบริบทของวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาเกือบจะทั้งหมดก็ว่าได้ นอกจากนี้ ยังมีบทบัญญัติเกี่ยวกับ “คณะกรรมการคຸຣຸສກາ” ไว้เพื่อให้

สามารถเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาไปสู่ “วิชาชีพชั้นสูง” ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการและสังคมโดยรวมอย่างแท้จริง

ดังนั้น การกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา จึงมีความสำคัญต่อผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง เนื่องจากมีความสัมพันธ์ไปถึงผู้รับบริการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา อีกทั้งยังเชื่อมโยงไปถึงวงการการศึกษาของประเทศไทยที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะคณะกรรมการคุรุสภา มีอำนาจหน้าที่บริหารและดำเนินงานตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 โดยกำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา การให้คำปรึกษาและแนะนำแก่คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ กรณีออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต อีกทั้งควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา การกำหนดนโยบายการบริหารงานและให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รวมถึงปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา¹ กล่าวคือ การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ กรณีออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกไม่แทนใบอนุญาต² จากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภาข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีความสำคัญกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง การที่โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะในการประชุมคณะกรรมการคุรุสภาเพื่อพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ทุกครั้งจะไม่มีกรรมการ การแสดงความเห็น การให้ข้อสังเกต และการให้ข้อเสนอแนะในมุมมองของกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ทั้งที่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภาข้างต้น มีความเกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง

จากการศึกษาคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติม คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม 2560 พบว่า โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา มีจำนวน 12 คน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จำนวนสองคน ปลัดกระทรวง

¹ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 20.

² พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 45.

ศึกษาธิการ เลขานุการสภาการศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขานุการ ก.ค.ศ. (ชื่อตำแหน่ง ย่อมาจาก “เลขานุการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา”) เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ และให้เลขานุการคณาจารย์ เป็นกรรมการและเลขานุการ³ โดยไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคณาจารย์ ซึ่งเดิมตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคณาจารย์ มีจำนวน 39 คน ในจำนวนนี้มีกรรมการคณาจารย์จากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งเลือกตั้งจากผู้ที่ดำรงตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น โดยมาจากสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา สถานศึกษาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสัดส่วนจำนวนผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีจำนวน 19 คน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการคณาจารย์ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้มีกรรมการคณาจารย์จากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีจำนวน 19 คน จากคณะกรรมการคณาจารย์ มีจำนวนทั้งหมด 39 คน ย่อมเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ความสำคัญกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เพราะคณะกรรมการคณาจารย์มีอำนาจหน้าที่บริหารและดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคณาจารย์ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย อีกทั้งเป็นการแสดงให้เห็นว่าเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ต้องการให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามีส่วนร่วมกับคณาจารย์ เนื่องจากวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคณาจารย์นั้น มีความเกี่ยวพันและมีผลกระทบกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง การที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคณาจารย์ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจะเป็นผู้ที่สามารถพิจารณาให้ความเห็นในมุมมองของวิชาชีพทางการศึกษาในที่ประชุมคณะกรรมการคณาจารย์ได้อย่างสมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาด้วยกัน เนื่องจากในการมีมติคณะกรรมการคณาจารย์จะมีผลโดยตรงกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ย่อมมีความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษาได้ครอบคลุมมากกว่ากรรมการคณาจารย์ที่ไม่ได้มาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

นอกจากนี้ จากการศึกษาทฤษฎีทางกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักองค์กรทางปกครองในรูปแบบคณะกรรมการ โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

³ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560, เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558, สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560, ข้อ 1.

คณะกรรมการ คือ กลุ่มของบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้กระทำการบางอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน และมีความสัมพันธ์ร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมทั้งต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งคณะกรรมการ หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากบุคคลหรือองค์กรที่คณะบุคคลซึ่งสังกัดอยู่โดยมีหน้าที่ร่วมกันในการประชุมเพื่อพิจารณาตามที่คณะกรรมการชุดนั้นได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาในเรื่องนั้นๆ รูปแบบของคณะกรรมการ อาจแบ่งได้ 3 รูปแบบ คือ คณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง คณะกรรมการที่แต่งตั้งตามความมุ่งหมายในเรื่องนั้น และคณะกรรมการที่แต่งตั้งตามองค์ประกอบของคณะบุคคล

คณะกรรมการ เป็นรูปแบบตามหลักองค์กรปกครองที่มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการทำงานในองค์กรทางปกครองต่างๆ มาอย่างยาวนานแล้ว ข้อดีของหลักองค์กรทางปกครองในรูปแบบคณะกรรมการ ได้แก่ ในการประชุมพิจารณาเรื่องหนึ่งจะมีการร่วมกันวิเคราะห์ที่มาจากความคิดเห็นของคนหลายคน อีกทั้งยังเป็นการป้องกันมิให้บุคคลคนเดียวใช้อำนาจตามความคิดเห็นของตนเอง เป็นการถ่วงดุลมิให้อำนาจอยู่กับคนเพียงคนเดียว ทำให้เกิดความคล่องตัวในการประสานงานเนื่องจากมีตัวแทนจากองค์กรต่างๆ เป็นการรวมอำนาจของบุคคลหลายคนให้รวมเป็นหนึ่งเดียวกัน ส่งผลให้งานมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นต้น โดยที่คณะกรรมการตามหลักองค์กรทางปกครอง อาจมีลักษณะที่แตกต่างกัน จึงต้องมีการแต่งตั้งและวิธีการดำเนินการตามลักษณะของงานได้หลากหลายรูปแบบตามกฎหมายการจัดตั้งคณะกรรมการนั้นๆ ทั้งนี้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงได้กำหนดเรื่องคณะกรรมการที่มีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองไว้เป็นการเฉพาะ

องค์ประกอบของคณะกรรมการ อย่างน้อยควร 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และเลขานุการ เป็นต้น โดยในส่วนของเลขานุการจะเป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วยหรือไม่ก็ได้บางพระราชบัญญัติอาจกำหนดให้เป็นเพียงเลขานุการ ทั้งนี้ หากเป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ ในองค์ประกอบของคณะกรรมการชุดนั้นสมควรให้มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ ด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีคำสั่งกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคณาธิการให้มีแต่เฉพาะกรรมการโดยตำแหน่ง โดยมีได้กำหนดให้มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา อาจเป็นเพราะหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เห็นว่า เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็เสมือนเป็นผู้แทนจากสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาก็เสมือนเป็นผู้แทนจากสถาบันอาชีวศึกษา เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนก็เสมือนเป็นผู้แทนจาก

สถานศึกษาเอกชน หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารบุคคลส่วนท้องถิ่น ก็เสมือนเป็นผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น⁴ แต่คุรุสภาเป็นสภาวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง ต้องมีกรรมการที่มาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา แต่โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาในปัจจุบัน ไม่มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่มาจากครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น การขาดหายไปของกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทำให้ในการพิจารณาของคณะกรรมการคุรุสภา ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดจะไม่มีในการพิจารณา การเสนอความคิดเห็นของกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา กรณีจึงเห็นได้ว่า คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาในปัจจุบัน ไม่มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามีแต่เฉพาะกรรมการ โดยตำแหน่งทั้งหมด ซึ่งแต่ละคนย่อมมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแตกต่างกัน การไม่ให้ความสำคัญกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา อันได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ให้มาเป็นกรรมการคุรุสภาทำให้เกิดความไม่เสมอภาค ขาดความเท่าเทียม ขาดการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน ย่อมส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันระหว่างบุคคลที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการระดับหัวหน้าในหน่วยงานของรัฐและได้รับการกำหนดให้เป็นกรรมการคุรุสภากับบุคคลซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาแต่ไม่ได้รับการกำหนดให้เป็นกรรมการคุรุสภา

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา มีจำนวน 39 คน ในจำนวนดังกล่าวมีการกำหนดกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีจำนวน 19 คน⁵ การที่กฎหมายข้างต้นกำหนดให้มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจำนวนดังกล่าว นั้นก็เพื่อให้กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาร่วมกันพิจารณาและเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์กับผู้ประกอบวิชาชีพการศึกษาในที่ประชุมคณะกรรมการคุรุสภาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากกรรมการคุรุสภานั้นสามารถใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาและมีมติได้เฉพาะในที่ประชุมคณะกรรมการคุรุสภาเท่านั้น ประกอบกับตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีกรรมการคุรุสภาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาก็เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามีส่วนร่วมกับคุรุสภาซึ่งเป็นสภาวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เพราะเห็นว่า

⁴ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 17/2560, เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558, สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560, ข้อ 1.

⁵ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 12.

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาย่อมมีความเข้าใจในบริบทของผู้ประกอบวิชาชีพได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การที่โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาในปัจจุบันกำหนดให้มีแต่กรรมการโดยตำแหน่งเท่านั้น ย่อมมีผลกระทบโดยตรงกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เนื่องจากกรรมการโดยตำแหน่งแต่ละคนมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่แตกต่างกันอีกทั้งแต่ละเรื่องที่ต้องพิจารณาเป็นเรื่องที่จะต้องถ่วงถ่วงบุคคลที่จะเข้าสู่การประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง

อนึ่ง ในการประชุมคณะกรรมการคุรุสภา ถึงว่าเป็นองค์กรกลุ่มที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น การใช้อำนาจหน้าที่และการมีมติของคณะกรรมการคุรุสภา ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพทางการศึกษาและผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น อันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ หากการมีมติคณะกรรมการคุรุสภาที่มีแต่การพิจารณากลั่นกรองในมุมมองจากกรรมการโดยตำแหน่งเพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ เพราะคณะกรรมการคุรุสภา มีอำนาจหน้าที่บริหารและดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา ซึ่งในการพิจารณาแต่ละเรื่องล้วนเกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การขาดมุมมองแนวคิดการถ่วงถ่วงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากผู้ที่มีองค์ความรู้และประสบการณ์เฉพาะด้านในวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น หากมีมติที่ไม่เหมาะสมหรือกระทบกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาแล้ว ย่อมจะส่งผลต่อการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิชาชีพ การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ การควบคุมความประพฤติการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ตลอดจนการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การพิจารณาและการมีมติที่ไม่ครอบคลุมจะก่อให้เกิดความเดือนร้อนที่ไม่อาจประมาณการได้ เนื่องจากวิชาชีพทางการศึกษานั้นเป็นวิชาชีพที่มีผู้ประกอบวิชาชีพเป็นจำนวนมาก

อย่างไรก็ตาม การที่กฎหมาย คือ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาแต่ไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภาทำให้คณะกรรมการคุรุสภาในปัจจุบันไม่มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น เป็นกรรมการคุรุสภาทำให้โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาในปัจจุบันขาดองค์ประกอบรูปแบบคณะกรรมการที่สำคัญสำหรับ

สภาวิชาชีพครูที่ควรจะต้องมีนั่นก็คือ ขาดกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ทั้งนี้ การที่ไม่มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาร่วมเป็นกรรมการในปัจจุบัน ทำให้ในการประชุม คณะกรรมการคุรุสภาเพื่อใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด องค์คณะดังกล่าวจะขาดความคิดเห็นร่วมถึงข้อเสนอแนะ ข้อโต้แย้งจากกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จะมีเพียงแต่การพิจารณา การแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกต และข้อเสนอแนะจากกรรมการ โดยตำแหน่งเท่านั้น ซึ่งกรรมการในส่วนนี้ล้วนมาจากข้าราชการระดับหัวหน้าในหน่วยงานของรัฐ ทั้งสิ้น ทำให้ไม่มีความคิดเห็นที่หลากหลาย โดยเฉพาะไม่มีการพิจารณา การแสดงความคิดเห็น ร่วมถึงข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพทางการศึกษาของกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาในที่ประชุมคณะกรรมการคุรุสภาทำให้ไม่สอดคล้องกับหลักองค์การทางปกครอง ในรูปแบบของคณะกรรมการ

จากการศึกษาพบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับปัญหาการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการ คุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 ไม่ได้กำหนด ให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา ซึ่งได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัจจุบันคณะกรรมการคุรุสภา มีจำนวน 12 คน ซึ่งในจำนวนดังกล่าวนี้มีแต่เฉพาะกรรมการ โดยตำแหน่งเท่านั้น เนื่องจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้กำหนดให้ คณะกรรมการคุรุสภาตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบไปด้วย กรรมการที่มาจากการดำรงโดยตำแหน่งทั้งหมด ทำให้ไม่มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งก็คือ ผู้ดำรงตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากร ทางการศึกษาอื่น ตามกฎหมายข้างต้นได้กำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภา มีอำนาจหน้าที่ ในการบริหารและดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา อาทิเช่น การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิชาชีพ การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ การควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ การส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมไปถึงการรับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรของสถาบันต่าง ๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ จะเห็นได้ว่า จากอำนาจหน้าที่ดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง ฉะนั้น ในการประชุมคณะกรรมการ คุรุสภา เพื่อพิจารณาตามอำนาจหน้าที่และมีมติจึงมีผลกระทบกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งปัญหาก็คือ ในการประชุมคณะกรรมการคุรุสภา จะทำให้ไม่ทราบปัญหาความต้องการที่แท้จริง ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาว่าคืออะไร ส่งผลให้การพิจารณามีมติคลาดเคลื่อน

จากข้อเท็จจริงได้ ทำให้แก้ไขปัญหานั้นได้ไม่ตรงตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น หากมีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ก็จะส่งผลดีต่อคณะกรรมการคุรุสภา เนื่องจากกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีองค์ความรู้และประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ย่อมมีความเข้าใจในปัญหาของวิชาชีพทางการศึกษาที่เกิดขึ้น เพราะรู้ความต้องการ รวมถึงรู้วิธีการแก้ไขปัญหานั้นเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี อีกทั้งในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคุรุสภานั้น คณะกรรมการคุรุสภาจะเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดจึงจำเป็นต้องมีความคิดเห็นที่หลากหลาย โดยเฉพาะความคิดเห็นในมุมมองของกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คณะกรรมการคุรุสภาจึงต้องมีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา เพื่อให้กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามีสิทธิในการเสนอปัญหา มีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหา รวมถึงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจลงมติเพื่อแก้ไขปัญหานั้นเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา เพราะเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 นั้น บัญญัติมาเพื่อให้คุรุสภาเป็นสภาวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษานั้นก็คือ เพื่อครูและบุคลากรทางการศึกษา⁶

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง เนื่องจากคณะกรรมการคุรุสภา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา อันได้แก่ การกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาวิชาชีพ การกำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ การเป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย การออกข้อบังคับคุรุสภาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อกำหนดใช้กับผู้ที่จะเข้าสู่วิชาชีพทางการศึกษา รวมถึงผู้ที่อยู่ในวิชาชีพทางการศึกษา ตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพให้กับผู้ยื่นอุทธรณ์ กรณีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกไม่แทนใบอนุญาต รวมถึงการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ กรณีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพมีคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งกับผู้ได้รับใบอนุญาต อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต จากอำนาจหน้าที่ข้างต้น

⁶ การสัมภาษณ์ นางวัฒนาพร ระเบียบทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเลขาธิการคุรุสภา เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องปฏิบัติงานเลขาธิการคุรุสภา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

จะเห็นได้ว่า การที่โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาไม่มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เป็นกรรมการคุรุสภา ย่อมส่งผลให้เกิดปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนด โครงสร้างของ คณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบ วิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา

ดังนั้น การที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ไม่ได้กำหนดให้ผู้ประกอบ วิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา จึงทำให้ในที่ประชุมคณะกรรมการคุรุสภา เพื่อใช้ อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในการพิจารณาแก้ไขปัญหาวิชาชีพทางการศึกษา จะไม่ผ่าน การพิจารณากลับกรอง และการวิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหามาของวิชาชีพทางการศึกษา ในมุมมองของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เนื่องจากในการแก้ไขปัญหามาของวิชาชีพทาง การศึกษาต้องใช้องค์ความรู้และประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยเฉพาะ เพราะเป็นผู้ที่มีความรู้ในวิชาชีพของตนเองเป็นอย่างดี รู้ความต้องการ รวมถึงรู้วิธีการแก้ไขสภาพ ปัญหาของวิชาชีพทางการศึกษา การที่โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภากำหนดให้มีแต่ กรรมการโดยตำแหน่งซึ่งกำหนดให้มาจากตำแหน่งของข้าราชการระดับหัวหน้าในหน่วยงานของ รัฐทั้งหมดแต่เพียงอย่างเดียว กรรมการโดยตำแหน่งเหล่านี้ย่อมไม่เข้าใจถึงบริบทการปฏิบัติหน้าที่ ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้อย่างครอบคลุม เพราะผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เป็นผู้เกี่ยวข้องกับ การเรียน การสอน การส่งเสริมความรู้ให้กรอบรอบให้ความรู้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของประเทศชาติโดยตรง ฉะนั้น ผู้ที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ย่อมมีองค์ความรู้และมีประสบการณ์ มีความเข้าใจในวิชาชีพทางการศึกษาของตนได้ครอบคลุม ทุกบริบทได้เป็นอย่างดี ซึ่งแตกต่างกับกรรมการ โดยตำแหน่งซึ่งแต่ละคนย่อมมีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแตกต่างกัน คุรุสภาเป็นสภาวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา คือ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น การที่คุรุสภาไม่มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการในคณะกรรมการคุรุสภา ย่อมส่ง ผลกระทบต่อวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทยอย่างแน่นอน

4.2 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขาดความเป็นกลางของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

นับตั้งแต่ มีการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ขึ้นบังคับใช้โดยมีเหตุผลความจำเป็นต้องตรากฎหมายขึ้นเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริม มาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อปรับสภาพในกระทรวงศึกษาธิการตาม พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 เป็นองค์กรวิชาชีพครู ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกำหนดให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกชื่อว่า “คุรุสภา” มีวัตถุประสงค์

ในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิชาชีพ ประสานส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ⁷ และมีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ การควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมถึงการกำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา⁸ ซึ่งในกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคุรุสภา เป็นผู้ขับเคลื่อนการบริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้ช่วยขับเคลื่อนภารกิจของคุรุสภาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาให้สมกับเป็นสภาวิชาชีพชั้นสูงของประเทศไทย

ดังนั้น การกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพจึงมีความสำคัญ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง เพราะพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมถึงปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ นั่นก็คือ อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุญาต ต่ออายุใบอนุญาต หรือออกใบแทนใบอนุญาต คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ จึงมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาต หากพิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้ขอรับใบอนุญาตดังกล่าวขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้าม ก็มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอออกใบแทนใบอนุญาต นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ การพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ จากอำนาจหน้าที่ข้างต้น จะเห็นได้ว่า การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีความสำคัญกับผู้ขอรับใบอนุญาตเพื่อเข้าสู่วิชาชีพทางการศึกษา และผู้ได้รับใบอนุญาต โดยตรง การที่กฎหมาย

⁷ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 8.

⁸ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 9.

กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพดังกล่าว ย่อมมีผลกระทบต่อผู้ขอรับใบอนุญาตเพื่อเข้าสู่วิชาชีพทางการศึกษา และผู้ได้รับใบอนุญาตโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

จากการศึกษาคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาสั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 พบว่า คำสั่งดังกล่าวได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ให้มีจำนวน 17 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการ โดยตำแหน่ง จำนวน 5 คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา จำนวน 2 คน กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 4 คน และให้เลขาธิการคุรุสภา เป็นกรรมการและเลขานุการ ในส่วนวิธีการได้มาของประธานกรรมการ ได้มาจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้แต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเกี่ยวกับวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ในส่วนกรรมการ โดยตำแหน่ง ได้มาจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และกรรมการสัดส่วนอื่นคณะกรรมการคุรุสภาจะเป็นผู้แต่งตั้งทั้งหมด อันได้แก่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงด้านการศึกษา การบริหาร และกฎหมาย กรรมการจากคณาจารย์ ได้มาจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ที่มีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา และกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้มาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ซึ่งดำรงวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ วิชาชีพละ 1 คน⁹ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต และมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่มีพฤติกรรมเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติข้างต้นได้กำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา และพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ให้เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการ

⁹ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ, ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561, ข้อ 1.

พิจารณาการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา และได้กำหนดให้เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต และเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครองเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ดังนั้น การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

นอกจากนี้ จากการศึกษาทฤษฎีทางกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักความเป็นกลาง โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

หลักความเป็นกลาง เป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองต้องไม่มีส่วนได้เสียและมีอคติในเรื่องที่พิจารณาทางปกครอง ตลอดจนในการจัดให้มีคำสั่งทางปกครองต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นกลาง ต้องไม่มีส่วนได้เสียในเรื่องที่ตนพิจารณา กล่าวคือ ในการปฏิบัติราชการเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเป็นกลไกในการทำหน้าที่นี้ ในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจึงมิใช่เป็นการปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของบุคคลใดโดยเฉพาะ แต่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน เจ้าหน้าที่จะต้องมีความเป็นกลางไม่เอนเอียงไปทางฝ่ายใด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาเรื่องทางปกครองและผู้ทำคำสั่งทางปกครองจะต้องไม่มีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น เพื่อเป็นประกันความเป็นธรรม ถ้ามีข้อเท็จจริงดังกล่าวเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะต้องถอนตัว หรือประชาชนที่เกี่ยวข้องก็อาจคัดค้านได้ นอกจากนี้ อาจมีเหตุอื่น ๆ ที่อาจทำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือกรรมการในคณะกรรมการอาจพิจารณาเรื่องทางปกครองอย่างไม่เป็นกลางได้ เขาเหล่านั้นก็อาจถูกคัดค้านได้เช่นกัน ความไม่เป็นกลางมีการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1 ความไม่เป็นกลางโดยสภาพภายนอก คือ ความไม่เป็นกลางที่มีอยู่ภายนอกความคิดจิตใจของเจ้าหน้าที่อันมีเหตุมาจากสถานภาพ หรือฐานะของตัวเจ้าหน้าที่ ซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ กรณีที่เจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ทางด้านใดด้านหนึ่งใกล้ชิดกับคู่กรณี จนอาจเกิดความไม่เป็นกลาง เป็นต้น ประเภทที่ 2 ความไม่เป็นกลางโดยสภาพภายใน คือ ความไม่เป็นกลางตามความเป็นจริงโดยเนื้อแท้ของกฎหมายต้องการให้เจ้าหน้าที่มีความเป็นกลางในการดำเนินงาน เพื่อการงานจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่มีการบิดเบือนไปทางอื่นอันมีเหตุมาจากสภาพภายในความคิดจิตใจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องเป็นเหตุที่มีสภาพร้ายแรง ที่จะเห็นได้ว่า อาจทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลางได้ ทั้งนี้ ความไม่เป็นกลางของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. 2539 กำหนดไว้ว่า กรณีอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ตัวอย่างเช่น เป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยานโดยที่ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ หรือโดยเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เป็นพิเศษเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการพิจารณามาแล้ว หรือเคยทำการพิจารณาเรื่องที่จะทำการพิจารณามาก่อนแล้ว เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 ที่ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ในส่วนกรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 5 คน ประกอบด้วย เลขธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขธิการคณะกรรมการอาชีวศึกษา เลขธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เลขธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเลขธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา¹⁰ มีความซ้ำซ้อนกับกรรมการโดยตำแหน่งตามโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 จำนวน 4 คน เว้นแต่เลขธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเท่านั้นที่ไม่ได้กำหนดให้เป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการคุรุสภา¹¹ จึงทำให้มีความซ้ำซ้อนกันระหว่างกรรมการโดยตำแหน่งที่ได้รับการกำหนดให้มีทั้งในคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ และในคณะกรรมการคุรุสภา

นอกจากนี้ ในส่วนวิธีการได้มาของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 ได้กำหนดให้ประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเกี่ยวกับวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยในคำสั่งดังกล่าวไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การแต่งตั้งไว้แต่ประการใดเสมือนเป็นการให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในการแต่งตั้งบุคคลที่เห็นว่า มีความเหมาะสมและมีความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูและบุคลากรทาง

¹⁰ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 11/2561, เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561, ข้อ 1.

¹¹ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 17/2560, เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558, สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560, ข้อ 1.

การศึกษาโดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาก่อนกรองทั้งที่ตำแหน่งประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญ สมควรมีกระบวนการได้มาโดยกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้ามให้ชัดเจน ในส่วนการได้มาของกรรมการ โดยตำแหน่งในคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ก็มีความซ้ำซ้อนกับกรรมการ โดยตำแหน่งในคณะกรรมการคຸຣຸສກຳ จำนวน 4 คน ซึ่งในการพิจารณาทางปกครองถือว่าเป็นสภาพบังคับที่ร้ายแรงไม่สมควรให้กรรมการมีความซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ การได้มาของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา และกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ตามคำสั่งดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการคຸຣຸສກຳเป็นผู้แต่งตั้ง จะเห็นได้ว่า เป็นการให้อำนาจหน้าที่คณะกรรมการคຸຣຸສກຳเป็นผู้แต่งตั้งโดยตรง ซึ่งเดิมพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดวิธีการได้ อันได้แก่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้มาโดยการสรรหา กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ได้มาโดยให้เลือกกันเอง และกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้มาโดยการเลือกตั้งจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

อนึ่ง ในส่วนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐาน วิชาชีพ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา วินิจฉัยให้กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต และเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ดังนั้น คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ จึงเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ได้โดยเฉพาะในการออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ กรณีไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต และในการออกคำสั่งทางปกครองเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ กรณีดักเดือนภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต จะเห็นได้ว่า ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะให้คณะกรรมการมาตรฐาน วิชาชีพเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ นี้เมื่อคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองกรณีข้างต้น ผู้ได้รับคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หากไม่พอใจตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้นั้นสามารถอุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐาน วิชาชีพต่อคณะกรรมการคຸຣຸສກຳ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง จึงเห็นได้ว่า เป็นการพิจารณาทางปกครองที่มีความซ้ำซ้อนกันถือว่าเป็นสภาพบังคับที่ร้ายแรง

อย่างไรก็ตาม การที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของ

คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 ที่มีการกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ รวมถึงการกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยในการออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต และเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่มีพฤติกรรมเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดว่า หากผู้รับคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพไม่พอใจให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคຸຣສາກຸ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง แต่คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เป็นกรรมการอยู่ในคณะกรรมการคຸຣສາກຸ มีจำนวน 4 คน จึงเป็นการพิจารณาทางปกครองที่มีความซ้ำซ้อน ซึ่งในการพิจารณาทางปกครองนั้น ถือว่าเป็นสภาพบังคับที่ร้ายแรง เพราะผู้ออกคำสั่งทางปกครองกับผู้พิจารณาอุทธรณ์เป็นคน ๆ เดียวกัน ส่งผลให้ขาดความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครอง ทำให้ไม่สอดคล้องกับหลักความเป็นกลาง

จากการศึกษาพบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับปัญหาการขาดความเป็นกลางของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 ได้มีการกำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มีจำนวน 17 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเกี่ยวกับวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 5 คน ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และกรรมการที่คณะกรรมการคຸຣສາກຸ เป็นผู้แต่งตั้ง อันได้แก่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน เป็นผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงด้านการศึกษา การบริหาร และกฎหมาย กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนที่มีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา จำนวน 2 คน กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 4 คน ซึ่งมาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรง

ตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ (วิชาชีพศึกษานิเทศก์ อยู่ในประเภทบุคลากรทางการศึกษาอื่น) ซึ่งดำรงวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ วิชาชีพละ 1 คน และให้เลขาธิการคุรุสภา เป็นกรรมการและเลขานุการ¹² ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยออกคำสั่งทางปกครองอันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต และเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดไม่เกิน 5 ปี หรือเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่นี้โดยเฉพาะ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่กฎหมายกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต และผู้ได้รับใบอนุญาตโดยตรง เนื่องจากการพิจารณาวินิจฉัยตามอำนาจหน้าที่ต้องกลั่นกรองบุคคลก่อนเข้าสู่วิชาชีพทางการศึกษา เสมือนเป็นการการันตีว่าบุคคลที่จะเข้าสู่วิชาชีพทางการศึกษาได้ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนด อันได้แก่ มีคุณสมบัติ กล่าวคือ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ต้องมีวุฒิปริญญาทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง ต้องผ่านการปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินการสอน อีกทั้งต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม กล่าวคือ ต้องเป็นผู้ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือมีความบกพร่องในศีลธรรมอันดี ต้องไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ และต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุกในคดีที่คุรุสภาเห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ¹³ และหากบุคคลที่เข้าสู่วิชาชีพทางการศึกษาภายหลังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพอันเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพแล้ว คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพกับผู้ได้รับใบอนุญาต ดังนั้น การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพดังกล่าว ย่อมส่งผลให้เกิดปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขาดความเป็นกลางของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

¹² คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 11/2561, เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561, ข้อ 1.

¹³ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 44.

ดังนั้น ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 ที่ได้กำหนดให้มีการแก้ไขโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 โดยมีกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ จำนวน 5 คน มีความซ้ำซ้อนกับกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการคุรุสภา จำนวน 4 คน ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ให้เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต รวมถึงเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือนภาคทัณฑ์ การพักใช้ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาต กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพหากไม่พอใจให้อุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพต่อคณะกรรมการคุรุสภา การที่คณะกรรมการคุรุสภาจะเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ถือว่ามีความซ้ำซ้อน เนื่องจากตนเองเป็นผู้ออกคำสั่งทางปกครอง และต้องเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ในการพิจารณาทางปกครองถือว่าเป็นสภาพบังคับที่ร้ายแรง เพราะผู้ออกคำสั่งทางปกครองกับผู้พิจารณาอุทธรณ์เป็นคน ๆ เดียวกัน ส่งผลให้การพิจารณาทางปกครองขาดความเป็นกลาง

4.3 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา

นับตั้งแต่ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 บังคับใช้ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคุรุสภา มีจำนวน 39 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการ โดยตำแหน่ง จำนวน 8 คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน กรรมการจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์ จำนวน 4 คน กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 19 คน และเลขาธิการคุรุสภาเป็นเลขานุการ¹⁴ จนกระทั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งให้บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา และกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาในคณะกรรมการคุรุสภาตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง

¹⁴ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 12.

โดยมิให้มีการแต่งตั้งบุคคลขึ้นมาแทนที่ผู้ดำรงตำแหน่งข้างต้น¹⁵ และคำสั่งนี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภาตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มีจำนวน 11 คน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง มีจำนวน 10 คน และเลขาธิการคุรุสภาเป็นเลขานุการ¹⁶ จากคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว ส่งผลให้ประธานกรรมการในคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพพ้นจากตำแหน่งไปด้วย เนื่องจากพระราชบัญญัติข้างต้นได้กำหนดให้ประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุรุสภา ทำให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพขาดองค์ประกอบของคณะกรรมการ ต่อมาคณะกรรมการคุรุสภาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภาให้มาทำหน้าที่แทนคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ และคณะกรรมการดังกล่าวได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองแทนคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ จึงเป็นปัญหาผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา

ดังนั้น ผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา จึงมีความสำคัญและมีผลกระทบโดยตรงกับผู้ซึ่งจะเข้าสู่วิชาชีพทางการศึกษา และผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เนื่องจากคณะกรรมการคุรุสภาได้อาศัยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวให้มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น การพิจารณาการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และการพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา กำกับ ดูแล การปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้ ในคำสั่งดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าว มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองทุกกรณี จากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวพระราชบัญญัติข้างต้นได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ โดยเฉพาะ ฉะนั้น การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา ย่อมมีผลกระทบต่อผู้ที่จะเข้าสู่วิชาชีพ

¹⁵ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 7/2558, เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, ตั้ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558, ข้อ 1.

¹⁶ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 7/2558, เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, ตั้ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558, ข้อ 2.

ทางการศึกษา และผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง เพราะคณะอนุกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง พร้อมแจ้งสิทธิหากประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งคณะอนุกรรมการให้อื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคุรุสภา กรณีจึงเป็นกระบวนสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการคุรุสภา เพราะการที่จะอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองต่อคณะกรรมการคุรุสภาตามพระราชบัญญัติข้างต้นในทุกกรณีได้นั้น ต้องเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเท่านั้น และย่อมเป็นการกระทบต่อสิทธิคู่กรณีในการนำคดี เพื่อฟ้องร้องต่อศาลปกครองอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะการพิจารณาวินิจฉัยและการออกคำสั่งทางปกครองของคณะอนุกรรมการดังกล่าวไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้

จากการศึกษาพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 พบว่า กฎหมายดังกล่าวได้มีการกำหนดไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่ ในการพิจารณาการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และการพักใช้ หรือเพิกถอน ใบอนุญาต การกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การส่งเสริม พัฒนา และเสนอแนะ คณะกรรมการคุรุสภากำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ การส่งเสริม ขยาย และพัฒนาวิชาชีพไปสู่ความเป็นเลิศในสาขาต่างๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภารวมถึงปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ¹⁷ กล่าวคือ การพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต ให้กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต¹⁸ การพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ¹⁹

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 ได้กำหนดให้การดำเนินการใด ๆ ของคณะกรรมการคุรุสภา

¹⁷ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 25.

¹⁸ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 45.

¹⁹ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 54.

ที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามพระราชบัญญัติ สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ที่ได้ดำเนินการนับแต่วันที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 ตั้ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558 ใช้บังคับ จนถึงวันก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับให้ถือว่าเป็นการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามพระราชบัญญัติดังกล่าว²⁰

นอกจากนี้ จากการศึกษาทฤษฎีทางกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

หลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง นั้น เนื่องจากคำสั่งทางปกครองเป็นการกระทำทางปกครอง จึงย่อมตกอยู่ในบังคับของ “หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง” หลักกฎหมายดังกล่าวมีความหมายว่า ฝ่ายปกครองต้องกระทำการต่าง ๆ โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย และจะกระทำการใด ๆ ที่อาจจะเกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ หรือประโยชน์อันชอบธรรมของบุคคลได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจ ฉะนั้น คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เนื่องจากไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้ ผลของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวย่อมไม่มีสภาพบังคับในทางกฎหมาย ทั้งนี้ มีหลักการที่เกี่ยวข้องหลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ หลักการที่ 1 คำสั่งทางปกครองต้องออกโดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ กล่าวคือ การออกคำสั่งทางปกครองเป็นการใช้อำนาจรัฐในทางปกครอง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองจึงต้องเป็นตัวแทนของรัฐที่มีอำนาจกระทำการโดยชอบ กล่าวคือ ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างถูกต้องและเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น โดยมีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองในเนื้อหาของเรื่องดังกล่าว และได้ใช้อำนาจอยู่ภายในเขตท้องที่หรือพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบด้วย ซึ่งอำนาจเช่นนี้จะถูกกำหนดขึ้นโดยกฎหมาย อันเป็นการยืนยันหลัก “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีอำนาจ” และเมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองได้แสดงเจตนาหรือกระทำการอย่างใดออกไปแล้ว ย่อมมีความผลผูกพันในทางกฎหมาย หลักการที่ 2 การออกคำสั่งทางปกครองมีกฎหมายให้อำนาจหรือมีอำนาจกระทำได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย กล่าวคือ คำสั่งทางปกครองเป็นผลผลิตจากการที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้อำนาจตามกฎหมาย อันเป็นนามธรรมที่กำหนดให้เป็นรูปธรรม ดังนั้น คำสั่งทางปกครองที่ไปกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้รับคำสั่งทางปกครองจึงต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการออกคำสั่งทางปกครอง

²⁰ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 11/2561, เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, ตั้ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561, ข้อ 3.

ไว้อย่างชัดเจนแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองย่อมไม่มีอำนาจที่จะออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองกระทำไปโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจ คำสั่งทางปกครองนั้น ย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่คณะกรรมการคຸຣສຸກາ ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคຸຣສຸກາ และได้กำหนดอำนาจหน้าที่เพื่อให้ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ แต่ไม่ได้กำหนดให้ครอบคลุมถึงการพิจารณาวินิจฉัย และออกคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือ การพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต การพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ เนื่องจากการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพโดยเฉพาะ คณะอนุกรรมการดังกล่าว ไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ซึ่งเป็นของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพได้ แต่คณะอนุกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองไม่ออกใบอนุญาต และไม่ต่ออายุใบอนุญาต จนกระทั่งได้แจ้งคำสั่งให้กับผู้ขอออกใบอนุญาต และผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตทราบ ผลของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ย่อมไม่มีผลทางกฎหมายแต่ประการใด เนื่องจากไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้กรณีผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่อใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ พิจารณาวินิจฉัยไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่อใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต อาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการคຸຣສຸກາ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง²¹ และกรณีผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินห้าปี หรือเพิกถอนใบอนุญาต²² อาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการคຸຣສຸກາ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย²³ จะเห็นได้ว่า การอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคຸຣສຸກາ ไม่ว่าจะเป็นการอุทธรณ์คำสั่งไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต รวมถึงการอุทธรณ์คำสั่งตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ต้องเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ

²¹ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 45.

²² พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 54.

²³ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 55.

มาตรฐานวิชาชีพเท่านั้น การที่พระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพไว้ นั้น ย่อมเห็นได้ว่า เป็นการกำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเท่านั้น ที่จะใช้อำนาจหน้าที่ข้างต้นได้ ซึ่งผู้ได้รับคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หากไม่พอใจสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งต่อคณะกรรมการคຸຣສາໄດ້ ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการคຸຣສາໄດ້พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองให้ยกอุทธรณ์คำสั่งไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือ ไม่ออกใบแทนใบอนุญาต และผู้อุทธรณ์เห็นว่าคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการคຸຣສາໄດ້ไม่เป็นธรรมสำหรับผู้อุทธรณ์ สามารถยื่นฟ้องศาลปกครองได้ ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง²⁴

อนึ่ง แม้ภายหลังหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 ซึ่งได้กำหนดให้การดำเนินการใด ๆ ของคณะกรรมการคຸຣສາໄດ້ ที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ที่ได้ดำเนินการนับแต่วันที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558 ใช้บังคับ จนถึงวันก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามพระราชบัญญัติดังกล่าว²⁵ จะเห็นได้ว่า ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติข้างต้น ได้กำหนดให้ผู้ที่มิอำนาจหน้าที่ดำเนินการแทนคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ได้โดยชอบด้วยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติข้างต้นต้องเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการคຸຣສາໄດ້ การที่คณะกรรมการคຸຣສາໄດ້มีคำสั่งทางปกครองแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคຸຣສາໄດ້ให้มาทำหน้าที่แทนคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ แต่ในคำสั่งคณะกรรมการคຸຣສາໄດ້ที่แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว ก็ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ การออกคำสั่งไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือ ไม่ออกใบแทนใบอนุญาต ประกอบกับคำสั่งทางปกครองไม่ใช่กฎหมาย ซึ่งเป็นไป

²⁴ ข้อบังคับคຸຣສາໄດ້ ว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2559 ข้อ 26.

²⁵ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, ที่ 11/2561, เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561, ข้อ 3.

ตามหลักไม่มีกฎหมาย ไม่มีอำนาจ ดังนั้น ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้โดยชอบด้วยกฎหมายต้องเป็นคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม การที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอออกใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอออกใบแทนใบอนุญาต และตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้ผู้ได้รับคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หากไม่พอใจสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งต่อคณะกรรมการคุรุสภาได้ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการคุรุสภาได้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์และออกคำสั่งทางปกครอง และผู้อุทธรณ์ เห็นว่าคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการคุรุสภาไม่เป็นธรรมสำหรับผู้อุทธรณ์ให้สามารถยื่นฟ้องต่อศาลปกครองภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง จะเห็นได้ว่า ตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดการกระทำทางปกครองไว้แล้วตั้งแต่การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัย ตลอดจนกำหนดการใช้อำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครอง กรณีจึงเป็นการรับรองผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพไว้แล้วว่ากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเท่านั้นที่จะใช้อำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้ การกระทำทางปกครองไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภานั้น ตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้อำนาจหน้าที่คณะกรรมการดังกล่าวไว้แต่อย่างใด ดังนั้น ผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพ จึงไม่มีผลทางกฎหมายแต่ประการใด เนื่องจากไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้ การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองย่อมไม่สอดคล้องกับหลักความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง

จากการศึกษาพบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาจากการที่คณะกรรมการคุรุสภา ได้มีคำสั่งคณะกรรมการคุรุสภา แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา มีจำนวน 9 คน ประกอบด้วย ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 5 คน ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน และเลขาธิการคุรุสภาเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ โดยในคำสั่งได้กำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าว มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาการออกใบอนุญาต

ให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และการพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การกำกับ ดูแล การปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การส่งเสริม พัฒนา และเสนอแนะคณะกรรมการคุรุสภากำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การส่งเสริม ขกย่ง และพัฒนาวิชาชีพไปสู่ความเป็นเลิศในสาขาต่าง ๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา รายงานการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการต่อคณะกรรมการคุรุสภา และพิจารณา หรือดำเนินการในเรื่องอื่นตามที่คณะกรรมการคุรุสภามอบหมาย²⁶ ทั้งนี้ ขอยกตัวอย่างข้อเท็จจริงเรื่องที่คณะอนุกรรมการดังกล่าวได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง ดังนี้ ข้อเท็จจริงที่ 1 สรุปความได้ว่า คณะอนุกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองไม่ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษาให้แก่นางสาว ก. (นามสมมุติ) เนื่องจากกระทำ ความผิดวินัยในเรื่องการจัดทำเอกสารทางการเงินของ โรงเรียนสุญหาย ปลอมแปลงลายมือชื่อ ผู้อำนวยการ โรงเรียนเพื่อเบิกถอนเงินงบประมาณอุดหนุนและเงินอาหารกลางวัน²⁷ ข้อเท็จจริงที่ 2 สรุปความได้ว่า คณะอนุกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองไม่ต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้แก่ นาย ข. (นามสมมุติ) เนื่องจากกระทำผิดอาญาข้อหากระทำ ชำเราหญิงอื่นซึ่งมิใช่ภรรยาของตน และให้การรับสารภาพในการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น²⁸ โดยข้อเท็จจริงทั้งสองกรณีดังกล่าวปรากฏว่าได้ส่งคำสั่งทางปกครองแจ้งให้คู่กรณีทั้งสองทราบ พร้อมแจ้งสิทธิหากประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งคณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของ คุรุสภาให้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคุรุสภา จะเห็นได้ว่า ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐาน วิชาชีพ ดังนั้น การที่คณะอนุกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองแทน คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะอนุกรรมการ ดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุ ใบอนุญาต ซึ่งคณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภาได้ออกคำสั่งทางปกครอง

²⁶ คำสั่งคณะกรรมการคุรุสภา, ที่ 4/2559, เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพ ของคุรุสภา, ตั้ง ณ วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2559.

²⁷ คำสั่งคณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา, ที่ 6/2561, เรื่อง ไม่ออกใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา, ตั้ง ณ วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2561.

²⁸ คำสั่งคณะอนุกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา, ที่ 1/2560, เรื่อง ไม่ต่ออายุใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพครู, ตั้ง ณ วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2560.

ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาตโดยตรง เนื่องจากพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพได้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่อใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต หากไม่พอใจสามารถอุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพข้างต้นต่อคณะกรรมการคุรุสภา ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง จะเห็นได้ว่า ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้กำหนดรับรองผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้ การที่คณะกรรมการดังกล่าวได้ใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต ย่อมมีผลกระทบต่อที่รุนแรง ทั้งเรื่องสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการคุรุสภา และการนำคดีขึ้นฟ้องต่อศาลปกครองของคู่กรณีอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จึงทำให้เกิดปัญหาหากกฎหมายเกี่ยวกับผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา

ดังนั้น ผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เนื่องจากไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้ ผลของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวย่อมไม่มีสภาพบังคับในทางกฎหมาย เนื่องจากตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าว เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต เพราะตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครอง การกระทำทางปกครองของคณะกรรมการดังกล่าวย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งยังกระทบสิทธิของบุคคลโดยตรง ตั้งแต่กระบวนการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองจนกระทั่งการแจ้งคำสั่งทางปกครองให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองทราบถึงสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการคุรุสภา ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และหากคณะกรรมการคุรุสภาได้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ ย่อมมีผลกระทบในระยะยาวหากผู้รับคำสั่งทางปกครองดังกล่าวจะนำคดีขึ้นฟ้องต่อศาลปกครอง เพราะผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา ไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้ ผลของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวจึงไม่มีสภาพบังคับ

ในทางกฎหมาย เนื่องจากการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองต้องออกมาจาก คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพไม่ใช่คณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา

4.4 แนวทางการแก้ไขปัญหา

ผู้เขียน เห็นควรให้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558 คำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมาย ว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 และให้มีการ ยกร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ขึ้นมาใหม่ เพื่อนำไปบังคับใช้ แทน โดยในเนื้อหาของกฎหมายจะต้องมีการกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา กำหนดสัดส่วนให้มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา ยกเลิกการมีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ โดยกำหนดให้มี คณะกรรมการจรรยาบรรณแทน และต้องกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจรรยาบรรณ ซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณต้องไม่ซ้ำซ้อน กับคณะกรรมการคุรุสภา โดยให้คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัย กรณีการกล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพและมีอำนาจ วินิจฉัยชี้ขาดการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพกับผู้ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น เพื่อให้สามารถ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทย มีกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งได้กำหนดโครงสร้าง ของคณะกรรมการคุรุสภาให้มีแต่กรรมการ โดยตำแหน่งเท่านั้น ไม่ได้กำหนดให้มีกรรมการ จากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบกับโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ในปัจจุบันมีความซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการคุรุสภา ส่งผลให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เพราะกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและให้เป็น ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง และกำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ จึงเป็นการพิจารณาทางปกครองที่ถือว่าเป็นสภาพบังคับที่ร้ายแรง

เพราะผู้ออกคำสั่งทางปกครองกับผู้พิจารณาอุทธรณ์เป็นคน ๆ เดียวกัน จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายที่เกิดขึ้นในประเทศไทย อันส่งผลให้ประเทศไทย ไม่สามารถทำให้คณะกรรมการศรุตสา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ดำเนินการได้ ตรงตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของกฎหมาย

จากการศึกษา พบว่า ในต่างประเทศมีคณะกรรมการสภาครู เช่น ประเทศสกอตแลนด์ ประเทศอังกฤษ และประเทศแคนาดา ดังต่อไปนี้

ประเทศสกอตแลนด์

จากการศึกษากฎหมายสภาครูแห่งสกอตแลนด์ ของประเทศสกอตแลนด์ พบว่า ในประเทศสกอตแลนด์ มีการตรากฎหมาย และมีการกำหนดไว้ ดังนี้

1) ประเทศสกอตแลนด์ ได้มีการจัดตั้งสภาครู เหมือนกับประเทศไทย โดยมีพระราชบัญญัติ สภาการสอนแห่งสกอตแลนด์ ค.ศ. 1965 เป็นกฎหมายแม่บท จนกระทั่ง ค.ศ. 2011 ประเทศ สกอตแลนด์ ได้มีการปฏิรูปบริการสาธารณะด้านการศึกษา จึงได้มีการออกข้อบังคับ ว่าด้วยการปฏิรูปบริการสาธารณะ (สภาการสอนแห่งสกอตแลนด์) ค.ศ. 2011 ซึ่งได้มีแก้ไขในประเด็นสำคัญ อัน ได้แก่ ลดจำนวนกรรมการในคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จากเดิมมีจำนวน 44 คน ลดลงเหลือจำนวน 37 คน เป็นต้น

2) กฎหมายสภาครูแห่งสกอตแลนด์ กำหนดให้มี คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ เพียงคณะเดียวที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารสภา ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาครูแห่งสกอตแลนด์

3) คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีจำนวน 37 คน ประกอบไปด้วย กรรมการ จากผู้ประกอบวิชาชีพครู โดยการเลือกตั้งจากครู จำนวน 19 คน กรรมการจากที่ได้รับการเสนอชื่อ จำนวน 11 คน และกรรมการจากที่ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 7 คน จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการ สภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครูมากกว่ากรรมการจากสัดส่วนอื่น จึงเห็นได้ว่า สภาครูแห่งสกอตแลนด์ ให้ความสำคัญกับผู้ประกอบวิชาชีพครู เนื่องจากสภาครู แห่งสกอตแลนด์มีหลักการในการจัดตั้ง กล่าวคือ ต้องการให้ครูมีอำนาจในการควบคุมกิจการ ของตนเอง

4) ในการพิจารณาการขึ้นทะเบียน หรือการเพิกถอนบุคคลออกจากทะเบียน คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเป็นผู้พิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาเป็นรายบุคคล ซึ่งหากคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ ปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนของบุคคลใด หรือเพิกถอน บุคคลใดออกจากทะเบียน เนื่องจากบุคคลนั้น ไม่เหมาะสมที่จะทำการสอน หรือเหตุอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่ การประพฤติผิดทางวินัย คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเป็นผู้ออกคำสั่งแจ้งกับ

บุคคลนั้นพร้อมแจ้งสิทธิการอุทธรณ์ หากผู้รับคำสั่งไม่พอใจสามารถอุทธรณ์ต่อศาลโดยตรง จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองบุคคลก่อนรับขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู รวมถึงการเพิกถอนบุคคลออกจากทะเบียนด้วยตนเอง กรณีจึงเป็นการลดขั้นตอนในการพิจารณาการขึ้นทะเบียน หรือการเพิกถอนบุคคลออกจากทะเบียน

5) ในการพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูแล้ว ภายหลังปรากฏว่าประพตติผิด คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และหากมีมูลเป็นการประพตติผิด คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์จะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการวินัย เพื่อพิจารณาและหากเห็นว่าประพตติผิดจริง จะเป็นผู้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัย และผู้รับคำสั่งหากไม่พอใจให้อุทธรณ์ต่อศาลโดยตรง จะเห็นได้ว่า การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยไม่ต้องมาอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จึงเป็นการลดขั้นตอนการพิจารณาการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

ประเทศอังกฤษ

จากการศึกษากฎหมายสภาครูแห่งอังกฤษ ของประเทศอังกฤษ พบว่า ในประเทศอังกฤษ มีการตรากฎหมาย และมีการกำหนดไว้ ดังนี้

1) ประเทศอังกฤษ ได้มีการจัดตั้งสภาครู โดยมีพระราชบัญญัติการสอนและการอุดมศึกษา ค.ศ. 1998 เป็นกฎหมายแม่บท โดยมีวัตถุประสงค์ในด้านการยกระดับมาตรฐานการสอนและคุณภาพการศึกษา รวมถึงการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู โดยเจตนารมณ์ในการออกกฎหมายดังกล่าว เพื่อต้องการกำหนดให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพควบคุม เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ผู้ซึ่งจะประกอบวิชาชีพครูต้องขึ้นทะเบียนกับสภาครูแห่งอังกฤษ ซึ่งเหมือนกับประเทศไทย

2) กฎหมายสภาครูแห่งอังกฤษ กำหนดให้มี คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ เพียงคณะเดียวที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารสภา ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาครูแห่งอังกฤษ

3) คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ มีจำนวน 64 คน ประกอบด้วย กรรมการจาก ผู้ประกอบวิชาชีพครู จำนวน 25 คน กรรมการจากสหภาพครูและสหภาพครูใหญ่ จำนวน 9 คน กรรมการจากองค์กรที่เกี่ยวข้องการศึกษา จำนวน 17 คน และกรรมการจากกระบวนการแต่งตั้งของสภาครูแห่งอังกฤษ จำนวน 13 คน จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครูมากกว่ากรรมการจากสัดส่วนอื่น จึงเห็นได้ว่า สภาครูแห่งอังกฤษให้ความสำคัญกับผู้ประกอบวิชาชีพครู อีกทั้งการได้มาของกรรมการจากผู้ประกอบ

วิชาชีพครูจำนวนดังกล่าวได้กำหนดให้มาจากการเลือกตั้งทุก ๆ 4 ปี จากเพื่อนครูซึ่งเป็นสมาชิกในสภาครูแห่งอังกฤษ

4) ในการพิจารณาการขึ้นทะเบียน กฎหมายสภาครูแห่งอังกฤษ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการพิจารณาการขึ้นทะเบียน หากคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ เห็นว่า บุคคลนั้นมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมจะเป็นผู้ออกคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียนกับบุคคลนั้น ซึ่งไม่ใช่การประพาศติพิศทางวินัย กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ เป็นผู้ออกคำสั่งแย้งกับบุคคลนั้น หากผู้รับคำสั่งไม่พอใจมีสิทธิที่จะอุทธรณ์การไม่รับขึ้นทะเบียนต่อศาลโดยตรง จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ จะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการพิจารณาก่อนรองบุคคลก่อนรับขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูด้วยตนเอง จึงเป็นลดขั้นตอนการพิจารณาการขึ้นทะเบียน

5) ในการพิจารณาคำเนินการทางวินัยกับผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูแล้ว ภายหลังประพาศติพิศ คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ จะเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการทางวินัยกับผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนแล้วมีความผิดจริง คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษจะเป็นผู้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัย และผู้ซึ่งได้รับคำสั่งลงโทษทางวินัยของคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ หากไม่พอใจให้อุทธรณ์คำสั่งต่อศาล จะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดให้คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยหากมีความผิดจริงให้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัย และผู้รับคำสั่งก็สามารถอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อศาลโดยตรง ทั้งนี้ ในการดำเนินการทางวินัยแตกต่างกับสภาครูแห่งสกอตแลนด์ของประเทศสกอตแลนด์ที่มีคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นผู้สอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้น และหากเห็นว่ามีมูลก็จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินัยเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งลงโทษทางวินัย

ประเทศแคนาดา

จากการศึกษากฎหมายวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ของประเทศแคนาดา รัฐออนตาริโอ พบว่า ในประเทศแคนาดา รัฐออนตาริโอ มีการตรากฎหมาย และมีการกำหนดไว้ ดังนี้

1) ประเทศแคนาดา รัฐออนตาริโอ ได้มีการจัดตั้งสภาครู โดยมีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ค.ศ. 1996 เป็นกฎหมายแม่บท โดยใช้บังคับเฉพาะในรัฐออนตาริโอเท่านั้น วิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ ไม่ใช่วิทยาลัยที่เปิดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา แต่เป็นกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลซึ่งประสงค์จะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมาขึ้นทะเบียนกับวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอซึ่งกฎหมายฉบับนี้ ได้กำหนดให้มีสภาวิทยาลัยครูแห่งออนตาริโอ และมีคณะกรรมการบริหารสภา เป็นผู้ดำเนินการตามภารกิจให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

2) กฎหมายวิทยาลัยครูแห่งอนตารีโอ กำหนดให้มี คณะกรรมการบริหารสภาวิทยาลัยครูแห่งอนตารีโอ เพียงคณะเดียวที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารสภา ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาวิทยาลัยครูแห่งอนตารีโอ ซึ่งเหมือนกับสภาครูแห่งสกอตแลนด์ และสภาครูแห่งอังกฤษ

3) คณะกรรมการบริหารสภาวิทยาลัยครูแห่งอนตารีโอ มีจำนวน 37 คน ประกอบด้วย กรรมการ จำนวน 23 คน มาจากสมาชิกของวิทยาลัยที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกของวิทยาลัย และกรรมการ จำนวน 14 คน มาจากสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐ จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการบริหารสภาวิทยาลัยครูแห่งอนตารีโอ มีสัดส่วนกรรมการจากสมาชิกของวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูมากกว่ากรรมการจากสัดส่วนอื่น ซึ่งเหมือนกับสภาครูแห่งสกอตแลนด์ และสภาครูแห่งอังกฤษ เนื่องจากสภาวิทยาลัยครูแห่งอนตารีโอ มีเจตนารมณ์ต้องการให้สภาแห่งนี้ เป็นสภาของผู้ประกอบวิชาชีพครูอย่างแท้จริง

4) ในการพิจารณาการขึ้นทะเบียนให้กับผู้ขอขึ้นทะเบียน นายทะเบียนจะเป็นผู้พิจารณา หากปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียน นายทะเบียนจะเป็นผู้แจ้งให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบ หากผู้รับคำสั่งไม่พอใจสามารถอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนนั้น ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน และหากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน พิจารณาแล้วปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนอีก ผู้นั้นสามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อศาล จะเห็นได้ว่า กรณีนี้ไม่ต้องอุทธรณ์ต่อสภาวิทยาลัยครูแห่งอนตารีโอพิจารณาซ้ำซ้อนสามารถอุทธรณ์ให้ต่อศาลโดยตรง จึงเห็นได้ว่า นายทะเบียน และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การขึ้นทะเบียน จะเป็นผู้กลั่นกรองบุคคลในการขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู

5) ในการพิจารณาคำเนินทางวินัยกับผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู ภายหลังมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมประพฤติผิดทางวิชาชีพ สภาวิทยาลัยครูแห่งอนตารีโอ จะเป็นผู้แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และหากมีมูลเป็นการประพฤติผิดทางวิชาชีพ สภาวิทยาลัยครูแห่งอนตารีโอ จะเป็นผู้แต่งตั้ง คณะกรรมการวินัย เพื่อลงโทษทางวินัยกับบุคคลนั้น โดยคณะกรรมการวินัย จะเป็นผู้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัย หากผู้รับคำสั่งลงโทษทางวินัยไม่พอใจสามารถอุทธรณ์ต่อศาลได้โดยตรง จะเห็นได้ว่า กรณีผู้รับคำสั่งทางวินัย หากไม่พอใจให้อุทธรณ์ต่อศาลโดยตรงไม่ต้องมาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยต่อคณะกรรมการสภาวิทยาลัยครูแห่งอนตารีโอ กรณีจึงเป็นการลดขั้นตอนในการพิจารณาอุทธรณ์ ส่งผลให้การพิจารณามีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ จากการศึกษากฎหมายสภาวิชาชีพอื่นในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ดังต่อไปนี้

1) พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 สรุปความได้ ดังนี้

สภาวิศวกร มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือ วุฒิบัตรในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ออกข้อบังคับสภาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ตามภารกิจของสภาวิศวกร

โครงสร้างของคณะกรรมการสภาวิศวกร ประกอบด้วย

(1) กรรมการซึ่งสมาชิกสามัญเลือกตั้งขึ้นจากสมาชิกสามัญ และมีได้ดำรงตำแหน่ง คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา จำนวน 10 คน

(2) กรรมการซึ่งสมาชิกสามัญเลือกตั้งขึ้นจากสมาชิกสามัญ และดำรงตำแหน่ง คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา จำนวน 5 คน

(3) กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากสมาชิกสามัญ โดยการเสนอชื่อของรัฐมนตรี จำนวน 5 คน

คณะกรรมการสภาวิศวกร มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น บริหารและดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อบังคับของสภาวิศวกร สอดส่องดูแลและดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ วินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์ซึ่งผู้ได้รับใบอนุญาตอุทธรณ์คำวินิจฉัยของ คณะกรรมการจรรยาบรรณ เป็นต้น

การควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

กฎหมายว่าด้วยวิศวกร ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการจรรยาบรรณตามจำนวนที่คณะกรรมการสภาวิศวกร กำหนด แต่ไม่น้อยกว่า 3 คน

คณะกรรมการสภาวิศวกรแต่งตั้งกรรมการจรรยาบรรณ ตามมติของที่ประชุมใหญ่ สภาวิศวกรจากสมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

(2) ไม่เคยถูกลงโทษฐานประพฤติผิดจรรยาบรรณ

คณะกรรมการจรรยาบรรณ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีการกล่าวหาว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรม คณะกรรมการจรรยาบรรณ จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการจรรยาบรรณได้

คณะกรรมการจรรยาบรรณ มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ยกข้อกล่าวหา ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกิน 5 ปี หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณ วินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกิน 5 ปี หรือเพิกถอนใบอนุญาต อาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยชี้ขาดต่อคณะกรรมการสภาวิศวกร ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย

2) พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 สรุปความได้ ดังนี้

สภาสถาปนิก มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต ออกข้อบังคับสภาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามภารกิจของสภาสถาปนิก และดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาสถาปนิก

โครงสร้างของคณะกรรมการสภาสถาปนิก ประกอบด้วย

(1) กรรมการซึ่งสมาชิกสามัญเลือกตั้งขึ้นจากสมาชิกสามัญ และมีได้ดำรงตำแหน่งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา จำนวน 10 คน

(2) กรรมการซึ่งสมาชิกสามัญเลือกตั้งขึ้นจากสมาชิกสามัญ และดำรงตำแหน่งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา จำนวน 5 คน

(3) กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากสมาชิกสามัญ โดยการเสนอชื่อของรัฐมนตรี จำนวน 5 คน

คณะกรรมการสภาสถาปนิก มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น บริหารและดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อบังคับของสภาสถาปนิก สอดส่องดูแลและดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ วินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์ซึ่งผู้ได้รับใบอนุญาตอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการจรรยาบรรณ เป็นต้น

การควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม

กฎหมายว่าด้วยสถาปนิก ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการจรรยาบรรณตามจำนวนที่คณะกรรมการสภาสถาปนิกกำหนด แต่ไม่น้อยกว่า 3 คน

คณะกรรมการสภาสถาปนิกแต่งตั้งกรรมการจรรยาบรรณ ตามมติของที่ประชุมใหญ่สภาสถาปนิกจากสมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี
- (2) ไม่เคยถูกลงโทษฐานประพฤติผิดจรรยาบรรณ

คณะกรรมการจรรยาบรรณ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีการกล่าวหาว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม

คณะกรรมการจรรยาบรรณ มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ยกข้อกล่าวหา ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกิน 5 ปี เพิกถอนใบอนุญาต

ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณ วินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อัน ได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกิน 5 ปี หรือ เพิกถอนใบอนุญาต อาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยชี้ขาดต่อคณะกรรมการสภาสถาปนิก ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกฎหมายในต่างประเทศกับกฎหมายในประเทศไทย พบว่า ในต่างประเทศมีกฎหมายสภาครู โดยมีคณะกรรมการสภาครู เป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนงาน ตามภารกิจที่กฎหมายกำหนด ซึ่งใน โครงสร้างของคณะกรรมการสภาครู ได้กำหนดให้มีสัดส่วน กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครูเป็นกรรมการในคณะกรรมการสภาครู โดยกรรมการจากผู้ประกอบ วิชาชีพครูนั้น ได้มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกของสภาครูที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ครูทั้งสิ้น ซึ่งเป็นการเลือกตัวแทนครูให้เป็นตัวแทนของตนให้เข้ามาเป็นกรรมการในสภาครู เพื่อให้ ตัวแทนครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสภาครูให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ ของสภาครู นอกจากนี้ ในกฎหมายสภาครูในต่างประเทศจะกำหนดให้มี คณะกรรมการสภาครู เพียงคณะเดียวที่ให้เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการขับเคลื่อนงานตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ ตามภารกิจที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรนำแนวคิด หลักการ และทฤษฎีทาง กฎหมายในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสกอตแลนด์ ประเทศอังกฤษ ประเทศแคนาดา รัฐออนตารีโอ มาปรับใช้ในประเทศไทย เนื่องจากในต่างประเทศ อาทิเช่น ประเทศสกอตแลนด์ มีการกำหนด กฎหมายสภาครูแห่งสกอตแลนด์มาบังคับใช้ ซึ่งสภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีคณะกรรมการสภาครู แห่งสกอตแลนด์ เป็นคณะกรรมการบริหารสภา เพียงคณะเดียวที่ เป็นผู้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีจำนวน 37 คน ซึ่งในจำนวนดังกล่าวมีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครูที่เลือกตั้งมาจากสมาชิกของสภาครู มีจำนวนถึง 19 คน ซึ่งเหตุที่กำหนดให้มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครูจำนวนดังกล่าว เนื่องจาก สภาครูแห่งสกอตแลนด์ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการรวมกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพครูให้ดูแลควบคุม กันเอง กล่าวคือ มีเจตนารมณ์ต้องการให้ครูมีอำนาจในการควบคุมกิจการกันเอง ในส่วนการ

ขึ้นทะเบียนให้กับผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเป็นผู้พิจารณาก่อนกรองว่าจะรับขึ้นทะเบียน หรือจะไม่รับขึ้นทะเบียน หากมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียน และผู้รับคำสั่งไม่พอใจให้อุทธรณ์ต่อศาลโดยตรง ส่วนการดำเนินการทางวินัยกับผู้ขึ้นทะเบียนแล้ว สภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และคณะกรรมการวินัย ให้เป็นผู้พิจารณาดำเนินการโดยมีการกำหนดว่าผู้ที่เป็นการกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว จะเป็นการกรรมการวินัยซ้ำซ้อนอีกไม่ได้ ทั้งนี้ เสมือนเป็นมาตรการตามหลักความเป็นกลาง ในการนี้ หากผู้รับคำสั่งของคณะกรรมการวินัย ไม่พอใจให้อุทธรณ์ต่อศาลโดยตรง ไม่ต้องมายื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ จะเห็นได้ว่าเป็นการลดขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์ สำหรับประเทศอังกฤษ มีการกำหนดกฎหมายสภาครูแห่งอังกฤษมาบังคับใช้ ซึ่งสภาครูแห่งอังกฤษ มีคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษเป็นคณะกรรมการบริหารสภาเพียงคณะเดียวที่ เป็นผู้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ มีจำนวน 64 คน ในจำนวนดังกล่าวมีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพครูที่เลือกตั้งมาจากสมาชิกของสภาครู มีจำนวนถึง 25 คน ซึ่งมากกว่ากรรมการจากสัดส่วนอื่น ในส่วนการขึ้นทะเบียนให้กับผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ จะเป็นผู้พิจารณาก่อนกรองว่าจะรับขึ้นทะเบียน หรือจะไม่รับขึ้นทะเบียน หากมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียน และผู้รับคำสั่งไม่พอใจให้อุทธรณ์ต่อศาลโดยตรง ส่วนการดำเนินการทางวินัยกับผู้ขึ้นทะเบียนแล้ว คณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ จะเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่งลงโทษทางวินัย หากผู้รับคำสั่งคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ ไม่พอใจให้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษวินัยของคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษต่อศาลโดยตรง กรณีจึงเป็นการลดขั้นตอนการพิจารณาไม่เป็นการสร้างขั้นตอนการพิจารณาโดยไม่จำเป็น จากที่กล่าวมาข้างต้น ประเทศไทย จึงควรนำแนวคิดหลักการ และทฤษฎีทางกฎหมายในต่างประเทศมาปรับใช้กับประเทศไทยเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพในประเทศไทยให้ตรงตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเรียกว่า “คุรุสภา” ให้เป็นสภาวิชาชีพครูอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกฎหมายสภาวิชาชีพอื่นในประเทศไทยกับกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า สภาวิศวกร มีพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 โดยมีคณะกรรมการสภาวิศวกร เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่บริหารและดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งโครงสร้างของคณะกรรมการสภาวิศวกร ได้กำหนดมีผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเป็นกรรมการสภาวิศวกร โดยการพิจารณาวินิจฉัย

การออกใบอนุญาตการต่ออายุใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาตเป็นอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการสภาวิศวกร โดยตรง ส่วนการพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ วิศวกรรม ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณให้เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัย และเป็นผู้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดกรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพวิศวกรรม สำหรับสภาสถาปนิก มีพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ได้มีการกำหนด เป็นไปแนวทางเดียวกับสภาวิศวกร กล่าวคือ กำหนดให้มีคณะกรรมการสภาสถาปนิก เป็นผู้ มีอำนาจหน้าที่บริหารและดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งโครงสร้างของ คณะกรรมการสภาสถาปนิก ได้กำหนดมีผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมเป็นกรรมการสภา สถาปนิก โดยการพิจารณาวินิจฉัยการออกใบอนุญาตการต่ออายุใบอนุญาต การออกใบแทน ใบอนุญาตเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาสถาปนิกโดยตรง ส่วนการพิจารณาการประพฤติ ผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณให้เป็นผู้มี อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและเป็นผู้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดกรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ได้รับ ใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม และจากการศึกษาโครงสร้างของ คณะกรรมการจรรยาบรรณทั้งสองสภาวิชาชีพข้างต้น พบว่า ไม่มีความซ้ำซ้อนกับโครงสร้างของ คณะกรรมการสภาวิศวกร หรือคณะกรรมการสภาสถาปนิกแต่อย่างใด ฉะนั้น กฎหมายว่าด้วย สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงควรนำแนวคิด หลักการ และทฤษฎีทางกฎหมายมาใช้ เพื่อจะได้ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น หากประเทศไทยได้มียกร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ขึ้นมาใหม่ โดยกำหนด โครงสร้าง วิธีการ ได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการคุรุสภา และต้องกำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภามีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบ วิชาชีพทางการศึกษา โดยนำหลักการในต่างประเทศมาปรับใช้ก็จะส่งผลดีต่อสภาครูและบุคลากร ทางการศึกษา ที่เรียกว่า “คุรุสภา” ของประเทศไทยที่มีกรรมการคุรุสภาจากผู้ประกอบวิชาชีพ ทางการศึกษาที่มีความเข้าใจในบริบทของวิชาชีพทางการศึกษาเป็นอย่างดีให้มาพิจารณากลับกรอง วิเคราะห์สภาพปัญหา รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาในมุมมองของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เพราะผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาย่อมมีความเข้าใจในบริบทของวิชาชีพตนเองได้ดีกว่า บุคคลอื่นที่ไม่ได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ในส่วนการพิจารณาวินิจฉัยการออก ใบอนุญาต ต่ออายุใบอนุญาต หรือการออกใบแทนใบอนุญาต สมควรกำหนดให้คณะกรรมการ คุรุสภาเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย และให้เป็นผู้ออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต และผู้ได้รับคำสั่งคณะกรรมการคุรุสภาดังกล่าว หากไม่พอใจให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองโดยตรง ซึ่งจะส่งผลดีเนื่องจากการลดขั้นตอน

การพิจารณาทางปกครองจากเดิมที่ต้องให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองนั้นก่อนที่คณะกรรมการคຸຣສກາจะเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ประกอบกับโครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣສກາ และโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพในปัจจุบันมีความซ้ำซ้อนกันซึ่งขัดต่อหลักความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครอง และถือว่าเป็นสภาพบังคับที่ร้ายแรง เพราะผู้ออกคำสั่งทางปกครองกับผู้พิจารณาอุทธรณ์เป็นคน ๆ เดียวกัน ย่อมส่งผลให้การพิจารณาทางปกครองขาดความเป็นกลาง รวมถึงสมควรกำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ โดยนำหลักการของกฎหมายว่าด้วยวิศวกร และกฎหมายว่าด้วยสถาปนิกมาปรับใช้ โดยหากเป็นเรื่องผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดก่อนที่จะกำหนดสิทธิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตที่ได้รับคำสั่งหากไม่พอใจให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคຸຣສກາ ทั้งนี้ โครงสร้างของคณะกรรมการจรรยาบรรณ ต้องไม่มีความซ้ำซ้อนกับโครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣສກາ เป็นไปตามหลักการของกฎหมายว่าด้วยวิศวกร และกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้ได้รับใบอนุญาตที่อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองว่าจะได้รับการพิจารณาทางปกครองที่เป็นธรรมและเป็นไปตามหลักความเป็นกลางจากผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

อนึ่ง ผู้เขียนเห็นควรให้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการคຸຣສກາ คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 และให้มีการร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ขึ้นมาใหม่ ดังนี้²⁹

4.4.1 สมควรมีการกำหนดให้คณะกรรมการคຸຣສກາ เป็นคณะกรรมการบริหารสภาเพียงคณะเดียว กำหนดให้โครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣສກາ มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคຸຣສກາ กำหนดให้คณะกรรมการคຸຣສກາ มีอำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคຸຣສກາ

²⁹ ผู้เขียนได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตรากฎหมายตามข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก

4.4.2 สมควรกำหนดให้คณะกรรมการคຸຣຸສາ เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยในการออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต หรือการออกใบแทนใบอนุญาต และหากคณะกรรมการคຸຣຸສາ พิจารณาเห็นว่า ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต ให้คณะกรรมการคຸຣຸສາเป็นผู้พิจารณา วินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทน ใบอนุญาต และหากผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่พอใจให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ซึ่งเป็น การลดขั้นตอนการพิจารณาทางปกครองของคຸຣຸສາ และเปรียบเสมือนให้คณะกรรมการคຸຣຸສາ เป็นผู้กลั่นกรองบุคคลก่อนเข้าสู่วิชาชีพด้วยตนเอง

4.4.3 สมควรยกเลิกคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เพราะคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ในปัจจุบันมีความซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการคຸຣຸສາ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ ซึ่งโครงสร้างของคณะกรรมการจรรยาบรรณต้องไม่ซ้ำซ้อนกับโครงสร้างของคณะกรรมการ คຸຣຸສາ โดยให้คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีการกล่าวหา หรือกล่าวโทษผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด การประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพกับผู้ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น

4.4.4 สมควรกำหนดให้คณะกรรมการจรรยาบรรณ เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่ง ทางปกครองเป็นคำวินิจฉัยกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพและ หากผู้รับคำวินิจฉัยคณะกรรมการจรรยาบรรณไม่พอใจให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคຸຣຸສາ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยก่อน หากผู้รับคำสั่งคณะกรรมการคຸຣຸສາไม่พอใจให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีการจัดตั้งสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า “คุรุสภา” ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้คุรุสภา มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาต กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาวิชาชีพ รวมถึงการประสาน ส่งเสริมการศึกษา และการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ และได้กำหนดให้คุรุสภา มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ อาทิเช่น การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ การควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ การออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพ การพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต และประการสำคัญ คือ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา กล่าวคือ กำหนดให้มี “คณะกรรมการคุรุสภา” ซึ่งปัจจุบันได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา ให้มีจำนวน 12 คน ในจำนวนนี้ได้มาจากกรรมการโดยตำแหน่งทั้งหมด ทำให้ไม่มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา ซึ่งคณะกรรมการคุรุสภา มีอำนาจหน้าที่ ในการบริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาข้างต้นแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์ให้กับผู้ที่ยื่นอุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือ การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต รวมถึงคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือนภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มี “คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ” ซึ่งปัจจุบันได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไขของค้ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐาน วิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ให้มีจำนวน 17 คน ในจำนวนนี้มีกรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 4 คน มีความซ้ำซ้อนกับกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการคุรุสภา โดยคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น การพิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การพักใช้ใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาต การกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และการปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ กล่าวคือ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ คำสั่งไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอออกใบแทนใบอนุญาต รวมถึงการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ การพักใช้ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาต กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งเมื่อพิจารณากฎหมายตามที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ยังเกิดปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ในประเด็นต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนจะขอสรุปปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 3 ประเด็นปัญหา ได้แก่ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขาดความเป็นกลางของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ และปัญหากฎหมายเกี่ยวกับผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ได้กำหนดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา

ในปัจจุบันหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา มีจำนวน 12 คน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2 คน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการ ก.ค.ศ. เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐาน

การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ และให้เลขาธิการคุรุสภาเป็นกรรมการ และเลขานุการ ซึ่งเดิมตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา มีจำนวน 39 คน ประกอบไปด้วยประธานกรรมการ กรรมการ โดยตำแหน่ง จำนวน 8 คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน กรรมการจากผู้ดำรง ตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา จำนวน 4 คน และกรรมการ จากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 19 คน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่ง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ได้กำหนดให้มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพ ทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา มีแต่เฉพาะกรรมการ โดยตำแหน่งทั้งหมด ซึ่งเมื่อพิจารณา อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น บริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา การพิจารณาวินิจฉัยขอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของ วิชาชีพ อัน ได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ การพักใช้ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาต รวมถึง การควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา การกำหนดนโยบายการบริหารงาน และ ให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และปฏิบัติการอื่นใดตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา กล่าวคือ การพิจารณา วินิจฉัยขอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็นคำสั่งไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุ ใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภาตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาโดยตรง แต่โครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภา ในปัจจุบันตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติไม่ได้กำหนดให้มีสัดส่วนกรรมการ จากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ย่อมทำให้ในการประชุมของคณะกรรมการคุรุสภา เพื่อพิจารณา ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด จะไม่มีความคิดเห็นที่ผ่านการพิจารณากลับกรอง รวมถึงไม่มี ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะใด ๆ ส่งผลกระทบให้มติคณะกรรมการคุรุสภาดังกล่าวขาดการร่วม พิจารณาในมุมมองของกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ทั้งที่ การใช้อำนาจหน้าที่ และการมีมติของคณะกรรมการคุรุสภานั้นมีความสำคัญและมีผลกระทบต่อผู้ประกอบวิชาชีพ ทางการศึกษาโดยตรง

5.1.2 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขาดความเป็นกลางของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

ปัจจุบัน โครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กำหนดให้มีจำนวน 17 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้แต่งตั้ง กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 5 คน ในส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จำนวน 2 คน และกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 4 คน มีวิธีการได้มาโดยคณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้แต่งตั้ง และเลขาธิการคุรุสภาเป็นกรรมการและเลขานุการ ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น การพิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การพักใช้ใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาต รวมถึงการปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ กล่าวคือ การพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต และการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองเป็นคำวินิจฉัยคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ อันได้แก่ ตักเตือนภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต กับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 5 คน ในคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีความซ้ำซ้อนกับกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จำนวน 4 คน กล่าวคือ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ให้เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่ ไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต และให้เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองกรณีผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ อันได้แก่ ตักเตือนภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หากไม่พอใจให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการคุรุสภา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ รวมถึงการใช้อำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ย่อมมีผลกระทบโดยตรงกับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุ ใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต การที่คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพออกคำสั่ง ทางปกครองไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต รวมถึง การมีคำวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันได้แก่ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ การพักใช้ใบอนุญาต หรือ การเพิกถอนใบอนุญาตกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ เนื่องจาก ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้ได้รับคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ มาตรฐานวิชาชีพ หากไม่พอใจให้อุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพต่อคณะกรรมการ คຸຣຸສກາ ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ฉะนั้น การที่คณะกรรมการคຸຣຸສກາจะเป็นผู้พิจารณา อุทธรณ์ถือว่าเป็นสภาพบังคับที่ร้ายแรง เนื่องจากผู้ออกคำสั่งทางปกครองกับผู้พิจารณาคຸຣຸສກາ มีความซ้ำซ้อนกันทำให้ขาดความเป็นกลาง เพราะเป็นการพิจารณาคຸຣຸສກາคำสั่งทางปกครอง ที่ตนเองเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง

5.1.3 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงาน มาตรฐานวิชาชีพของคຸຣຸສກາ

คณะกรรมการคຸຣຸສກາ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพ ของคຸຣຸສກາ และในคำสั่งได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น พิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และการพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทาง การศึกษา แต่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้เป็น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบกับตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ได้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองไม่ออก ใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต อาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อคณะกรรมการคຸຣຸສກາ กรณีจึงเป็นอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาตที่ได้รับคำสั่ง หากไม่ พพอใจให้อุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพต่อคณะกรรมการคຸຣຸສກາ การที่คณะกรรมการ ดังกล่าวได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองแทนคณะกรรมการ มาตรฐานวิชาชีพ และได้แจ้งสิทธิในคำสั่งให้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคຸຣຸສກາ ย่อมเป็นการ กระทบสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการคຸຣຸສກາ และกระทบสิทธิในการที่ผู้อุทธรณ์ จะนำเรื่องยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง เพราะการออกคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการดังกล่าว ไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ในการพิจารณาทางปกครองและเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่โดยเฉพาะในการพิจารณาวินิจฉัยและ ออกคำสั่งทางปกครองไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต การที่คณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภาได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณา ทางปกครอง และออกคำสั่งทางปกครองแทนคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ย่อมไม่ชอบด้วย กฎหมาย เนื่องจากไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้แต่อย่างใด เพราะการออกคำสั่งทาง ปกครองต้องมาจากคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพไม่ใช่เป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่มาจาก คณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการดำเนินงาน มาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภาไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ จึงไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองแทนคณะกรรมการ มาตรฐานวิชาชีพได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยทาง ปกครองและให้เป็นผู้ออกคำสั่งทางปกครอง การที่คณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐานวิชาชีพ ของคุรุสภา ได้พิจารณาวินิจฉัยทางปกครองและออกคำสั่งทางปกครองย่อมเป็นการกระทบต่อสิทธิ ของคู่กรณีที่ได้รับคำสั่งโดยตรง รวมถึงการแจ้งสิทธิในคำสั่งให้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคุรุสภา ย่อมกระทบสิทธิของคู่กรณีในการใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการคุรุสภา และย่อมกระทบ สิทธิระยะยาวในการที่คู่กรณีจะนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครอง เพราะกฎหมายได้กำหนดให้เป็น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพโดยเฉพาะ คณะกรรมการดำเนินงานมาตรฐาน วิชาชีพของคุรุสภาไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคุรุสภา และ คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ผู้เขียนขอเสนอข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ผู้เขียน เห็นควรให้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทาง การศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 16 เมษายน พุทธศักราช 2558 คำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2560 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ

แห่งชาติ ที่ 7/2558 สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2560 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2561 เรื่อง การแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561 และให้มีการยกร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ขึ้นมาใหม่ เพื่อนำไปบังคับใช้แทน โดยในเนื้อหาของกฎหมายจะต้องมีการกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา กำหนดสัดส่วนให้มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคุรุสภา ยกเลิกการมีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณแทน และต้องกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจรรยาบรรณ ซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณต้องไม่ซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการคุรุสภา โดยให้คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีการกล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพกับผู้ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาให้มีแต่กรรมการโดยตำแหน่งเท่านั้น ไม่ได้กำหนดให้มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบกับโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพในปัจจุบันมีความซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการคุรุสภา ส่งผลให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เพราะกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและให้เป็นผู้ออกคำสั่งทางปกครอง และกำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ จึงเป็นการพิจารณาทางปกครองที่ถือว่าเป็นสภาพบังคับที่ร้ายแรง เพราะผู้ออกคำสั่งทางปกครองกับผู้พิจารณาอุทธรณ์เป็นคน ๆ เดียวกัน จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายที่เกิดขึ้นในประเทศไทย อันส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถทำให้คณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ดำเนินการได้ตรงตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เขียนเห็นสมควรให้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 รวมถึงคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และให้มีการยกร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ขึ้นมาใหม่ ดังนี้¹

¹ ผู้เขียนได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตรากฎหมายตามข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดในภาคผนวก

5.2.1 สมควรมีการกำหนดให้คณะกรรมการคຸຣຸສກາ เป็นคณะกรรมการบริหารสภาเพียงคณะเดียว กำหนดให้โครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣຸສກາ มีสัดส่วนกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคຸຣຸສກາ กำหนดให้คณะกรรมการคຸຣຸສກາ มีอำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคຸຣຸສກາ

5.2.2 สมควรกำหนดให้คณะกรรมการคຸຣຸສກາเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยในการออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต หรือการออกใบแทนใบอนุญาต และหากคณะกรรมการคຸຣຸສກາ พิจารณาเห็นว่าไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กับผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต ให้คณะกรรมการคຸຣຸສກາเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต และหากผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่พอใจให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ซึ่งเป็นการลดขั้นตอนการพิจารณาทางปกครองของคຸຣຸສກາ และเปรียบเสมือนให้คณะกรรมการคຸຣຸສກາเป็นผู้กลั่นกรองบุคคลก่อนเข้าสู่วิชาชีพด้วยตนเอง

5.2.3 สมควรยกเลิกคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เพราะคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพในปัจจุบันมีความซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการคຸຣຸສກາ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณซึ่งโครงสร้างของคณะกรรมการจรรยาบรรณต้องไม่ซ้ำซ้อนกับโครงสร้างของคณะกรรมการคຸຣຸສກາ โดยให้คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีการกล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพกับผู้ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น

5.2.4 สมควรกำหนดให้คณะกรรมการจรรยาบรรณ เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครอง เป็นคำวินิจฉัยกับผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพและหากผู้รับคำวินิจฉัยคณะกรรมการจรรยาบรรณไม่พอใจให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคຸຣຸສກາเพื่อพิจารณาวินิจฉัยก่อน หากผู้รับคำสั่งคณะกรรมการคຸຣຸສກาไม่พอใจให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ต่อไป

ทั้งนี้ หากประเทศไทยมีการยกเลิกพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และให้มีการร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ขึ้นมาใหม่ เพื่อนำไปบังคับใช้แทน โดยในเนื้อหาของกฎหมายจะต้องมีการกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคຸຣຸສກາ กำหนดสัดส่วนให้มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นกรรมการคຸຣຸສກາ ยกเลิกการมีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณแทน และต้องกำหนดโครงสร้าง วิธีการได้มา อำนาจหน้าที่ และการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจรรยาบรรณ

ซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณต้องไม่ซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการคุรุสภา โดยให้คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีการกล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพกับผู้ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น เพื่อหลักประกันการพิจารณาดังกล่าวว่าเป็นไปตามหลักความเป็นกลาง รวมถึงมีการนำหลักการในต่างประเทศและหลักการของกฎหมายสภาวิชาชีพอื่นในประเทศไทย อันได้แก่ กฎหมายว่าด้วยวิศวกร กฎหมายว่าด้วยสถาปนิก มาปรับใช้ ซึ่งจะส่งผลให้สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือที่เรียกว่า “คุรุสภา” เป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและประชาชน หากมีปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา คณะกรรมการคุรุสภาจะเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษาที่เกิดขึ้นได้ตรงตามสภาพปัญหาได้อย่างแท้จริง

อนึ่ง สาเหตุที่ผู้เขียนเห็นสมควรให้มีการร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ขึ้นใหม่ มาบังคับใช้แทนพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 รวมถึงคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากมีความเห็นว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพในปัจจุบัน มีปัญหา อาทิเช่น การออกคำสั่งทางปกครองกรณีไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งทางปกครองก่อน หากผู้รับคำสั่งไม่พอใจให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคุรุสภา และหากผู้อุทธรณ์เห็นว่า คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการคุรุสภาไม่เป็นธรรมสำหรับผู้อุทธรณ์ให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกรณีดังกล่าวเป็นการสร้างขึ้นตอนในการพิจารณาทางปกครองโดยไม่จำเป็น ซึ่งในกรณีนี้ คณะกรรมการสภาครูในต่างประเทศ อันได้แก่ คณะกรรมการสภาครูแห่งสกอตแลนด์ และคณะกรรมการสภาครูแห่งอังกฤษ จะเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่ง หากผู้รับคำสั่งไม่พอใจสามารถอุทธรณ์ต่อศาลโดยตรง และในส่วนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการคุรุสภาให้มีแต่เฉพาะกรรมการโดยตำแหน่งเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ทั้งที่การพิจารณาวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ของคณะกรรมการคุรุสภาเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษาทั้งสิ้น รวมถึงการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพในปัจจุบันมีความซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการคุรุสภา ส่งผลให้การพิจารณาทางปกครองขาดความเป็นกลาง ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่าง

มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องขอร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
ขึ้นมาใหม่ เพื่อนำไปใช้บังคับ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กมลชัย รัตนสกาวงศ์. สาระสำคัญและหลักกฎหมาย พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539.
- กมลชัย รัตนสกาวงศ์. หลักกฎหมายปกครองเยอรมัน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- กมลชัย รัตนสกาวงศ์. “การดำเนินความคิดในการวินิจฉัยคำสั่งทางปกครอง.” วารสารกฎหมายคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่ 23. ฉบับ 3. เมษายน 2548.
- กมลชัย รัตนสกาวงศ์. “ความพยายามในการนำแนวคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองของต่างประเทศมาใช้บังคับในประเทศไทยในภาพรวม.” กฎหมายปกครอง. ปีที่ 17. ฉบับ 3. ธันวาคม 2541.
- คณันท์ ชัยชนะ. “ความไม่ชอบด้วยกฎหมายและความเป็นโมฆะของคำสั่งทางปกครองในระบบเยอรมัน.” เอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง กรรมการขนส่งทางบกหรือการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการขนส่งโดยรถขนาดเล็กที่สิ้นอายุแล้ว. ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2548.
- จักรพรรดิ วัฒนา. “วิชาชีพทางการศึกษา.” สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค., 2550.
- จักรพรรดิ วัฒนา. “องค์กรครู.” สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค., 2550.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559.
- ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนาสันต์. กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จักรวรรดิพิมพ์, 2540.
- ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนาสันต์. “คณะกรรมการ: การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ.” วารสารกฎหมายปกครอง. 2526.
- ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนาสันต์. “องค์กรแบบคณะกรรมการ.” วารสารกฎหมายปกครอง. เมษายน 2526.

- ณัฐ รัฐอมฤต. “แพทยสภา: ศึกษาในแง่กฎหมายเกี่ยวกับการจัดองค์กรและการควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ทรงศักดิ์ ไพศาล. “การควบคุมการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.
- ธรรมนิษฐ์ สุมันต์กุล. “แบบกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการ.” สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. http://web.krisdika.go.th/activity_Detail.jsp?actType=I&actCode=38&head=4&item=n5., 22 มีนาคม 2561.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. กฎหมายปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, เมษายน 2553.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. หลักพื้นฐานกฎหมายปกครองฝรั่งเศส. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2547.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคดีปกครองเยอรมัน. โครงการตำราและวารสารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ, 2547.
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. 2542, เรื่องเสร็จที่ 379/2548.
- บัญญัติ สุชีวะ. “จริยธรรมของนักกฎหมาย.” เอกสารในการสัมมนาเรื่องจริยธรรมของนักกฎหมาย. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, วันที่ 19 - 20 ธันวาคม 2528.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโน. “ภาพรวมความรับผิดชอบในวิชาชีพของสถาปนิกและวิศวกรในกฎหมายฝรั่งเศสและไทย.” เอกสารในการสัมมนา เรื่อง สถาปนิก วิศวกรและความรับผิดชอบทางกฎหมาย. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 8 พฤศจิกายน 2528.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. หลักวิชาชีพนักกฎหมายในภาคพื้นยุโรป. ในรวมคำบรรยายหลักวิชาชีพนักกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. “การใช้ระบบคณะกรรมการในการบริหาร.” วารสารมหาดไทย. เมษายน – พฤษภาคม 2522.
- ประสาท พงษ์สุวรรณ. “เหตุที่ใช้อ้างในการเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.” นิติศาสตร์. ปีที่ 32. ฉบับที่ 2. มิถุนายน 2545.
- ปัญญา จันสกุล. “ผลของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่มีเหตุบกพร่องในอำนาจ: ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเยอรมัน ฝรั่งเศส และไทย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2550.

- พรทิพย์ ชีรภานนท์. “กลยุทธ์การบริหารองค์กรวิชาชีพครูตามแนวคิดการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพและคุณภาพครู.” วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- ภัสววรรณ อุซุงศ์อมร. “ความเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาทางปกครอง.” วารสาร การเมือง การบริหาร และกฎหมาย. ปีที่ 8. ฉบับที่ 1. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูริชญา วัฒนรุ่ง. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายมหาชน. คณะนิติศาสตร์: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ม.ป.ป.
- โกคิน พลกุล. “คดีปกครองในฝรั่งเศส.” อัยการ. ปีที่ 7. ฉบับที่ 82. ตุลาคม 2527.
- โกคิน พลกุล. “คดีปกครองในฝรั่งเศส.” อัยการ. ปีที่ 10. ฉบับที่ 111. มีนาคม 2530.
- มานิตย์ จุมปา. ถาม – ตอบ กฎหมายปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555.
- เมธี ปิณฑนานนท์. “จรรยาบรรณของวิชาชีพ.” สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2550.
- เมธี ปิณฑนานนท์. “มาตรฐานวิชาชีพ.” สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2550.
- เมธี ปิณฑนานนท์. “วิชาชีพชั้นสูง.” สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2550.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด, 2556.
- วรพจน์ วิสชุดพิชญ์. การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2559.
- วรพจน์ วิสชุดพิชญ์. เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจทำการพิจารณาทางปกครอง. ใน พนม เอี่ยมประยูร. บรรณาธิการ. รวมบทความทางวิชาการ กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง, 2541.
- วรพจน์ วิสชุดพิชญ์. หลักการว่าด้วยการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย. คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายปกครอง, 2545.

- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายปกครองหลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครอง และการกระทำทางปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2549.
- วรรณรี สิงห์โต. “ข้อสังเกตเกี่ยวกับหลักความเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง: วิเคราะห์ เปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายเยอรมัน.” สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. http://race.nstru.ac.th/nstru_portal/personnel_section/resources/file_download/1494302900.pdf, 30 ตุลาคม 2561.
- วิชาญ สาคุณ. “ครูสภา: ศึกษาในแง่กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์การวิชาชีพครูและการควบคุม การประกอบวิชาชีพครู.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย, 2549.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. “คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย.” วารสารวิชาการศาลปกครอง. ปีที่ 6. ฉบับที่ 1. มกราคม – เมษายน 2549.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. “ผลบังคับผูกพันของคำสั่งทางปกครอง.” อาจารย์ยงยุทธ ธรรมบดินทร์รวมบทความทางวิชาการ เนื่องในโอกาสครบรอบ 72 ปี ศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทนธรรม, 2545.
- วรพจน์ วิสสุตพิชญ์. “บทความเรื่อง เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจทำการพิจารณาทางปกครอง.” นำเสนอ ที่ประชุมวิชาการเรื่อง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539.
- ศูนย์ศึกษาคดีปกครอง สำนักวิจัยและวิชาการ. “หลักความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครอง.” สำนักงานศาลปกครอง. http://www.admincourt.go.th/admincourt/upload/webcms/Oldnews/00_web/00_file/fil ecenter050856.pdf, 29 ตุลาคม 2561.
- ศุภชัย สิงห์ววงษ์. “แนวคิดเกี่ยวกับความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองในระบบ กฎหมายฝรั่งเศส.” เอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง เรื่อง กรมการขนส่งทางบกหรือการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการ ขนส่งโดยรถขนาดเล็กที่สิ้นอายุแล้ว, 2548.
- ศุภชัย สิงห์ววงษ์. “ปัญหาความเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีส่วนร่วมพิจารณาทางปกครอง ในหลายขั้นตอน.” สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. http://race.nstru.ac.th/nstru_personnel_section/resources/file_download/1494301470.pdf, 30 ตุลาคม 2561.

ศุภชัย สิงห์วรวงษ์. “อำนาจรักษาการโดยปริยายของเจ้าหน้าที่ที่พ้นจากตำแหน่ง.” เอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง ข้อหาหรือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้อำนาจการองค์การสวนยางภายหลังจากที่พ้นวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว, 2548.

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หลักกฎหมายปกครองฝรั่งเศส (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลปกครอง, 2545.

สรญา โสภางรีณวงศ์. “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับวิธีการออกคำสั่งทางปกครองของฝ่ายปกครอง.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2554.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. “งานวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู.” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542.

“สรุปผลการไปศึกษาดูงานองค์การวิชาชีพครูที่สหรัฐอเมริกาและแคนาดาของคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ.”

www.moe.go.th/charuaypon/works/word_charuaypon_121.doc., 3 เมษายน 2561.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. องค์ประกอบของสภาครูแห่งอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ที.พี.พรินท์ จำกัด, มีนาคม 2543.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. คุรุสภา มุ่งยกระดับคุณภาพครูสู่คุณภาพการศึกษาไทย 2 มีนาคม 2560 72 ปี สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออนป้า จำกัด, 2560.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. รายงานประจำปี 2556 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เจเค พรินท์ แอนด์ แอ็ดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด, 2558.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. รายงานประจำปี 2557 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2558.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. รายงานประจำปี 2558 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2559.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. รายงานประจำปี 2560 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2561.

อุดม รัฐอมฤต. “สภาวิชาชีพ.” วารสารนิติศาสตร์. ปีที่ 19. มิถุนายน 2532.

อลิรา โสทธิพันธ์. “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ.” สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว, 2550.

ภาษาต่างประเทศ

“General Teaching Council for England.” [http://en.wikipedia.](http://en.wikipedia.org/wiki/General_Teaching_Council_for_England)

[org/wiki/General_Teaching_Council_for_England.](http://en.wikipedia.org/wiki/General_Teaching_Council_for_England), 25 มกราคม 2562.

Rupert M. Jackson and Jackson and John L. Powell. Professional Negligence. London: Sweet & Maxwell., 1987.

ภาคผนวก ก

ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

พ.ศ. ....

(เสนอโดย นายพิสุทธิศักดิ์ ไรจน์หัสติน)

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และไม่เอื้อต่อการดำเนินงานเนื่องจากการสร้างขั้นตอนการพิจารณาทางปกครองโดยไม่จำเป็น ประกอบกับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา อันได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น เป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ จึงต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพ รวมทั้ง ต้องมีคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพให้เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกชื่อว่า “คุรุสภา” จึงเป็นเป็นองค์กรวิชาชีพทางการศึกษา ที่มีความเกี่ยวข้องข้องกับการจัดการศึกษาของชาติ โดยตรง เนื่องจากการจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีใบอนุญาต เพราะวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้รับบริการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจะได้รับบริการที่ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพตามที่คุรุสภากำหนด ฉะนั้น ผู้รับบริการหรือประชาชน ย่อมมีความคาดหวังว่า คุรุสภา จะสามารถดำเนินการกั้นกรองบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามก่อนเข้าสู่วิชาชีพได้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และแม้จะเข้าสู่วิชาชีพแล้วก็ต้องอยู่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของคุรุสภา บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

พ.ศ. ....

(เสนอโดย นายพิสุทธิศักดิ์ โจรนหัสติน)

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

.....

.....

.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

บรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ คำสั่งอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือ ซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงศึกษาธิการ

“วิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่า วิชาชีพของบุคคลซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียน การสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหาร สถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษา

ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษา ในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

“ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่า ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้

“ครู” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารนอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

“บุคลากรทางการศึกษาอื่น” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษาให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษา ในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานศึกษากำหนดตำแหน่งให้ต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษา

“หน่วยงานการศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่กำกับดูแลสนับสนุน ส่งเสริมให้บริการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ออกให้ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 การประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องอยู่ภายใต้บังคับหลักเกณฑ์การมีใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติการ อำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่ง หรือหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

มาตรา 7 ให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า “คุรุสภา” มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา 8 คุรุสภามีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาต กำกับดูแลการปฏิบัติ ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ

(2) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิชาชีพ

(3) ประสาน ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ

มาตรา 9 คุรุสภามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ

(2) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ

(3) ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพ

(4) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต

(5) สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ

(6) ส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

(7) รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรของสถาบันต่างๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ

(8) รับรองความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ รวมทั้งความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ

(9) ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ

(10) เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย

(11) ออกข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วย

(ก) การกำหนดลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13

(ข) การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต และการรับรองความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ

(ค) หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอรับใบอนุญาต

(ง) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาต

(จ) จรรยาบรรณของวิชาชีพ และการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

(ฉ) มาตรฐานวิชาชีพ

(ช) วิธีการสรรหา การเลือกตั้ง และการแต่งตั้งคณะกรรมการคุรุสภา

(ซ) วิธีการสรรหา และการแต่งตั้งคณะกรรมการจรรยาบรรณ

(ฅ) หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาเลขาธิการคุรุสภา และรองเลขาธิการคุรุสภา

(ญ) การใด ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(12) ให้คำปรึกษาหรือเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายหรือปัญหาการพัฒนาวิชาชีพ

(13) ให้คำแนะนำหรือเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ หรือการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ

(14) กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา

(15) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคุรุสภา

ข้อบังคับของคุรุสภาตาม (11) นั้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีและเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

การเสนอร่างข้อบังคับของคุรุสภาจะกระทำได้เมื่อคณะกรรมการคุรุสภามีมติเห็นชอบกับร่างข้อบังคับดังกล่าว และให้ประธานกรรมการคุรุสภาเสนอร่างข้อบังคับนั้นต่อรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า รัฐมนตรีอาจยับยั้งร่างข้อบังคับนั้นได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลโดยแจ้งชัด หากมิได้ยับยั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับ ให้ถือว่ารัฐมนตรีให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับนั้น ถ้ารัฐมนตรียับยั้งร่างข้อบังคับใด ให้คณะกรรมการคุรุสภาประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการยับยั้งในการประชุมครั้งหลังนี้ถ้ามีคะแนนเสียงยืนยันมติไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ประธานกรรมการคุรุสภาเสนอร่างข้อบังคับดังกล่าวต่อรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง ถ้ารัฐมนตรีมิได้ให้ความเห็นชอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับ ให้ถือว่าร่างข้อบังคับนั้นได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีแล้ว

นอกจากอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คุรุสภามีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) ถือกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครองในทรัพย์สินหรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(2) ทำนิติกรรมสัญญาหรือข้อตกลงใด ๆ

(3) กู้ยืมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของคุรุสภา

(4) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 10 คุรุสภาอาจมีรายได้ ดังนี้

(1) ค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้

- (2) เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน
- (3) ผลประโยชน์จากการจัดการทรัพย์สินและการดำเนินกิจการของคุรุสภา
- (4) เงินและทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้แก่คุรุสภา
- (5) ดอกผลของเงินและทรัพย์สินตาม (1) (2) (3) และ (4)

รายได้ของคุรุสภาไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ รวมทั้งไม่อยู่ในข่ายการบังคับตามกฎหมายภาษีอากร

มาตรา 11 ค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรี ทั้งนี้ ต้องไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้

หมวด 2

คณะกรรมการคุรุสภา

มาตรา 12 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการคุรุสภา มีจำนวนยี่สิบเจ็ดคน ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงด้านกฎหมาย การบริหารการศึกษา การอาชีวศึกษา การศึกษาพิเศษ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย อย่างน้อยหนึ่งคน

(4) กรรมการซึ่งสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดี จำนวนสองคน จากคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวนหนึ่งคน และจากสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จำนวนหนึ่งคน

(5) กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวนเก้าคน ซึ่งเลือกตั้งมาจาก ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งครู จำนวนสามคน ผู้บริหาร

สถานศึกษา จำนวนหนึ่งคน ผู้บริหารการศึกษา จำนวนหนึ่งคน บุคลากรทางการศึกษาอื่น จำนวนหนึ่งคน และจากสังกัดอื่นนอกเขตพื้นที่การศึกษา จำนวนสามคน

ให้เลขาธิการคุรุสภาเป็นกรรมการและเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการจากผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา

เมื่อได้กรรมการคุรุสภา ตามมาตรา 12 (1) (2) (3) (4) และ (5) แล้ว ให้เลขาธิการคุรุสภาเสนอรายชื่อคณะกรรมการคุรุสภาให้คณะรัฐมนตรี ประกาศแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการคุรุสภา เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นวันเริ่มต้นวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการคุรุสภา

มาตรา 13 ประธานกรรมการ กรรมการตามมาตรา 12 (3) (4) และ (5) ต้องมีคุณสมบัติทั่วไป และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(ก) คุณสมบัติทั่วไป

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (3) มีความซื่อสัตย์และยุติธรรมเป็นที่ประจักษ์

(ข) ลักษณะต้องห้าม

- (1) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (2) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (3) เคยมีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม จรรยาบรรณ และการประกอบวิชาชีพ
- (4) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

กรรมการ หรือดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

- (5) เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างหรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

- (6) เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ

ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

- (7) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับกิจการคุรุสภา

- (8) มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา

ในกรณีที่ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตาม (๗) (4) หรือ (๗) (5) ผู้นั้นต้องลาออกจากตำแหน่งเดิมก่อนปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง แต่ถ้ามิได้ลาออกภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้นั้นมิเคยได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้รัฐมนตรีพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ที่ได้รับการสรรหาในลำดับถัดไปดำรงตำแหน่งแทน

มาตรา 14 นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 กรรมการที่มาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งครู ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะ ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นผู้มีใบอนุญาตและไม่เคยถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนมาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่าสิบห้าปี หรือมีวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป

มาตรา 15 นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 กรรมการที่มาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษาอื่น ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะตามมาตรา 14 (1) และต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอน และมีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษาอื่น รวมกันไม่น้อยกว่าสิบห้าปี

มาตรา 16 กรรมการตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) ให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีก แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะมีการแต่งตั้งแทนหรือไม่ก็ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา 17 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) รัฐมนตรี โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 13 มาตรา 14 หรือมาตรา 15 แล้วแต่กรณี

มาตรา 18 ก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ ตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาคณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ เลขานุการสภาการศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เลขานุการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นกรรมการ ทำหน้าที่สรรหาประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการจากคณบดีคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ตามมาตรา 12 (1) (3) (4) รวมทั้งจัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการที่มาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ตามมาตรา 12 (5)

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งดำเนินการสรรหา และเลือกตั้งให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา

ให้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รับผิดชอบดำเนินการในทางธุรการของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 19 ในกรณีที่กรรมการคุรุสภาตามมาตรา 12 (1) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นซึ่งได้รับการสรรหาในลำดับถัดไปดำรงตำแหน่งแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่กรรมการคุรุสภาตามมาตรา 12 (3) (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ผู้ที่ได้รับการขึ้นบัญชีไว้ในลำดับถัดไปดำรงตำแหน่งแทนก็ได้ และให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มียาชื้ออยู่ไม่พอเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ดำเนินการสรรหา หรือเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา 18 แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้กรรมการคุรุสภาที่มีอยู่เป็นกรรมการคุรุสภาต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการแทนและในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้กรรมการที่เหลือเลือกผู้ทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว

มาตรา 20 ให้คณะกรรมการคุรุสภามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) บริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นการพักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และการพิจารณาจรรยาบรรณของวิชาชีพ

(2) ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่คณะกรรมการจรรยาบรรณ

(3) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา 54

(4) เร่งรัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ หรือคณะกรรมการจรรยาบรรณปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

(5) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการคुरुสภา

(6) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานเลขาธิการคुरुสภาในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานเลขาธิการคुरुสภาและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะ อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนอื่นของพนักงานเจ้าหน้าที่ของคुरुสภา

(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์การลงโทษของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งวิธีการ เงื่อนไขในการจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ของคुरुสภา

(ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของคुरुสภา

(จ) กำหนดอำนาจหน้าที่และระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน

(7) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการคुरुสภา

(8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการคुरुสภา

(9) พิจารณาหรือดำเนินการในเรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด 3

คณะกรรมการจรรยาบรรณ

มาตรา 21 ให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ ที่รัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย

(1) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านกฎหมายเป็นประธานกรรมการ

(2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการศึกษา บริหารงานบุคคล และสังคมศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(3) กรรมการจากสมาชิกสามัญจำนวนสามคน ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพควบคุมมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบห้าปี

ประธานกรรมการและกรรมการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13

ให้เลขาธิการคุรุสภาแต่งตั้งรองเลขาธิการคุรุสภาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาที่รับผิดชอบงานจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นเลขานุการ หรืออาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาเป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกหนึ่งคนก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา

เมื่อได้กรรมการตาม (1) (2) และ (3) ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เลขาธิการคุรุสภาเสนอรายชื่อคณะกรรมการจรรยาบรรณให้รัฐมนตรีประกาศแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการจรรยาบรรณ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นวันเริ่มต้นวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการจรรยาบรรณ

มาตรา 22 กรรมการจรรยาบรรณให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกแต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการจรรยาบรรณตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการจรรยาบรรณเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะมีการแต่งตั้งแทนหรือไม่ก็ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง ให้กรรมการจรรยาบรรณซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการจรรยาบรรณซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา 23 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการจรรยาบรรณพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อน

ความสามารถ

- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13

มาตรา 24 คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีการกล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ

การพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพของคณะกรรมการจรรยาบรรณให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา

มาตรา 25 คณะกรรมการจรรยาบรรณอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือมอบหมายให้หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลเพื่อปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการจรรยาบรรณก็ได้

การปฏิบัติการของคณะอนุกรรมการ หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคล ให้คณะกรรมการ หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา

หมวด 4

การดำเนินงานของคຸรສກາ

มาตรา 26 ให้คณะกรรมการคຸรສກາมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง การประชุม คณะกรรมการคຸรສກາต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็น องค์ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 27 ในการประชุม ถ้าประธานกรรมการคຸรສກາไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา 28 รัฐมนตรีจะเข้าร่วมประชุม และชี้แจงแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม คณะกรรมการคຸรສກາ หรือจะส่งความเห็นเป็นหนังสือไปยังคຸรສກາในเรื่องใด ๆ ก็ได้

มาตรา 29 ให้นำความในมาตรา 26 และมาตรา 27 มาใช้บังคับกับการประชุมของ คณะกรรมการจรรยาบรรณหรือคณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา 30 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการคຸรສກາ กรรมการ จรรยาบรรณ อนุกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 31 ให้คณะกรรมการคຸรສກາ และคณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจเรียก บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือแจ้งให้บุคคลใด ๆ ส่งเอกสาร หรือวัตถุพยานที่จำเป็นต่อการดำเนินงานตาม อำนาจและหน้าที่

หนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำ หรือหนังสือแจ้งให้ส่งเอกสาร หรือวัตถุพยานตามวรรคหนึ่ง ต้องระบุด้วยว่าจะให้มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสาร หรือวัตถุพยานในเรื่องใด

มาตรา 32 ให้กรรมการคຸรສກາ กรรมการจรรยาบรรณ และอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา 33 กรรมการคຸรສກາตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) จะดำรงตำแหน่งตาม มาตรา 21 (1) (2) และ (3) ในคราวเดียวกันไม่ได้

มาตรา 34 ให้มีสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของคุรุสภา
- (2) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการอื่นที่คุรุสภามอบหมาย
- (3) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินงานเสนอต่อคุรุสภา

มาตรา 35 ให้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีเลขาธิการคุรุสภาคนหนึ่งบริหารกิจการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รวมทั้งดำเนินการตามที่ประธานกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการคุรุสภามอบหมาย และให้มีรองเลขาธิการคุรุสภาไม่เกินสามคนเป็นผู้ช่วยเลขาธิการคุรุสภาในกิจการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการคุรุสภาตามที่เลขาธิการคุรุสภามอบหมาย

คณะกรรมการคุรุสภา เป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการคุรุสภา และรองเลขาธิการคุรุสภา

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาเลขาธิการคุรุสภา และรองเลขาธิการคุรุสภา ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา

มาตรา 36 เลขาธิการคุรุสภา และรองเลขาธิการคุรุสภา ต้องเป็นผู้สามารถทำงานให้แก่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้เต็มเวลา และต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (ก) คุณสมบัติทั่วไป
  - (1) มีสัญชาติไทย
  - (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบห้าปี
  - (3) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับกิจการของคุรุสภา ตามที่กำหนดไว้ใน

ในวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 8 และมาตรา 9

- (ข) ลักษณะต้องห้าม

- (1) มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 13 (ข) (1) (2) (3) หรือ (4)

(2) เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

- (3) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับคุรุสภา

มาตรา 37 เลขาธิการคุรุสภา และรองเลขาธิการคุรุสภา มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีก แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา 38 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการคุรุสภา และรองเลขาธิการคุรุสภา พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก

(3) คณะกรรมการคຸຣສາໄຫຼ່ອອກ ເພາະບກພຣ່ອງຕ່ອໜ້າທີ່ ມີຄວາມປະພຸດີເສີມເສີຍ ຫຼືອຍ່ອນຄວາມສາມາດ

(4) ອອກຕາມກຣຸນີທີ່ກຳໜົດໄວ້ໃນຂໍ້ຕກລຽງຮ່ວງຄະນະກຣມກຸຣສາກັບເລຂາທິການ ກຸຣສາ ຫຼືອກັບຣອເລຂາທິການກຸຣສາ

(5) ມີລັກຊະຕ້ອງຫ້າມອ່າຍໜຶ່ງອ່າຍໄດຕາມມາຕຣາ 36

ມຕິຂອງຄະນະກຣມກຸຣສາໄຫຼ່ເລຂາທິການກຸຣສາ ຫຼືອໄຫຼ່ຣອເລຂາທິການກຸຣສາອອກຈາກຕຳແໜ່ງ ຕາມ (3) ຕ້ອງປຣະກອບດ້ວຍຄະແນນເສີຍໄມ່ນ້ອຍກ່ວາສອງໃນສາມຂອງຈຳນວນກຣມກຸຣສາທັງໝົດເທົ່າທີ່ມີອຸ່

ມາຕຣາ 39 ເລຂາທິການກຸຣສາມີໜ້າທີ່ບຣິຫາຣິກາຣຂອງສຳນັກງານເລຂາທິການກຸຣສາ ໄຫຼ່ເປັນໄປຕາມກຸໝາຍ ວັດຖຸປຣະສັກຂອງກຸຣສາ ຣະເບີຍບ ຂໍ້ບັງຄັບ ຂໍ້ກຳໜົດ ນໂຍບາຍ ມຕິ ແລະປຣະກາສ ຂອງຄະນະກຣມກຸຣສາແລະເປັນຜູ້ບັງຄັບບັນຊາພັກງານເຈົ້າໜ້າທີ່ທຸກຕຳແໜ່ງ ເວັ້ນຕ່ຳຜູ້ຕຳແໜ່ງ ຜູ້ຕຣວງສອບກາຍໃນໄຫຼ່ຂຶ້ນຕຣງຕ່ອປຣະຫານກຣມກຸຣສາຕາມຣະເບີຍບທີ່ຄະນະກຣມກຸຣສາກຳໜົດ ຮວມທັງໄຫຼ່ມີໜ້າທີ່ ດັ່ງຕ່ອໄປນີ້

(1) ຄູແລຣັກຊາທະເບີຍນຜູ້ໄດ້ຮັບໂບອນຸຍາດ

(2) ຄວບຄຸມຄູແລຣັກຊາທິນຂອງກຸຣສາ

(3) ເສນອຣາຍງານປຣະຈຳປີເຄີຍກັບຜລກຣຕຳແໜ່ງງານດ້ານຕ່າງ ໆ ຂອງສຳນັກງານເລຂາທິການ ກຸຣສາຮວມທັງຣາຍງານກາຣິນແລະບັນຊີ ຕລອດຈນເສນອແຜນຕຳແໜ່ງງານ ແຜນກາຣິນ ແລະງບປຣະມາຸຂອງປີ ຕ່ອໄປຕ່ອຄະນະກຣມກຸຣສາເພື່ອຟິຈາຣາ

(4) ເສນອຄວາມເຫັນເຄີຍກັບກຣປຣັບປຣຸງກິຈາຣແລະກຳຕຳແໜ່ງງານໃຫ້ມີປຣະສິທທິກາຣ ແລະ ເປັນໄປຕາມວັດຖຸປຣະສັກຂອງກຸຣສາຕ່ອຄະນະກຣມກຸຣສາ

ເລຂາທິການກຸຣສາຕ້ອງຮັບຜິດຂອບຕ່ອຄະນະກຣມກຸຣສາໃນກຣບຣິຫາຣິກາຣຂອງ ສຳນັກງານເລຂາທິການກຸຣສາ

ມາຕຣາ 40 ເລຂາທິການກຸຣສາ ມີອຳນາຈ ດັ່ງນີ້

(1) ບຣຣຈຸ ແຕ່ງຕັ້ງ ເລື່ອນ ລດ ຕັດເຈີນເຕືອນ ຫຼືອຕຳຈຳງ ລງໂທຍທາງວິນັຍພັກງານເຈົ້າໜ້າທີ່ ຕລອດຈນໃຫ້ພັກງານເຈົ້າໜ້າທີ່ອອກຈາກຕຳແໜ່ງ ທັງນີ້ ຕາມຂໍ້ບັງຄັບທີ່ຄະນະກຣມກຸຣສາກຳໜົດ

(2) ວາງຣະເບີຍບເຄີຍກັບກຳຕຳແໜ່ງງານຂອງສຳນັກງານເລຂາທິການກຸຣສາໂດຍໄມ່ຂັດຫຼືອຍັ້ງ ກັບຣະເບີຍບ ຂໍ້ບັງຄັບ ຂໍ້ກຳໜົດ ນໂຍບາຍ ມຕິ ຫຼືອປຣະກາສທີ່ຄະນະກຣມກຸຣສາກຳໜົດ

ມາຕຣາ 41 ໃນກິຈາຣທີ່ເຄີຍກັບບຸຄຄກາຍນອກ ໄຫຼ່ເລຂາທິການກຸຣສາເປັນຜູ້ແທນຂອງກຸຣສາ ເພື່ອກຳນີ້ ເລຂາທິການກຸຣສາຈະມອບອຳນາຈໃຫ້ບຸຄຄໄດປຣຸບັດງານເຈາະອ່າຍແທນກໍໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງເປັນໄປຕາມ ຂໍ້ບັງຄັບທີ່ຄະນະກຣມກຸຣສາກຳໜົດ

ມາຕຣາ 42 ໄຫຼ່ຄະນະກຣມກຸຣສາເປັນຜູ້ກຳໜົດອັຕຣາເຈີນເຕືອນແລະປຣະໂຍຊນັດອບແທນອື່ນ ຂອງເລຂາທິການກຸຣສາ ແລະຂອງຣອເລຂາທິການກຸຣສາໂດຍຄວາມເຫັນຂອບຂອງຄະນະຣັຖມນຕຣີ

หมวด 5

การประกอบวิชาชีพควบคุม

มาตรา 43 ให้วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม ตามพระราชบัญญัตินี้ การกำหนดวิชาชีพควบคุมอื่นให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพควบคุม โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) ผู้ที่เข้ามาให้ความรู้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาเป็นครั้งคราวในฐานะวิทยากรพิเศษทางการศึกษา
 (2) ผู้ที่ไม่ได้ประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการศึกษาแต่ในบางครั้งต้องทำหน้าที่สอนด้วย
 (3) นักเรียน นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรมหรือผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติการสอน ซึ่งทำการฝึกหัดหรืออบรมในความควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งเป็นผู้ให้การศึกษาหรือฝึกอบรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด

(4) ผู้ที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย

(5) ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในศูนย์การเรียนตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ หรือสถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

(6) คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

(7) ผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษา

(8) บุคคลอื่นตามที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด

มาตรา 44 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพควบคุม ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(ก) คุณสมบัติ

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(2) มีวุฒิปริญญาทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง

(3) ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

ที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด

(ข) ลักษณะต้องห้าม

(1) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(2) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(3) เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่คุรุสภาเห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์

แห่งวิชาชีพ

มาตรา 45 การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การกำหนดอายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา

ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต ซึ่งคณะกรรมการคุรุสภาพิจารณาวินิจฉัยไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาต ตามวรรคหนึ่ง อาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยยื่นฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ทั้งนี้ การไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือการไม่ออกใบแทนใบอนุญาตไม่ตัดสิทธิผู้ขอที่จะประกอบวิชาชีพที่ได้รับอนุญาตต่อไปจนกว่าศาลปกครองจะได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด

มาตรา 46 ห้ามมิให้ผู้ใดแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีสิทธิหรือพร้อมจะประกอบวิชาชีพโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากคุรุสภา และห้ามมิให้สถานศึกษารับผู้ไม่ได้รับใบอนุญาตเข้าประกอบวิชาชีพควบคุมในสถานศึกษา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคุรุสภา

มาตรา 47 ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตต้องประกอบวิชาชีพภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขตามข้อบังคับของคุรุสภา

มาตรา 48 ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตต้องประพฤติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา

มาตรา 49 ให้มีข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย

- (1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ
- (2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน
- (3) มาตรฐานการปฏิบัติตน

การกำหนดระดับคุณภาพของมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีการประเมินระดับคุณภาพของผู้รับใบอนุญาตอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถ และความซื่อสัตย์สุจริตตามระดับคุณภาพของมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คุรุสภากำหนด

มาตรา 50 มาตรฐานการปฏิบัติตน ให้กำหนดเป็นข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประกอบด้วย

- (1) จรรยาบรรณต่อตนเอง
- (2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

- (3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
- (4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
- (5) จรรยาบรรณต่อสังคม

การกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา

มาตรา 51 บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ได้รับใบอนุญาตมีสิทธิกล่าวหาผู้ได้รับใบอนุญาตผู้นั้น โดยทำเรื่องยื่นต่อคุรุสภา

กรรมการคุรุสภาหรือบุคคลอื่นมีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพว่าผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยแจ้งเรื่องต่อคุรุสภา

สิทธิการกล่าวหาตามวรรคหนึ่งหรือสิทธิการกล่าวโทษตามวรรคสองสิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับความเสียหาย หรือผู้กล่าวโทษรู้เรื่องการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพดังกล่าว และรู้ตัวผู้ประพฤติผิด

การถอนเรื่องการกล่าวหา หรือการกล่าวโทษที่ได้ยื่นไว้แล้วนั้น ไม่เป็นเหตุให้ระงับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 52 เมื่อคุรุสภาได้รับเรื่องการกล่าวหาหรือการกล่าวโทษตามมาตรา 51 หรือในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าผู้ประกอบวิชาชีพรายใด มีพฤติการณ์ว่าจะประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ให้เลขาธิการคุรุสภาเสนอเรื่องดังกล่าวต่อ ประธานกรรมการจรรยาบรรณ โดยไม่ชักช้า

มาตรา 53 ให้ ประธานกรรมการจรรยาบรรณ มีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา หรือข้อกล่าวโทษ พร้อมทั้งส่งสำเนาเรื่องทั้งกล่าวหา หรือกล่าวโทษให้ผู้ได้รับใบอนุญาต ซึ่งถูกกล่าวหาหรือถูกกล่าวโทษล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มพิจารณา

ผู้ถูกกล่าวหา หรือถูกกล่าวโทษมีสิทธิทำคำชี้แจง หรือนำพยานหลักฐานใด ๆ ส่งให้ คณะกรรมการจรรยาบรรณ คณะอนุกรรมการ หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณแต่งตั้ง ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจาก ประธานกรรมการจรรยาบรรณ หรือภายในเวลาที่ คณะกรรมการจรรยาบรรณ กำหนด

มาตรา 54 คณะกรรมการจรรยาบรรณ มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) ยกข้อกล่าวหา หรือยกข้อกล่าวโทษ
- (2) ว่ากล่าวตักเตือน
- (3) ภาคทัณฑ์
- (4) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปี
- (5) เพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา 55 ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา 54 (2) (3) (4) หรือ (5) อาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการคຸຣສາກາຍในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยการอุทธรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับคຸຣສາກາຍ คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการคຸຣສາກາຍให้ทำเป็นคำสั่งคຸຣສາກາຍ พร้อมด้วยเหตุผลของการวินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา 56 ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งอยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตผู้ใด ประกอบวิชาชีพควบคุมหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีสิทธิหรือพร้อมจะประกอบวิชาชีพควบคุมนับแต่วันที่ทราบคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตนั้น

มาตรา 57 ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งเพิกถอนจะยื่นขออีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้นห้าปีนับแต่วันที่ถูกลงสั่งเพิกถอน

หมวด 6

สมาชิกคຸຣສາກາຍ

มาตรา 58 สมาชิกของคຸຣສາກາຍมีสองประเภท ดังนี้

- (1) สมาชิกสามัญ
- (2) สมาชิกกิตติมศักดิ์

การจดทะเบียนเป็นสมาชิกให้เป็นไปตามที่คຸຣສາກາຍกำหนด

มาตรา 59 สมาชิกสามัญต้องเป็นผู้ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 (ข) (1) (2) และ (3) และเป็นผู้มีใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกกิตติมศักดิ์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการคຸຣສາກາຍแต่งตั้งโดยมติเป็นเอกฉันท์

มาตรา 60 สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสามัญ มีดังต่อไปนี้

(1) แสดงความเห็นและซักถามเป็นหนังสือเกี่ยวกับกิจการของคຸຣສາກາຍต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

(2) เลือก รับเลือกตั้ง หรือรับแต่งตั้งเป็นกรรมการตามมาตรา 12 หรือมาตรา 21

(3) ชำระค่าธรรมเนียม ตามประกาศของคຸຣສາກາຍ

(4) ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ และปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกกิตติมศักดิ์ มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับสมาชิกสามัญ เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ตาม

(2) และ (3)

มาตรา 61 สมาชิกภาพของสมาชิกย่อมสิ้นสุด เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะกรรมการคຸຣສກາມີมิตให้พ้นจากสมาชิกภาพเพราะขาดคุณสมบัติตามมาตรา 59

สำหรับกรณีสมาชิกสามัญ

- (4) คณะกรรมการคຸຣສກາມີมิตถอดถอนการเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์
- (5) ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

หมวด 7

การกำกับดูแล

มาตรา 62 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำกับดูแลการดำเนินงานของคຸຣສກາ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณของรัฐให้คຸຣສກາ
- (2) สั่งเป็นหนังสือให้กรรมการชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของคຸຣສກາ และจะให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของคณะกรรมการคຸຣສກาก็ได้
- (3) สั่งเป็นหนังสือให้คຸຣສກาระงับหรือแก้ไขการกระทำใด ๆ ที่ปรากฏว่าขัดต่อวัตถุประสงค์ของคຸຣສກາ กฎหมาย หรือข้อบังคับคຸຣສກา

มาตรา 63 ให้คຸຣສກาเสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของคຸຣສກา รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนดำเนินงาน แผนการเงิน และงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา 64 ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีของคຸຣສກาเป็นประจำทุกปี แล้วรายงานให้รัฐสภาทราบ

หมวด 8

บทกำหนดโทษ

มาตรา 65 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 66 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 46 หรือมาตรา 56 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 67 บรรดา กฎ ข้อบังคับ ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎ ข้อบังคับ ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

---

(1) ค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ	ฉบับละ	600	บาท
(2) ค่าต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ	ครั้งละ	200	บาท
(3) ค่าหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ	ฉบับละ	300	บาท
(4) ค่าหนังสืออนุมัติ หรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ	ฉบับละ	400	บาท
(5) ค่าใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	200	บาท

ภาคผนวก ข

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546
และร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
(เสนอโดย นายพิสุทธิศักดิ์ โรจนหัสติน)

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

และร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....

(เสนอโดย นายพิสุทธิศักดิ์ โจรนหัสติน)

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p align="center">พระราชบัญญัติ สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p> <p align="center">————— ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2546 เป็นปีที่ 58 ในรัชกาลปัจจุบัน</p> <p>พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 39 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้</p> <p>มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546”</p>	<p align="center">ร่าง พระราชบัญญัติ สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... (เสนอโดย นายพิสุทธิศักดิ์ โจรนหัสติน)</p> <p align="center">—————</p> <p>..... ....</p> <p>โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>..... ....</p> <p>มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....”</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา 3 ให้ยกเลิก</p> <p>(1) พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488</p> <p>(2) พระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2495</p> <p>(3) พระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2509</p> <p>(4) พระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2519</p> <p>(5) พระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2521</p> <p>(6) พระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2523</p> <p>บรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ คำสั่งอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน</p> <p>มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>“วิชาชีพ” หมายความว่า วิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษานในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ</p> <p>“ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่า</p>	<p>มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา 3 ให้ยกเลิก</p> <p><u>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</u></p> <p>บรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ คำสั่งอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน</p> <p>มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>“<u>วิชาชีพทางการศึกษา</u>” หมายความว่า วิชาชีพของบุคคลซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษานในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ</p> <p>“ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่า</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“ครู” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษา ปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน</p> <p>“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน</p> <p>“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารนอกสถานศึกษา ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา</p> <p>“บุคลากรทางการศึกษาอื่น” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหาร การศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ ซึ่งหน่วยงานการศึกษากำหนดตำแหน่งให้ต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษา</p> <p>“หน่วยงานการศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่กำกับดูแล สนับสนุน ส่งเสริมให้บริการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน</p>	<p>ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“ครู” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษา ปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน</p> <p>“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน</p> <p>“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารนอกสถานศึกษา ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา</p> <p>“บุคลากรทางการศึกษาอื่น” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหาร การศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ ซึ่งหน่วยงานการศึกษากำหนดตำแหน่งให้ต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษา</p> <p>“หน่วยงานการศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่กำกับดูแล สนับสนุน ส่งเสริมให้บริการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา</p> <p>“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพซึ่งออกให้ ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>มาตรา 5 การประกอบวิชาชีพต้องอยู่ภายใต้บังคับหลักเกณฑ์การมีใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติการ อำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่ง หรือหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัตินี้</p> <p>กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p>	<p>“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา</p> <p>“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ <u>ทางการศึกษา</u>ที่ ออกให้ ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>มาตรา 5 การประกอบวิชาชีพ<u>ทางการศึกษา</u>ต้องอยู่ภายใต้บังคับหลักเกณฑ์การมีใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติการ อำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งหรือหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัตินี้</p> <p>กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p style="text-align: center;">หมวด 1 สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <hr/> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 1 บททั่วไป</p> <hr/> <p>มาตรา 7 ให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า “คุรุสภา” มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>มาตรา 8 คุรุสภามีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาต กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ (2) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิชาชีพ (3) ประสาน ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ <p>มาตรา 9 คุรุสภามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (2) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (3) ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพ (4) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต (5) สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ 	<p style="text-align: center;">หมวด 1 สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <hr/> <p>มาตรา 7 ให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า “คุรุสภา” มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>มาตรา 8 คุรุสภามีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาต กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ (2) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิชาชีพ (3) ประสาน ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ <p>มาตรา 9 คุรุสภามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (2) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (3) ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพ (4) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต (5) สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>(6) ส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และพดุงเกียรติ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา</p> <p>(7) รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือ วุฒิปัตร์ของสถาบันต่าง ๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ</p> <p>(8) รับรองความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ รวมทั้งความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ</p> <p>(9) ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับ การประกอบวิชาชีพ</p> <p>(10) เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพทางการ ศึกษาของประเทศไทย</p> <p>(11) ออกข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วย</p> <p>(ก) การกำหนดลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา 13</p> <p>(ข) การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต และการรับรองความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ</p> <p>(ค) หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอรับ ใบอนุญาต</p> <p>(ง) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ของผู้ขอรับใบอนุญาต</p> <p>(จ) จรรยาบรรณของวิชาชีพ และการ ประพฤติดิจจรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความ เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ</p> <p>(ฉ) มาตรฐานวิชาชีพ</p> <p>(ช) วิธีการสรรหา การเลือก การเลือกตั้ง และการแต่งตั้งคณะกรรมการคุรุสภา และ คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ</p>	<p>(6) ส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และพดุงเกียรติ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา</p> <p>(7) รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือ วุฒิปัตร์ของสถาบันต่าง ๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ</p> <p>(8) รับรองความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ รวมทั้งความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ</p> <p>(9) ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับ การประกอบวิชาชีพ</p> <p>(10) เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพทางการ ศึกษาของประเทศไทย</p> <p>(11) ออกข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วย</p> <p>(ก) การกำหนดลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา 13</p> <p>(ข) การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต และการรับรองความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ</p> <p>(ค) หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอรับ ใบอนุญาต</p> <p>(ง) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ของผู้ขอรับใบอนุญาต</p> <p>(จ) จรรยาบรรณของวิชาชีพ และการ ประพฤติดิจจรยาบรรณ<u>ของวิชาชีพ</u>อันจะนำมา ซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ</p> <p>(ฉ) มาตรฐานวิชาชีพ</p> <p>(ช) วิธีการสรรหา การเลือกตั้ง และ การแต่งตั้งคณะกรรมการคุรุสภา</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>(ซ) องค์ประกอบ หลักเกณฑ์ วิธีการ คัดเลือกคณะกรรมการสรรหา</p> <p>(ฌ) หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา เลขธิการครูสภา</p> <p>(ญ) การใด ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(12) ให้คำปรึกษาหรือเสนอแนะต่อ คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายหรือปัญหาการพัฒนาวิชาชีพ</p> <p>(13) ให้คำแนะนำหรือเสนอความเห็นต่อ รัฐมนตรีเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ หรือ การออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ</p> <p>(14) กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกระทำ การใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของครูสภา</p> <p>(15) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของครูสภา</p> <p>ข้อบังคับของครูสภาตาม (11) นั้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีและเมื่อได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p> <p>การเสนอร่างข้อบังคับของครูสภาจะกระทำ ได้เมื่อคณะกรรมการครูสภามีมติเห็นชอบ กับร่างข้อบังคับดังกล่าวและให้ประธานกรรมการ ครูสภาเสนอร่างข้อบังคับนั้นต่อรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า รัฐมนตรีอาจยับยั้งร่างข้อบังคับ นั้นได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลโดยแจ้งชัด หากมิได้ ยับยั้งภายใน สามสิบวัน นับแต่วันที่ ได้รับ ร่างข้อบังคับ ให้ถือว่ารัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ร่างข้อบังคับนั้น ถ้ารัฐมนตรียับยั้งร่างข้อบังคับใด</p>	<p>(ซ) <u>วิธีการสรรหา และการแต่งตั้ง</u> <u>คณะกรรมการจรรยาบรรณ</u></p> <p>(ฌ) หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา เลขธิการครูสภา และรองเลขธิการครูสภา</p> <p>(ญ) การใด ๆ ตามที่กำหนดในพระราช บัญญัตินี้</p> <p>(12) ให้คำปรึกษาหรือเสนอแนะต่อ คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายหรือปัญหาการพัฒนาวิชาชีพ</p> <p>(13) ให้คำแนะนำหรือเสนอความเห็นต่อ รัฐมนตรีเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ หรือ การออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ</p> <p>(14) กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกระทำ การใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของครูสภา</p> <p>(15) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของครูสภา</p> <p>ข้อบังคับของครูสภาตาม (11) นั้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีและเมื่อได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p> <p>การเสนอร่างข้อบังคับของครูสภาจะกระทำ ได้เมื่อคณะกรรมการครูสภามีมติเห็นชอบ กับร่างข้อบังคับดังกล่าวและให้ประธานกรรมการ ครูสภาเสนอร่างข้อบังคับนั้นต่อรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า รัฐมนตรีอาจยับยั้งร่างข้อบังคับ นั้นได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลโดยแจ้งชัด หากมิได้ ยับยั้งภายใน สามสิบวัน นับแต่วันที่ ได้รับ ร่างข้อบังคับ ให้ถือว่ารัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ร่างข้อบังคับนั้น ถ้ารัฐมนตรียับยั้งร่างข้อบังคับใด</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>ให้คณะกรรมการคุรุสภาประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการยับยั้งในการประชุมครั้งหลังนี้ถ้ามีคะแนนเสียงยืนยันมติไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งคณะ ให้ประธานกรรมการคุรุสภาเสนอร่างข้อบังคับดังกล่าวต่อรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งถ้ารัฐมนตรีมิได้ให้ความเห็นชอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับ ให้ถือว่าร่างข้อบังคับนั้นได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีแล้ว</p> <p>นอกจากอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คุรุสภามีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(1) ถือกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครองในทรัพย์สินหรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้</p> <p>(2) ทำนิติกรรมสัญญาหรือข้อตกลงใด ๆ</p> <p>(3) กู้ยืมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของคุรุสภา</p> <p>(4) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>มาตรา 10 คุรุสภาอาจมีรายได้ ดังนี้</p> <p>(1) ค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน</p> <p>(3) ผลประโยชน์จากการจัดการทรัพย์สินและการดำเนินกิจการของคุรุสภา</p> <p>(4) เงินและทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้แก่คุรุสภา</p> <p>(5) ดอกผลของเงินและทรัพย์สินตาม (1)</p>	<p>ให้คณะกรรมการคุรุสภาประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการยับยั้งในการประชุมครั้งหลังนี้ถ้ามีคะแนนเสียงยืนยันมติไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งคณะ ให้ประธานกรรมการคุรุสภาเสนอร่างข้อบังคับดังกล่าวต่อรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งถ้ารัฐมนตรีมิได้ให้ความเห็นชอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับ ให้ถือว่าร่างข้อบังคับนั้นได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีแล้ว</p> <p>นอกจากอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คุรุสภามีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(1) ถือกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครองในทรัพย์สินหรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้</p> <p>(2) ทำนิติกรรมสัญญาหรือข้อตกลงใด ๆ</p> <p>(3) กู้ยืมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของคุรุสภา</p> <p>(4) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>มาตรา 10 คุรุสภาอาจมีรายได้ ดังนี้</p> <p>(1) ค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน</p> <p>(3) ผลประโยชน์จากการจัดการทรัพย์สินและการดำเนินกิจการของคุรุสภา</p> <p>(4) เงินและทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้แก่คุรุสภา</p> <p>(5) ดอกผลของเงินและทรัพย์สินตาม (1)</p>

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p>(2) (3) และ (4)</p> <p>รายได้ของครูสภาไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่ง กระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ รวมทั้ง ไม่อยู่ในข่ายการบังคับตามกฎหมายภาษีอากร</p> <p>มาตรา 11 ค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรี ทั้งนี้ ต้อง ไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 2 คณะกรรมการครูสภา</p> <hr/> <p>มาตรา 12 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการครูสภา ประกอบด้วย</p> <p>(1) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิจากที่มีความรู้ ความ เชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สูงด้านการศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือกฎหมาย</p> <p>(2) กรรมการโดยตำแหน่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะ กรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้อำนวยการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน และหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการ มาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น</p>	<p>(2) (3) และ (4)</p> <p>รายได้ของครูสภาไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่ง กระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ รวมทั้ง ไม่อยู่ในข่ายการบังคับตามกฎหมายภาษีอากร</p> <p>มาตรา 11 ค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรี ทั้งนี้ ต้อง ไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้</p> <p style="text-align: center;">หมวด 2 คณะกรรมการครูสภา</p> <hr/> <p>มาตรา 12 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการครูสภา <u>มีจำนวนยี่สิบ</u> <u>เจ็ดคน</u> ประกอบด้วย</p> <p>(1) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิจาก<u>ผู้ประกอบวิชาชีพ</u> <u>ทางการศึกษา</u></p> <p>(2) กรรมการโดยตำแหน่ง <u>จำนวนเก้าคน</u> ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการ สภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา <u>เลขาธิการ</u> <u>คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน</u> <u>เลขาธิการ</u> <u>สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา</u> <u>ตามอัธยาศัย</u> เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา และหัวหน้าสำนักงาน คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคล</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนเจ็ดคนซึ่ง คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงด้านการบริหารการศึกษา การอาชีวศึกษา การศึกษาพิเศษ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ กฎหมายด้านละหนึ่งคน ซึ่งในจำนวนนี้ต้อง เป็นผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นครู ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่าสามคน</p> <p>(4) กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งจากผู้ดำรง ตำแหน่งคณบดีคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ซึ่งเลือกกันเองจากสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐจำนวนสามคน และจาก สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนหนึ่งคน</p> <p>(5) กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทาง การศึกษา ซึ่งเลือกตั้งมาจากผู้ประกอบวิชาชีพ ทางการศึกษาจำนวนสิบเก้าคน ในจำนวนนี้ ต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรง ตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น และ มาจากสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สถาบัน อาชีวศึกษา สถานศึกษาเอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ตามสัดส่วนจำนวน ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา</p> <p>ให้เลขาธิการคุรุสภาเป็นเลขานุการ</p>	<p>ส่วนท้องถิ่น</p> <p>(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน<u>ห้า</u>คนซึ่ง คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงด้าน<u>กฎหมาย</u> การบริหาร การศึกษา การอาชีวศึกษา การศึกษาพิเศษ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ซึ่งในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกฎหมายอย่างน้อยหนึ่งคน</p> <p>(4) กรรมการซึ่งสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่ง คณบดี จำนวน<u>สอง</u>คน จากคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา จากสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐจำนวน<u>หนึ่ง</u>คน และจาก สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวนหนึ่งคน</p> <p>(5) กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทาง การศึกษา จำนวน<u>เก้า</u>คน ซึ่งเลือกตั้งมาจาก ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาสังกัดเขตพื้นที่ การศึกษาที่ดำรงตำแหน่งครู จำนวน<u>สาม</u>คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน<u>หนึ่ง</u>คน ผู้บริหาร การศึกษา จำนวน<u>หนึ่ง</u>คน บุคลากรทางการ ศึกษาอื่นจำนวน<u>หนึ่ง</u>คน และจากสังกัดอื่นนอก เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน<u>สาม</u>คน</p> <p>ให้เลขาธิการคุรุสภาเป็น <u>กรรมการและ</u> เลขานุการ</p>

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p>หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>มาตรา 13 ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องมีคุณสมบัติทั่วไป และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) คุณสมบัติทั่วไป</p> <p>(1) มีสัญชาติไทย</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์</p> <p>(3) มีความซื่อสัตย์และยุติธรรมเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(ข) ลักษณะต้องห้าม</p> <p>(1) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี</p> <p>(2) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(3) เคยมีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม</p>	<p>หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการจากผู้ดำรงตำแหน่ง <u>คณบดีคณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา</u> และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p><u>เมื่อได้กรรมการคุรุสภา ตามมาตรา 12 (1) (2) (3) (4) และ (5) แล้ว ให้เลขาธิการคุรุสภาเสนอรายชื่อคณะกรรมการคุรุสภาให้คณะรัฐมนตรีประกาศแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการคุรุสภา เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ถือว่าวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นวันเริ่มต้นวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการคุรุสภา</u></p> <p>มาตรา 13 ประธานกรรมการ กรรมการตาม <u>มาตรา 12 (3) (4) และ (5) ต้องมีคุณสมบัติทั่วไป และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</u></p> <p>(ก) คุณสมบัติทั่วไป</p> <p>(1) มีสัญชาติไทย</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ <u>และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์</u></p> <p>(3) มีความซื่อสัตย์และยุติธรรมเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(ข) ลักษณะต้องห้าม</p> <p>(1) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี</p> <p>(2) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(3) เคยมีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>จรรยาบรรณ และการประกอบวิชาชีพ</p> <p>(4) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง</p> <p>(5) เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างหรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาหรือสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(6) เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>(7) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับกิจการคุรุสภาหรือสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(8) มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>ในกรณีที่ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตาม (ข) (4) หรือ (ข) (5) ผู้นั้นต้องลาออกจากตำแหน่งเดิมก่อนปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับแต่งตั้ง แต่ถ้ามิได้ลาออกภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้นั้นมิเคยได้รับการแต่งตั้งเป็น</p>	<p>จรรยาบรรณ และการประกอบวิชาชีพ</p> <p>(4) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง</p> <p>(5) เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างหรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา</p> <p>(6) เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>(7) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับกิจการคุรุสภา</p> <p>(8) มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>ในกรณีที่ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตาม (ข) (4) หรือ (ข) (5) ผู้นั้นต้องลาออกจากตำแหน่งเดิมก่อนปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับแต่งตั้ง แต่ถ้ามิได้ลาออกภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้นั้นมิเคยได้รับการแต่งตั้งเป็น</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>ประธานกรรมการ หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้รัฐมนตรีพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งผู้ที่ได้รับการสรรหาในลำดับถัดไปดำรงตำแหน่งแทน</p> <p>มาตรา 14 นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 กรรมการที่มาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งครู ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะดังต่อไปนี้</p> <p>(1) เป็นผู้มิใบนุญาตและไม่เคยถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) เป็นผู้มิประสบการณด้านปฏิบัติการสอนมาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่าสิบห้าปี หรือดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 หรือมีวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการขึ้นไป</p> <p>มาตรา 15 นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 กรรมการที่มาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษาอื่น ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะตามมาตรา 14 (1) และต้องเป็นผู้มิประสบการณด้านปฏิบัติการสอนและมีประสบการณในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษาอื่น รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี</p> <p>มาตรา 16 กรรมการตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) ให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีก แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้</p> <p>ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้อุ้ได้รับแต่งตั้งแทน</p>	<p>ประธานกรรมการ หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้รัฐมนตรีพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งผู้ที่ได้รับการสรรหาในลำดับถัดไปดำรงตำแหน่งแทน</p> <p>มาตรา 14 นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 กรรมการที่มาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งครู ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะดังต่อไปนี้</p> <p>(1) เป็นผู้มิใบนุญาตและไม่เคยถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) เป็นผู้มิประสบการณด้านปฏิบัติการสอนมาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่าสิบห้าปี หรือมีวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป</p> <p>มาตรา 15 นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 กรรมการที่มาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษาอื่น ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะตามมาตรา 14 (1) และต้องเป็นผู้มิประสบการณด้านปฏิบัติการสอนและมีประสบการณในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษาอื่น รวมกันไม่น้อยกว่าสิบห้าปี</p> <p>มาตรา 16 กรรมการตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) ให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีก แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้</p> <p>ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้อุ้ได้รับแต่งตั้งแทน</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่ง ตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะมีการแต่งตั้งแทน หรือไม่ก็ได้</p> <p>เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่า กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่</p> <p>มาตรา 17 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ</p> <p>(1) ตาย</p> <p>(2) ลาออก</p> <p>(3) รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี ให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติ เสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ</p> <p>(4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม อย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 13 มาตรา 14 หรือ มาตรา 15 แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา 18 ก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่ง ของกรรมการ ตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ให้รัฐมนตรีแต่งตั้ง คณะกรรมการสรรหาคนหนึ่ง จำนวนสิบเอ็ดคน จากคณะกรรมการคุรุสภาตามมาตรา 12 (2) จำนวนห้าคน และจากผู้แทนสมาคมวิชาการ หรือวิชาชีพด้านการศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งเลือกกันเองจำนวนหกคน ทำหน้าที่สรรหา บุคคลที่สมควรเป็นประธานกรรมการและ</p>	<p>อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่ง ตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะมีการแต่งตั้งแทน หรือไม่ก็ได้</p> <p>เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่า กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่</p> <p>มาตรา 17 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ</p> <p>(1) ตาย</p> <p>(2) ลาออก</p> <p>(3) รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี ให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติ เสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ</p> <p>(4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม อย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 13 มาตรา 14 หรือ มาตรา 15 แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา 18 ก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่ง ของกรรมการ ตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ให้รัฐมนตรีแต่งตั้ง คณะกรรมการสรรหาคนหนึ่ง ประกอบด้วย <u>ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ</u> <u>เลขาธิการสภาการศึกษา</u> <u>เลขาธิการคณะกรรมการ</u> <u>การศึกษาขั้นพื้นฐาน</u> <u>เลขาธิการคณะกรรมการ</u> <u>การอาชีวศึกษา</u> <u>เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการ</u> <u>ศึกษาเอกชน</u> <u>เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการ</u></p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการครูสภา ตามมาตรา 12 (1) และ (3) และจัดให้มีการประชุมคณะบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษา ศาสตราจารย์ และการศึกษา เพื่อเลือกกันเองให้ได้กรรมการ ตามมาตรา 12 (4) รวมทั้งจัดให้มีการเลือกตั้ง กรรมการที่มาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของคณะกรรมการครูสภาตามมาตรา 12 (5)</p> <p>ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกกรรมการ คนหนึ่งเป็นประธาน และดำเนินการสรรหา และเลือกตั้งให้เป็นไปตามข้อบังคับของครูสภา</p> <p>ให้สำนักงานเลขาธิการครูสภา รับผิดชอบ ดำเนินการในทางธุรการของคณะกรรมการตาม วรรคหนึ่ง</p> <p>มาตรา 19 ในกรณีที่กรรมการครูสภาตาม มาตรา 12 (1) และ (3) พ้นจากตำแหน่งก่อน ครบวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นซึ่งได้รับการ สรรหาในลำดับถัดไปดำรงตำแหน่งแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนนั้นอยู่ในตำแหน่ง เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว</p> <p>ในกรณีที่กรรมการครูสภาตามมาตรา 12 (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ ผู้ได้รับการเลือกหรือเลือกตั้งในลำดับถัดไป ดำรงตำแหน่งแทนก็ได้ และให้อยู่ในตำแหน่ง เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งคนแทน</p> <p>ในกรณีที่มิรายชื่ออยู่ไม่พอเป็นกรรมการตาม วรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ดำเนินการสรรหา คัดเลือก หรือเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา 18 แล้วแต่กรณี</p>	<p><u>ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ</u> <u>เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและ</u> <u>บุคลากรทางการศึกษา เป็นกรรมการทำหน้าที่</u> <u>สรรหาประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</u> <u>กรรมการจากคณะบดีคณะครุศาสตร์ หรือศึกษา</u> <u>ศาสตร์ หรือการศึกษา ตามมาตรา 12 (1) (3) (4)</u> รวมทั้งจัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการที่มาจาก ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ตามมาตรา 12 (5)</p> <p>ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งดำเนินการ สรรหาและเลือกตั้งให้เป็นไปตามข้อบังคับของ ครูสภา</p> <p>ให้สำนักงานเลขาธิการครูสภา รับผิดชอบ ดำเนินการในทางธุรการของคณะกรรมการตาม วรรคหนึ่ง</p> <p>มาตรา 19 ในกรณีที่กรรมการครูสภาตาม มาตรา 12 (1) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นซึ่งได้รับการสรรหา ในลำดับถัดไปดำรงตำแหน่งแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ ได้รับแต่งตั้งแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่ เหลืออยู่ของผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว</p> <p>ในกรณีที่กรรมการครูสภาตามมาตรา 12 (3) (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ ผู้ได้รับการ<u>ขึ้นบัญชี</u>ไว้ในลำดับถัดไปดำรงตำแหน่ง แทนก็ได้ และให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่ เหลืออยู่ของผู้ซึ่งคนแทน</p> <p>ในกรณีที่มิรายชื่ออยู่ไม่พอเป็นกรรมการตาม วรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ดำเนินการสรรหา หรือ เลือกตั้งใหม่ตามมาตรา 18 แล้วแต่กรณี</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้กรรมการคุรุสภาที่มีอยู่เป็นกรรมการคุรุสภาต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการแทน และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้กรรมการที่เหลือเลือกผู้ทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว</p> <p>มาตรา 20 ให้คณะกรรมการคุรุสภามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) บริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ</p> <p>(3) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามมาตรา 54</p> <p>(4) เรงรัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนราชการหรือคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด</p> <p>(5) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา</p> <p>(6) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาในเรื่อง ดังต่อไปนี้</p>	<p>ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้กรรมการคุรุสภาที่มีอยู่เป็นกรรมการคุรุสภาต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการแทน และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้กรรมการที่เหลือเลือกผู้ทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว</p> <p>มาตรา 20 ให้คณะกรรมการคุรุสภามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) บริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ <u>ยกเว้นการพักใช้ใบอนุญาตเพิกถอนใบอนุญาต และการพิจารณาจรรยาบรรณของวิชาชีพ</u></p> <p>(2) ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่คณะกรรมการ <u>จรรยาบรรณ</u></p> <p>(3) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา 54</p> <p>(4) เรงรัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนราชการหรือคณะกรรมการจรรยาบรรณปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด</p> <p>(5) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา</p> <p>(6) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาในเรื่อง ดังต่อไปนี้</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>(ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว</p> <p>(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติ เฉพาะ อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนอื่นของพนักงานเจ้าหน้าที่ของคุรุสภา</p> <p>(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์ การลงโทษของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งวิธีการ เงื่อนไข ในการจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ของคุรุสภา</p> <p>(ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของคุรุสภา</p> <p>(จ) กำหนดอำนาจหน้าที่และระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน</p> <p>(7) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา</p> <p>(8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา</p> <p>(9) พิจารณาหรือดำเนินการในเรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 3 คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา 21 ให้มีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย</p>	<p>(ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว</p> <p>(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติ เฉพาะ อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนอื่นของพนักงานเจ้าหน้าที่ของคุรุสภา</p> <p>(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์ การลงโทษของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งวิธีการ เงื่อนไข ในการจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ของคุรุสภา</p> <p>(ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของคุรุสภา</p> <p>(จ) กำหนดอำนาจหน้าที่และระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน</p> <p>(7) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา</p> <p>(8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา</p> <p>(9) พิจารณาหรือดำเนินการในเรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย</p> <p style="text-align: center;">หมวด 3 คณะกรรมการจรรยาบรรณ</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา 21 ให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณที่รัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนเจ็ดคนประกอบด้วย</p>

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p>(1) ประธานกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการครูสภา</p> <p>(2) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ เลขธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขธิการ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเลขธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คนซึ่งคณะกรรมการครูสภาสรรหาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูง ด้านการศึกษา การบริหาร และกฎหมาย</p> <p>(4) กรรมการจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนที่มีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ซึ่งเลือกกันเองจำนวนสองคน</p> <p>(5) กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจำนวนหกคน ซึ่งเลือกตั้งมาจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนไม่น้อยกว่าสิบปี หรือดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 หรือมีวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการขึ้นไปผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่าสิบปี ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่าสิบปี และบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่าสิบปี</p>	<p>(1) <u>ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงด้านกฎหมายเป็นประธานกรรมการ</u></p> <p>(2) <u>ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงด้านการศึกษา บริหารงานบุคคล และสังคมศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ</u></p> <p>(3) <u>กรรมการจากสมาชิกสามัญจำนวนสามคน ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพควบคุมมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบห้าปี</u> <u>ประธานกรรมการและกรรมการต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13</u> <u>ให้เลขธิการครูสภาแต่งตั้งรองเลขธิการครูสภาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขธิการครูสภาที่รับผิดชอบงานจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นเลขานุการ หรืออาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขธิการครูสภาเป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกหนึ่งคนก็ได้</u> <u>หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการให้เป็นไปตามข้อบังคับของครูสภา</u> <u>เมื่อได้กรรมการตาม (1) (2) และ (3) ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เลขธิการครูสภาเสนอรายชื่อคณะกรรมการจรรยาบรรณให้รัฐมนตรีประกาศแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการจรรยาบรรณ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นวันเริ่มต้นวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการจรรยาบรรณ</u></p>

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p>ให้เลขาธิการคุรุสภา เป็นกรรมการและ เลขานุการ</p> <p>การกำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐาน วิชาชีพอื่น ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>มาตรา 22 การสรรหา การเลือก และการ เลือกตั้งกรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามมาตรา 21 (3) (4) และ (5) ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>มาตรา 23 กรรมการมาตรฐานวิชาชีพตาม มาตรา 21 (3) (4) และ (5) ต้องมีคุณสมบัติและ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 มาตรา 14 และมาตรา 15 แล้วแต่กรณี</p>	<p>มาตรา 22 กรรมการจรรยาบรรณให้<u>อยู่</u> <u>ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้ง</u> <u>อีกแต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกัน</u> <u>ไม่ได้</u></p> <p><u>ในกรณีที่กรรมการจรรยาบรรณตามวรรค</u> <u>หนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ผู้ได้รับ</u> <u>แต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่</u> <u>ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการ</u> <u>จรรยาบรรณเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน</u> <u>จะมีการแต่งตั้งแทนหรือไม่ก็ได้</u></p> <p><u>เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่งให้</u> <u>กรรมการจรรยาบรรณซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม</u> <u>วาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไป</u> <u>จนกว่ากรรมการจรรยาบรรณซึ่งได้รับแต่งตั้ง</u> <u>ใหม่เข้ารับหน้าที่</u></p> <p>มาตรา 23 <u>นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตาม</u> <u>วาระกรรมการจรรยาบรรณพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> (1) <u>ตาย</u> (2) <u>ลาออก</u> (3) <u>รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่</u> <u>มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ</u> (4) <u>ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม</u> <u>ตามมาตรา 13</u>

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p>มาตรา 24 กรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามมาตรา 21 (1) (3) (4) และ (5) ให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกแต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้</p> <p>เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่งให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่</p> <p>ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้นำความในมาตรา 16 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามวรรคหนึ่ง กรรมการมาตรฐานวิชาชีพตามมาตรา 21 (1) (3) (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ตาย (2) ลาออก (3) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 มาตรา 14 หรือมาตรา 15 แล้วแต่กรณี (5) คณะกรรมการคุรุสภามีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ <p>มาตรา 25 คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) พิจารณาการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และการพักใช้ 	<p>มาตรา 24 <u>คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีการกล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ</u></p> <p><u>การพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพของคณะกรรมการจรรยาบรรณให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา</u></p> <p>มาตรา 25 <u>คณะกรรมการจรรยาบรรณอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือมอบหมายให้หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลเพื่อปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการจรรยา</u></p>

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p>หรือเพิกถอนใบอนุญาต</p> <p>(2) กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา</p> <p>(3) ส่งเสริม พัฒนา และเสนอแนะคณะกรรมการคุรุสภากำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ</p> <p>(4) ส่งเสริม ยกย่อง และพัฒนาวิชาชีพไปสู่ความเป็นเลิศในสาขาต่าง ๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>(5) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการ หรือมอบหมายกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ</p> <p>(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ</p> <p>(7) พิจารณาหรือดำเนินการในเรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการคุรุสภามอบหมายให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเสนอรายงานการดำเนินงานประจำปีต่อคณะกรรมการคุรุสภา ตามระเบียบที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 4 การดำเนินงานของคุรุสภา</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา 26 ให้คณะกรรมการคุรุสภามีการประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง การประชุม</p>	<p><u>บรรณก็ได้</u></p> <p><u>การปฏิบัติการของคณะอนุกรรมการหน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา</u></p> <p><u>ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการหน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคล ให้คณะอนุกรรมการ หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคล มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา</u></p> <p style="text-align: center;">หมวด 4 การดำเนินงานของคุรุสภา</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา 26 ให้คณะกรรมการคุรุสภามีการประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง การประชุม</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>คณะกรรมการครูสภาต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม</p> <p>มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p> <p>มาตรา 27 ในการประชุม ถ้าประธานกรรมการครูสภาไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม</p> <p>มาตรา 28 รัฐมนตรีจะเข้าร่วมประชุม และชี้แจงแสดงความเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการครูสภา หรือจะส่งความเห็นเป็นหนังสือไปยังครูสภาในเรื่องใด ๆ ก็ได้</p> <p>มาตรา 29 ให้นำความในมาตรา 26 และมาตรา 27 มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพหรือคณะอนุกรรมการ โดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 30 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการครูสภา กรรมการมาตรฐานวิชาชีพ อนุกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา</p> <p>มาตรา 31 ให้คณะกรรมการครูสภาและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพมีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งให้บุคคลใด ๆ ส่งเอกสารหรือวัตถุพยานที่จำเป็นต่อการดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่</p>	<p>คณะกรรมการครูสภาต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม</p> <p>มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p> <p>มาตรา 27 ในการประชุม ถ้าประธานกรรมการครูสภาไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม</p> <p>มาตรา 28 รัฐมนตรีจะเข้าร่วมประชุม และชี้แจงแสดงความเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการครูสภา หรือจะส่งความเห็นเป็นหนังสือไปยังครูสภาในเรื่องใด ๆ ก็ได้</p> <p>มาตรา 29 ให้นำความในมาตรา 26 และมาตรา 27 มาใช้บังคับกับการประชุมของ <u>คณะกรรมการจรรยาบรรณ</u>หรือคณะอนุกรรมการ โดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 30 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการครูสภา <u>กรรมการจรรยาบรรณ</u> อนุกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา</p> <p>มาตรา 31 ให้คณะกรรมการครูสภาและ <u>คณะกรรมการจรรยาบรรณ</u> มีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งให้บุคคลใด ๆ ส่งเอกสารหรือวัตถุพยานที่จำเป็นต่อการดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>หนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำหรือหนังสือแจ้งให้ส่งเอกสารหรือวัตถุพยานตามวรรคหนึ่งต้องระบุด้วยว่าจะให้มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือวัตถุพยานในเรื่องใด</p> <p>มาตรา 32 ให้กรรมการคุรุสภา กรรมการมาตรฐานวิชาชีพ อนุกรรมการ และคณะทำงาน ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 33 กรรมการคุรุสภาตามมาตรา 12 (3) (4) และ (5) จะดำรงตำแหน่งตามมาตรา 21 (3) (4) และ (5) และมาตรา 64 (3) และ (4) แล้วแต่กรณี ในคราวเดียวกันไม่ได้</p> <p>มาตรา 34 ให้มีสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของคุรุสภา (2) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการอื่นที่คุรุสภามอบหมาย (3) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินงานเสนอต่อคุรุสภา <p>มาตรา 35 ให้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีเลขาธิการคุรุสภาคนหนึ่งบริหารกิจการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รวมทั้งดำเนินการตามที่ประธานกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการคุรุสภา ประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หรือคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพมอบหมาย</p>	<p>หนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำหรือหนังสือแจ้งให้ส่งเอกสารหรือวัตถุพยานตามวรรคหนึ่งต้องระบุด้วยว่าจะให้มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือวัตถุพยานในเรื่องใด</p> <p>มาตรา 32 ให้กรรมการคุรุสภา <u>กรรมการจรรยาบรรณ</u> และอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 33 กรรมการคุรุสภาตามมาตรา 12 (1) (3) (4) และ (5) จะดำรงตำแหน่งตามมาตรา 21 (1) (2) และ (3) ในคราวเดียวกันไม่ได้</p> <p>มาตรา 34 ให้มีสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของคุรุสภา (2) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการอื่นที่คุรุสภามอบหมาย (3) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินงานเสนอต่อคุรุสภา <p>มาตรา 35 ให้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีเลขาธิการคุรุสภาคนหนึ่งบริหารกิจการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รวมทั้งดำเนินการตามที่ประธานกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการคุรุสภามอบหมาย <u>และให้มีรองเลขาธิการคุรุสภาไม่เกินสามคนเป็นผู้ช่วยเลขาธิการคุรุสภาในกิจการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการ</u></p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>คณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการคุรุสภา</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาเลขาธิการ คุรุสภาให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>มาตรา 36 เลขาธิการคุรุสภาต้องเป็นผู้สามารถ ทำงานให้แก่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้เต็ม เวลา และต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มี ลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) คุณสมบัติทั่วไป</p> <p>(1) มีสัญชาติไทย</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปี</p> <p>(3) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับกิจการของคุรุสภา ตามที่กำหนดไว้ ในวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 8 และมาตรา 9</p> <p>(ข) ลักษณะต้องห้าม</p> <p>(1) มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา 13 (ข) (1) (2) (3) หรือ (4)</p> <p>(2) เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษา ถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>(3) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่ กระทำกับคุรุสภา</p>	<p><u>คุรุสภาตามที่เลขาธิการคุรุสภามอบหมาย</u></p> <p>คณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการคุรุสภา <u>และ รongเลขาธิการคุรุสภา</u></p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาเลขาธิการคุรุสภา <u>และรองเลขาธิการคุรุสภา</u>ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ของคุรุสภา</p> <p>มาตรา 36 เลขาธิการคุรุสภา <u>และรองเลขาธิการ คุรุสภา</u>ต้องเป็นผู้สามารถทำงานให้แก่สำนักงาน เลขาธิการคุรุสภาได้เต็มเวลา และต้องเป็นผู้ที่มี คุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) คุณสมบัติทั่วไป</p> <p>(1) มีสัญชาติไทย</p> <p>(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปี</p> <p>(3) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับกิจการของคุรุสภา ตามที่กำหนดไว้ ในวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 8 และมาตรา 9</p> <p>(ข) ลักษณะต้องห้าม</p> <p>(1) มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา 13 (ข) (1) (2) (3) หรือ (4)</p> <p>(2) เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษา ถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>(3) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่ กระทำกับคุรุสภา</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>มาตรา 37 เลขานุการคุรุสภามีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีก แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้</p> <p>มาตรา 38 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขานุการคุรุสภาพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ตาย (2) ลาออก (3) คณะกรรมการคุรุสภาให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ (4) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการคุรุสภา กับเลขานุการคุรุสภา (5) มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 36 <p>มติของคณะกรรมการคุรุสภาให้เลขานุการคุรุสภาออกจากตำแหน่งตาม (3) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p> <p>มาตรา 39 เลขานุการคุรุสภามีหน้าที่บริหารกิจการของสำนักงานเลขานุการคุรุสภาให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของคุรุสภาระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการคุรุสภาและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกตำแหน่ง</p>	<p>มาตรา 37 เลขานุการคุรุสภา<u>และรองเลขานุการ</u>คุรุสภามีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีก แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้</p> <p>มาตรา 38 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขานุการคุรุสภา <u>และรองเลขานุการ</u>คุรุสภาพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ตาย (2) ลาออก (3) คณะกรรมการคุรุสภาให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ (4) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการคุรุสภา กับเลขานุการคุรุสภา <u>หรือกับรองเลขานุการคุรุสภา</u> (5) มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 36 <p>มติของคณะกรรมการคุรุสภาให้เลขานุการคุรุสภา <u>หรือให้รองเลขานุการคุรุสภา</u>ออกจากตำแหน่งตาม (3) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p> <p>มาตรา 39 เลขานุการคุรุสภามีหน้าที่บริหารกิจการของสำนักงานเลขานุการคุรุสภาให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของคุรุสภาระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการคุรุสภาและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกตำแหน่ง</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการคุรุสภาตามระเบียบที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ดูแลรักษาทะเบียนผู้ได้รับใบอนุญาต (2) ควบคุมดูแลทรัพย์สินของคุรุสภา (3) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนดำเนินงาน แผนการเงิน และงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะกรรมการคุรุสภาเพื่อพิจารณา (4) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคุรุสภาต่อคณะกรรมการคุรุสภา <p>เลขาธิการคุรุสภาต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการคุรุสภาในการบริหารกิจการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา</p> <p>มาตรา 40 เลขาธิการคุรุสภา มีอำนาจ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานเจ้าหน้าที่ตลอดจนให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด (2) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาโดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ หรือประกาศที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด 	<p>เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการคุรุสภาตามระเบียบที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ดูแลรักษาทะเบียนผู้ได้รับใบอนุญาต (2) ควบคุมดูแลทรัพย์สินของคุรุสภา (3) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนดำเนินงาน แผนการเงิน และงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะกรรมการคุรุสภาเพื่อพิจารณา (4) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคุรุสภาต่อคณะกรรมการคุรุสภา <p>เลขาธิการคุรุสภาต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการคุรุสภาในการบริหารกิจการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา</p> <p>มาตรา 40 เลขาธิการคุรุสภา มีอำนาจ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานเจ้าหน้าที่ตลอดจนให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด (2) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาโดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ หรือประกาศที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p>มาตรา 41 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการคุรุสภาเป็นผู้แทนของคุรุสภา เพื่อการนี้ เลขาธิการคุรุสภาจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด</p> <p>มาตรา 42 ให้คณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขาธิการคุรุสภา โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 5 การประกอบวิชาชีพควบคุม</p> <hr/> <p>มาตรา 43 ให้วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ การกำหนดวิชาชีพควบคุมอื่นให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพควบคุม โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ผู้ที่เข้ามาให้ความรู้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาเป็นครั้งคราวในฐานะวิทยากรพิเศษทางการศึกษา (2) ผู้ที่ไม่ได้ประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนแต่ในบางครั้งต้องทำหน้าที่สอนด้วย (3) นักเรียน นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรม หรือผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติการสอน ซึ่งทำ 	<p>มาตรา 41 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการคุรุสภาเป็นผู้แทนของคุรุสภา เพื่อการนี้ เลขาธิการคุรุสภาจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด</p> <p>มาตรา 42 ให้คณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขาธิการคุรุสภา <u>และของรองเลขาธิการคุรุสภา</u> โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี</p> <p style="text-align: center;">หมวด 5 การประกอบวิชาชีพควบคุม</p> <hr/> <p>มาตรา 43 ให้วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ การกำหนดวิชาชีพควบคุมอื่นให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพควบคุม โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ผู้ที่เข้ามาให้ความรู้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาเป็นครั้งคราวในฐานะวิทยากรพิเศษทางการศึกษา (2) ผู้ที่ไม่ได้ประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนแต่ในบางครั้งต้องทำหน้าที่สอนด้วย (3) นักเรียน นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรม หรือผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติการสอน ซึ่งทำ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>การฝึกหัดหรืออบรมในความควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งเป็นผู้ให้การศึกษหรือฝึกอบรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภา กำหนด</p> <p>(4) ผู้ที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย</p> <p>(5) ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในศูนย์การเรียนตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ หรือสถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด</p> <p>(6) คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน</p> <p>(7) ผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษา</p> <p>(8) บุคคลอื่นตามที่คณะกรรมการคุรุสภา กำหนด</p> <p>มาตรา 44 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพควบคุม ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) คุณสมบัติ</p> <p>(1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>(2) มีวุฒิปริญญาทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง</p>	<p>การฝึกหัดหรืออบรมในความควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งเป็นผู้ให้การศึกษหรือฝึกอบรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภา กำหนด</p> <p>(4) ผู้ที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย</p> <p>(5) ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในศูนย์การเรียนตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ หรือสถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด</p> <p>(6) คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน</p> <p>(7) ผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษา</p> <p>(8) บุคคลอื่นตามที่คณะกรรมการคุรุสภา กำหนด</p> <p>มาตรา 44 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพควบคุม ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) คุณสมบัติ</p> <p>(1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>(2) มีวุฒิปริญญาทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>(3) ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด</p> <p>(ข) ลักษณะต้องห้าม</p> <p>(1) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี</p> <p>(2) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(3) เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่คุรุสภาเห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสียหายเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ</p> <p>มาตรา 45 การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การกำหนดอายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพพิจารณาวินิจฉัยไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง อาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการคุรุสภาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง การไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือการไม่ออกใบแทนใบอนุญาต ไม่ตัดสิทธิผู้ขอที่จะประกอบวิชาชีพที่ได้รับ</p>	<p>(3) ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด</p> <p>(ข) ลักษณะต้องห้าม</p> <p>(1) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี</p> <p>(2) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(3) เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่คุรุสภาเห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสียหายเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ</p> <p>มาตรา 45 การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การกำหนดอายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอรับใบแทนใบอนุญาต ซึ่ง<u>คณะกรรมการคุรุสภา</u>พิจารณาวินิจฉัยไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง อาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว <u>โดยยื่นฟ้องต่อศาลปกครองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง</u> ทั้งนี้ การไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือการไม่ออกใบแทนใบอนุญาตไม่ตัดสิทธิผู้ขอที่จะประกอบวิชาชีพ</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>อนุญาตต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าคณะกรรมการคุรุสภา จะได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุด</p> <p>มาตรา 46 ห้ามมิให้ผู้ใดแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีสิทธิหรือพร้อมจะประกอบ วิชาชีพ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากคุรุสภา และ ห้ามมิให้สถานศึกษารับผู้ไม่ได้รับใบอนุญาต เข้าประกอบวิชาชีพควบคุมในสถานศึกษา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคุรุสภา</p> <p>มาตรา 47 ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตต้องประกอบ วิชาชีพภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไข ตามข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>มาตรา 48 ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตต้องประพฤติ ตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ตามที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>มาตรา 49 ให้มีข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐาน วิชาชีพ ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์ วิชาชีพ (2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (3) มาตรฐานการปฏิบัติตน <p>การกำหนดระดับคุณภาพของมาตรฐาน ในการประกอบวิชาชีพตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไป ตามข้อบังคับของคุรุสภา ทั้งนี้ ต้องจัดให้มี การประเมินระดับคุณภาพของผู้รับใบอนุญาต อย่างต่อเนื่องเพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถ และความซำนาญการ ตามระดับคุณภาพของ มาตรฐานในการประกอบวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คุรุสภากำหนด</p>	<p>ที่ได้รับอนุญาตต่อไปจนกว่า<u>ศาลปกครอง</u>จะได้มี คำพิพากษาถึงที่สุด</p> <p>มาตรา 46 ห้ามมิให้ผู้ใดแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีสิทธิหรือพร้อมจะประกอบ วิชาชีพ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากคุรุสภา และ ห้ามมิให้สถานศึกษารับผู้ไม่ได้รับใบอนุญาต เข้าประกอบวิชาชีพควบคุมในสถานศึกษา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคุรุสภา</p> <p>มาตรา 47 ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตต้องประกอบ วิชาชีพภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไข ตามข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>มาตรา 48 ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตต้องประพฤติ ตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ตามที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>มาตรา 49 ให้มีข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐาน วิชาชีพ ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์ วิชาชีพ (2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (3) มาตรฐานการปฏิบัติตน <p>การกำหนดระดับคุณภาพของมาตรฐาน ในการประกอบวิชาชีพตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไป ตามข้อบังคับของคุรุสภา ทั้งนี้ ต้องจัดให้มี การประเมินระดับคุณภาพของผู้รับใบอนุญาต อย่างต่อเนื่องเพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถ และความซำนาญการตามระดับคุณภาพของ มาตรฐานในการประกอบวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คุรุสภากำหนด</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>มาตรา 50 มาตรฐานการปฏิบัติตน ให้กำหนดเป็นข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) จรรยาบรรณต่อตนเอง (2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (5) จรรยาบรรณต่อสังคม <p>การกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>มาตรา 51 บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ได้รับใบอนุญาตมีสิทธิกล่าวหาผู้ได้รับใบอนุญาตผู้นั้น โดยทำเรื่องยื่นต่อคุรุสภา</p> <p>กรรมการคุรุสภา กรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หรือบุคคลอื่นมีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพว่าผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยแจ้งเรื่องต่อคุรุสภา</p> <p>สิทธิการกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง หรือสิทธิการกล่าวโทษตามวรรคสองสิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้กล่าวโทษรู้เรื่องการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพดังกล่าวและรู้ตัวผู้ประพฤติผิด</p> <p>การถอนเรื่องการกล่าวหาหรือการกล่าวโทษที่ได้ยื่นไว้แล้วนั้น ไม่เป็นเหตุให้ระงับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>มาตรา 52 เมื่อคุรุสภาได้รับเรื่องการกล่าวหาหรือการกล่าวโทษตามมาตรา 51 ให้เลขาธิการ</p>	<p>มาตรา 50 มาตรฐานการปฏิบัติตน ให้กำหนดเป็นข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) จรรยาบรรณต่อตนเอง (2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (5) จรรยาบรรณต่อสังคม <p>การกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>มาตรา 51 บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ได้รับใบอนุญาตมีสิทธิกล่าวหาผู้ได้รับใบอนุญาตผู้นั้น โดยทำเรื่องยื่นต่อคุรุสภา</p> <p>กรรมการคุรุสภา หรือบุคคลอื่นมีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพว่าผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยแจ้งเรื่องต่อคุรุสภา</p> <p>สิทธิการกล่าวหาตามวรรคหนึ่งหรือสิทธิการกล่าวโทษตามวรรคสองสิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้กล่าวโทษรู้เรื่องการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพดังกล่าวและรู้ตัวผู้ประพฤติผิด</p> <p>การถอนเรื่องการกล่าวหา หรือการกล่าวโทษที่ได้ยื่นไว้แล้วนั้น ไม่เป็นเหตุให้ระงับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>มาตรา 52 เมื่อคุรุสภาได้รับเรื่องการกล่าวหาหรือการกล่าวโทษตามมาตรา 51 หรือในกรณีที่</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>ครูสภาเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพโดยไม่ชักช้า</p> <p>มาตรา 53 ให้ประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษ พร้อมทั้งส่งสำเนาเรื่องที่กล่าวหาหรือกล่าวโทษให้ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งถูกกล่าวหาหรือกล่าวโทษล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มพิจารณา</p> <p>ผู้ถูกกล่าวหาหรือถูกกล่าวโทษมีสิทธิทำคำชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานใด ๆ ส่งให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หรืออนุกรรมการ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งจากประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หรือภายในเวลาที่คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพกำหนด</p> <p>มาตรา 54 คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ยกข้อกล่าวหา (2) ตักเตือน (3) ภาคทัณฑ์ (4) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปี (5) เพิกถอนใบอนุญาต <p>มาตรา 55 ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา 54 (2)</p>	<p><u>เป็นที่สงสัยว่าผู้ประกอบวิชาชีพรายได้ มีพฤติการณ์ว่าจะประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพให้</u> เลขธิการครูสภาเสนอเรื่องดังกล่าวต่อ<u>ประธานกรรมการจรรยาบรรณ</u> โดยไม่ชักช้า</p> <p>มาตรา 53 ให้<u>ประธานกรรมการจรรยาบรรณ</u> มีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา หรือข้อกล่าวโทษ พร้อมทั้งส่งสำเนาเรื่องที่กล่าวหา หรือกล่าวโทษให้ผู้ได้รับใบอนุญาต ซึ่งถูกกล่าวหาหรือถูกกล่าวโทษล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มพิจารณา</p> <p>ผู้ถูกกล่าวหา หรือถูกกล่าวโทษมีสิทธิทำคำชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานใด ๆ ส่งให้<u>คณะกรรมการจรรยาบรรณ คณะอนุกรรมการ หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลซึ่ง</u> <u>คณะกรรมการจรรยาบรรณแต่งตั้งภายในสิบห้า</u> วันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งจาก<u>ประธานกรรมการจรรยาบรรณ</u> หรือภายในเวลาที่<u>คณะกรรมการจรรยาบรรณ</u>กำหนด</p> <p>มาตรา 54 <u>คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจ</u> วินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ยกข้อกล่าวหา <u>หรือยกข้อกล่าวโทษ</u> (2) ว่ากล่าวตักเตือน (3) ภาคทัณฑ์ (4) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปี (5) เพิกถอนใบอนุญาต <p>มาตรา 55 ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่ง<u>คณะกรรมการจรรยาบรรณ</u> วินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา 54 (2)</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>(3) (4) หรือ (5) อาจอุทธรณ์ คำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการคุรุสภาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย</p> <p>การอุทธรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการคุรุสภาให้ทำเป็นคำสั่งคุรุสภา พร้อมด้วยเหตุผลของการวินิจฉัยชี้ขาด</p> <p>มาตรา 56 ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งอยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต ผู้ใดประกอบวิชาชีพควบคุมหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีสิทธิหรือพร้อมจะประกอบวิชาชีพควบคุมนับแต่วันที่ทราบคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต นั้น</p> <p>มาตรา 57 ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งเพิกถอนจะยื่นขออีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้นห้าปีนับแต่วันที่ถูกลงสั่งเพิกถอน</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 6 สมาชิกคุรุสภา</p>	<p>(3) (4) หรือ (5) อาจอุทธรณ์ คำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการคุรุสภาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย</p> <p>การอุทธรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับคุรุสภา</p> <p>คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการคุรุสภาให้ทำเป็นคำสั่งคุรุสภา พร้อมด้วยเหตุผลของการวินิจฉัยชี้ขาด</p> <p>มาตรา 56 ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งอยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต ผู้ใดประกอบวิชาชีพควบคุมหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีสิทธิหรือพร้อมจะประกอบวิชาชีพควบคุมนับแต่วันที่ทราบคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตนั้น</p> <p>มาตรา 57 ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งเพิกถอนจะยื่นขออีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้นห้าปีนับแต่วันที่ถูกลงสั่งเพิกถอน</p> <p style="text-align: center;">หมวด 6 สมาชิกคุรุสภา</p>
<p>มาตรา 58 สมาชิกของคุรุสภามีสองประเภทดังนี้</p> <p>(1) สมาชิกสามัญ</p> <p>(2) สมาชิกกิตติมศักดิ์</p> <p>การจดทะเบียนเป็นสมาชิกให้เป็นไปตามที่คุรุสภากำหนด</p> <p>มาตรา 59 สมาชิกสามัญต้องเป็นผู้ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 (ข) (1) (2) และ (3) และเป็นผู้มีใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>มาตรา 58 สมาชิกของคุรุสภามีสองประเภทดังนี้</p> <p>(1) สมาชิกสามัญ</p> <p>(2) สมาชิกกิตติมศักดิ์</p> <p>การจดทะเบียนเป็นสมาชิกให้เป็นไปตามที่คุรุสภากำหนด</p> <p>มาตรา 59 สมาชิกสามัญต้องเป็นผู้ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 (ข) (1) (2) และ (3) และเป็นผู้มีใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>สมาชิกกิตติมศักดิ์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการคุรุสภาแต่งตั้งโดยมติเป็นเอกฉันท์ มาตรา 60 สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสามัญ มีดังต่อไปนี้</p> <p>(1) แสดงความเห็นและซักถามเป็นหนังสือเกี่ยวกับกิจการของคุรุสภาต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา</p> <p>(2) เลือก รับเลือกตั้ง หรือรับแต่งตั้งเป็นกรรมการตามมาตรา 12 หรือมาตรา 21</p> <p>(3) ชำระค่าธรรมเนียม ตามประกาศของคุรุสภา</p> <p>(4) ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ และปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>สมาชิกกิตติมศักดิ์ มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับสมาชิกสามัญ เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ตาม (2) และ (3)</p> <p>มาตรา 61 สมาชิกภาพของสมาชิกย่อมสิ้นสุดเมื่อ</p> <p>(1) ตาย</p> <p>(2) ลาออก</p> <p>(3) คณะกรรมการคุรุสภามีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพเพราะขาดคุณสมบัติตามมาตรา 59 สำหรับกรณีสมาชิกสามัญ</p> <p>(4) คณะกรรมการคุรุสภามีมติถอดถอนการเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์</p> <p>(5) ถูกเพิกถอนใบอนุญาต</p>	<p>สมาชิกกิตติมศักดิ์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการคุรุสภาแต่งตั้งโดยมติเป็นเอกฉันท์ มาตรา 60 สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสามัญ มีดังต่อไปนี้</p> <p>(1) แสดงความเห็นและซักถามเป็นหนังสือเกี่ยวกับกิจการของคุรุสภาต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา</p> <p>(2) เลือก รับเลือกตั้ง หรือรับแต่งตั้งเป็นกรรมการตามมาตรา 12 หรือมาตรา 21</p> <p>(3) ชำระค่าธรรมเนียม ตามประกาศของคุรุสภา</p> <p>(4) ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ และปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>สมาชิกกิตติมศักดิ์ มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับสมาชิกสามัญ เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ตาม (2) และ (3)</p> <p>มาตรา 61 สมาชิกภาพของสมาชิกย่อมสิ้นสุดเมื่อ</p> <p>(1) ตาย</p> <p>(2) ลาออก</p> <p>(3) คณะกรรมการคุรุสภามีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพเพราะขาดคุณสมบัติตามมาตรา 59 สำหรับกรณีสมาชิกสามัญ</p> <p>(4) คณะกรรมการคุรุสภามีมติถอดถอนการเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์</p> <p>(5) ถูกเพิกถอนใบอนุญาต</p>

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p>หมวด 2 คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <hr/> <p>ส่วนที่ 1 บททั่วไป</p> <hr/> <p>มาตรา 62 ให้มีคณะกรรมการส่งเสริม สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากร ทางการศึกษาทำหน้าที่บริหารงานสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิ ภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมี วัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพ สิทธิ ประโยชน์เกื้อกูลอื่น และความมั่นคงของ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและผู้ปฏิบัติ งานด้านการศึกษา</p> <p>(2) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติ ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและผู้ปฏิบัติ งานด้านการศึกษา</p> <p>(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ของกระทรวงในเรื่องสื่อการเรียนการสอนวัสดุ อุปกรณ์การศึกษาและเรื่องอื่นที่เกี่ยวกับการจัด การศึกษา</p> <p>(4) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนา การดำเนินงานด้านสวัสดิการ สวัสดิภาพ และผดุงเกียรติของผู้ประกอบวิชาชีพ ทางการศึกษา</p>	

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>มาตรา 63 คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ดำเนินงานด้านสวัสดิการ สวัสดิภาพ สิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอื่น และความมั่นคงของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา</p> <p>(2) ส่งเสริม สนับสนุน ขกย่อง และผดุงเกียรติของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา</p> <p>(3) ส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา ได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ตามสมควร</p> <p>(4) ให้ความเห็น คำปรึกษา และคำแนะนำในเรื่องการส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพ สิทธิประโยชน์และความมั่นคงของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(5) ดำเนินงานและบริหารจัดการองค์การ จัดหาผลประโยชน์ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(6) ออกข้อบังคับและหลักเกณฑ์ในการดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(7) แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือมอบหมายให้กรรมการส่งเสริม</p>	

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อกระทำการใด ๆ แทน</p> <p>(8) สรรหาและแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(9) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการบริหารงานสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>มาตรา 64 ให้คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย</p> <p>(1) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน</p> <p>(2) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคุรุสภา และเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงในด้านสวัสดิการสังคม บริหารธุรกิจ และกฎหมาย ด้านละหนึ่งคน</p> <p>(4) กรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวนสิบสองคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ประกอบ</p>	

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>วิชาชีพทางการศึกษาที่มาจากสังกัดเขตพื้นที่ การศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา สถานศึกษา เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>ให้เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิ การและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และหลักเกณฑ์และวิธีการ เลือกลงผู้แทนผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้เป็นไป ตามข้อบังคับของคณะกรรมการ ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและ บุคลากรทางการศึกษา</p> <p>มาตรา 65 กรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา 64 (3) และ (4) ต้องมีคุณสมบัติ ทั่วไป และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา 13 มาตรา 14 และมาตรา 15 แล้วแต่ กรณี</p> <p>การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ของกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา 64 (3) และ (4) ให้นำความในมาตรา 24 มาใช้บังคับ โดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 66 การประชุมของคณะกรรมการ ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและ บุคลากรทางการศึกษา ให้นำความในมาตรา 26 และมาตรา 27 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p style="text-align: center;">ส่วนที่ 2</p> <p style="text-align: center;">สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา 67 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากร ทางการศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล ในกำกับ ของกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของ คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(2) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการ อื่นที่คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิ ภาพครูและบุคลากรทางการศึกษามอบหมาย</p> <p>(3) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนิน งานเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>นอกจากอำนาจและหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบเขต แห่งวัตถุประสงค์ รวมทั้งให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ถือกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครอง ในทรัพย์สินหรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้ทูลให้</p>	

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>(2) ทำนิติกรรมสัญญาหรือข้อตกลงใด ๆ</p> <p>(3) เข้าร่วมลงทุนกับนิติบุคคลอื่น ในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการบริหารงานสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(4) กู้ยืมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการบริหารงานสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(5) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>มาตรา 68 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษามีรายได้ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน</p> <p>(2) เงินค่าบำรุงและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ</p> <p>(3) เงินผลประโยชน์ต่าง ๆ จากการลงทุนและการจัดหาผลประโยชน์</p> <p>(4) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้</p> <p>(5) ผลประโยชน์จากการจัดการทรัพย์สินและการดำเนินกิจการของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(6) ดอกผลของเงินและทรัพย์สินตาม (2) (3) (4) และ (5)</p>	

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>รายได้ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ</p> <p>มาตรา 69 ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาคนหนึ่งบริหารกิจการของสำนักงานรวมทั้งดำเนินการตามที่คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษามอบหมาย</p> <p>คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มีอำนาจสรรหาแต่งตั้ง และถอดถอนเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>มาตรา 70 เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเป็นผู้สามารถทำงานให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เต็มเวลา และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 36</p> <p>เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษามีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับ</p>	

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>แต่งตั้งอีกแต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้</p> <p>นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ตาย (2) ลาออก (3) คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ (4) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษากับ เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (5) มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา 36 <p>มติของคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ออกจากตำแหน่งตาม (3) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p> <p>มาตรา 71 เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทาง</p>	

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>การศึกษา มีหน้าที่บริหารกิจการของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกตำแหน่ง เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดรวมทั้งให้มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ควบคุมดูแลทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(2) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนดำเนินงาน แผนการเงินและงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพิจารณา</p> <p>(3) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและ</p>	

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p>เป็นไปตามวัตถุประสงค์ต่อคณะกรรมการส่งเสริม สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทาง การศึกษา</p> <p>เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการส่งเสริม สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทาง การศึกษาในการบริหารกิจการของสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิ ภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>มาตรา 72 เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริม สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทาง การศึกษา มีอำนาจดังนี้</p> <p>(1) บรรจุแต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือน หรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจนให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการส่งเสริม สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทาง การศึกษากำหนด</p> <p>(2) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและ สวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยไม่ ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบายมติหรือประกาศที่คณะกรรมการส่งเสริม สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทาง การศึกษากำหนด</p> <p>มาตรา 73 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคล ภายนอก ให้เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริม</p>	

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้แทนของคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อกำหนด เลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่าง แทนก็ได้แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่ คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด</p> <p>มาตรา 74 ให้คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี</p> <p style="text-align: center;">หมวด 3 การกำกับดูแล</p> <hr/> <p>มาตรา 75 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) กำกับดูแลการดำเนินงานของคุรุสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณของรัฐให้คุรุสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p>	<p style="text-align: center;">หมวด 7 การกำกับดูแล</p> <hr/> <p>มาตรา 62 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) กำกับดูแลการดำเนินงานของคุรุสภา รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณของรัฐให้คุรุสภา</p>

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>(2) ตั้งเป็นหนังสือให้กรรมการชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของคุรุสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และจะให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของคณะกรรมการคุรุสภาและคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาก็ได้</p> <p>(3) ตั้งเป็นหนังสือให้คุรุสภาและคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระงับหรือแก้ไขการกระทำใด ๆ ที่ปรากฏว่าขัดต่อวัตถุประสงค์ของคุรุสภาและคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา กฎหมาย หรือข้อบังคับคุรุสภา และคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>มาตรา 76 ให้คุรุสภาเสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของคุรุสภา รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนดำเนินงาน แผนการเงิน และงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ</p> <p>มาตรา 77 ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีของคุรุสภาเป็นประจำทุกปี แล้วรายงานให้รัฐสภาทราบ</p> <p>หมวด 4 บทกำหนดโทษ</p>	<p>(2) ตั้งเป็นหนังสือให้กรรมการชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของคุรุสภา และจะให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของคณะกรรมการคุรุสภาก็ได้</p> <p>(3) ตั้งเป็นหนังสือให้คุรุสภา ระงับหรือแก้ไขการกระทำใด ๆ ที่ปรากฏว่าขัดต่อวัตถุประสงค์ของคุรุสภา กฎหมาย หรือข้อบังคับคุรุสภา</p> <p>มาตรา 63 ให้คุรุสภาเสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของคุรุสภา รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชี ตลอดจนเสนอแผนดำเนินงาน แผนการเงิน และงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ</p> <p>มาตรา 64 ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีของคุรุสภาเป็นประจำทุกปี แล้วรายงานให้รัฐสภาทราบ</p> <p>หมวด 8 บทกำหนดโทษ</p>

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p>มาตรา 78 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา 79 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 46 หรือมาตรา 56 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p style="text-align: center;">บทเฉพาะกาล</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/>	<p>มาตรา 65 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา 66 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 46 หรือมาตรา 56 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p style="text-align: center;">บทเฉพาะกาล</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/>
<p>มาตรา 80 ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการ อำนวยการคุรุสภาเท่าที่มีอยู่ตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการ คุรุสภาและคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน และให้ รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง มีหน้าที่ ดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการคุรุสภา ตามมาตรา 12 และคณะกรรมการส่งเสริม สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากร ทางการศึกษาตามมาตรา 64 ภายในหนึ่งร้อย แปดสิบวัน ประกอบด้วย</p> <p>(1) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนห้าคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภา การศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา</p> <p>(2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคนจาก ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สูงในด้านการศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์</p>	<p>มาตรา 67 <u>บรรดา กฎ ข้อบังคับ ประกาศ</u> <u>หรือระเบียบที่ออกมาตามพระราชบัญญัติ</u> <u>สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</u> <u>ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้</u> <u>ใช้บังคับให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่</u> <u>ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมี</u> <u>กฎ ข้อบังคับ ประกาศ หรือระเบียบที่ออกมา</u> <u>ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</u></p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ .....</p> <p style="text-align: center;">นายกรัฐมนตรี</p>

<p>พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....</p>
<p>วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกฎหมาย ด้านละหนึ่งคน</p> <p>(3) ผู้แทนสมาคมวิชาชีพด้านการศึกษาที่ เป็นนิติบุคคล ซึ่งเลือกกันเองจำนวนห้าคน ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกกรรมการ คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ และเลือกกรรมการ อีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ</p> <p>มาตรา 81 ให้คณะกรรมการคุรุสภาตาม มาตรา 12 และคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา 64 ดำเนินการให้มีการแต่งตั้ง เลขานุการคุรุสภาและเลขานุการคณะกรรมการ ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและ บุคลากรทางการศึกษาภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่คณะกรรมการคุรุสภาและคณะกรรมการ ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและ บุคลากรทางการศึกษาได้รับการแต่งตั้ง</p> <p>มาตรา 82 ให้เลขานุการคุรุสภาตามพระราช บัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ปฏิบัติหน้าที่ เลขานุการคุรุสภา และเลขานุการคณะกรรมการ ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและ บุคลากรทางการศึกษาและให้รองเลขานุการ คุรุสภาตามพระราช บัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ปฏิบัติหน้าที่รองเลขานุการคุรุสภาและ รองเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามพระราช บัญญัตินี้ไปก่อนจนกว่าจะมีการ แต่งตั้งเลขานุการตามมาตรา 81</p>	

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>ให้เจ้าหน้าที่และพนักงานของคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 เป็นเจ้าหน้าที่และพนักงานของคุรุสภา และของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน ทั้งนี้ ให้ดำรงตำแหน่งและได้รับเงินเดือนค่าจ้าง และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าที่ได้รับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการโอนเจ้าหน้าที่และพนักงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเหมาะสมตามภารกิจของคุรุสภาและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>มาตรา 83 ให้โอนบรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิต่าง ๆ ของคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ดังนี้</p> <p>(1) องค์กรค่าของคุรุสภาและส่วนการลงทุนหรือสวัสดิการไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(2) ส่วนที่นอกเหนือจาก(1) ไปเป็นของคุรุสภา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด</p> <p>ให้มีการปรับปรุงการบริหารจัดการขององค์กรค่าของคุรุสภาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและมีประสิทธิภาพสามารถ</p>	

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>แข่งขันอย่างเสรีได้</p> <p>มาตรา 84 ผู้ใดเป็นครูซึ่งเป็นสมาชิกของ คุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 อยู่แล้วก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีสิทธิ ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ หลักเกณฑ์ และวิธีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภา</p> <p>บทบัญญัติมาตรา 43 ยังมีให้นำมาใช้บังคับ จนกว่าคุรุสภาจะออกข้อบังคับกำหนดหลักเกณฑ์ การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู</p> <p>มาตรา 85 ในวาระเริ่มแรก ให้คุรุสภาออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแก่ผู้ประกอบ วิชาชีพทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งครู ผู้บริหาร สถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากร ทางการศึกษาอื่น และภายในสามปีนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้มีการออกใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามข้อบังคับของคุรุสภา ทั้งนี้ ให้ผู้ปฏิบัติงาน ในตำแหน่งดังกล่าวมีสิทธิได้รับใบอนุญาตตาม พระราชบัญญัตินี้</p> <p>มาตรา 86 ในวาระเริ่มแรก มิให้นำความ ในมาตรา 14 (1) มาใช้บังคับแก่กรรมการคุรุสภา และกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจนกว่าคุรุสภา จะออกใบอนุญาต</p> <p>มาตรา 87 ในวาระเริ่มแรกของการเลือก กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนจากผู้ดำรงตำแหน่ง</p>	

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ....
<p>คุณสมบัติคณะครูศาสตร์ หรือการศึกษา ให้เลือกผู้แทนจำนวนสี่คนจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน จนกว่าจะมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนครบจำนวนสามแห่ง จึงจะเลือกผู้แทนตามบทบัญญัติมาตรา 12 (4)</p> <p>มาตรา 88 ให้วุฒิปริญญาทางการศึกษาหรือปริญญาอื่นที่ ก.ค. กำหนดให้เป็นคุณวุฒิที่ใช้ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคุณวุฒิในการขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</p> <p>มาตรา 89 ให้สมาชิกคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ที่ได้รับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการต่างๆ อยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการนั้น ๆ ต่อไป</p> <p>มาตรา 90 ในระหว่างที่ยังมิได้ออกคำสั่งประกาศ หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำคำสั่ง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ซึ่งไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี</p>	

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล

ประวัติการศึกษา

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

พิสุทธิศักดิ์ โจรนหัสติน

พ.ศ. 2548 นิติศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นิติกรปฏิบัติการ

สำนักจรรยาบรรณวิชาชีพและนิติการ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

